

Evangeliū scđm Lucam

Gobseruationem sabbati: et quod consueverunt frequenter māduca-
re: non leūnare: Unde eis nō erat imponenda abstinentia ciborum: quod rudes a consuetudine difficile auelluntur: quia ab-
horlitter horret et refugit tantā austeritatē. Abhorlitter. In hoc da-
tur forma cōfessoribus et p̄fatis: quod de novo egressis a pecca-
to: non est iniungendā grauis penitē-
da: tripli ratione.
Matt. 9. c. Primo ne timore ḡ-
uis penitentie resili-
Marci. 2. d. ant a bono proposi-
to. Secundo ne con-
temnāt et peccent cō-
temnendo penitenti-
am. Tertio ne scandalizentur: videntes illos qui talem pen-
tentiam iniungunt nihil tale facere. Unde Matt. xxiij. a.
arguit dominus tales: Super cathedras moysi sederunt scri-
bēz et pharisei: quod dicunt facite: fini vero opera eorum nolite
facere: dicunt enim et non faciunt: imponunt enim onera gra-
via et importabilitia in humeros hominū: dīgito autem suo no-
lunt ea mouere. Item Matt. xviij. a. Qui scandalizauerit
vnum de pusillis istis qui in me credunt et. Ibi Glo. Pusilli
non sunt scandalizandi: sed ut crescant nutriendi. Joh. xi. f.
Solute eū et sinite abire. Primo ergo debet auferri vetustas
peccati: et postea paulatim debet infligi penitētia que facit ad
renouationem hominis. Zach. iij. b. Ecce abstuli a te iniqui-
tatem tuam et indu te mutatozis. Gen. xli. b. Et considerunt
Joseph et ueste mutata p̄sentauerunt regi. Et hoc totum est
contra rigorem et austeritatem p̄glatorum et cōfessorum. De
quibus Eccl. xxxiiij. a. Qd̄ infirmū erat non consolidastis:
et qd̄ egrotum non sanastis: et qd̄ fractum non alligastis: et qd̄
abiectum non reduxistis: et qd̄ perierat non quesistis: sed cum
austeritate et potentia impabaris eis: et dispersē sūt oves meę.
Item hoc est contra duplices: qui vestem exterioris con-
sideratio: sacramētozis dispētatio: Non indueris vestimento qd̄ ex lana linoz̄ cō-
textum est. Sequitur: a Et nemo mittit vinum nouū
in vtres veteres et. Nec probat dominus quod leūnū exulta-
tionis siue nouę v̄te: nō erat apostolis indicendū ex toto: quod
ad huc rudes erant: et ideo quasi vtrs vteres: quod patet ex pe-
tri negatiōe et filiorum cebedet petitiōe. Unde indicto tali leū-
nū deficeret: et leūnū iniunctum irritum esset vel forte no-
ciuum. Prima pars huius leūnū pertinet ad exteriores ob-
seruantias: unde per vestimentū significat qd̄ desorū regit.
Secunda pars pertinet ad obseruantias interiores: et ideo
per vinum qd̄ mentem letificat designatur. Et est hoc exem-
plum contra duo genera hominū. Primo contra illos qui ha-
bent v̄ns diuinę scientię quo alios inebrīat: et ipsi v̄tam ve-
teris hominis ducunt. De quibus dicitur Roma. iiij. d. Qui
predicas non surandū furaris: Qui dicens: nō mechandū me-
charis: Qui abominaris idola/sacrilegiū facis: Qui in lege
gloriaris et p̄ficationē legis dei in honoras: Secundo p̄tra
illos quod in peccato manentes audiunt sacrā scripturā. Ipsi enī
volunt posere vinum nouū in vtrs veteres: qd̄ nō potest esse
nec decet: quia in maluolam animam nō introibit sapientia:
Sap. i. a. Item Eccl. xxij. c. Cor satut quasi vas contractū
et omnem sapientiam non tenebit. Item est contra doctores
qui nouis et rudibus secreta scripturarum mysteria pandunt.
Unde Rabanus. Lauendum est doctori ne animę nondum
innovate sed in vetustate māltice perduranti nouorum myste-
riorum secreta cōmittat. Dic ergo: Et nemo mittit vinum
nouū in vtrs veteres: alioquin rumpit vinum nouū
vtrs et ipsi effundet et vtrs peribūt. Beda. Ve-
teribus vtribus etiam comparant apostoli: qui v̄no nouo: id
est spiritualib⁹ p̄ceptis facil⁹ dirūpunt et p̄tineat. b Sed
vinum nouū. Respōderet antīhypophore et posset ei fieri.
Deus erat et in momēto poterat eos innouare ex toto: et ad
tale leūnū exequēdū idoneos reddere: ideo occurrit ostē-
dens non sic esse faciendum: quia qui consuevit vetera: non su-
bito sed paulatim promouēdus est ad maiora. Nec dum etiā

erat tempus innouatiōis apostolorum: Ipsi enim sicut dicit
Beda: erūt noui v̄tres: cum post ascensionem accepto spiri-
tu desiderio consolationis ei⁹ et orando et sperando innova-
būt. Dicit ergo: Sed vinum nouū: id est nouę v̄te ie-
nū: c In v̄tres nouos: id est apostolos in resurrec-
tionē domini et pen-
tecoste innouatos:
d Abitendū est:
id ē eis indicēdū: et
vtraz̄ seruant.
e Et nemo bibet
Actū ē autē Ca. VI
Isabbato secūdo p̄mo
vet⁹. i. nemo v̄te
ri consuetudine in
bur⁹: f Statim:

Id est substo. g Tult nouū: id est nouā oīno ingredi con-
suetudinem. h Dicit enim: vetus melius est: id ē pla-
cer ei magis prīssina consuetudo. Per veterē pannū et vtrs
veteres intelliguntur etiam: sicut dicit Hiero⁹ scribe et pha-
risei. Per nouū autem pannū vel nouū vinum: intelliguntur
p̄ceptia euangeliū: ac si diceret domin⁹ scribis et phariseis:
Ideo declino vestrā cōversationē et vos non instruo: quia
nouus pannus non est assumendus veteri: nec vinum nouum
mittendū in vtrs veteres: id est nouitas p̄ceptorum euan-
geliū non est cōmunicanda vobis antiqua legalium consuetu-
dine imbutis: ne maior scissura fiat: si doctrina euangelica le-
gali admīscatur: quia vtraz̄ scindere et. i Expo. Ca. VI.

EActū est autem Isabbato et. Supra redar-
guit domin⁹ vanam superstitionē scribarum et phari-
seorum qui p̄tra domini discipulos indignabantur eo
quod non leūnarentur: frequenter sicut ipsi et discipuli iohānis: ex-
cusās discipulos dupli similitudine: Adhuc in p̄ncipio hu-
ius capituli excusat domin⁹ discipulos suos super alia indig-
natione phariseorum. Dividitur autem istud capitulum in sex
partes. In prima ponitur responsio dñi pro discipulis con-
tra phariseos indignantes super spicarum vellicatione et con-
fricatione: que videbatur ipsi phariseis sabbati violatio. In
secunda parte ponitur manus articulē sanatio facta in alio sab-
bato: propter quod et contra dñm indignati sunt phariseis: ibi:
Factum est autem et in alio sabbato. In tertio ponit
sermo dñi habile⁹ post noctis orationem et duodecim aposto-
lorū electionē in monte ad discipulos et ad turbas: in quo pau-
peribus consolationē et econtra diuitib⁹ imprecaſ eternaz
damnationē: ibi: Factum est autem illis diebus. In
quarta ponitur exhortatio dñi ad discipulos suos: i qua inu-
tit eos ad culmē perfectiōis: ibi: Sed vobis dico. In qua
ponitur hypocitarum redargutio: qui cum pleni sint pec-
catis grauitib⁹ leviora in fratribus aspere reprehendunt: in qua
ostendit dñs quod peccator peccatorem non valet tute corige-
re: ibi: Quid autem vides. In sexta bonos auditores ver-
bi assimilat sibi dominus: malos vero diabolos: ibi: Omnis glo. Beda.
qui venit ad me et. Dicit ergo: i Factum est autem
in sabbato secundo primo. Vocibus modis exponi-
tur. Primo sic: Factū ē in sabbato secundo primo. i.
in sabbato secundo a primo: id est sequente precedens sabbato.
In precedenti enim sabbato intrauit synagogam vbi sa-
nauit demontacū. S. IIij. f. In sequenti sbat per sata: vbi apo-
stoli vellebant spicas. Secundo sic. Factum est in sabbato
secundo primo: id est in sabbato euangelico legali p̄f-
lato. Et dicitur sabbatum euangelicum p̄imum respectu le-
galis sabbati et dignitate et tempore. Dignitate: quia sabbatū
euangelicum est feriare a v̄tib⁹: legale vero sabbatū est
feriare ab operibus seruilib⁹. Epope: quod prius fuit obserua-
tū ab antiq̄ patrib⁹ et legale fuerit institutū. Et rōz̄ modo
secundo p̄mo sunt due dictiones. Tertio sic. Factum est
in sabbato secundo primo: id est in sabbato euangelico
qd̄ est secundū et primū. Primum quia ante legale sabbā-
rum a patribus obseruatū. Secundū: quia post legale s
christianis quasi nouiter obseruatū: et in euāgelio quasi no-
uiter institutū. Statutum enim erat et p̄ceptum sabbati
euangelicum: quod est cessare a v̄tib⁹: sed naturaliter t̄m.
i. Unde antiqui

Si antīq dūctū naturalis rōnis h obseruabāt: postea ho sta
tū erat et p̄ceptū die saluatoris i euāgeliō: et ita saluatoris lab
bat pectoris pōt dici p̄mōpmū. inquātū ē naturale: et secū
dōpmū inquātū est euāgeliū: et sic est vna dictio cōposita
et obliquo et recto. **a** **C**ū trāsiret p̄ sata/ dñs/ yellebāt
discipuli ei⁹ spi
cas. **H**oc enī licitū
erat fīm legē. **D**euf.
xxiiij. d. **S**i intrauers
segetē amici tui/ frā
ges spicas et manu
stere: falce aut nō
metes. **H**oc aut fa
ciebant discipuli fa
me vrgēte: qz nō habebāt spaciū māducandi ppter hoīm fre
quentiā. In quo facto duo norant. l. qz plati et p̄dicatores de
bent postponere corpore refectionē ppter populi eruditionē.
Itē qz post eruditionē populi nō debent grere lauta clbaria:
sed comedere gratianē que inueniunt in domib⁹ sacerdotum.
j. x. a. Edentes et bibentes que apud illos sunt. **b** **E**t mā
ystice ducabant confricantes manibus. **A**bstice. Per
apostolos designant plati ecclesiē et p̄dicatores. Et hoc ge
nerale est ybiqz: qz electi: qz edociti: qz missi. Per agrū siue p
sata significat mūdus/ multis hoīm generib⁹ qz multis gra
noz generib⁹ semiat⁹. **U**nī Jōh. iiiij. e. Leuate oculos v̄os et
videte regiones: qz iam albe sunt ad messem. Spicē sunt ho
mines: In spica enī sunt duo. l. granū et palea: Et in homine
duo. l. corp⁹ et aia. Per sata trāsunt p̄dicatores: qz trāsunt
per mūdū p̄predicantes et p̄fessiones hoīm audiētes. Spicas
vellūt/mētes hoīm a terrenis separando. **H**iere. xv. d. Si sepa
ueris p̄ciosum a vili qz os meū ers. **L**euit. xxiiij. d. Fereris
manipulos spicarū primitias messis vestrē ad sacerdotē qui
eleuabit fasciculū coram dño. **I**tē spicas p̄fricāt manib⁹/ p̄g
nitentiā imponēdo: nō solum verbo sed etiam exemplo: vt
per penitentiā qz per p̄fricationē palea sepetur a grano. i. vīl
um et virtute. **UM**arcū. ii. et **M**att̄. xij. **D**iscipuli p̄cedētes dñm hoc egisse referunt: quia necesse est
vt doctoris sermo p̄cedat: et sic cor auditoris gratia sugnū iu
stificationis illustrēt. Deinde post p̄fricationē manducāt: id ē
ecclesiē incorporāt in eoz p̄uersione delectādo. **H**ic enī est re
ctus ordo: Primiū est auilū a terrenis: secundū p̄fricatio p̄
nitentiā et tribulatiōis: tertius ē incorpatio ecclesiē. **U**nī **A**cī. x.
b. **V**acta et māduca. Spicē virides non posunt fricari nisi
prius igne torreant: nec homines agere pgnitentiā nisi a pec
catis separantur ante qz cōminatione extremi iudicij vel igne
tribulationis exuran̄t. **L**euit. ii. d. Si obtuleris manus pri
mūtarum frugum tuarū dñs de spicis adhuc virentib⁹: tore
bis eas igne et confringes in modū sarris: et sic offeres p̄mi
tias tuas dñs fūdēs super ea oleū: quasi temperamentū cō
minatiōis. **I**tē per sata significant hominū corda: Per spicas
significant virtutes. **UG**en. xl. a. Septē spicē pul
lulabant in culmo vno. l. in christo: i quo fuit et est omnī vir
tutum plenitudo plene et pulcherrime: alle quoqz septē tenu
es et percussē vredine oriebant de stipula: qz prior pulchritu
dinē deuozauerunt: que sūt septem criminalia peccata/ quib⁹
virtutes destruunt. Per sata vadūt p̄dicatores/corda homi
niū diligēter cōsiderādo. Spicas vellūt/virtutes a terrena in
tentione separando. **C**ōfricant/omnia opera sua dījudicādo: vt
Jōb. ix. d. Verebar omnia opera mea. Et **J**udic. vi. b. **G**e
deon excutit et purgat frumenta: vt fugiat mādian. i. diabolū.
5.127. **M**anducāt in bonis operib⁹ delectādo. P̄s. Labores ma
nuū tuaz qz manducabis z̄c. Item p̄ sata significant sacra scri
ptura: qz mltis sentētis qz mltis seminib⁹ et seminata. Spicē
sunt diuina eloquia/ palea historiæ et granū spūalis intelligē
tie continentia. Et per hec sata vadūt p̄dicatores in scriptu
ris studendo/meditādo/legendo. **Uni scripturas in quibus vos putatis vitam babere. Spicas
vellunt/dum sententias potiores eligūt. **M**ansib⁹ confricant/
dum opere et exemplo verum a falso: bonū a malo discernūt.
Māducāt: dum sentētias veras memorie cōmēdant. **D**e isti**

spicēs p̄cipiſt in lege/ vt mēſſores eas non colligāt: sed pau
perib⁹ colligēdas relinquant. **L**euit. xxiij. d. Postqz mes
ſteritis ſegetē terre vestrē/nō ſecabitis eam vſqz ad ſolū: nec
remanentes spicas colligētis: ſed pauperib⁹ et peregrinis di
mittetis eam. **U**nī et booz p̄cepit mēſſorib⁹ ſuis vt ex industria **R**uth. 2. c.

relinquerent spicas:
quas ruth colligere
poſſet abſqz rubore.
Et doctores ecclesiē
multa in expōta re
liquerūt nō verecū
dātes ſimiores poſt
eos poſſunt aliquid
de ſuo ingeniō expo
nendo inuenire. **UN**umeri. xj. f. Quis tri
buat vt omnis populus p̄phetet: **Dplurimi et multiplex erit ſcientia. Non eſt p̄tereundū qz ſabbati
ſtis dīcunt ſcīpuli tre per ſata et yelle ſpicas: **M**arc. ii. d.
Quiā in quiete et pace ſtudendū eſt i ſcriptura. **E**ccl. xxxvij.
Sapientiam ſcribe i tempore vacuitatis: et qui minoratur
actu ſapiētiā p̄cipet. **S**equitur: **c** **Q**uidam autem
phariseoz dicebat illis: qd facit qd nō licet i ſab
batiqz: ſcīpūt legis: **E**xo. xvi. et. xxxv. **S**uper **W**ar
cum habetur qz erat ſabbatum et neomenia ſimul: quia erant
calendē cuiusdam mēnsis. **O**rt autē dīc ſabbat̄ pluraliter:
forſe ad illud poſt referrit: quia erat duplex ſabbatū. i. ſab
bati et neomenia. **P**er iſtos ſignificant illi qui doctores et p̄
dicatores reprehendunt: quia in festis diebus ſtudent: cu tñ lo
bānes i dñſca die viderit apocalypsim ſuā: vt dñ Apoc. j. c.
Mota qz mattheus et mare dicunt: hēc ipſi dñ ſuſſe obie
cta. **S**ed a diversis: et ipſi dñ et ſcīpulis pouerūt obiſci: et
cuicunqz obiectum ſit ad iſum maxime pertinet. **S**i enī trāſ
grediunt ſcīpuli viderit in eum culpa redūdere: qui habet
eos corrīgere. **E**ſa. xj. a. Arguer in equitate pro mansueti
te. i. repondebit p̄ ſcīpulis. **Ud** **E**t respō
dēs iſus ad eos dixit: **N**ec hoc z̄c. **T**riplicis excusat
dñs ſcīpulis ſuos. **P**rimo per famis necessitatē/ponēs ex
emplum de dauid qui erat inferior apostolis. **S**econdo/ per ſa
cerdotis dispensationem: qui erat inferior christo. **Ucit: **Q**ula dñs eſt fili⁹ hominis etiam ſabbati. **M**ota ergo cu
dauid fugeret a facie ſaul/venit i nobe ciuitatē: et intravit do
mū abimelech ſacerdotis: et cum v̄geretur fame petiit ab eo
panes p̄positionis quos non licebat edere niſi ſolis ſacerdoti
bus: quos et dedit. **S**i ergo dauid excusat ppter famis nec
cessitatē et ſacerdotis dispensationē: quanto magis apostoli de
bent esse excusat ppter famis necessitatē et christi dispensatio
nem. **T**ertia excusatō eſt **M**att̄. xj. a. per misericordię p̄
electionem. **UO**ſee. vi. c. **M**i
ſericordiam volo et non ſacrificiū. **H**icunt autem quidam/ qz
abimelech dispensauit cum dauid qui erat ſum⁹ ſacerdos:
Necessitas enim ſola nō excusat ſine dispētatione. **I**dem dī
cunt de matathia qui pugnauit in ſabbatis. i. **M**achab. ii. e.
Unde leo papa. Ubi necessitas fuerit ad utilitatem ecclesiē: q
potestatem habet ea dispētēt. **S**ed beatus Berñ. diſtinguit
tria. **Q**uedam p̄me necessitatē: vt vota que culqz necessaria
facit propria in p̄mitendo voluntas. **Q**uedam ſecundē ne
cessitatē: vt p̄cepta que necessaria facit p̄cipiētis auto
ritas. **Q**uedam tertie necessitatē: vt ea que dñs docuit i ſer
mone ſuo in mōte: qz facit necessaria p̄cepti dignitas. In p̄mis
pōt dispētare ille qz p̄t ex cauſa/ alit nō. **U**nī Berñ. d. p̄t
deratō. **M**ō ſu ſu rūdis vt ignorēt vos dispētatores eſſe po
ſitos/ ſed i ūdificationē nō in destructionē. **U**bi necessitas v̄r
get excusatib⁹ ūdificationē: vbi utilitas, puocat dispētationes
laudabilis ūdificationē: utilitas dico cōmuniſ: non p̄pria: vbi
nihil horum eſt: nō eſt dispētatio ſed crudelis dissipatio. **H**ic
cit g: **e** **N**ec hoc legiſt̄ qd fecit dauid cu ſuriret
ipſe et cu eo eſt. i. Reg. xxij. b. **f** **Q**uo intravit in
domū dei: id eſt abimelech v̄l abimelech p̄ ipso: qz nō legit
ipſe dauid intrasse. **B**lo. dīc ſup **M**att̄. xj. qz h factum eſt
ſub abimelech. **M**arc. ii. dicit qz hoc factū eſt ſub abimelech.
b. Chrys. ſoluit****

Evangeliū scđm Lucam

Chris. soluit dices q̄ binomii erat. **A**laliter: ambo tūc aderant pr̄sentes abimelech pater et abiāthar filius eius: sed abiāthar maioris dignitatis erat sub dauid q̄ fuisse abimelech sub saule: ideo dominus facit mentionē de ipso. **a** Et panes propositionis sumpsit: id est qui proponebant coram domino singulis sabbatis: vt legit Leuit. xxiiij. a. et Exo. xxv. c. b. **E**t manducavit et dedit eis q̄ cū ipso erant quos non licebat manu ducare nisi tñ sacerdotibus. **Matt. 12. a.** **D**icit illis: quia dominus est filius hominis etiam sabbati. **F**actum est autem et in alio sabbato/ vt intraret in

supple supficia liter nō suppli entes non reprehendunt: cur candem in apostolis nō proba citer: oīs cñ lex tis famem: id est famis excusationem: Fames enim probāda data est cū exē: nō est. **A**lia ē Glo. hic dubitabilis. **Amb.** Dagna hospitalitatis necessitas/ proposito periculo mortis/ non declinat hospitē animus sacerdotis. **E**x hoc videtur q̄ abimelech sciebat dauid esse fugitiū: qd falsū est: q̄ dauid dixerat ei q̄ saul miserrat eum. **R**espōdeo: proposito: id est imminentē: iminebat enī ei periculum mortis/ t̄cet ipse ignoraret: **U**nde et paulopost interfecit est et sacerdotes alij in nobe a saule. **c** **E**t dicebat illis: quia dominus est filius hominis etiam sabbati: quasi non sunt arguēdi: quia vellunt spicas in sabbato: quia auctoritate mea hoc faciunt: qui sum dominus sabbati. **Matt. 12. a.** Sacerdotes sabbatum violant. **Joh. vii. c.** Si circumcisōnem accipit homo r̄c. **Marc. iij. d.** Sabbathū propter hominem factum est. **Chrys.** Cur ergo punitur qui ligna legit: **H**umeri. xv. d. Quia si leges ī principio essent cōtemptē: vix essent postea custodite. **d** **F**actum est autēz **v.** Secunda pars capituli: in qua agitur de curatione manus aride quā curauit dominus in synagoga coram omnibus ī alio sabbato: propter qd sacerdotes et pharisei indignati sunt contra eum: sicut in p̄cedenti sabbato indignati fuerant contra discipulos qui spicas vellebant in sabbato. **D**icit ergo: **F**actum est autem et in alio sabbato vt intraret in synagogam et doceret. Propter duo docet et curat dominus ī sabbato. **s.** propter insinuandum spirituale sabbatum: et propter celebrazōem populi conuentū: **S**icut hi quisbus venādis vbi seras aut volucres aut pisces abundare didicerūt: ibi retia tēdunt. **e** **E**t erat ibi homo et manus eius dextera erat arida: obseruabant autem scribē et pharisei si in sabbato curaret vt inuenirent ynde accusarent eum. Si curaret arguerent eum de sabbati transgresione: si non curaret/ accusarent eum de crudelitate vel imbecillitate. **f** **O**pse vero sciebat cogitationes eorum: vt deus. i. Regi. xv. b. Homo videt ea q̄ parent r̄c. **g** **E**t ait hoī q̄ habebat manū aridā: surge et sta ī mediū: vt oīs vides infirmitatē et laudet deum de bñficio sanitatis.

Mystice **e** **E**t erat ibi hō. **M**ystice: **S**ic dīc Beda: hō iste significat humanū genō ī secūditate boni opis arefactū p̄ manū ī primo parente ad pomū extensa: quam sanauit innocēs manus in cruce extensa. Per hoc etiam q̄ homo habens manū aridā erat in synagoga: mystice innuitur: quia quanto prudenteriores: tanto aridiores: id est magis steriles a fructu boni operis: Et hēc sententia redundat super capita sua. **U**nī Beda. **T**ibi donū maioris scientiē: ibi transgressor majori subiacet culpe. **H**omo iste: sic dīc Hiero: significat auaros: q̄ no lentes dare volunt accipere: Contra illud Eccl. iij. d. Monit manū tua ad accipiendū porrecta et ad dandū collecta. Non tandem autem q̄ quidam habent cor aridum sine devotione sine affectione/ sine compassionē/ sine bona cogitatione: In

quorum persona loquitur dauid/ vbi dicit: **P**ercussus sum sicut fenum et aruit cor meū: quia oblitus sum comedere panē meū. **Alij aut̄** habent linguā aridā quantum ad bonas locu

tiones: quia nec orant/ nec pr̄dicant/ nec confitentur/ nec exhortātur alios ad bonum: nec deū laudant in ecclesia cantādo cū alijs. **T**hen. **iiij. a.** Adhēsit lingua lactentis ad palatum eius ī siti. **Ela. Marc. xl. d.** Egeni et pauperes querunt aq̄s et non sūt: lingua eorum ī siti aruit. **Alij** habent manū aridā ī sūtāram s̄ dexterā: q̄ ad mala opera faciēbat manū aridam: **S**urge

bus dicitur **Zach. xi. d.** **B**rachium eius ariditatem siccabitur: et oculus eius dexter tenebrescens obscurabitur. Invidi habēt cor aridum: detractores habent linguam aridam: auari habent manū aridam et hoc v̄l quia nūl dant: vel quia parū dant: vel quia cum tristitia et litigio dant. **H**onū corū sine cōdimento est. **Eccl. xx. b.** **D**atus insipientis nō erit utilis tibi: oculi enī illius septēplices sunt: exigua dabit et multa improverabit: et apertio oīis illius inflāmatio est. **Eccl. xvij. c.** **D**atū indisciplinatū tabescere facit oculos. **E**t. **ii. b.** **I**n omni dato ne des tristiciam malī verbī. **Alij** sunt roti aridi: et in corde quantum ad bonas cogitationes: et in lingua quantum ad bonas locutiones: et in manu quantum ad bonas operations: **D**e quibus dicitur in Ps. **B**ruit tanq̄ testa vīr̄ mea. **L**esta tota arida est. **E**t alibi. **E**t ossa mea sicut cremisi aruerūt. **Et alibi.** **F**iant sicut fenum tectorum: qd priusq̄ euellas per mortē: exaruit per inuidiam in corde: per detractionem ī lingua: per auariciam ī manu: de quo non implebit manū suā qui metet: id est christus in die iudicij. **T**ales sunt sicut arbores arefactē ī radice et in stipite et in ramis: quia sine succo/ sine fructu/ sine folijs sunt. **Marc. xi. c.** **C**um manē transirent Iesus. s. et discipuli eius: viderunt sicut aridam factam a radibus. **B**rescit autem arbor propter quatuor. **P**rimo prop̄ Arborū decorticationē: **S**ic homo propter sui ostētationē. **Johel. i. ap̄ quā b.** **G**ens ascēdet super terram meam: foris et innumerabilis: posuit vineam meam in desertum/ sicutum meam decorticauit. **E**t postea sequit: **V**inea confusa est: sicut elang. it: malogra natum et palma et malum et omnia ligna agri aruerunt. **S**e cundo propter aque defectionē: **S**ic homo propter doctrinę defectum. **Amos. iiiij. c.** **P**ars vna ciuitatis complura est: et pars sup quā non pluit aruit. **T**ertio. ap̄ radicis corrosionē: **S**ic homo aliquā ap̄ detractionē areficit a bono. **Q**d signifcatū est in Iona. iiiij. c. per hedera virentē et verme corrodē tem. Per hedera enī que viret ī hyeme/ significant boni: qui gaudēt ī aduersitate: per verme/ significant detractores: qui corrodūt radicē. i. puerū intentionē: et sic arere factū hederā: q̄ bonos quīq̄ cessare faciūt a bono. **U**nī dī: ibi: **L**etus ī ionas leticia magna sup hederā: et p̄parauit dñs verme in ascētu dilucili in crastinū: et p̄cussit hederā et exaruit. **Quarto.** ap̄ euulsionē aut frequentē transplantationē: **S**ic hō. ap̄ status sui frequentē murationē. **Job. xiiij. b.** **L**ignum habet spem: si p̄cūsum fuerit rursus vīrescer. **S**ic multi sempunt q̄ si mutarent statum suū meli? se haberent: **S**ed arbor antiqua post transplantationē aut vix aut nunq̄ rursus vīrescer. **A**b ista ariditate spūali sanat dñs per tria que sūt in littera. **P**rimū est p̄emptus terrenoz et cœlestium appetit: qd notaib vbi dicit: **S**urge. **N**am q̄ surgit a terra/ sursum se eleuat. **Eph. v. d.** **S**urge q̄ dormis. **S**ecundū ē cessatio a petis: qd notaib ibi: **S**ta ī mediū. **Esa. i. e.** **Q**uiuscē agere puerse. **M**anū. iiij. c. **S**tate state: et nō est q̄ reuertat. **T**ertiū ē bona opatio: qd notaib ibi: **E**xtende manū tuam. **D**icit ergo: **d**Factū ē autēz. **b** **S**urge. i. trena p̄tē: cœlestia ḡre: **vñ** et ap̄ctō quicce

I Unde et domin⁹ post resurrectionem suam stetit in medio discipulorum ⁊ ostendit eis vulnerum cicatrices. **a** Et surgens stetit: autem ad illos iesus: interrogó vos si licet sabbato bene facere an male? Beda. Non ē auctor mali de⁹: sed q̄s nō saluat pdere dī. **b** Un exponit qđ dī: **c** Animā saluā facere. I. boiem curare. Moi animē: sic trena: dicit Beda: totus homo significatur: vt Deut. x. d. Jacob dī diffe. intravit in egyptū cum septuaginta animab⁹. **d** An pde. rū cō. ib his re. i. nō curari dimittere. Aliter exponit solū de ipsa aia. Un dicit Beda. Corpus curatur⁹ de aīe saluatiōne interrogat: qđ illa miracula p̄p̄ aīe

a et sta in medium. Et surgens stetit. Aut autem ad illos iesus: Interrogó vos si licet sabbato bene facere an male: aīe fecit mētōnē vt ostēdat se nō sanare corpora nisi p̄ salute aīarū: vt s. curati ad fidē puerant: et alij audiētes ⁊ vidētes mi

racula. **E** ll̄ iō: qđ sanatio man⁹ aridē significat aīe sanationē p̄ illū extēsionē a bonis gratuitis aresfactis: que sanatio facta ē p̄ extēsionē manū christi in cruce. Querit ḡ dī: Si licet animā saluā facere an pdere. **Glo.** i. a perditione saluā non facere/ grām supple aponēdor. Sic enī defect⁹ gubernatōis euerit nauē: ita grē subtractio. i. non appositiō. **D** Et circūspect⁹ oīb⁹: qđ irat⁹ illis obmutescēb⁹: **e** Dixit hoi: extēde manū tuā: et extēdit et restituta ē sanitati man⁹ ei⁹: qđ statim detūperū sequit miraculū. **b** **D** ipsi autē replēti sūt insipientia. i. iūdia que facit insipientes.

f Et colloq̄bānt adiūcē quid nā facerēt de iesi: i. quō eū pderēt. Amb. Quia solo liuore p̄moti s̄t nō illis culpasuit vel hominē manum extendere vel iesum sanare: et magna insipientia de nece eius tractare/ cuius beneficis pluri-
mum indigebat.
g et a peccato quiesce. **a** Et surgens stetit. Veler et perfecta obedientia non querit inducias faciēdi p̄gnitētiā. Eccl. v.b. Mō tardes conuerti ad deum ⁊ ne differas de die in dī. **f** Extēde manū tuā. Deut. xv. b. Mō obdurabis cor tuum: neq̄ manū p̄trahes s̄ apies eā paupi. **g** Et extēdit et restituta ē sanitari. Ecce effect⁹ elemosynē. s. restitutio sanitatis: nō tm̄ corporalis sed magis spūialis. Daniel. iiiij. e. Redime p̄ctā tua elemosynis. Tob. iiiij. b. Elemosyna ab oī p̄ctō ⁊ amore liberat: et nō patiet aīas ire in tenebras. Eccl. xxix. c. Cōclude elemosynā in sinu paupiis: et h̄ p̄ te exorabit ab oī malo. Verūt̄ extēdit man⁹ ad deū. p̄p̄ purā orōnē. Thren. iij. e. Leuem⁹ corda n̄fā cū manib⁹ ad dñm r̄c. i. Timoth. iiij. c. Volo viros orare i oīloco leuātes puras man⁹. Exo. xvij. c. Lūq̄ leuaret moyses man⁹ suas vincebat isrl̄. Itē ad proximū eriā inimicū liberādū. Proverb. xxiiij. b. Erue eos qui ducunt ad mortē ⁊ q̄ trabunk ad interitū liberare ne cesses. Barth. v. g. Hisfacite his si oderūt vos. Proverb. xxv. c. Si esurierit inimic⁹ tuus/ ciba illū r̄c. Itē extēdi debet man⁹ ad paupes extraneos: nō tm̄ vicinos. Deut. xv. b. Mō obdu-
rabis cor tuū: neq̄ r̄c. Eccl. xi. a. Ditte panē tuū sup trāseū-
tes aq̄s. s. sup paupes pegrinos. dare enim viciniis tm̄ aliqui manē gloriā habet. j. xiiij. c. Cū facis p̄adīli aut cēnam nō
vocare amīcos tuos neq̄ fratres tuos neq̄ cognatos neq̄ vi-
cinos. iij. Job. i. b. Charissime facis fideliter quicquid ope-
raris in fratres ⁊ hoc in pegrinos. Multi prēlatorū nesci-
unt extendere manū suam: qđ nesciunt ⁊ nolunt dare beneficia
nisi consanguinetis et nepotulis vel seruientibus suis. De do-
mino ho dicitur Proverb. xxxi. c. Manū suam apuit in opī:
et palmas suas extēdit ad pauperē. **i** Et colloquebā-
tur adiūcē quid nā facerēt de iesi. Sic mīli offendūt
quia alij benefaciunt. Tales de lumine solis excecantur. Un
Amos. viij. c. Occidet sol in meridie: ⁊ tenebrescere faciam
terrā in die lūminis. Tales sūt sic busones: qui odore vīncap-

mōluntur. Et similes sude: qui odore vīnguēti mortuū ē sp̄ ritualiter: vnde maria reuixit: Job. xij. a. **k** Factum est Tertia pars autem r̄c. Tertia pars vbi agitur de electione duodecum apostolorum per recapitulationem. Ante enim p̄dicta mīracula electi fuerunt apostoli: et sermo fact⁹ ē ad eos in mon-
te: vt patet Matth. v. a. Recapitulat ergo lucas vt aliquid addat. Alij nāq̄ electionem apostolorum in supercilio mon-
tis asserunt factam: iste quasi de proprio addit de pernocta-
tione dñi in oratione. Ozavit enim nocte q̄ p̄cessit electio-
nem apostolorum: non tanq̄ impotens sibi p̄stare qđ ora-
bat: sed instruit te: qđ

nō nū p̄missa ora-
tionē factenda est elec-
tio in ecclesia. Om-
nis enim actio chri-
sti/instruc̄tio est chri-
stiani. Dicit ergo lu-
cas: Factum est 2. q. 7. c.
autem in illis die plerūmos
bus. Intellige on-
teq̄ hec fierent. Vel
l In illis dieb⁹

Slo. Qui deū orā-
do r̄c. Mota q̄ dñs
in monte orat/ per h̄
innuens q̄ qui orā-
do petit cœlestia ille
orat i mōte: qui au-
tem petit tempora-
lia orat in infūmis si-
ue valle. **E**t iuxta h̄
nota q̄ in littera di-
ctum est in oratione
dei: quia deum ora-
bat ⁊ que pertinent
ad deū petebat: nō
que ad sēculum. Itē si
ductalit sine hesitatiōe: h̄ significat fir-
mitas mōt̄. **Jaco.** i. a. Qui indigerat sa-
piētia postulet eam a deo q̄ dat oībus
affluēter ⁊ nō impropat et dabiture ei:
postulet autē in fide nibil hesitans r̄c.
Itē mons nō colligit sordes: i. q̄ nota-
tur q̄ mūda debet esse mēs orātis: alij
nō exaudīt. **Ela.** j. d. Cū multiplicau-
ritis orationē non exaudiāt: man⁹ enī
vestre sanguine plenē sunt. Item noc-
te orātūt: quia nox secretior: ideo ora-
tiō aptior. **P̄s.** Media nocte surge-
bam ad confitendum tibi r̄c. Et alibi.
In die mandauit domin⁹ misericordi-
am suam: id est opera misericordiæ: et
nocte cāticum: id est orationē. Thren.
ij. f. Consurge lauda in nocte: in princi-
pio vigilarum effunde sicut aquā cor-
tuum r̄c. Item de nocte infestat acri-
us princeps tenebrarum: et ideo ma-
gis instandum est tunc orationi. **P̄s.**
In matutino/officio. s. interficiebam
omnes peccatores terrę. Item in noc-
te orāndū vt vite hypocrisis. **Wat.**
vij. a. Cum oraueris intra in cubiculū
tuum: et clauso ostio ora patrem tuum
in abscondio. r̄c. Item in nocte ora-
vit: quia in nocte aduersitatis recurren-
tū ē ad suffragāis orāntis. j. xij. b. Quis
vīm habebit amīcu⁹ ⁊ non ibit ad illum
media nocte aduersitatis. s. **Ela.** xxvj. b.
Vīa mea desiderauit te i nocte. Seq̄:
g Et cū dies fact⁹ eēt

Evangeliū scđm Lucam

a Et cum dies factus esset vocauit discipulos suos: non se ingrerunt. **b** Nec quisq; sumit sibi honorem tē. **c** Et elegit duodecim ex ipsis. Iste numerus sacratus est in euangeliō propter numerum apostolorum: si-
cūt denarius sacratus est in lege propter decalogū. Dicis autē
sacrā? qđ signifīca-
tionē duorū nume-
rōp ex quib⁹ surgit

Mattb. io. a. s. ternariū & quater-
Marti. 3. c. nariū. In h̄ ergo nu-
Ecl. 1. b. mero electi sūt: vt p
hoc mystice signi-
careb⁹ qđ fidem sancte
trinitatis per quat-
tuor mundi climata
essent delatūti: vñ vt

a Et cūm dies factus esset vo-
b⁹ cauit discipulos suos: & elegit
duodecim ex ipsis: quos & apo-
stolos nominauit: Simōnē
e quēm cognominauit petrum
& andream fratrem eius: Ja-

fide trinitatis insigniti: qđ tuorū mūdi partes illuminarent. Hi
enī sunt duodecim horū diei rotū mūdi illuminantes: **Joh.**
xj. b. Itē hi sunt duodecim p̄narchi: i. principiū spūalis ge-
neratiōis: **Heb.** xxix. et. xxx. Itē hi sunt duodecim p̄ncipes tri-
buū: **Numeri.** ii. p̄ceperū salutaria promulgantes. Item
hi sunt duodecim fontes in heliū: **Exo.** xv. d. doctrina saluta-
ri mūdi irrigantes. Itē hi sunt duodecim lapides p̄ciosi i ve-
ste sacerdotali: **Exo.** xxviij. c. vite sanctitate splendētes. Itē
hi sunt duodecim panes p̄positiōis: **Leuit.** xxiij. a. pane p̄bi
dei ecclesiā nutritētes. Itē hi sunt duodecim exploratores ter-
re p̄missiōis: **Numeri.** xiiij. a. viam vite alijs ostendētes. Itē
hi sunt duodecim lapides altaris: **Exo.** xxiij. a. fidem dñicę
passionis p̄dicantes. Itē hi sunt duodecim vituli quos moy-
ses immolauit ofio: **Exo.** xxiij. b. sc̄ipios dñi sacrificantes.
Itē hi sunt duodecim lapides elevati a iordane: **Josue.** iiiij. a.
duodecim articulos fidei p̄dicantes. Itē hi sunt duodecim bo-
ves sub mari ēneō: iij. **Regi.** vij. d. baptisiī ḡram nūciantes.
Itē hi sunt duodecim leones i throno salomonis: iij. **Regi.** x.
c. aduersariūs fidei virilis resistētes. Itē hi sunt duodecim por-
te ciuitatis p̄phetice: **Eccēb.** xlvij. d. p̄tate clavis regnū e-
goz nobis aperiētes. Itē hi sunt duodecim fundamēta ciuitatis
signe: **Apost.** xxi. f. ecclesiā precibus & meritis suis & doctri-
na sustentantes. Itē hi sunt duodecim stelle in corona sponsæ:
Apost. xij. a. morū honestate ecclesiā ordinantes. Nos qđ eie-
git dñs. **c** Quos & ap̄los nos auuit: i. missos. **Roma.** x.
c. Quō p̄predicabūt nisi iurant. **i.** **Dachab.** iiij. e. Elegit iu-
das sacerdotes sine macula habētes volūtate in lege dei & mū-
dauerūt sancta. **d** Simōnē supple vocauit. Simon obediens.
e Quē cognoiuit petrū: ad diffērētā simōnis
chananē. Petrus cognoscēs: qđ ex obediētā cognitio. **P̄s.**
Bmādatūs tuis ierelēti. **Glo.** Hede. Lognoiauit nō modo
primū: sed lōge prius: cū ab andrea adducto dic̄it: Tu vo-
beris cephas: qđ interptak petrus: **Joh.** i. f. tē. Nota qđ hēc
Glo. videb⁹ p̄traria textū **Darc.** iiij. c. Ibi enī habeat plane i
līfa. Et imposuit simoni nomē petrus: in electiōe qđ elegit eū
apostolū cū alijs: **Hic** habeat i **Glo.** qđ nō tūc p̄mo cognoiat⁹
est petr⁹: sed cū adduct⁹ est ab andrea dicēte: **Vidim⁹** messiā.
Sed qđ meli⁹ ēlīfe adh̄gēre & glosam exponere qđ ecōuerso:
seq̄imur līfam/ dicētes: qđ in electiōe p̄mo cognoiat⁹ est petr⁹:
et exponam⁹ **Glo.** que dicit: non modo primū cognoiat⁹ tē.
Id est nō modo p̄mo facta est mentio hui⁹ cognominis: sed qđ
adducit⁹ ē ab andrea: qđ dictū ē ei a dñi: **Tu** vocaberis cephas
i. petrus: Tunc enī facta est mentio hui⁹ cognovationis: non
impositio: sed tm̄ impositionis p̄dictio. **Darc.** iiij. c. Im-
pōsuit: **Mattb.** xvi. c. cōfirmauit. Cū necesse h̄bet. q. d. p̄t my-
steriū qđ nō h̄noie anteā vocareb⁹: Ecce finis glosē cordat̄ ūt-
ati līfē marci. Et nota qđ cōmutatū est nomē: vt ex ipsa cōmu-
tatione sacramētū petre i. firmitatis innueret: vt p̄ hoc intel-
ligereb⁹ qđ de obediētā fieret firmus. Sequitur: **f** Et an-
dreani fratrē i. s. vocauit. Nota qđ numer⁹ ap̄lorū ponit
cōbinando: sup hoc tm̄ non habetur causa ab expositorib⁹ assi-
gnata. Andreas virilis vñ respondēs paulo: fortitudo enim
sororū est obedientie. **Prouerb.** xxi. d. Ut̄ obediens loquetur
victorias. **g** **Jacobū** supplātator: pauperas. s. b **h** Et

ps. 118.

Prouerb. 18. d.
ater qđ inua-
a fratre tē.

iohannē gratia: charitas. s. **i** **Philippī**: os laudis:
id est affabilitas: **Eccē.** iiiij. a. k **Et bartholomeū**: suspē-
dens aqđ. i. p̄tinentia. **m** **Dathēū**: assumpt⁹ vel addit⁹
id est socialitas. **n** **Et thomā**: abyssus. i. humilitas. **Glo.**
Be. Matthēus cōpari suo ihomē in ordine humilitatē cau-
sa sese supponit: cum

a ceteris euāgelistis
sit platus. s. **Darc.**
iiij. c. **Luc.** h. c. **Lō.**
parē intellige ratio-
ne cōbinationis. Etē
sumāq; mare & lu-
cas p̄siderātes excel-
lentiam matthēi: qđ
fuit apostolus & euā-
gelista p̄reponūt eū
ihomē: et ipse matthēus humilitatis causa se postponit ei.

n **Jacobū**: lucratōr. i. patētia. **o** **Alpheri**: docens vel
fugit⁹. p **Et simōnē**: pōnēstristiciā. i. spes: qui vocat
celotes: **q** **Iudā iacobi**: per quem p̄fessio laudis: qđ enī
am dicit corculus / lebeus / thadeus. **r** **Et iudā scārioth**
per quē p̄fessio peccati. **s** **Scārioth** / memoria mortis.
t **Qui fuit pditor.** Argumentū qđ p̄pter occultū pecca-
tū qđ sc̄i platus vt deus nō debet aliquē repellere de bene
ficio. **U** **Oratōr.** **o** **Et cū dies tē.** In h̄ loco dāk forma
electiōis faciēt. **Q**ia enī qđ sūt necessaria ad electionē cano-
nicā celebrandā hic determinat. Primū est qđ debet esse cir-
cūspecta: vt melior: & viillior ecclēsiē eligat: qđ notak: ibi: In
illis dieb⁹ exist in montē: vnde potest longe lateq; ut-
cūspici. **Deut.** iiij. d. Ascende cacumē phalge: et oculos tuos
circūfer ad occidentē & ad aquilonē & austrū & orientē. S̄z mul-
ti hodie in electione non in monte sanctitatē: sed in valle vilita-
tis existētes: tm̄ se vel cognatos aut familiares suos respicūt
et illos nominat̄: cum tm̄ dicat̄ **Exo.** xxv. b. qđ cherubin se re-
spiciebat mutuo versis vultib⁹ in p̄spitiatoriū. i. in christum.
Job. xxix. a. dicit de onagro: Circūspicit mōtes. i. viros san-
ctitate sublimes: & virentia quēq; p̄quirit: vt. s. de bonis meli-
or eligat̄. **Hoc** enī dñi nomē electionis: Ligere enī ē ex alios
aliquē legere: sicut dicit **Hamascen⁹**. **u** **Cant.** v. c. dicit ad
sponsā: Qualis est dilect⁹ tuus ex dilecto o pulcherrima mu-
liez: qualis ē dilectus tuus: qđ sic adulastri nos: **Dilect⁹ me⁹**
candidus & rubicūdus / elect⁹ ex milib⁹. Sed hodie nō de bo-
nis melior: sed de malis peior eligit̄ frequēt. In quo elige-
tes similes sūt demonib⁹: qui peiorēm diabolū sibi caput cō-
stituerūt. Et **Judic.** ix. b. dixerūt oia ligna siluarum ad thā-
nū / veui & ipera sup nos. **E**contrario d̄: moysi: **Exo.** xviij. d.
Prouide tibi de omni plebe viros sapiētes & timētes deum
i qđbus sit veritas: & qđ oderint auariciā: & p̄stitue et eistribu-
nos & cēturiones & qnq;genarios & decanos. i. archiepos et
epos & archidiaconos & decanos. Item debet esse libera: nō
coacta vel p̄ducta hēc vel minis vel p̄cio vñ tunore: qđ notak
cum dicitur: **Exist in montem** / vñb̄ est libertas aeris spa-
cij: vñb̄ nihil impedit visum aut gressum. i. **Regi.** xi. d. Per-
rexit omnis populus in galgala: qđ interptak collis p̄pūlio-
rū / vñl̄ reuelatio: & fecerūt ibi regem saul coram dñi. Itē or-
atio debet p̄mitti ad dñs: qđ notak ibi: **Et erat p̄ noctā in**
Ozone dei: non in collisione vel in colligatiōe mutua. Ideo
autem oratio debet p̄cedere electionē: quia solus deus videt
corda hominū & seit qđ sit idoneus. Cōtingit enī sepe qđ ille qđ au-
sterus vel fatu⁹ apparet exterius in facie / benign⁹ & sapientis
interius in corde. Unde dicit **Eccē.** xij. d. Vestigium boni cor-
dis & faciem bonam difficile inuenies & cum labore. Unde et
samuel volēti inungere primū filii isai: eo qđ magn⁹ & elegās
esset: dixit dñs: ne respicias vultum eius nec altitudinē statu-
re eius: qđm abieci eum: nec iuxta hominū intuitū ego iudico:
Homo enī videt ea que parēt: dñs aut̄ intuetur cor. i. **Regi.**
xvj. b. Et **Eccē.** xj. a. dicit. Non laudes virū in specie sua: nec
spernas hominē in visu suo. Ideo semp̄ orandus est dñs an-
te electionē: vt ostendat quis sit idoneus. **u** **Acti.** i. d. cum
apostoli vellēt eligere vñb̄ apostolū loco iudeo/orante dixerūt
v **Die qui nosti corda**

Domine qui nosti corda omnium ostende nobis quoniam elegeris ex his. Sed hodie frequenter committitur fraudulenta collisione deuota oratio: et ideo plures per collisionem in fraudem eligitur: qualicunque electione quam per orationem. Unde dicit dominus. Osee. viii. a. Ipsi regnauerunt et non ex me: principes extiterunt et non cognoverunt. Ideo debet fieri ut in die non in nocte: qui male agit odit lucem: Job. xix. c. Quod notari ibi: Et cum dies factus esset. Et non quolsbet dies die assignato: quod notatur pro hoc quod dicit singulariter: Et cum dies factus esset. Toto tempore ante debet ecclesia esse in oratione dei: sicut hic dicitur: Erat pernoctans in oratione dei. Item die assignato debent venire canonici ad electionem pure propter deum: quod notatur ibi: Vocavit dominus discipulos suos. Sed certe hodie multos vocat propria ambitione: multos carnalis affectio: multos pecunia: multos inuidia. Unde potest dici illud Matth. xxviii. c. Ubincunque fuerit corpus episcopi mortutus: illuc congregabuntur et aquile: id est canonici: ut sibi vel suis rapiant dignitatem. Esa. xxxviii. c. Occurrerunt demona onoceraturs et pilosus clamabit alter ad alterum: illuc congregati sunt milui alter ad alterum. Demonium interpretata scientia. Et tunc currunt sciolti: quod propter suam scientiam ambulant promoueri. Sed scientia minimorum est inter illa tria: que facilius hominem idoneum eligi: scyta: celus: scientia. Sed heu hodie de his tribus nulla sit metropolitae inquisitio: sed magis si est nobilis genere: si bonus madecator: si strenuus bellator: et huiusmodi: quod significantur per onoceraturos. Per pilosos significantur papelardi: qui simulant sanctitatem et per hoc volunt promoueri. Per milios qui mures et extalia animalium rapiunt: significantur aduocati et pueri: qui etiam illuc pertinunt ad litigandum: alter contra alterum. Unde Esa. iij. a. Unusquisque ad proximum suum tumultuabitur: puer contra senem: ignobilis contra nobilem: apprehenderet enim vir fratrem suum et ceterum. Item debet eligi de canonice ecclesie si est ibi idoneus: quod notari ibi: Et elegit duodecim ex ipsis quos et aplos nominavit. Vnde Act. i. d. Opparet ex his viris qui nobiscum sunt congregati: teste resurrectionis eius nobiscum fieri unum ex istis. Osee. ii. c. Dabo et vinitores eius ex eodem loco. Deut. xviii. c. Constitues regem eum quem dominus deus tuus elegerit de numero fratribus tuorum. Item formice formicam eligit sibi ducem: et apes apem: et grues gruem. Item qui eligitur debet esse de discipulis do-
minii. Unde dicitur: Vocavit discipulos suos et elegit ex ipsis. Quinque vero faciunt discipulum domini. Primum humilitas. Matth. xi. d. Discite a me et ceterum. Secundum charitas. Job. xii. d. In hoc scient oes quia discipuli mei estis si dilectionem habueritis adiucentem. Tertium abiectione carnalis affectiois ad parentes suos. J. xiiii. f. Si quis venerit ad me et non oderit patrem suum et matrem et ceterum. Quartum est promptitudo exponendi se morti pro fratribus. J. xiiii. f. Qui non batulat crucem suam et venit post me: non potest meus esse discipulus. Quintum est abrenunciatio omnis cupiditatis. J. xiiii. g. Qui non renunciat omnibus quod possidet: non potest meus esse discipulus. Item debet esse apostolus: id est missus ad ministerium: non ad dominandum. Matth. x. b. Ecce ego mittos vobis et ceterum. Cor. iij. a. Sic nos existimet et ceterum. Matth. xx. d. Filius hominis non venit ministrari sed ministrare. Sequitur. **E**t descendens cum illis de monte et ceterum. Electurus apostolos ascendit in montem: docturus turbas descendit in campum. In quo mystice innuitur infirmitas capacitatibus turbarum: quod sublimia intelligere non sufficiunt. Ostendit ergo in hoc dominus quod perfectioribus sunt altiora dicenda: minoribus leviora. Unde. J. Cor. iij. a. Non iudicauim me scire inter vos nisi christum jesum et hunc crucifixum: Sapientiam autem loquimur inter perfectos. Heb. v. d. Omnis qui lactis est particeps: expertus est sermonis iusticie: parvulus enim est: perfectorum autem est solidus cibus. Unde raro legitur turba dominum in monte sequi: vel et dominus aliquos infirmos

In monte sanauerit: sed post sanationem quādoq; leguntur se-
cuti dominū in montē: Sic et nos extincis moribus illicitis/
luce scientie illustrati/culmen virtutum possumus attingere.
Instruct etiā hic domin⁹ prēlatos et prēdicatores: ut aliquā/
do ascendant in montem contemplatiōis oraturi: et sibi et deo
vacaturi. Aliquando
disciploꝝ etꝫ: et multitudiꝝ co-
e piosa plebiꝝ ab oī iudea/ et hie
descendant in cam-
pū turbis prēdicatu-
ri. Unde Job. i. g.
Alidebitis cęlum ap/
tum et angelos dei ascendentēs et descendētēs super firmum ho-
minis. Greg⁹. Prēdicatores prius in contēplatiōe hauriūt:
quod postmodum alijs in prēdicatione effundunt. Item disci-
puli promoti cum domino descenderunt in campum: et ibi ste-
terunt cum turba: sic promoti in dignitatibus debent descen-
dere ad turbas per compassioneꝝ et humilitatem: et stare cum
illis per boneꝝ vite conformatitatem. Eccl. xxii. a. Rectorem
te posuerūt / noli extollit: esto in illis quasi vn⁹ ex ipsis. Gen.
Omnia sint intus dissimilia frons populo conueniat. Ps. 103.
Ascendunt montes et descendunt campi: in locum tē. Eccl. ii. g.
c. Quanto magnus es/humilia te in omnibus: et corā deo in-
uenies gratiā. Ad talem prēlatum libenter veniunt subditi: et
liberter audiunt: et libenter p̄ficiunt̄ el. Qđ significat p̄ hoc qđ
subdit: Et turba discipulorꝝ: et multitudiꝝ plebis tē.
Job. x. a. Bonus pastor cū proprias oves emiserit: ante eas
vadit et oves illum sequuntꝝ: quia sciunt vocem eius. Itē no-
tandum est quod dicit. Stetit in loco campestri: qui
est locus communis: sic prēlatus in loco communi debet sta-
re ut possit ab omnibus qui eo indigent facile inueniri. Cañ.
ii. a. Ego flos campi. Deut. xvij. d. Judices et magistros cō-
stitues in omnibus portis tuis: ut iudicent populum iusto iu-
dicio. Dicit g. a. Et descendens de monte: quo ascen-
derat oratus et apostolos electurus. b. Cum illis: quos
scilicet vocauerat. Et sciendum qđ dominus dicitur ascendis-
se in montem ut doceret: Matth. v. a. Item ut se transfigu-
raret: Matth. xvij. a. Itē ut oraret: Matth. xxvj. d. Item
dicitur ascendisse desertum: ut olabolum superaret: Matth.
iiij. b. Itē dicitur ascendisse asinā: ut hūllis appareret. Matth.
xxi. a. Item dicitur ascendisse crucem: ut omnes ad se trahē-
do exaltaret: Job. xij. e. Item dicitur ascendisse in cęlum: ut
nobis locū prepararet: Job. xliij. a. c. Stetit in loco cā/
pestri. Chrys. Memo potest in valle stare et de monte loq;
sed aut ubi stas/ inde loquere: aut ynde loq; ibi sta. Et ita p̄/
mo debet populus se considerare qualis sit: postea qualē ha-
beat sacerdotē. Hunc autem seipsum non videns semper iudi-
cat de morib⁹ sacerdotum. d. Et turba discipulorū
eius et multitudiꝝ copiosa plebiꝝ: stetit supple cum
eo: vel sedis circa eum: sicut soler fieri ad sermones. e. Ab
omni iudea et samaria et hierusalem et maritimā et
tyri et sidonis: supple a partibus. Laue ne intelligas ma-
ritimam illam que est iuxta mare galileę: siue stagnum gene-
sareth: et ab eo sic dicitur: sed de remota marittima itelligendū
est: que est iuxta tyrrenū mare: in quo sunt tyr⁹ et sidon. Glo.
Hede. Non a proximo mari galileę: qđ hoc nō miraculi loco
ponere: quasi hoc non esset miraculosum: si de parua mariti-
ma confluenter ad dominū. Et nota quia miraculum proprie-
tate dicitur quod p̄t̄ naturę cursum evenit. Interdum tamen
miraculum dicitur quodlibet insuetum vel inusitatum: sicut p̄/
ter naturam non eveniat: et hoc modo accipitur hic. S̄a ma-
ri magno cognominatur: in quo etiam tyrus et sidon compre-
hendē poterant. Sed quia ciuitates sunt gentium: consulte no-
minatim ponuntur: ut quanta sit virtus christi intinetur: qđ
etiā exteris ciuitates excitat. Quasi responsio est ad hoc qđ
posset ob̄isci. Posset enim dici: cū in marittima misseatur ty-
rus et sidon: quare postq; dixerat: a marittima addit tyri et
sidonis: Et hec est ratio que sublunigatur in Glo. qđ ille ciui-
tates ideo suis nominibus exprimitur: qđ sunt ciuitates gen-
tium: et ex hoc ipso evidentius appareat virtus christi: que re-
motissimas ciuitates alienigenarum excitat. Ad hos non iuc-
dūs: s̄ ipsi venerunt ad dominū: ut magis cōsunderent iudei.

Evangeliū scđni Lucani

Go Qui venerāt ut audirēt eū et sanarent a languoribus suis. Sicut dicit Rab. quidā sequebantur dominū ad informationē ut discipuli: qdam ad curationē ut infirmi: quidam ad obseruationē ut inuidi: quidā ad refectionē ut famelici: quidā ad vidēdū noua ut curiosi. De iudea et iherusalē veniunt discipuli p̄fitem-

tes: de samaria veniunt pharisei inuidentes et obseruantes: de maritima veniunt infirmi salutē querentes: de tyro famelici esurientes: de sidone curiosi noua venantes.

b Et audirēt eū Chrys. Si iusticia facere non vis: ut qd

p̄dicato rē iusticie audis: Quare magistrū vocas: cui nō vis esse discipulū? c Et sanarentur. Bene dicit: qr ex audi-

P̄s. 106. tu verbi dei dāt sanitas. P̄s. Disit verbū suū et sanauit eos.

Sap. xvij.b. M̄ herba neqz malagma r̄c. d Alāguoribz suis/corpali bus et spūali bus. e Et qui verabantur a spiritibus imundis: ab effectū: curabātur. f Et oīs turba crebat eum tangere: quia virtus: curationis:

s De illo exibat tanquam de fonte riūlus: et sanabat omnes. **A**ystice. Sicut dicit Beda: tangit christum qui fideliter credit in eū. H̄eretici autē cōpriment eū. Uñ dixisse

i. 8. f. legit turbe cōpriment se: Quis me tetigit? De cuiusmodi tactu id est tactu ifidelitatis dictū ē magdalene. Job. xx. d. Molti me tāgere r̄c. q. d. ei dñs: Nondū em̄ perfecte de me credis. Itē

Exod. xix. b. Bestia q̄ tētigerit montē lapidabatur. Itē Be- da. Tāgīs a christo qui cōfirmat ab illo. Qui sic tāgit et tangit spūs ip̄sī virtute sanatur. Sequitur. h Et ipse eleuatis oculis in discipulos suos dicebat: Beati r̄c. Om-

nibus loqui volebat: tñ sp̄aliter in discipulos oculos leuat: vt attentius audiant et altius intelligāt. Eleuatio etiā oculorū si-

gnificant: qm̄ erat de celestibus locuturus: sicut oris apertio Matth. v. a. significat: qm̄ erat profunda tñ aperte docturus.

Uñ sūt fuerit idē sermo qui narrat hic et q̄ narrat Matth. v. a. dubitatio est. Quidā dicit q̄ fuerūt duo: Unus solis discipulis i mōtū cacumine sedēdo facit: quē narrat Matthē?

Ali⁹ postea i cāpo siue planicie mōtū ad oēs: et hūc fecit stādo: quē narrat Lucas. Ali⁹ dicit q̄ tñ vñ fuit fimo: Turb em̄ irruētū ascēdit dñs in sup̄clū mōtū: vbi vocat ad se discipulis elegit ex eis duodecim q̄s ap̄los noīs. Deinde descendit cū illis in quādā planicie eiusdē mōtis: et stetit ibi donec turbe cōgregat̄ essent: qb⁹ gregari sedit: et accesserit ad eū. pp̄inquis discipuli: et tūc fecit fimo nūi discipulis et turbis pariter: quē narrat matthē et lucas diuerso ordine: s̄ eadē rei veritāte. Nota etiā q̄ matthē plenarie ponēs sermonē habitum ad discipulos: fm̄ alia opinione: ponit octo beatitudines. Lu-

cas ponēs sermonē habitū ad turbas: ponit tñ quattuor: qui bus in Glo. elegāter adaptant̄ q̄ttuor cardinales virtutes. In

his etiā quattuor quā ponit lucas: intelligunt̄ ille quattuor q̄s tacet. Dicit ergo. i Beati paup̄es: rebus et sp̄i. Rebus

q̄ omnimodā abdicationē: ut ap̄li: vel ad min⁹ q̄ omnimodam sublectionē: ut patriarchē. Sp̄i q̄ voluntatis pp̄i: ablectio-

nē: et sensus singularis depositionē. Tales sunt b̄ti: qr̄ eis advo-

tum succedit qd̄ amant. i. ipsa paup̄tas voluntaria quā secure et quiete possidēt q̄tū et quādiu volūt. Uñ dicit Señ. Paup̄tas est bonum sine calumna. Item beati sunt qui tam habēt

in se stolā corporis glorificati: Sunt em̄ impassibiles tā ad verba q̄ ad verbera q̄ oīmodā sui abectionē. H̄ec ē vera paup̄tas q̄ nihil bz̄: neqz cor: neqz corp⁹: neqz res de quaꝝ amissioē doleat. Greg⁹. Qui nihil habet in mōdo qd̄ diligat: nihil ē in mōdo qd̄ p̄tmescat: et iō nihil est ei molestū. Tales sunt vere monachi in clauistro dñi. Uñ qr̄ regnū dei claustrum domini ē recte dicit: Beati pauperes qr̄ vestrum est regnum dei: sicut monachorū est claustrum. Item sunt agiles per obe-

dientię promptitudinē: De qua dicit Aug⁹. Terus obediens

mandatum non procrastinat r̄c. Item sunt subtiles per dignatum et honorum abrenūcationē. Itē sunt lucidi per mundanę curę depositionem: quē nigrum facit. Iis ergo et taib⁹ dicuntur: Beati pauperes: qr̄ vestrum est regnum dei. Et merito: quia regnum mōdi contempserunt. Item ipso iu-

re paupertatis: Omnis enim dominus dei

vbi cunḡ sit pauperum est: et omnia bona ei⁹. Item quia re-

gnūm dei et etiā ipm̄ deum possidet pietas

que est mater pauperum: qd̄ ide appetet quia ipsum vendidit

pro redēptione ca-

p̄tiorum: ipsum spo-

liauit pro inductione mōdorū: ipsum assuit in cruce pro refec-

tionē egenorum. Item titulo emptionis: p̄recio iam soluto. Matth. xix. d. Ois qui reliq̄rēt r̄c. Quia igitur talū ē regnū dei: oportet vt qui vult habere emat ab illis. i. xvij.c. Facite vobis amicos de mammona insquit̄. Nota sicut innuit̄ in Glo. temptantia cōgruit̄ paupertatis: Consiluit enim in co-

ercendis illecebris: quia cum se et sua abdicat̄ pr̄auas delectationes in se refrenat: que et facit cordis misericordia. Unde in hac beatitudine intelligit illa sexta beatitudo quā ponit Matthē:

Beati mundo corde. Sequitur. k Beati qui nunc i-

ad modicum esuritis. l Quia saturabimini: in eternū. m Esuritis: Ad litteram. i. fame et siti carnis lascivias ca-

stigatis in via. n Quia saturabimini: pane vite et intellectus in patria. Uñ P̄s. Sanaboz cum apparuerit glia tua. P̄s. 16.

j. xlviij.a. Beat⁹ qui māducabit panē in regno dei. Esa. lv.d. Omnes sicut es r̄c. Job. viij.f. Qui sicut r̄c. Chrys. Non omnes vocat ad potum: sed sicutientes. Item Beati qui nunc esuritis: iusticiā: dīc Glo. i. vite rectitudinē. o Quia satura-

bimini. i. iplebis desideriū vestrū. Uñ P̄s. Biūs vir q̄ in-

pleuit desideriū suū ex ip̄sis: que desiderat. s. bonis celi. Non solum vite p̄rī rectitudinem elūire debemus: s̄ oīm et maxi-

me peccatorū: Nam dñs cū vidit sicū sterilem statim elūrit: Matth. xxi. b. Sic nos cū videmus peccatorē: debemus elūire eius salutē. Et beatus talis stomach⁹ qui sic elūrit: qr̄ dominus dat escam esurientibus. Hac fame mortui sunt oēs amici dei. Hac etiā fame balaā mori volebat: q̄ dixit Numéri. xxiiij. b. Moriatur anima mea morte iustorum. Siquidem

pclosa in cōspectu domini mōs sanctorū eius. Hac famem habēt omnes veri p̄dicatorēs: sicut scriptum est: Famē pa-

tient̄ vt canes et cīrcubunt clivitatē. Nūquid nō hanc famem habebat rex opulētissim⁹: qui dicebat: Defectio tenuit me p̄

peccatoribz derelinquētibus legem tuā. Est autem tota elūries humani cordis de duobus. Intellectus siquidem elūrit veritatem: et affectus elūrit bonitatem: quibus vterq; replebitur in futuro. Uñ Esa. lxv.c. Servi mei comedent et vos elūretis. In hac beatitudine intelligit q̄nta beatitudo quā po-

nit Matth. v. a. f. Beati misericordes Glo. Qui em̄ cōpatiūt̄ alijs et miserentur et tribuunt sua nō querentes aliena: Ec-

ce iusticia que cōgruit̄ esurientibus eam: que etiam facit misericordem. Amb. Qui elūrit esurienti compatitur: compatiēdo largit̄: largiendo fit iustus: equalem se inferioribus p̄stat: dolsi excludit: veritatem requirit. In hac Glo. sat patet q̄

liter se cōtinent ad inuicem iusticia et misericordia. Sequitur. n Beati qui nūc flentis: de p̄senti miseria. o Quia ridebitis: De dilatatione bonorū. Job. xvij.c. Tristitia via r̄c. Esa. ix. a. Tunc videbis et afflues: et mirabut̄ et dilatabis cor tuū. Ista tria dona sunt cōtra tria vitia. Paup̄tas con-

tra auariciā: esuries p̄tra luxuriā: luct⁹ p̄tra superbiam. Et nota ordinem: Pauperes esurit̄: esurientes flent. Nota ergo q̄

donum luctus est quasi probatica piscina: in qua lauantur bo-

stie ante q̄ domino offerantur. Quinq; portic⁹ habens: quia quinq; sunt genera lachrymarū. Primum sunt pro incolatu hu-

is miserie: et be potant sicutent animam. Secundū sunt pro-

errone p̄p̄ culpe

Errone ppris culpe et he lauāt imūdā. Tertiē sunt p horrore gehennē; he humectant aridam. Quartē sunt p desiderio pa-
trię; he rigant iam secundam. Quintē p miserię primoꝝ; he
5.79. charitatem demonstrat. De primis dicit in Ps. Potū dabis
nob̄ in lachrymis in
Ps. 6. mēsura. De scđis: La
5.8. uabo p singulas no-
5.9. et cū sepauerint vos et expro-
chrymis meis. De ter
5.114. tis. Erripuit aiam meā de morte: oculos meos a lachrymis.
5.40. De q̄ris: Fuerūt mihi lachrymę meę panes die ac nocte. De
quitis: Hiere. ix. a. Quis dabit capiti meo r̄. Chrys. H̄ti q̄
lagent sua peccata: s̄ beatiores qui aliena. Et. i. H̄diu char-
tas sanctorum ad peccatores est et luctus est. Barum lachry-
marū ē triplex efficacia ī deū. Prima est inebriatio. Esa. xlviij.
5.38. o. Adipe lachrymę tuarū iebriasti me. Scđa ē pūctio. Glo.
sup Lobiā. Ofo deum lenit: lachryma cogit. Nec yngit: illa
pungit. Tertia est violentia. Ps. Auribus p̄cipe lachrymas
meas. Ibi Aug. Violente sunt in precibus lachrymę. Rab.
Semp luctus inter duas leticias consistit: mūdi p̄cedentē et
cgli, p̄inquitam: Beatus cui temporalis tristitia p̄currat eter-
nam leticiā. Item Rab. Quattuor modis fit plāctus scđoꝝ:
cū et propria peccata deplorant: cū in Infernū cadentes plan-
gunt: cū in peccatis viuentes lugent: cum p̄ desiderio regni
gemunt. Et quattuor species lachrymarum natura continere
Sunt em̄ humidę: vt abluant sordes p̄cōp: et restituant per-
ditum baptissimū. Sunt salę: vt carnis fluxum et dulcedinem
temperent voluptatum. Sunt et calidę: vt pr̄gualeant contra
infidelitatis frigus. Sunt et purę: vt mūdati p̄stis erroris
bus in purā restituant cōversationem. Notandum etiā q̄ p̄
udentia congruit flentibus: id est dolentibus: dum considerant
infelicitatem huius vīte: et felicitatem futurę. Prudentia enim
dicitur quasi prouidentia. Ille autē sibi sapienter prouidet: q̄
bul̄ vīte miseras attēdit: Quę etiā facit pacē pectoris: q̄ ē se-
8.5.5. ptina b̄titudo: quā ponit mattheoꝝ dices: H̄ti pacifici r̄. Sic
ergo patet q̄lter illa intelligat ī hac tertia quā ponit lucas hic.

De malo p̄sentis miserie
De malo vīe
De desiderio patrię
De peccatis propriis
De peccatis alienis
De derrimento virtutum
De isolato seculi ī Briggū Inferius
De dilatiōe celi ī Briggū Superiorius xv.d.
De peccati plena remissione. Esa. lvj. c. Ad-
ducam eos ī montem sanctum meum et leti-
ficabo eos r̄.
De vera retributione in reprobis. Esa. xlvi. g.
Consolatio Erunt vīz ad satietatē visionis omni carni.
De liberatione p̄sentis miserie. Apoc. xxj. a.
Absterget deus omnem lachrymam ab oculis sanctorum.
De adoptione celestis patrię. Matth. xxv. b.
Euge fū bone. Esa. xlvi. d. Gaudete cū ea
gaudio vñuersi qui lugetis sup eam r̄.
Versus. Fle si letari serui si vis dominari:
Da si ditari letuna si satiaris.

Sequit. a H̄ti erit cū vos oderint r̄. i. cū hoies cor-
de ore/opere vos persecuti fuerint: nō merito peccatorū ve-
strop: s̄ ppter filium hominis. i. q̄r in ipsum creditis et ipsum
predicatis: beati eritis supple si patienter et equanimiter leta-
ter sustinueritis. H̄ti enī sunt tres dīgitī / de quib⁹ dicit Esa.
xi. c. Quis appendit tribus dīgitis molē terrę: Primi quidem
parentes vñdiderūt regnum celorum pro lenocinio vñ po-
ni: H̄ti vero redimūt p̄recio odiorum/ p̄tumeliarū/ iniuriarū.
H̄ti quidem cum christo comedunt in vigilia / et ideo cum eo/
dem comedet in festo. In hac vigilia comeditur panis artus
et bibitur aqua tribulationis: sicut dicitur Esa. xxx. e. Habit
tibi dominus panem artum et aquam breuem. In festo vero
omnia p̄guta et omnes delitie comedens. Enī Esa. xxv. c. Fa-

det dñs exercitū omnibus p̄fis in monte hoc p̄suūm p̄lin-
giūm r̄. Iſti sunt sociū passionū in via: ideo erūt et cōsolatio-
nū in patria. Scriptū est enim. ii. Cor. i. b. Sicut sociū passio-
num estis: sic eritis et cōsolatiōis. i. xxij. c. T̄os estis qui per-
manistis meū in tē-
ptationib⁹ meis r̄.
J̄o dicit Eccl. vi. a.
Si possides amicū ī
temptatione posside
illum. Ad istos deuolutū est onus celestis hereditatis. i. p̄sen-
tes tribulationes: quare necesse est vt ad ipsos deuoluat ipsa
hereditas. Iſti solvūt debiti quo obligata erat cōlesti heredi-
tas: iō iure est eoz: Ergo Beati eritis cū vos r̄. Idā si
quidē peccauit corde ore ope: et iō cōlestē hereditatē triplici-
ter obligauit. i. odijs: cōtumelij: inurijs. Corde peccauit ni-
mis vīorē amando: et ideo induxit sup nos odiū dei: angelop
et hominū. Peccauit ore pomū comedendo et se male excusau-
do: et induxit super nos obligationē contumeliarū. Peccauit
opere siue manu pomū accipiendo et obligauit nos molestijs
et inurijs. Dicit g: a Beati erit cū vos oderit hoies/
corde. b Et cum sepauerint vos opere: pellendo. s. de
synagogis. Unū cū recessisset iudas pditor a societate dixit le-
sus: Nūc clarificatus est fili⁹ hominis. c Et expobralie Job. 13. b.

r̄int ore vos. i. nōmen crucifixi vobis. Hoc em̄ improbabat
fidelibus in primitiva ecclia q̄ adorarent crucifixū. Uel ex/
probrauerint vos sicut sp̄m christū et iohannem baptistā.
Matth. xi. c. Venit iohannes nō manducans neq̄ bibens et
dicunt: demonū habet. Venit filius hominis manducans et
bibens et dicunt: ecce hō vorax et potator vīni. Joh. xv. c. Nō
est seruus maior domino suo: Si me persecuti sunt et vos per-
sequens. d Et eiecerint nōmē vīm: christianū. s. Sepe
em̄ nomē christianū vīzadeo ī defectū venit: vt nō aude-
ret illud confiteri. Beda. Quantū ad iudeos et gētiles nōmen
christianū sepe abrasum a memoria et ab omnibus electū est.
Uel Eiecerint nōmē vīm. i. vos christianos a societa-
te siue collegio suo. Job. ix. e. Nam enī cōspirauerant iudei
vt si quis confiteretur eum christum extra synagogam fieret.
Esa. vlt. b. Audite verbū domini q̄ tremis ad verbum eius:
dixerūt fratres vestri odientes vos et abiūcētes ppter nōmen
meum r̄. e Lanç̄ malum. i. Cor. iiiij. c. Lanç̄ purga-
menta hulus mūdi faci sum⁹. Eiecerint inquā f Propter
filium hois. i. el⁹ amore: el⁹ p̄cio: eius vice. Beda. Cui⁹ nō
men vestrum facitis cognomen: q̄r a christo dicūtur christia-
ni. Item Propter filium hominis: nulla alia de cā. No-
ta etiā q̄r in hac beatitudine q̄ hic ponis/intelligis scđa b̄titu-
do quā ponit Matth. s. f. H̄ti mites. Fortitudo enī cōgruit
busc b̄titudini q̄ hic ponis: que etiā facit māsiuetudinē. Dicitis Matth. 5. a.
enī est: qui nullis mouēt molestijs. Fortis est: qui vincit iram et
alios mot⁹ animi. Proverb. xvij. d. Melior ē patiēs viro for-
ti. Laudabilis ē seipsum vincere. i. proprios mot⁹ animi rep-
mere: q̄ alium vincere r̄.

Amates diuitias. Pro-
verb. xij. a. Est q̄s di-
ues cū nihil habeat: et
ē quasi paup r̄. Eccl.
xxij. a. Qui aurū dis-
git nō iustificabili. Job.
xxvij. d. Ab aquilone
aurū venit. Hiere. i. c.
Ab aquilone pādef om̄e
malū. Ergo vñ aurum
inde malum r̄.
Comesatores. Prover.
xxij. c. Noli eē in pū-
nūs poratorū: nec r̄.
R̄ssores. Iaco. iiij. c. Di-
seri estote et lugete. Ia-
co. v. a. Plorate vñlā-
tes in miserijs vñs r̄.
Impatiētes. Iaco. v. c.
Ecce beatificamus eos qui sustinuerit. Proverb. xij. b. Qui
B 2 f pauper est

Pauperes
Sibti
Fleentes
Patientes
ergo miseri-

Evangeliū scđm Lucam

Gpauper est increpationem non sustinet. Sequit. **a** **H**audete in illa die r̄c. Tris modis horaꝝ domin⁹ discipulos suos ad sustinentia aduersor⁹. Primo per ostensionē p̄mī: vbi dicit: Ecce enim merces vestra. Secundo per exemplum propheta⁹.

23. q. x. c. rum: vbi dicit: **Se** **g** **G**audete i illa die et exultate: cūdum hec ēm. **c** ecce ēm merces vestra multa minationē: cum dic: **d** ē i celo. Scđm hec ēm facie Veritatem r̄c.

Dile ergo. Gaudete: interius ppter stolam antine. **b** **In** illa die s. p̄sente tribulationis que illuminat ut collyrium: Apoc. iiij. d. **b** **E**t exultate: exteri⁹ ppter stolā corporis. Nō ē hoc datur omnib⁹ s. gaudere in tribulatione: s quibus dā et paucis: de quibus dicit Acl. v. g. Ibat ap̄l gaudētes. Phll. i. d. Donatū est vobis p christō nō solū r̄c. **c** **E**cce ēm merces r̄c. Iō gaudete: ēm: qz merces vía multa est: et magna. Magna p̄sositate: multa inumerositate. Ps. 30.

Ps. 30. **Q** magna multitudo dulcedinis tuꝝ. **d** **In** celo: in loco tuto: et ameno et quieto. Esa. xxxii. d. Sedebit populus meus in pulchritudine paci: in tabernaculis fiducie: in requie opulenta. Matth. vij. c. Thesauriçate vobis thesauros in celo.

Item magna est merces: quia p̄o paupertate temporali que est modica et momentanea dabitur regnum eternum: pro fame horaria/ satietas perennis: pro luctu momentaneo leticia

Ps. 126. semperna: pro vilitate modica gloria perpetua. Ps. Cum dederit dilect⁹ suis somnū: ecce hereditas dñi fili⁹ merces fructus vētri. Gen. xv. a. Ego sum merces tua magna nimis. ij. Cor. iiiij. d. Id qd ē in p̄sentī momentaneū et leue r̄c. Itē multa ē merces: qz duodecim sunt gaudia paradisi significata per duodecim fruct⁹: de qd dicit Apoc. xxii. a. Sap. iij. a. In paucis vexati in multis bene disponenſ. Beda. Inter odia cordium: inter probra linguarum: inter manus persequentiū: letiori corde versamini intuitu supernę mercedis. Greg.

Cōsideratio p̄mī minuit vīm flagelli. Sequit. **e** **S**cđm hec enī r̄c. Aug. Exemplo prophetarum temperat r̄gorem tribulationis. q. d. non est nouum si vos qui estis servi mei patimini iudicis: quia prophete mei propter eandem causam passi sunt a patribus eorum. Et si illi qui non babuerunt exemplū: constantes fuerunt in tribulationibus: et vos q tam habetis exemplū p̄stantiores esse debetis. ij. Timoth. iij. c. Omnes qui pie volunt viuere in christō p̄secutionē pati entur. Dicit ergo: Scđm hec ēm r̄c. Sic cōtinua. Ne turbemini si vos persequent: Em: qz h̄m hec faciebat p̄ prophetis: qui timore nō deficiebat a veritate: patres eoz. Sequitur. **V**eritatem vē yobis diuitibus. Lucas ponēs temperatū sermonem ad turbas/ licei admitti erāt discipuli/ quasi per antithesim quattuor p̄missionib⁹ oponit quattuor cōminaciones. Sicut ēm quattuor beatitudines posuit quattuor virtutib⁹ respondentes: ita ponit quattuor vē/ quattuor virtūs respondentia. Primum est cōtra cupiditatem diuitiū: qd oponit paupertati. Scđm est p̄tra volupratem epicuroz: qd oponit esurie. Tertiu ē cōtra vanitatem letantū: qd oponit lucui. Quartu est cōtra placentiam mundi: qd oponit vīlitiati siue p̄temptui. Mattheus octo ponit beatitudines: et octo vē: nō tamen in eodem capitulo: s postea. xxiij. Lucas vero tm̄ quattuor beatitudines ponit: et quattuor vē: s reducunt octo beatitudines ad quattuor: sicut ex premissis patet. Ulter etiam reducuntur: sed parum differēter. Nam paupertas p̄tinet mansuetudinem. Qui enim vere pauper est: n̄ nihil habet unde dolere valeat: et ideo nec irritat nec irritatur: qd est māsuetudinis. Itē esuries complectit misericordiam. Nam qui esurit: surienti compatitur: et compatiendo largit: qd est misericordia cordis. Nam lachryma p̄ peccatis p̄p̄is et allelis oculum mādificat rationis. Item subtilitate et cōtemptu comprehendit pacificatio et patiēta: que sunt due vltimae beatitudines in mattheo. Nam qui vere p̄tent et se et mundum et etiam se cōtemni: pacē habet et patiētam. Referuntur etiā he quattuor beatitudines ad quattuor virtutes cardinales: et di

cit Amb. Nam paupertas tēperantia: esuries iusticiam: lucus prudentiam: contemptus fortitudinem gignit. S; quare nō ponunt in mattheo statim post beatitudines sua vēre, spondentia sicut in luca: Respōsio: qz in mattheo loquit per,

fecit/ qui nō indiget cōminatio: qz pfecta charitas foras mitit timorem. i. Joh. Amos. 4. 3. k betis cōsolationem vestram. H̄. d. In luca vero loquit imperfect: qd

necessaria est cōminatio p̄sne: qz timor dñi expellit peccatum: Eccl. i. c. Et iniū sapientie timor domini: In eodē. b. Di-

cit g. **A**g. i. eterna dānatio parata ē. h. Eloī diuitib⁹: qui amat̄ diuitias temporales siue terrenas: v̄l inique habe-

tis vel habere cupitis: vel vos diuities reputatis: tumentes et alios contemnentes: v̄l speratis in diuitiis. Iaco. v. a. Agite nunc diuities: plorate et v̄lulate in miserijs que eueniēt vobis.

Eccl. v. b. Qui amat̄ diuitias fructū nō capiet ex eis. Item Eccl. v. c. Quid p̄dest possessori nisi qz cernit oculis suis diuitias. Item Proverb. xi. d. Qui cōfidit in diuitiis suis corrueit. i. Timoth. vij. d. Nolite sperare in incerto diuitiarū. Et bñ dicit: **A**g: qd est interiection: et non dicit: eterna damnatio diuitibus: qd tamen idē est. S; interiection significat affectum mentis: nomen vero cōceptum. Ad inuēdum ergo qz diuities iam per affectum nō solum per intellectum sentiunt in se qd pas-

suri sunt in iferno: ideo dicit vē. Unde Hiere. ij. d. Scito et vides q̄ malū et amarū est te dereliquisse dñm deū tuū. Sed qz nulli habet diuitias: qui in eis nullū habet solatū nec amore ad eas: qui s. habent v̄ dispensatores: et ad hoc custodiunt in v̄t bene dispensent: ideo subdit: **i** Qui habetis cōsola-

tionem vestram. Blo. p̄tra necessaria tuis miseras. Vile-
rie em̄ ipales necessarie. i. viles sunt ad coercendas carnis ille-
cebras. **k** **C**elestrā nō diuinā. l. quā q̄rit: et amat̄ vobis: et lo-

ve vobis. Consolatio em̄ talis via ē ad perpetuū cruciatum: sicut econtrario tribulatio tempalis via est ad eternam conso-
lationem. Unde. i. xvij. g. dicit abraam diuiti in inferno. Fili
recordare r̄c. nunc autem hic consolatur: tu vero cruciaris.

Siquidem calix in manu domini vīni meri plenus mitto: et inclinault ex hoc in hoc: et facta est commutatio: quia tristitia paupertis versa est in gaudium: et gaudium diuitis in mōrorem. Unde dicit Iaco. iiiij. c. Lugeite diuities et estote misericordia: quia risus vester vertetur in luctum: et gaudium in mōrem. Vē ergo vobis diuitious: quia perdetis vīsum tempora-

lium quem nūc diligitis. s. p̄sente consolationē. Sunt autem tria que istam consolationem operantur: diuitis: delitie: et honores. Omnis enim p̄solatio mundi ad hec tria refertur.

Hi sunt tres consolatores Job: de quibus ipse dicit. xvij. a. Consolatores onerosi omnes vos estis: quia onerant consolatum onere grauissimo: scilicet desolatione eterna. H̄ec est cōsolatio somniantis quam habent diuities huius mundi. De qua dicitur Esa. xxix. c. Sicut somniant sitiens et bibit: et postq fuit expergesfact⁹ lassus adhuc sitit: et vacua est anima eius:

Sic erit r̄c. Ps. Dormierūt somnū suū r̄c. Et alibi. Uelut somnium surgentium domine in ciuitate tua imaginem ipso r̄rum ad n̄ibilū rediges. Optime dicit imaginē: quia sicut som-

nians non vīdet res: sed imagines rerum: et tamen credit se vīdere res: ita diuities credunt se habere diuitias veras: cum tamen nō habeat nisi imaginariwas siue phantasticas diuitias.

Et etiā diuitibus triplex vē in p̄senti. Vē laboris in acquisitō: vē timoris in custodiēdo: vē doloris in deserēdo. Et p̄pter hoc forte dicitur Apoc. viij. d. Vē vē vē habitantibus in terra. Et hoc triplex vē perpetuabilis in inferno: quia erit ibi labor sine reque: timor sine spe: dolor sine consolatione: et lo nō

dicit: est vel erit. **M**ystice. Sicut dicit Blo. per diuities in Wyfice. telliguntur iudei de diuitiis legis gloriates: siue heretici siue philosophi: qz de sapientia et sua torre eloquii sui p̄fidentes veritatē expositionis vīlēdunt: et fin regulas philosophicas de christi generatione et alijs fidei articulis nūtūrū discute. Quibus in futuro erit vē: cum manifestum erit eos erasse: et thesauros iniquitatis qui non proderunt sibi collegas:

f se. Sequit.

G se. Sequitur. **a** *¶* **A** *¶* **E** *¶* **vobis qui saturati estis.** i. **crapula et ebrietati vacatis.** **L** *¶* **o** *tra quod dicitur.* j. *xxi.* f. *Videtur ne grauatur corda via crapula et ebrietate.* **b** *¶* **Q** *ui esurietis eternaliter.* **E**sa. *lxv.* c. *Serui mei comedet et vos esurietis.* **J**o. *etiam vero his in presenti: quod talis saturitas aufert somni requie.* **E**ccl. v. c. *Saturnas diutinas non finit eum dormire.* Item **a** *¶* **E** *¶* **vobis qui saturati estis: quia esurietis.** **v** *¶* **E** *¶* **vobis qui nunc ridetis: quod lugebitis et flebitis.** **t** *¶* **uratus fuerit artabilius: quod estuabit et omnis oolo: irruet super eum.**

Item quod pudicitia aufert. **H**iero². *Venit enim estuas circa de spumat in libidine.* **H**iere. v. b. *Saturnus eos et mechanici sunt.* Item quia famem parit eternam. **E**sa. *lxv.* c. *Ecce serui mei comedent et vos esurietis etenim.* Et hanc rationem assignat hic dominus quasi fortissimam: quod totum dominum hominum est fames eterna. i. de fecerunt boni eterni. **I**te *¶* **A** *¶* **e** *¶* **vobis qui saturati estis: desideriorum vestrorum adimpletione et peccatorum delectatione: quod talis saturitas corruptum palatum animam: et aufert saporem celestium ciborum.** **P**roverb. *xxvii.* a. *Via saturata calcabit fauum.* **I**te *¶* **A** *¶* **vobis qui saturati estis: carnibus draconum.** i. **desideribus et vitis aliorum detrahendo.** **J**ob. *xix.* d. *Quare me persequimini si cuius deus et carnibus meis saturamini?* **P**roverb. *xxvii.* c. *Mollisse in pueris potatorum.* Sequitur. **c** *¶* **A** *¶* **vobis qui nunc ridetis: de mudi felicitate nunc in modico. **R**oma. vi. d. *Quae fructu habuistis tunc in illis in quibus nunc erubescitis?* **d** *¶* **Q** *ui lugebitis et flebitis: de inferni calamitate.* **P**roverb. *xliij.* b. *R*isus dolore miserabilis. **E**ccl. *vij.* a. *Cor sapientis tristitia: s. in plenty: cor stultorum leticia.* **I**te *¶* **A** *¶* **vobis qui ridetis nimia facilitate: quod lugebit in inferno cogente necessitate.** **E**ccl. *xix.* d. *R*isus deum et ingressus hominis enunciatur de illo. **I**te *¶* **A** *¶* **vobis qui ridetis: cum nimia dissolutio: quod lugebit in inferno oris opilatione: sicut dicitur in Ps. Iniquitas opilabit os suum.** **E**ccl. *xix.* c. *Fatuus in risu inaltat vocem: vir autem sapientis vix facite ridebit.* i. raro. *Et tunc modestus: sic Job. xxix. d. Si quando ridebas ad eos non credebatur.* **T**ibi dicit Gregorius. *Prelatus* debet se habere taliter ad subditos ut ridens timerit et iratus possit amari: ne nimia leticia vilem vel immoderata servitia reddat odiosum. Item *¶* **A** *¶* **vobis qui ridetis: id est gaudetis de mudi voluptatibus et risu et vaniloquii operadatis: quod lugebit in infernalibus miseriis subito aduenientibus. **J**ob. *xix.* b. *Tenent tympanum et cithara et gaudent ad sonum organum: Dicunt in bonis dies suos et in puncto ad infernum descendunt. Item *¶* **A** *¶* **vobis qui ridetis: de mudi paupertate: quod lugebit in infernal demersione quod vos occupabit.*** *Et quanto gradu altior: tanto casus erit profundior.* **T**ibi cu[m] lucifer dixisset: *Ascendam in celum et ero similis altissimo: dicitur est ei: Veritatem in infernum detraheris in profundum lacum.* **E**sa. *xliij.* d. *Merito illius vero: quod ridet de sua suspensione: de mari submersione: de apria illusione.* **O**mnis enim purpura: omne scepter: omnis corona illusio est et ludibriu[m] postquam in his domino Iesu fuit illusum. **T**ibi dicit Aug³. *R*isus illos risus est phreneticorum: sed sapientes malunt se habere sanos plangentes quod phreneticos ridentes. **T**ibi Eccl. *vij.* a. *R*isus reputauit errorem et gaudio dixi: quod frustra decipitur. *Disce ter fleuisse legis.* Sup hierusalem euersione. i. *xix.* f. *Super lacum suscitacione: Job. xj. e.* *Et in cruce: Heb. v. b.* *R*isus autem nunc legit. *In quo nota quod viro iusto non est habens ridendi sed etiam in futuro vero erit tempus ridendi.* **T**ibi Eccl. *vij.* a. *L*eprosus ridet et tempus ridendi. **P**roverb. *vij.* d. *Ridebit in die nouissimo: quod risit in die primo.* *Flet autem ille eternus erit duplex.* i. **d** *de duobus s. de carceribus bonis et de presentia ois malis.* **H**ec enim duo erunt in inferno: et dicit Aug³. *Ideo dicit dominus: Vobis qui nunc ridetis quod lugebitis et flebitis.* **N**on dicit nunc: per quod datur intelligere in eternum. Sequitur. **e** *¶* **A** *¶* **cum benedixerint vobis omnes homines.** i. **cum vobis adulatores fauibus artificerint laudando in malis: sicut dicit in Ps. Laudatio******

peccator in desideriis anime sue: et insquis b[ea]n[di]c[t]is. *Vel adu[er]lando in bonis: quod non est min[us] malum quam virtuperatio.* Unde Gen. *Lauda parce virtupera parcus.* Similiter enim reprehensibilis est nimia laudatio ut immoderata virtuperatio. Illa si quidem adulatione: ista malignitate suspecta est. **P**roverb. *xxvij.*

c *Qui benedicit per suum suo voce gran- di. i. nimia laude ex- Alt. pseudo tolit vel mala ei d[omi]ni minuendo vel bona plus equo laudando: de nocte consurgens:*

i *Diligite inimicos vestros: id est circa hoc sollicitus: ut est omnis adulator: maledicti similis erit. i. detractor: quod vel mala diminuendo confidentiam habet: vel bona laudando intentionem inclinat: ut quod propter deum incepit: propter humanum fauorem finiat.* **T**ibi Esa. *lxij.* c. *Popule meus qui beatum te dicit ipsi te decipiunt. Legit Martinus. xxvj. g. q. iudic[er] velabat domino facie et dicebant: Tu rabbi. Sic adulatores laudando exceperant. Unde significantur per philisteos qui sans nem exceperantur. **J**udicel. *xvj.* c. *Ecce bene audit quod ei dicit sed non videt quod ei hit: sic ille qui decipitur adulatione bene scit quod falsum est quod ei dicitur: et tamen quasi non videns libenter audit.* Unde Horatius dicit. *Falsus honor tuuat et medat infamia Horatius in episcopis terret.* Quem nisi medosum et medacere. *Et nota quod dicit: Cum benedixerint vobis oes hoies.* Non enim malum est bene dici a bonis: sed a malis benedicti/maledicti est. **T**ibi Gen. dicit: *Si continet es adulationes deuita: sicut tibi tam triste laudari a turpibus quam laudari ob turpia.* **S**ed que culpa mihi si homines mihi b[ea]n[di]cantur. Nulla si non recipio. *i. si ide non gaudeo mibi.* **S**ed si appeto et mibi co[ga]udeo/pecco. *Præterea hominum benedictione hec extollent et ruine occasio est.* Est enim extinctorio et eviceratio iustorum et laqueus quem pauci scient declinare: et qui declinat sapientem coprobat. *Vnde Proverb. xxvij. c. Quod probatur in coſtatorio argenti et in fornace aurum: sic probat homo ore laudantium.* **f** *¶* **S**ed omnes hec faciebant prophetis patres eorum: i. pseudo prophetis quod adulterino fauore demulcebant: qui non predicabant nisi per captatio humano fauore. **G**lo. **B**ede. *Benedicebant pseudo prophetis quod ob capti- dum vulgi fauorem de corde suo prophetabant.* Eccl. *xliij.* a. **H**iere. *xliij.* c. *Et in prophetam samarie vidi fatuitate rem. Sequitur.* **g** *¶* **S**ed vobis dico. *Locutus est dominus ad turbas: hic querit sermonem ad apostolos.* Et est hec quarta pars in qua inuitat dominus discipulos ad culmen perfectionis. Non enim sufficit perfecti non odire inimicum vel diligere amicum: sed oportet diligere inimicum eius. *Et hoc est: Sed vobis dico: quod omnibus dixi: Beati pauperes: beati esuriētes: beati flentes: beati patientes: Sed vobis specialiter: dico qui auditis: ut discipuli ex amore et mansuetudine traheamur aure: i. corporis et cordis et auditum facitis vel facere vultis.* *Ut sit podium in verbo.* **b** *¶* **Qui audiatis: i. intelligitis et intellectu facere vultis.*** **i** *¶* **Diligite inimicos vestros.** *Loquitur hic dominus precitis: nec solum huius temporis sed etiam primitivis perfectis quos instruebat. i. apostoli: qui per patientiam tollerant et per suam sanguinis effusionem erat ecclesiam fundaturi.* *Quedam ergo que hic dicuntur: pergruit primis perfectis: quedam etiam impfectis: quodam preceptis huius temporis.* **j** *¶* **U**nde notanda est hec Expositio lxx

¶ *Diligite inimicos vestros: actiue. i. qui vobis inimicatur non vos ipsi. Sicut enim amic[us] dicitur qui amat et qui amatur: sic inimicus qui odit et qui oditur. Sed propter amic[us] est qui amat et inimicus qui odit: et sic accipit h[ab]et. Inimici autem diligendi sunt: quod ad deum cōpelluntur: sicut dicit Gregorius: Mala haec nos habent: ad deum ire cōpelluntur. **T**ibi quod facilius exire a peccato et quod in mundo. Exo. *xvi.* e. *Ergebant egypti populus exire de terra velociter.* **T**ibi quod seruitur sicut instrumenta fabrilia vasis fabrilibus: *M*ā illorum beneficio formata. **T**ibi Aug³. *Qd lima ferro quod soinax auro quod flagellū grano: hoc tribulatio iusto.* **T**ibi sic dapifer fuit prædens: *Qui enim iniuria vel p[re]sumptio interrogat: dapes patiente seu mā suetudini misstrat.* Sic fuit et Iacob. Gen. *xv.* v. c. *Maior fuit in iusta. Sic stulti fuit sapientibus.* **T**ibi Proverb. *xij.* d. *Qui**

Evangeliū scđm

E Unde notāda ē hīc quēdā distincō perfectorū. Sunt eñi ali/ qui quos p̄templatiū dicimus; qui omnibus omnino post/ positis nudi nudum christū sequitūr: et est summa p̄fectionis eorū habere vitā in patientia et moriē in desiderio. Sunt et al/ teriusmodi perfecti sc̄i plati maiores; qui non tenēt̄ habere morem in desiderio: unno tenēt̄ deside/ rare vitam p̄ salute et p̄fectu subditox: et est summa p̄fectionis eorū paratos esse mo/ ni si necessitat̄ articulus iteruentat anteq̄ periclititer fides subditox. Sunt et alteri/ modi perfecti minores sacerdotes et diaco/ ni: quorum summa p̄fectionis est votū con/ tinēt̄. Sunt etiā p̄fecti piugati: quorū sum/ ma p̄fectorū ē sibi reseruare necessaria et oīa supflua erogare. Notādū rursus: qz in lege erat talio bñfi/ cior et talio iniuriaꝝ. Dñs p̄ma frōre excludit talionē iniuria/ rū: s̄ ne videas oīo legē soluere refūat talionē bñficiorū et cū cumulo docet et p̄cipit cumulare bñficia. Iniurijs etiā p̄c̄i/ pit reddi beneficia: vt. s. iniurijs lacest̄i beneficia reddamus.

Triplex iniuria

E Et ut intelligat qb̄ iniurijs q̄ bñficia reddant̄: notādū q̄ ini/ ria triplex est. s. iniuria cordis: iniuria oris et iniuria opis. In/ iuria operis dividit̄ in iniuria p̄p̄ri corporis et in iniuria rerū. Iniuria rerū dividit̄ in iniuria rerū necessariarū et rerū supflua/ rum. Iniuria cordis ē oīiū. Hunc iniurię debet dilectio cor/ dis et exhibitio beneficij exterioris: et hoc tā a perfecto q̄ ab imperfectorū: qz tam perfectus q̄ impfectus tenet̄ inimicū dili/ gere corde: nec ppter oīiū cordis ab exteriori beneficio debet desistere. Ecce habes qz hic q̄dam dicit que cōgrauit̄ etiā im/ perfectis. Iniuria oris ē detractio: Lui debet duo perfectus: sc̄i optationē et operationē: debet em̄ optare bonū detracto/ rib̄ et orare ut desistat a malis. Iniurię p̄p̄ri corporis debet patientiā sine vltione: q̄tū ad primitivos perfectos: qbus il/ lud cōgruit̄: Qui te percussit̄ in dextera maxilla p̄be ei et alia. Perfecti huius temporis nō tenent̄ p̄bere altā: s̄ parati esse: qz nec christus legē percutienti alteram p̄buisse. Quib̄ etiā perfectis huius temporis licita est vltio iniuriarū: p̄p̄ri corporis: Alioquin minime p̄mitteret hoc ecclia templarijs et hospita/ larijs: qui sunt viri religiosi. De iniuria rerū supfluarū nemo perfectus potest aliquid impetrare. De iniuria rerū necessaria/ rū adh̄rendū est verbo apostoli dicentis: Omnia mihi licent sed nō oīa expedit. Cū itaq̄ nullus hodie sit perfectior: vel que perfectus apostolo omnibus generaliter licet sua repe/ rete: s̄ quibusdam nō expedit. Sic ergo distingue: Perfectis minoribus sacerdotibus piugatis licet sua repetere et sub iu/ dice: et expedit: tamen non cum lite vel contētione: Pr̄lati licet repetere sua etiam sub iudice s̄ nō expedit. Potius enim deberent vacare instructioni subditorum vel contemplatio/ ni. Speculatiūs licet repetere sua: s̄ nō sub iudice nec eis ex/ pedit. Ita distinguit̄ Lant. et bene.

Expo. Ite. v.

stultus est seruiet̄ sapient̄ Beatus Herñ. Quid nisi seruire di/ cam: qui mihi caput radit̄ vel calciamenta tergit̄ vel terrā me/ am rodat̄: Caput radit̄: qui temporalia tollit. Calciamenta ter/ git̄: qui verbēa infligit̄. Terram rodat̄: qui contumelias irro/ gat. Sed quia non sufficī corde diligere nisi dilectio p̄betur operis exhibitione: ideo sequitur. **a** **B**enefacite his q̄ vos oderunt̄: ministrando cibum mentis. i. doctrinam vel bonam instructionem: Ministrando etiam necessaria corporis. i. Job. iiij. d. Fratres non diligamus verbo et lingua s̄ opere et veritate. Nam talis dilectio inimicū mutat in fratre. Pro/ verb. xxv. c. Si esurierit̄ inimicus tuus ciba illum: et si sitierit̄ potū da illi: sic r̄c. Quid si beneficeris inimico: Tibi amplius benefecisti q̄ illi: Qando et accip̄do omnis inimicita co/ pescit̄. Hieronym⁹ sup̄ ep̄lām ad Ro. xij. Noli negare qd̄ de/ negat nulli: quis sit blasphemus et impius: q̄ facit solem suū oriri sup̄ bonos et malos: et pluit sup̄ gratos et ingratos. Sine discretione oīibus tribuam⁹: nō querētes cui: sed quare dem⁹. Quisquis em̄ in quacūq̄ necessitate morit̄: q̄ succurrere p̄t si nō fecerit̄: occidit̄. Docuit domin⁹ qd̄ debeat̄ iniurię cordis: subsequēter ostēdit̄ domin⁹ qd̄ debeatur iniurię oris: dicens: **b** **C**hale dicite. i. bona optate et gratias agite. **c** **D**aledi

Lucam

centib⁹ vos: Sicut dāvid semel. ii. Regl. xvij. b. Ro. xij. c. Benedicite persequētibus vos: bñdicite et nolite maledice/ re. i. Cor. iiij. c. Maledicimur et benedicim⁹: p̄secutionē pati/ mur sustinemus: blasphemamur et obsecram⁹. Et hoc est qd̄ sequitur bic. **d** **O**rare p̄ calūniantibus vos. conuer/ tendis et reconciliandis vi fratres sūt. Greg⁹. Ille p̄ces suas multū valere fa/ cit: q̄ eas pro inimicis effundit. Posset obīci: quare nō licet inimicis impreca/ ri: cū p̄phetis hoc licuerit: Legitur em̄ helias imprecatus fuisse quinquagena Al. p̄p̄ta/ ria. iiij. Regl. i. b. dicens: Si homo dei/ sum r̄c. Ideo soluit Beda i. Glo. dicens: q̄ non fuerunt imprecatōnes: cū legan/ tur p̄phetē p̄ inimicis orasse: sed futuroꝝ p̄dictiones. Sed q̄ perfectorū est non solum orare p̄ inimicis: imo et paratos esse ad sc̄das et tertias et quartas et quintas iniurias: ideo subdit. **e**

Et q̄ te percussit̄ in maxillā vnā r̄c. qd̄ trib⁹ modis ex/ ponit. Viamo sic. Qui te percussit̄ in maxillā vnā. i. in quācūq̄ p̄te corp̄is: s̄ maxilla ponit̄ que ē nobilissima pars. **f** **P**rebbe ei et alteram. i. paratus sis sustinere percussionem alia. Cū Aug⁹. Nō in nō repertias: s̄ si vult alterā ferire patiēter feras. Sic exponēdo cōuenit istud etiā perfectis no/ stri temporis. Scđo p̄ maxillā intelligif auctoritas sacre scri/ pturē. Cū sanson cū maxilla aīini legis occidisse philiſteos: Judic. xv. c. Et sūm hoc est sensus: e. Qui te percussit̄ in maxillā vnā. i. disputādo vel respōdēdo eliserit vnā auto/ ritatē: appone ei alterā. Tertio p̄ maxillā q̄ omnibus patet et est nobilioꝝ pars corporis intelligif aperta lēsio in re digna. Cū sensus est: Si q̄s impropereauerit tibi q̄ begard⁹ vel pa/ pelardus sis vel stultus qz p̄bedas tuas dimisiſti: vel aliquid bñmōi percussio est in maxillam: et tu p̄be ei alteram. i. parat/ sis pati alia lēſionē p̄ consimili causa: vt si impropereat tibi q̄ sis papelard⁹: parat⁹ sis pati iterū si vocat te hypocritā aut furiosū. Qui talis ē pacē habet cū oīb⁹. Cū Beda. Quid tā mirū q̄ p̄cūtēti p̄bere maxillā: imo oīs indignatis imperus frangit̄: ira sedat̄ et per patiētā ille q̄ iniuriā ad penitētā p̄ uocat̄. Et Rab. Perfecta pax ē nullā velle vindictā. Ad hāc pacē sex gradib⁹ ascēdit̄: q̄ tangunt̄ in littera h̄ic: s̄ plenius Matth. v. Primus est in vindicando: se non plus reddere. Secūd⁹ min⁹ reddere. Tertius nihil reddere. Quart⁹ equa/ nūmīt̄ portare. Quintus bonū p̄ malo reddere. Sextus ad oīm alia iniuriā sustinendā paratū esse et de oīb⁹ grās agere. H̄i sunt sex gradus quibus ascēdit̄ ad thronū salomonis. iiij. Regl. x. c. Item Qui te percussit̄ in maxillam. i. in p̄sentia tua tibi iniuriā fecerit: Prebe ei et alterā. i. parat/ sis sustinere in absentia tua alia iniuria. Sic dñs Esa. i. c. Fa/ ciē meā nō auerti ab increpāt̄ r̄c. Thren. iiij. d. Habit p̄cūtēti se maxillā: saturabis opprobrijs. Mich. v. a. In virga p̄cūtēti maxillā iudicis israel. H̄ec expositio accip̄is ex illo lo/ co: Sustinetis si q̄s in facie vos cedit̄. ii. Cor. xj. d. Ibi Glo. In facie cedit̄ cui i p̄sentia iniuria irrogat̄. Chryſ. Qui re/ percuit̄ legi implet mādatū nō christi. Sz dicens: dign⁹ est ille reperi. Etia. si tu nō es dignus reperiere: qz illi⁹ discipul⁹ es: q̄ cū malediceret̄ nō maledicebat̄: cū patere nō cōminabat̄. Si oculū alteri⁹ eruis: nūqd̄ tuū recypasti. Nō: s̄ cū mēbro etiā patiētā p̄didisti. Diabol⁹ vulnera corporū ppter vulnera aīarū pcurat̄. Si tu nō reperiesset̄ ab homīe qd̄e vīc⁹ vider̄ diabolū aut̄ vīcīsti. Seq̄l. g. **E**t ab eo r̄c. Supra monit̄ dñs discipulos ad patiētā odio: p̄tior: p̄cussionū: hic ar/ mat ad patiētā iniuriarū in reb⁹: docēs nō solū resistere iniu/ riāt̄ s̄ ablata non repetere. Licet alit̄ im̄fectis sua repete/ re sub iudice sine cōtētione et sc̄dalo: p̄fectis vero nō licet sub iu/ dice: sed simpliciter p̄t̄ repete et maiori vēniāt̄are. Cū su/ per illud. i. Cor. vij. b. Iā qd̄e oīo delictū est in vobis: q̄ iu/ dicia habet̄ inter vos: quare nō magis iniuriāt̄ accip̄is: quare non magis: fraudē partimini: dicit Aug⁹. Ex hoc patet q̄ peccatum est habere iudicium contra aliquem. Idē. Per/ fectis licet sua repete simplicit̄. i. sine lite: sine iudicio: s̄ non cōuenit inde mouere cām ante iudicē. Infirmis vero licet mo/ uere cām ante iudicē

Gvere cām ante iudicē tū iudicū habere cōtra fratrē: s nō cōtētiose vel fraudulēt. **U**nī vobis. Expedit si firmis licet absq; dolo sine lite p̄ficiat licet h̄ non expedit anachorite. **N**ō licet ut p̄ eū sint res in iure petite. **C**ōsiliū ergo dat oib; vt sua non rep̄at in iudicio: s p̄ceptū p̄fectis, i. p̄fectionē p̄fessis. **M**unq; em iudicū sine pec-

cato terminari potest
aut raro. **U**nī Chryſ. Primo res idigna ē
vt h̄ fidelis stet i iudicio ante conspectū
iudicē ſecularis. Qui
te venerari debuerat
p̄pt dignitatē fidet:
iudicat te ppter necel-
litate mūdi: t perdis
dignitatē christi, p/
pter negocī mundi.

Omne iudicū irritatio cordis est. Si ſemel in iudicū ingreſſus fueris: tā nō cogitas vt veritas cauſe apparet: s vt quo-
cūq; modo victor exiftas. **H**oc de illis mādat q̄ magis diligunt deū q̄ mūdi: **N**ā q̄ lucrū animē magnū estimat: dam-
nū rei modicū purat. Difficile eſt rē diumittere: s difficultē de
iudicio ſine p̄ctō exire. **S**z ſi hoc p̄ceptū ē religioſis: s pec-
cant mortaliter repetēdo ſua. Dicūt ad hoc: q̄ nō repetū ſua:
s bona pauperū. Sed ſi nō licet repetere ſua: quō licet repe-
re aliena? **I**tē dicūt q̄ ante iudicē ecclāſticū poſſunt repetere
ſua: s nō aī ſecularē. **S**z q̄s eſt iudex ſecularis: an ille q̄ iudicat
ſecularia? Dicūt q̄ hoc nō ē p̄ceptū niſi illis q̄ ad h̄ ſe aſtrin-
rūt voto. **S**z ad qđ voto addit p̄ceptū: Dicūt q̄ tunc ſuit p̄-
ceptū: s crelētē malicia mūdi p̄missū ē repetere ſua. Sed q̄s
pouit diſp̄ſare p̄tra p̄ceptū christi: Dicūt q̄ ſi nō liceret re-
petere ſua: p̄deret oī ſua oia. **D**eli? ē perdere res q̄
obedientiā t veritatē. Dicūt: ſic perire oī ſua religio. **I**mmo alit
nō ſeruat. Fugitēda aut ſunt iudicia. Primo ppter honestatē.
Prouerb. xx. a. **M**onor eſt homini q̄ ſeparat ſe a p̄tētionib;. **S**cdō ppter pacis pſeruationē. j. Cor. vi. b. **T**ā oī ſoſtū delictū
eſt i vob; q̄ iudicia habet. **I**bī Blo. Litigare p̄ctū eū cū pax
eſſe debeat. **T**ertio ppter iurgiō p̄ declinationē. **G**efi. xiiij. b.
Me q̄lo ſint iurgia inter me t et inter pastores. Prouerb.
xvij. b. Semp iurgia q̄rit malus. Quarto ppter ſcādali vita-
tionē. **M**attib. xvij. a. **V**l mūdo a ſcādali. **I**bī Blo. Q̄tū
poſtes ſine p̄ctō vitare ſcādali p̄tī debes. **Q**uinto ppter ad-
uocatorū malignitatē. **D**e qb; dīc Sidoni?. **H**i ſunt q̄ cauſas
morant̄ admitti: impediūt p̄termitt̄ ſtadiūt admoniti: obli-
uſcūt̄ rogati: dedignant̄ locupletati. **S**exto q̄ litigare eſt
opus demonū: t hoīes demonibus aſſimilat: vt dīc Aug. **D**icit g. **A** Et ab eo q̄ aufert tibi vestimētū: etiā tuni-
cam noli, phibere, repugnādo, vel tua auctoritate: ſic nec
dñs phibuit i p̄ſſione. **V**estimētū corporis dīc omnis res
temporalis: p̄ cui ablatione nō eſt pugnādū vel litigandum: s
ſustinetū. **M**attib. v. f. **Q**ui vult in iudicio tecū contēdere t
tollere tunicā: dimitte ei t palliū. **E**ſt aut ſtimētū anime vir-
tutes: **D**e quo Eccl. ix. b. **O**mni tempore ſint ſtimēta tua
candida. **P**ro h̄mōi ſtimēti ablatione pugnādū eſt vſq; ad
mortē. Eccl. iiij. d. **V**lq; ad mortē certa, p̄ iuſticia: t deus ex-
pugnabit pro te inimicos tuos. **S**z q̄ charitas nō tñ patiēt
eſt ad ſtimēda dāna: s etiā benigna ad cōlēda bona ſua: **J**o-
tribue, addit. **b** **O**mni autē petēti te tribue: **M**anū: lingua: **a**:
liguā cor. **M**anū: donādo. j. xi. f. Date elemosynā tē. **C**ōdonādo.
j. codē. f. **D**mittite tē. **M**utuādo. **D**euf. xxiij. d. **F**ratri tuo
cōmodab id quo indigebit: absq; vſuris. **L**inguam/orando:
Jaco. v. t. **D**ocēdo. **M**eronym. **N**ō ſolū de elemosynis
b̄ntelligit: q̄ etiā diuites nec ſemp dare poſſunt: s de pecu-
nia q̄ nūq; deficit. i. de ſapiētā: quā tāto pl̄ retines: q̄to pl̄
eā p̄ deo p̄tētibus tribuis. **C**orrigēdo. Eccl. xix. c. **C**orripe
amicū ne forte nō itelleterit dicat: nō feci: aut ſi fecit ne itē
addat facere. **C**or. diligēdo: **L**euit. xix. d. **C**ōpatiēdo. **J**ob.
xxx. d. **F**lebā quōdā ſup eo q̄ afflic̄t erat cōpatiebat anima
mea pauci. **I**bī Greg. **L**argiē ſua ea q̄ extra ſe ſunt tribuit:

s q̄ ſletū ip̄cēdit aliqd de ſe dare videt. **C**ōgaudēdo. Ro. xij. d
Gaudere cū gaudētib;. **P**rouerb. iiij. a. **F**illi da mihi cor tuū.
C Et q̄ aufert que tua ſunt. i. elle dicunt: vt domus fun-
dus: pecunia t h̄mōi. **d** **H**e repeatas: cū lite aut scandalō.
Sed ſivere aduertis: nihil tuū ē niſi pctm. **M**aturalia qdē bo-

catores diligētes ſe diligunt.

k **E**t ſi bēneſeceris hiſ qui vo-
bis benefaciuunt: que vobis
eſt gratia? **S**iquidem et pec-
catores hoc faciunt. **E**t ſi mū-
tuū dederis hiſ a quib; ſpe-
ratis recipere: q̄ grātia eſt vo-
bis? **N**ā et p̄ctōres p̄ctōribus
ſenerant̄ vt recipiāt equalia:

na t gratuita t tēpo-
ralia que habes dei
ſunt qui cōmodauit
tibi. j. Cor. iiij. b.
Quid habes qđ non
acepisti. j. Timoth.
vij. b. **M**ihil intulim?
tē. **S**i quid ergo tu-
um eſt: pctm eſt. **U**nī
religiōſi nihil dicūt
meū: niſi peccatum.
Oſee. xij. c. **P**erdi-
tio tua ex te iſrl. **A**lteris
eo q̄ q̄ aufert que tua ſunt. i. cōfessorē v̄ p̄dicatorē: vel chriſto
q̄ aufert monēdo: rogādo: docēdo: cōdonādo: ne repeatas itē
peccādo. Eccl. v. b. **N**ō adictaſ pctm ſup pctm. **M**ota q̄r eſt
pſecutio ex corde. ſ. odiū: cui oponif. **D**iligite. **I**tē pſecutio ex
ore. ſ. cōitūtū: cui oponif. **B**ñſide. **I**tē eſt pſecutio in corpe:
cui oponif. **P**be et alterā. **I**tē in reb; ablatio: cui oponif. ne
repeatas. Sequit. **e** **E**t put vultis tē. **D**ominus exclaſ
tione iniuriarū: vt dictū ēne videat oī ſoſtū legē ſoluere reſer-
uat talionē beneficio: t cū cumulo: p̄cipit em nō ſimpliciter
beneficia reddi: ſed etiā cumulari: **U**nī nō dicit: put faciūt vo-
bis hoīes: ſed put vultis vt faciāt vobis hoīes: quaſi cū cumulo
reddite bñſicia: vñuſquig em melius vellet ſibi fieri: q̄ ſi
at ei. **D**icit ergo. **e** **E**t prout vultis: volūtate rationabi-
li ſue cōſiliata: vt celfet oī ſobjectio. **f** **E**t faciāt vobis hoīes:
homines: quib; p̄t̄ rependi viſiſitudo. **E** deo aut ſe ab an-
gelis multa volumus fieri nobis: q̄ nō poſſumus facere illis:
Ideo bñ dicit: **P**rouit vultis vt faciāt vobis hoīes:
nō deus vel angeli: q̄bus tñ reddit̄ viſiſitudo ſolo charitatis
affectu. **g** **E**t vos faciē illis ſimiſiter: loco t tēpore.
Duo p̄cepta legis naturalis complectiſ lucas in hoc q̄ dicit:
Prouit vultis tē. **U**nī affirmatiū. **M**attib. viij. b. **O**ia q̄cū
q̄ vultis tē. **A**lterū negatiū. **T**ob. iiij. c. **Q**d ab altero oderi
tibi fieri: vide ne tu aliquādo alteri facias. **H**āc duplē regu-
la dedit dīc in paradiſo monachis ſuis. i. angelis t hominib;
t vult q̄ ſeruer ab omībus: nec aliq; abſoluti ab hiſ regulis.
Unī oī ſoſtū ſunt regulares: nec intrabit aliq; in paradiſu
niſi q̄ hāc regulā ſeruerit. i. q̄ cōtra nō fecerit: qđ dico ppter
paruulos qui nō poſſunt eā adhuc ſeruare: ſed dicunt eā ſer-
uare: q̄r nō ſaciūt cōtra. **G**efi. **A**b alio expectes: alteri qđ ſece-
ris. Sequit. **h** **E**t ſi diligitis eos qui. i. **I**deo q̄r vos di-
ligūt: que vobis eſt grātia? **M**ulla: q̄r hoc eſt naturale.
Unī **B**eda. Amare amantē nature eſt: nō amantē vero beneficii:
cogere ad amore p̄fectionis christi eſt. **E**t hāc docet dñs
b; cū dicit: **D**iligite inimicos vſtros: benefacite: mutuū date.
Hāc docet t ſalomon. Prouerb. xxv. c. **S**i elſuerit inimicus
tuū tē. **E**t tñ bonū ē diligere diligētes. Prouer. viij. b. **E**go
diligentes me diligō. **S**ed certe dñs plus diligēt q̄ diligat. j.
Joh. iiij. b. **I**n h̄ apparet charitas dei: nō q̄ſi nos dilexerim?
eū: ſ; q̄ ipſe prior dilexit nos. **D**ico q̄ nulla eſt grā ſi diligitis
diligētes vos: **N**ā ſe p̄ctōres publicani/ethnici diligē-
tes ſe diligēt: natura duce. **k** **E**t ſi bñſeceris hiſ q̄. i.
ideo q̄r vobis bñſaciūt: q̄ vobis eſt grā. **S**i cōdem ſe
p̄ctōres hoc faciūt. Chryſ. **M**os igit dicam de deo: **S**i
de tñ iuſtos t amicos audiat t adiuuat: quā laudē mereſ bo-
nitatis. **M**onne t hoīes mali tē. **l** **E**t ſi mutuū tē. **H**oc
dīc dñs de dādo mutuo: ſūt em duo genera bñſiciq; vlcū be-
niſole donam qđ dām: vel cū reddituro viſe cōmodamus.
Dicit ergo. **m** **E**t ſi mutuū dederis hiſ a q̄b; ſpera-
tis recipere. i. et hoc ſolo q̄r ſperatis recipere nō p̄ deo dat.
o **Q**ue grā eſt vobis: **N**ā ſe p̄ctōres p̄ctōribus ſene-
rah ſe recipiāt equalia. **D**euf. xv. b. **M**ō obdurab cor
tuū: nec p̄t̄ hoīes manū: ſ; agies eā pauperti: t dabis murū q̄

Quadruplex.
persecutio

Evangeliū scđm Lucam

Gēū indigere p̄sp̄xeris. Et. j. Nec aages quippiā calide in ei⁹ necessitatib⁹ suoleuādis. Et. j. Ego p̄cipio tibi vt aperies manū pauperi. Deut. xxii. d. Fratri tuo absq; vſura id q̄ idiget cōmodabis vt benedicat tibi dominus deus tuus in omni ope.

Ascrūtamen r̄c. Postq; dilectionē ⁊ beneficū ⁊ peccatorum mutuū redar-

guit / q̄st iſfructuosa:

a Clerūtū diligite inimicos vestros / qui sola natura duce v̄l cupiditate diligūt / et beneficiate et mutuū ⁊ benefaciunt: Munc / date nihil idē sperātes: et ēritis qualiter a fidelibus / merces vestra multa: ⁊ ēritis fructuose h̄ fieri debeat ostēdit dicens:

a Clerūtū diligite inimicos vestros. Eccl. x. a. Omnis iniurie primi ne memineris: ⁊ nihil agas in operibus iniurie. Ro. xii. d. Nulli malum p̄ malo r̄c. Proverb. xxv. c. Si esurierit inimicus tuus r̄c. Levit. xix. d. Nō grās vltionem: nec memor eris iniurie ciuium tuorū. Chrys. Odium est spiritus tenebrarum: ⁊ vbiq; infederit sordidat pulchritudinem sanctitatis. Et. j. Si cōsideraueris quomodo diabolus implet voluntatē suam per ministeriū eius: nō solum non trasceris / sed etiam misereberis eius. Item Chrys. Deus nō vult esse amic⁹ fideliū q̄dū ip̄si fuerit inimici. Chrys. Si doct̄r memor sit iniurie solui⁹ tot⁹ ecclie stat⁹. Itē Chrys. Generalit vniuersis cūcta mādauit: s̄ sp̄aliter sacerdotib⁹. Quodā em̄ sunt mādata que specialit sacerdotib⁹ idicunt. b

Et beneficiate. Expone sic supra. **Et** mutuū date: nihil temporale: d. **Inde** sperantes / ultra sororem ab homine: sed a deo. ppter quē sit: si bene fit mutuū: debet sperari remuneratio. Eccl. xix. a. Fenerare proximo tuo in tēpore necessitatis illius. Proverb. xix. c. Feneratur domino qui miseretur pauperis. Itē Proverb. xxii. a. Qui accipit mutuum seruus est fenerāris. Ergo qui miserebit pauperis facit deū seruū suū.

Vsura phibet multi de causis. Prohibet autem vſura. Primo: qz charitatem euacuat: cul̄ est omnia cōicare. j. Cor. xiiij. b. Charitas nō querit que sua sunt. Secundo: qz facit christum mendacem: et apostoli eius mēdace. Tertio dixit qz granū nō facit fructū nisi prius mortia. Christus Job. xij. d. Apostolus. j. Cor. xv. e. Sed vſura multiplicat granū ⁊ denariū sine morte interueniēt. Tertio: qz cōtra naturam transmutat species: faciens de argento aurum: de auena frumentū. Quarto: quia tempus qd̄ est in sola dei p̄tā / vendit. Si em̄ dictū est discipulis: Nō est restru nosse tempora que pater posuit i sua potestate: Act. j. a. multo fortius dicitur vſurarijs: Nō est vſtrum vendere tempora qz pater posuit in sua potestate. Quinto: qz vſura nullū festum colit: quia vſura semper operat: ita in festis dieb⁹ / sicut in p̄festis: ita de nocte sic de die. **Ende** Gen. viij. d. Frigus ⁊ est⁹: estas ⁊ hyems: nox ⁊ dies nō requiescent. Peccat autem circa mutuū tripliciter. Primo: quādo nō fit indigēti. Neemiq. v. a. Factus est clamor magnus populi ⁊ vororum eius aduersus fratres suos iudeos: ⁊ erant qui dicerent: filii nostri ⁊ filii nostre multe sunt nimis: accipiamus p̄ precio eorū frumentū ⁊ comedamus ⁊ viuamus. Alij dicebāt: mutuo sumamus pecunias r̄c. Et sequit ibi: qz hoc multum disiplicerit Neemiq. Secundo quādo repetitur ab indigēti: quādo nō potest redere sine grauamine. Esa. lvij. a. Omnes debitores vestros repetitis. Ibi Glo. Qui repetit nō habētem / deo facit violētiam. Neemiq. v. b. Ego ⁊ fratres mei ⁊ pueri mei cōmodauimus plurimis pecuniam ⁊ frumentū: nō repetamus in cōmune istud: qz alienū concedamus qd̄ debet nobis. Exo. xxij. d. Si pignus a. proximo tuo acceperis / vestimentū / ante solis occasum reddes ei r̄c. Tertio: qz cōmodat res v̄lis vel inutilis p̄ bona. Amos. viij. a. Audite hoc qui conteris pauperē ⁊ deficerē facit egenos terrę dicētes: Qū trāsibit messis ⁊ v̄nūda bñus merces ⁊ sabbatū: ⁊ aperiemus frumentū vt ūnūam⁹ mēsurā et augeamus scilicet: et supponamus statheras dolosas vt possideamus in argento egenos: ⁊ pauperes p̄ calciamen-

Argumentū tis: ⁊ quisquilius frumenti v̄ndamus: e. **Et** erit merces mutuum est in v̄stra multa: in celo. Glo. Bede. Siue em̄ reddat hō qd̄ p̄cepto. Deut. 23. d. Fri tuo cōmodat⁹: reddet m̄ ⁊ deus / quo iubente fecisti: siue nō red absq; vſura r̄c. Sat hō supple / hereditas v̄ia in eternū erit. Eccl. xij. a. Bñfac

iusto: ⁊ iuuenies retributionē: ⁊ si nō ab ipso certe a deo. Eccl. xj. a. Dicte panem tuū super trāseunte aquas: qz post multa tēpora iuuenies cū. **Et** eritis filij altissimi / per adoptionē. j. Thessal. v. a. Deus filij lucis estis r̄c. Item filij p̄ imitationē. Eph. v. a. Estote imitatores dei sicut filii charissimi.

Itē p̄ hereditas eterne adoptionē. Ro. viij. c. Filii dei su⁹. At. non habimus: si autem filii / et te plū heredes: heredes q̄dem dei: cohēredes autē christi. De misericordia autē q̄ faciat filiū dei dicit Eccl. iiiij. b. In iudicando esto pupilli misericordis vt p̄z et eris tu velur fili⁹ altissimi. g. **Q**uia ipse benignus est: qz peccatores longanimite expectat ad penitentiam vt fiat fili⁹ eius: ⁊ revertentes clemētē suscipit ad reuinā. Unde. Ro. iiij. a. An diuinitas bonitatis eius ⁊ patiētē et longanimitatis cōtemnis: Ignorans qm̄ benignitas dei ad penitētā te adducit. Itē h̄ **B**enignus. l. largus. Qd̄ patet ex quinq; Primo quia dat omnibus qui volunt accipere. Matth. v. g. Qui facit sole suū oriri sup bonos ⁊ malos. Unū ⁊ h̄ sequit: **Et** pluit sup ingratos ⁊ malos. Chrys. Carnalia bñficia p̄stat dignis ⁊ idignis: nō grām spūale. Argumentū q̄ panes nō ecclias. Chrys. Vere misericordis est q̄ inimicis miserebit. Sic deus pluit sup ingratos. Ro. v. b. Cum inimici essemus reconciliati sumus deo p̄ mortē fili⁹ ei⁹. Act. xvij. f. Dat omnib⁹ / vīta ⁊ inspirationē. Scđo cognoscit benignus esse ex h̄ qz dat omnibus abundantē. Iacob. j. a. Qui dat omnibus affluēt et nō improverat. Matth. xxv. b. Dedit vniculos fm̄ p̄priā virtute. Tertio: qz rogat alios perere: qz vult dare. Matth. viij. a. Petere ⁊ accipietis. P̄. Qd̄ plū tuos ⁊ iplebo illud. Quarto: qz dat plū qz petat. ij. Reg. ij. b. Salomonis petenti solam sapientiam / dedit eriam diuinas. Et. s. j. a. Zacharie petenti pacem populo / dedit et filium. Zach. x. a. Petere a dño pluviā in tempore serotino: et dominus faciet nubes ⁊ pluviā imbris. Quinto: qz gratis dat sine spe remunerationis. Job. xxxv. b. Si iuste egeris: quid donabis ei: aut qd̄ de manu tua accipiet: Sequit. k. **E**stote ergo misericordes: sic et pater vester misericordis. Non dicit: Estote potētē sicut pater: vel sc̄ties vt filius: h̄ em̄ libēter audire: sed misericordes: vt sp̄ūlancius. Matth. ix. b. Misericordia volo ⁊ non sacrificiū. Misericordia p̄tā relaxat. Proverb. xvij. a. Misericordia ⁊ veritate redimitur iniquitas. Itē misericordia locū p̄parat vniculos in celo qz si ostiaria. Eccl. xvij. b. Omnis misericordia faciet locū vniculos fm̄ meritū operū suorum. Amb. Non sunt hominis q̄ secū afferre nō pōt: Sola misericordia comes est defunction. Dicit g. Estote ergo misericordes sic ⁊ pater v̄i misericordis ē. Qui misericordis ē in expectādo. Sap. xij. d. Disimulans peccata hominū r̄c. Esa. v. d. Expectauit vt faceret r̄c. Item in recipiēdo. j. xv. a. Cum adhuc lōge esset: vidit eū pater ei⁹ ⁊ occurrit cecidit sup collū ei⁹. Itē in cōdonādo. j. viij. f. Nō babētib⁹ illis vñ redderēt / donavit vtrisq;. Itē in reuocādo. Esa. xxx. e. Et erūt aures tuę audientes vocē post tergū monēt. Itē in donādo. P̄. Dismisit ⁊ miserat dñs: escam dedit timētib⁹ se. Itē in puniēdo ⁊ remunerādo: qz puniit cōtra meritū ⁊ remunerat v̄ltra. Esa. lxi. a. Ut p̄dica re annū placabile dño ⁊ dñe v̄litionis deo nro. Estote ergo misericordes ⁊ vos i expectādo debitores v̄os. Matth. xvij. d. Serue neqz / nōne oportuit misereri p̄seruit tui. i. expectare: Itē in p̄donando. Matth. vi. b. Dimittit ⁊ dimittit, vobis: Et h̄c idē subtilit. Itē estote misericordes: iſfirmos visitādo: nō solū corpē s̄ etiā fide. Ro. xiiij. a. Infirmū in fide assumite: in cura: s̄ cū p̄stidib⁹ sacre scripture. Itē estote misericordes: famē luxurię ⁊ sitim auaricię extingue do. Proverb. xxv. c. Si esurierit inimic⁹ tu⁹ r̄c. Itē a fuitute trācūdū redimēdo. Eph. iiiij. f. Sol nō occidat sup frācūdū / vestrā. Job. xxvj. c. Non ergo te supererit tra. Itē nudos vestiendo p̄tra frigus trāscit. Job. xxxi. b. Si despexit p̄terētē eo qd̄ nō haberet indumentū ⁊ abīc̄ optimē pauperēs nō

S beneſixerunt mibi

V benedixerunt miseri latera eius: et de vellerib⁹ ouiu⁹ mearū caſefactus est. Itē in hospitio cordis colligendo contra inuidie dispersionē. Esa. lvij. c. Egenos vagosq; iduc in domū tuā. Item mortuos sepeliendo/atra pompā superbic. Esa. xxvij. a. Erit sicut vir qui abscondit a vento et celat se a tempestate. H̄e sūt septē partes misericordie: i. sep-tem virtus generalia. b. Nolite iudicare: et nō iudica-
7.2. tamen vita generalia. c. Visitō/poto/cibo/re-
d. binimi. Nolite pdēnare: et nō
dimō/tego/colligo/ e. pdēnabimini. Dūmittitē: et di-
condo. Item estote f. mutetur yobis. Date: et dābi-
misericordes/vo-
bis a peccatis cessan-

do. Eccl. xx. d. Misericordia tua placens deo. Proverb. p. c. Benefacit anime sue vir misericors. Eccl. xlviij. a. Qui si-
bi nequā ēc. Nō credo predicatori q; misereatur mel qui non
misereſ sui. Sed qz misericordia tā potest esse in iudicando qz
in largitate beneficiorum: ideo sublūngitur: a. Nolite iudi-
care. Beda. Sine misericordia etiā quedā aperta. Jaco. ii.
c. Judicium sine misericordia ēc. b. Et non iudicabimini
nisi a deo. Glo. Bēda. Sūt quedā media et icerta quo animo
fiat: qz et bñ et male possunt fieri. Nescimus etiā qualis futur⁹
est qui nūc apparet malus: de cui⁹ correctione desperare et eū
qz abiectū reprehēdere temerariū ē. Scđm hāc Glo. lensus
est: Nolite iudicare. i. de incertis diffinitiū sententiā pfer-
re: Nolite dubia temere diffinire. De apert⁹ em⁹ malis qz bo-
no animo fieri non possunt/nobis permittitur iudicare: et hoc
tamen cū misericordia: sicut inuit Bēda in Interlī. Chrys.
Qui nō iudicat primū ppter petri qz fecit in ipsum: illū nec
deus iudicat ppter peccati qz fecit in ipsum. Et. i. Sed nos
rogati dūmittim⁹: et de⁹ anteç roget dūmittit. Terra ministra
re iussa ē: et nō iudicare: et tu terra es. Gen. iij. d. Terra es et in
terrā ibis. Detractor ūmisericors ē: qz iudicat et mōdet scātū
etiā mortuū: vt biena qz violat sepulcrū. Mota ḡ qz nō om̄e iu-
dicū probabitur hic: s̄ quoddam. Est enim iudicū discrip-
tio. i. Cor. xi. g. Si nosmetipſos dūjudicarem⁹ ēc. Item est
iudicū comparatiōis. Matth. xij. d. Regina austri surget in
iudicū cum generatione ista et cōdemnabit eam. Item est iu-
dicū approbationis. Matth. xit. d. Sedebit et vos super se-
des ēc. Item est iudicū certitudinis et diffinitionis: qz est
plexor. Ps. Recte iudicate filij hominū. H̄ec iudicia con-
cedunt. Item est iudicū suspitionis: et hoc duplex. Unū qz
puenit ex innata fragilitate/sine sensu rationis: et hoc est hu-
mana temptatio: de qz dī. i. Cor. x. c. Temptatio vos nō ap-
prehendat nisi humana. Aliud est cum consensu: de quo Ro.
xliij. a. Tu quis es qui iudicas seruū alienum: Item est iudi-
cū temeritat⁹. Et hoc est multiplex. Quoddam est usurpatiū:
vt quando ille qui nō est iudex iudicat. De hoc vide Glo. sup
Matth. vii. i. Iudicū temerarium est: quando hi ad quos nō
pertinet iudicant. Aliud est pernitiosum: vt quando aliquis ex
odio vel iudicia iudicat aliū. De quo Hieronym⁹ sup Matth.
vii. Qulti puenti maioribus/leuiora in fratre uerare ma-
lunt qz emēdere. Aliud est superstitionis: qz potest dici recō-
tentione: vt quando auarus iudicat alium auarum condem-
nando ipsum. De quo Ro. ii. a. In quo alii iudicas tēpsum
cōdemnas. Ibi Glo. Quia te nō obseruas ab his unde alios
reprehendis. Aliud est p̄ceptis: vt quando non obseruato lu-
ris ordine sinū diffinitionis precipitat⁹: Sicut dāvid qui pos-
sessionem miphiloseth adiudicauit sib⁹. iij. Regs. xix. e. H̄ec
omnia mala sunt et vitanda. c. Nolite cōdemnare. i. di-
gnū dānatione iudicare. Et est expositiō p̄cedentis. Sepe
enim in his humanum fallitur iudicium. Nam qui hodie est
malus: subito potest visitari a deo. Eccl. xj. c. Facile ē in ocu-
lis dei subito honestare pauperem. Itē Eccl. xvij. d. A ma-
ne vſq; ad vesperā immurabitur tempus: et hec omnia citata
ē oculis domini. d. Et nō pdēnabimini a deo. Ille etiā
alium cōdemnat qui exēplo necat: et est malitia exemplario. Et
sicur peccat qui bonā vel bonos cōdemnat: sic qui mala vel
malos iustificat. Proverb. xvij. c. Qui iustificat impiū et qui
condemnat iustum: abominabilis est yterq; apud deum. Esa.
v. Et qui dicitis bonum malum et malum bonum. e. d.

mittite et dūmitte yobis. Dūmittite iniurias illatas vob⁹:
et dūmitte yobis peccatum vestrum a deo: cui frequen-
ter fecisti iniurias. Eccl. xvij. a. Homo homini seruat irā
et a deo querit medelam: In hominē similem sibi non habet
misericordiam: et de peccatis suis deprecatur: Relinque proxi-

mo tuo nocenti te: et
tūc deprecāti tibi sol
uentur peccata tua.

Item dūmittite icar-
ceratos liberos: et di-
mitterut vobis pec-
catum pro quo estis
icarcerati. Esa. lvij.

b. Dūmitte eos q; contracti sunt liberos et omne onus dirūpe.
Item dūmittite p̄bēdas superflua/s: et dūmitte yobis pec-
carum. Item dūmittite debita vob⁹: et dūmitte yobis a deo
qz ei debetis. Matth. vi. b. Dūmitte nobis debita nostra ēc.

f. Date pauperib⁹ temporalia. g. Et dabunt yobis:
a deo vita eterna oratione pauperum quorum est. i. xvi. c.

Facite vobis ēc. Bona est ista cōmutatio. Quādoq; etiam
cum vita eterna dabunt abūndant temporalis cum expedit.
Proverb. iij. b. De primitiis frugum tuarum da pauperib⁹
et replebunt horrea tua saturitate. Item. xi. d. Qui inebriat
ipse quoq; inebriabitur. Matth. x. b. Gratis accepistis/gra-
tis date. Isti sūt duo socii inseparabiles. Unde in abbatijs vbi
elect⁹ ē: date: noluit remanere/dabitur vobis. Aug⁹. Dicit tū-
bi chris⁹: da miseri/ dedi tibi: habuisti largitorē: habe debito/
rem: habe et generatōē. Nam domino s̄generatur qui misereſ
pauperis: Proverb. xix. c. Sequitur. h. Densuram bo-
nam et cōfertam et coagitatam et supereffluētem
dabit in sinū vestrum. Istud potest cōtinuari ad plu-
ra que supradicta sunt: vel ad proximo posita. Primo modo
sic: Quasi diligite inimicos v̄ros: et nolite iudicare: et dūmitte
debitoribus vestris: quia ipsi in Dabunt. i. erunt causa
quare dominus dabit in sinū vestrum mensuram bo-
nam ēc. Chrys. Sugfusa mēſura datur ei qz nec iudicat: cō-
mota autem ei qui iudicat quidem: sed non condemnat: bona
autē ei qui condemnat sed dūmittit: Quoniam sicut maioreſ
mensura supereffusa qz commota et commota qz bona: sic ma-
ior est qui nec iudicat. Ad primo positum continuaſ sic: Ita
dixi: Date pauperibus. l. b. Densuram bonam. i.
legitimam et magnam: Sunt enim paruē mēſure i ciuitate: qz
propter modicitatē sunt illegitimi. Itē bonam: qz de re bona Ps. 40z.
et vtili. Ps. Qui replet in bonis desideriū tuū. l. Et p̄fer-
tā. i. plena. Singulafyba pōd⁹ habēt. Posset em mēſura esse
legitima et semiplena: ppter h̄ ponit vtrūq; et bonā et p̄fer-
tā. i. bene plena. Tunc enim confertur mensura: quando
granū in modio manib⁹ deprimit. Et qz pl⁹ ē: k. Coagita-
tā. i. calcatam siue conquassatam. Hoc solet fieri cum modi-
bac et illac agitatur. l. Et supereffluētem. i. non rasilem
sed cumularā. Et his verbis plenitudo remunerationis exp-
rimit in Dabunt paupes. s. quibus vos dedistis elemo-
nas. Bēda. i. erunt cā vt de⁹ det: qz occasio p̄merendi fuerit.
Dabunt inq;. m. In sinū v̄im. In sinū qdē non tuniceſed
animę. Sinus autē animę ē intellectus qz implebit glāvissi-
onis aperte: et affectus qui implebitur leticia dilectionis per-
fectę. Septem notantur hic circa remunerationem. Primū
est discretio remunerantis: qz notatur per mensuram. Secū-
dum est fidelitas eius: qz notatur per cōfertam. Quartum charitas: qz nota-
tur per coagitatam. Quintum largitas: qz notatur per sup-
ereffluētem. Sextum liberalitas: qz notatur per dabunt. Se-
ptimum p̄emij v̄illtas: qz notatur per sinū vestrum. Itē
per sinū notat qz p̄emij illud absconditū est mō. Esa. lxij. b.
Oculus nō vidit deus absq; te qz p̄parasti expectātibus te
ēc. Item notatur securitas. Mā res que habet in sinū secura
est. Esa. xxij. d. Sedebit p̄l̄s ēc. Itē iusta retributio. Mā qz
in sinū pauperis abscondit elemosynam: iustum est vt deus ab-
scdat in sinū illius elemosynam suam. Eccl. xxix. c. Cōclu-
de elemosynam in sinū paupis: et ipsa pro te exorabit ab omni
malo. o. Eadem quippe mēſura. Istud generalit s̄
B 5 G dicit Bēda

Evangelijs scđm Lucam

G dicit Beda de omnibus pot accipi quod mete manu lingua agitatur: quod finis opera singulorum reddit deus: Ro. q. a. a. **Quia me si fuerit:** in bono et in malo: b. **Remetiet vobis:** Quatuor tati quippe meriti respondet constitutas primas in genere. t. magnum premium magno merito: et paruum paruo. Esa. iij. b. **Dicite iusto quoniam bene est.**

Esa. xxvij.b. In me-
sura cōtra mensurā.
Apoc. xvij.b. Qd/
tū glorificauit se tē.
Sequit. **Dice**
bat aut̄ tē. Hiclo/
quitur dñs cōtra scri
bas et phariseos: sic
patet per Matth. xv.b. vbi discipuli dixerūt ad dominum:
Scis qz audito b̄ yb̄o pharisei sunt scandalizati: Et ait dñs:
Sinite illos: ceci sunt t̄ duces cecor: Ecce aut̄ si ceco du/
catum prester ambo in foueam cadut. Cōtra quos dixit hoc
supra: Molite iudicare tē. Ipsi enim hypocritē erant omnes
alios iudicantes: t̄ volētes esse duces aliorum cum essent cę/
ci. Sicut et modo multi volūt duces esse t̄ prelati aliorū qui
seipsoſ non vident: quia ceci sunt t̄ idiotē. Cōtra quos dicit
Lchrif. Si habere ducem cęcū periculōrum est ceco: multo
magis velle alij ducem esse. Nota ergo qz in pximo dixerat
dominus: Molite iudicare tē, t̄ nolite p̄demnare tē. Deinde
sublūxit: Dimitte t̄ dimitte vob. Et postea addidit. Date
et dabit vobis: ad hęc probāda inducit duas similitudines.
Et prima similitudo de ducatu ceci p̄tinet ad duo extrema. s.
ad dimissionem iniuriarum: t̄ dationē beneficiorū. Et secun/
da respicit ad hoc qd̄ dixerat dominus: Molite iudicare tē.
Licet aut̄ hęc duc similitudines generaliter ad oēs pertinēt:
specialiter tamen congruit p̄glatis: qui sunt doctores t̄ du/
ctores gregum: qui cęcis subditis debent p̄btere ducatū. Un
et eis specialiter congruit dimissio iniuriarum t̄ datio benefi/
ciorum: alioquin non possunt cecos subditos ducere verbo t̄
exemplō: imo ceci sunt cum eis. Nam si subditus iniuriatur
p̄glato vel negat beneficia petenti: est cecus: qd̄ si p̄glat nō
dimititat ei iniurias vel etiam negat beneficia petenti: iam cū
eo cecus est: t̄ est ei occasio erroris. Respiciunt em̄ subditū vi/
tam p̄glatorum: t̄ eis in erroribus se facile cōformant: qz er/
ror sapiētis facile trahitur in exemplū. Dicit ergo. **Dice**
bat aut̄ illis t̄ similitudinem. Heda: per quā inuitat
ad dandum elemosynam: t̄ ad dimittendum iniuriā. Et hoc
intellige generaliter de omni bus: specialiter tamen de p̄glatis: sic patebit. **M**unqđ p̄t cec cęcū ducere: Mō
ne ambo in foueā cadut: Glo. Hęc. Si p̄tra violentiā
vel violentiā ira te cęcauerit: si contra petentem avarus eris:
nūquid vitiata tua mente/ vitium eius curare poteris: Non
solum qui tibi iniuriā fecit: s̄ etiā tu qui ferre nescis reus eris.
Et est sensus: Si qz de subditis tuis te per violentiā exaspe/
rauerit: t̄ ira v̄sq̄adeo cęcauerit oculū mentis tuę: vt non di/
mittas ei iniurias: Item si petenti beneficia negaueris: nun/
quid tu cum cecus sis illuminare poteris: Sed sicut ille: ita t̄
tu reus. i. cecus eris: Unde et ducatum p̄btere nō poteris.
Si aut̄ improbitas illius te trāquillū inuenerit. i. mitem ad
sustinentias iniurias: ipse exēplo tui ad penitentiā illustrabis
t̄ tu inde habebis coronam. Itē. **M**unqđ potest cę/
cū cęcū ducere: Glo. Stultus stultū docere: q.d.no.
Ex hoc ipso qz hoc verbum docere in Glo. ponit palam est
qz similitudo specialiter doctorib⁹ p̄gruit. **M**ōne ami/
bo in foueam. i. in perditionem cadunt: q.d. sic. Esa.
xxiiij.c. Formido t̄ fouea t̄ laqueus super te: qui habitator
est terrę. Modo reuera multi sunt ceci duces cecor: qz in p̄g/
lationib⁹ sunt cōstituti. Numeri. xxiiij.a. Dixit vir cui⁹ ob/
turatus est oculus. q. Regl. v.a. legitur qz hiebusi posuerūt
super muros hierusalem cecos t̄ claudos in despectum da/
vid. Sic multi ad defensionem ecclesię faciūt p̄glatos cecos
scientia: t̄ claudos virtute: qui nec sciunt nec valēt. Un̄ Esa.
lvj.d. Speculatores eius ceci omnes/ nescierūt vniuersi/ ca/
nes muti nō valentes latrare. Sed quid dixerunt hiebusi ad

david. q. Reg. v. a. Non ingredieris hic nisi abstuleris cecos et claudos. Et verum est hoc quod non plenarie possidebit christus ecclesiam donec abstulerit desug muros eius cecos et claudos. Quo ergo vel qualis speculator erit cecus et qualis duxtor erit claudus Gregorius. Num pastor per abrupta rastorum gradif-

¶ discip̄l̄us super m̄gr̄m. Per
fectus autē ois erit si sit sicut
i m̄gr̄ er̄. Quid aut̄ vides festu
k cā in oculo fr̄is tui: trābē aut̄
m q̄ in oculo tuo ē nō p̄sideras:

co subdito ē occasio ruine: Quia non est: id est nō cōsuevit esse: **a** Discipulus super magistrum. i. prēlatum suū. Videret enim subdito: q̄ sūfficiat ei si imitetur prēlatum suū. **b** **W**erfect⁹ autem omnis erit si sit sicut magister eius. i. prēlat⁹. Et ita potest istud legi: t̄ sic erit de p̄cedēti similitudine: quis h̄nō habeat et glo. glo. tamē legit hoc per se hoc mō. **f** Non est discipulus: apostolus. s. vel quilibet alius homo: **g** Super mīgrāt. i. sup̄lor⁹ magistro suo christo. Et ē sensus. q. d. si christ⁹ patiēter sustinuit iniurias: t̄ eas dimitiat: non deditignorū apostoli vel alij eas patienter sustinere et dimittere. Chrys. Discipulus et seruus nō dicitur sūm hominis naturā. **b** **W**erfectus autem omnis erit si sit sicut magister eius. Matth. xxiij. a. Unus est magister vester. Job. xv. c. Non est seru⁹ maior dñs suo. Matth. v. g. Perfecti estote sicut pater vester c̄lestis perfectus est. **h** Quid autem vides t̄c. Quinta pars: et respicit h̄c si militudo ad id qđ primo propositum ē. s. Nolite iudicare t̄c. Dicit ergo. **i** Quid autem vides festucam. i. leui⁹ quiddam: **k** In oculo fratri tui. q. d. cur habes oculū apertum ad iudicandum aliena crīmina: et clausum ad iudicādum tua malora: Unde sequit. **l** Trabem autē. i. graui⁹ crīmē: **m** Quid in oculo tuo ē. i. intentione: non p̄sideras: Esa. xxiiij. a. Erubesc fidon t̄c. Ita exponit istud fin⁹ qđ primo expositum est: Nolite iudicare t̄c. i. de incertis diffinitiūam sentētiām proferre: vel nolite dubia temere diffinire. Magis autem proprie exponitur istud h̄ de temeraria subditorum rēphēsiōne. Sunt enim nōnulli qui nimis sevē arguunt subditos et eos exasperant: sed nō castigāt. **l** Ii nō sunt benigni correctores sed acerbi reprehēsores: et hoc ex odio vel ex inuidia vel simulatione. **S**z cū hoc generaliter cōgrat prēlatis qui huiusmodi sunt: q. s. nimis sevē arguit subditos: specialiter tamen cōgruit hypocrit⁹: qui alios vire arguere consueverunt: ne in aliquo videātur notabiles. Iti sū qui trabem non vident in oculo proprio: festucā aut̄ vident in alieno. i. grauiā in se non cōsiderant: p̄pter leuiā alios exasperant. Et hoc mirū nō est: qđ ipsi habent oculum cęcatū: illi qđ arguunt habent turbatū. Trabes enim vel baculus: peccatum graue oculum cęcat: festuca. i. peccatum leue oculum turbat: non cęcat. Cōtrahos ergo inuehitur dñs dicens. **i** Quid autem vides festucam t̄c. q. d. tu qui habes oculum cęcatum: quomodo vides festucam eius qui habet tm̄ turbatum: Chrys. Late⁹ et si magnum fecerit peccatum: festuca d̄q̄tū ad peccatū sacerdotū. Ro. ii. c. Qui alii doces: cur te ipsum non doces: Proverb. xxiij. a. Ut pauper calūtanet pauperes similis est imbīr vēhementi in quo parat famē. Chrys. Si in veritate argueres vt saluares: pri⁹ teipſū saluāres. Nūqd potes alij beniūlentior esse qđ tibi: Eccl. xiiij. a. Qui sibi neq̄liā ē: cui alij bon⁹ erit. Itē Chrys. Qualit̄ i alii n̄ oculis vides tā parua: t̄ in tuis tā magna trāscursi: Si te magis diligis qđ pximū: quare ipsum: pecuras: t̄ non p̄p̄ te ipsum: Si aut̄ teipſū p̄temnis: manifestū est qđ nō est paup̄ratio qđ alii iudicas: Sicut hydropicus corripit eū cui digit⁹ tumet: ipse sul ventris īmemoz. Si malū ē sua nō videre peccata: duplex et triplex malū ē alios iudicare. Nō p̄hibet dominus corrigere et arguere: s̄ sua contēmentem alios iudicare: Hoc peccatū graui⁹ ē trabe. Itē Iularius. Ut inueni alia ab hoc

S aliquis ab hoc vicio alienus: qz vnusquisq; suis vltijs fauens aliena facile reprehendit: et aliena grauius tolerando qz sua sumit auctoritatem arguendi sine exemplo sui emendationis.

Aut quod potes dicere fratri tuo: frater sine eisca am festucā de oculo tuo: ipse in oculo tuo trabē nō vides: Beda. Nō potes min⁹ iyt irā in fratre emendare: do, nec mai⁹ vt odū vel inuidia pepuler⁹ de corde tuo. Odiū et inuidia sunt tenebre qz reddūt oculū cecatū. Greg⁹. Imp̄rob⁹ et iperit⁹ est medicus qz alijs mederi appetit et p̄pū vulnus nescit.

Ehr̄y. Omnis sacerdos si vult docere populu⁹ prius doce, at seipsum. Et ideo sequitur: b Hypocrita r̄c. Hic docer dominus ordinem mūndandi alios. Primo mūda te: post ea mūda alios. Alter non mūnda s̄ inquitas. Joh. viij. a. Qui sine peccato est vestrum primus in illam lapidem mittat. q. Reg⁹. vij. a. scdm aliam trālationem: Non edificabis mihi domum: quia vir sanguinum es. Ibi Glo. Sordes tergere non valent manus que lutum tenet. Eccl. xxvij. a. Ab imūdo qd mūdabit⁹: q. d. nihil. Ideo dicit. i. Matthab. iiiij. e. Elegit iudas sacerdotes sine macula voluntatem habentes in lege domini: t mūdauerūt sancta. Dicit ergo: Hypocrita eiusce primū trabē de oculo tuo / t tūc perspicies vt educas festucā de oculo fratris tui. Beda. Nō ē prius doctor: alijs idone⁹ mederti: q nōdū se sanauerit. s. iiiij. d. Medice cura teipsum. Potest tñ aliū arguere ex officio s̄ nō idonee q̄tū ad se ex merito. Seqf. c Nō ē enim arbor bona r̄c. Quia scribē t̄ pharisei sic hypocrite exterius ostendebāt sanctitatem hominibus: interius autem pleni erāt dolo et avaricia t iniquitate: Ideo domin⁹ cōparat eos arboris: que non a folijs s̄ a fructibus cognoscitur qualis sit. Cōmuniter enī tam arbor bona qz mala folia habet: sic verba bolla t bene cōposita t etiā qdā opera exterioria: vt est ieiunū t oratio habitus vllitas t huiusmodi habet tam boni qz mali: Unde nec ab his discerni possunt. s̄ docet Aug⁹ q̄ a tribus maxie cognoscuntur hypocrite qui videntur exterius boni interius aut mali sunt. Primum ē bono⁹ oppresio: quos opprimunt vel persequēdo facis vel detrahendo verbis. Omnes enī hypocrite detractores sunt. Secundū est facilis reprehēsio aliorū: qd faciunt vt videātur habere celum. Tertium est impatiētia in aduersis. Supra: oēs enī mouēt t offendunt ad p̄tumelias sibi dictas: qz gloriam querunt: ideo dolent ad p̄tumelias. Hiero⁹. Nō queras gloriam t nō dolebis cū igloriosus fures. Qui laudēnō appetit nec p̄tumelias sentit. Nō id bonum tē ḡt̄imes: qz bon⁹ p̄dicaris. Gen. Si is es quē te multi intelligunt: int̄rosus bona spectēt. Nota etiā q̄ super Matth. habetur: q̄ arbor bona vel mala est ipse homo: hic autem habet q̄ voluntas. Sed non est contrariū: hoc enim voluntati attri butur per causam: qz ipsa est causa quare opus hominis dicatur bonum vel malum: vel ipse hō dicas arbor bona vel mala. Dicit ergo. Nō est enim arbor bona. i. volūtas. d Que facit fructus malos. i. opa mala. Arbor ergo dicitur voluntas: nihilominus potest dici t ipse homo. Unde grēc dicitur anthropos. Arbor cōversa: qz radices habet superius. i. capillos in capite. i. cogitationes in celo sive in deo. Hiero. xvij. b. Beatus vir qui confidit in domino: t erit dominus fiducia ipsius: t erit tanq; lignum qd trāsplātatur super aquas: qd ad humorē mittit radices suas. Radices sunt cogitationes t affectiones: q̄ nō videntur: aque sunt fluenta gratiae et doctrinæ: humor deuotio: folia sunt verba: cortex habit⁹ exterior: flores fama t opinio: fructus sūt opera: terra plātatio: nis ecclesia. e Neq; arbor mala faciens fructum bonos facere: intellige manens mala. Sicut per simile ostēdit Aug⁹

de nūe: dicens: q̄ nō potest calefieri: sc̄ manēs nix: ex quo enī calefit iam est aqua. f Unaqueq; enim arbor de fructu suo cognoscitur. Hoc sicut dicitur in Glo. intelligēdū ē de manifestis. Qd enī p̄dictū ē: Nō est arbor bona r̄c. tā de occultis qz de manifestis intelligit. s̄ b. Unaqueq; arbor r̄c. tā de manifestis intelligitur:

Ex manifesti enī fructibus nō occulti cognoscuntur arbores malg; Nec solū a fructibus cognoscuntur sed etiam a cortice a folijs a flore: t maxi me a fructu: Sic et hō cognoscit a cor tice. i. exteriore gestu

B
Matth. 7.c.

t habitu. Eccl. xij. d. Ex visu cognoscitur vir t ab occurso faciet cognoscitur sensatus: Timetus corporis t risus dētium et ingressus hominis enūciāt de illo. Beatus Heri. Solēt dīcere homines: Nonne de vestib⁹ cura est deo t nō magis de moribus: In forte hec vestū forma deformitatis morū aut virtorū indicū est. Aug⁹ in libro de sancta virginitate. Non improbat te vultus nō vagi oculi nec infrenis lingua: non pertulans risus nō nitentes habitus non tumidus aut fluxus incessus. iiiij. Reg⁹. i. b. Lulus figure t habitus ē vir q̄ occurrit vob⁹ t locutus ē verba hēc: At illi dixerūt: Vir pilosus t cōna pellicea accinctus renib⁹. Qui dixit: helias thesbites ēt. Ecce quomodo cognovit eum rex a cortice. Item cognoscit a folijs. i. a. verbis. Matth. xxvj. g. Et tu galileus es: nam et loquela tua manifestum te facit. Judic. xij. b. Mūquid ephrāteus es tu: Quo dicente: non sum: interrogabāt eum: Dicer/ go seboleth qd interpretatur spica: Qui respondebat cheboleth r̄c. Joh. iii. d. Qui de terra est de terra loquitur. Itē cognoscitur a flore. i. a. fama t opinione: que reuera nō sunt cōtēnenda. Aug⁹. Crudelis ē q̄ famā negligit. ii. Corl. q. d. Christi bonus odo: sumus deo in his q̄ salvi sūt t in his qui peuit. Ro. vij. d. Prudentes bona r̄c. Ideo dicit sponsa. Lai. q. a. Fulcite me floribus. Item cognoscit a fructu: id est ab ope re. Apoc. xiiij. c. Opera illorum sequuntur illos/ quasi testes. Beda. Ieiunia t orationes t huiusmodi sunt simulatis vt t bonis: s̄ nō debent oues pelles suas deponere: et si aliqui lupi se eis cōtegunt. q. d. pellibus ouinis induunt lupi. s. hypocrite/ specie bono⁹ operum induiti in sufficie: sed non p̄terea debent oues suas deponere. i. a. ieiunjs t orationibus t ceteris bonis operibus vacare. Si enī dicat ouis: non induar ampli vellere meo: qz nescio qua die vidi lupū induitū vellere ouino: stultū esset. Ehr̄y. Quare nō dedit doctrinā q̄ cognoscere: Quia voluit nos esse in agone semp. Sequit. g Neq; enī de spinis colligūt fucus: neq; de rubro vindemiant vuam: ad lram: **D**ystice. per spinas intelligunt heretici sive hypocrite: quia sicut de spinis nemo colligit fruct⁹ vberatatem: sic ab hereticis nemo accipit doctrinę veritatem. **A**po/raliter: Spinē sunt divitiae temporales que pungunt t lacerant possidentē: t viā impeditū ne libere transcat: t suffocat semen verbi de jē ne satū oriantur. Matth. xij. a. Alia ceciderūt inter spinas t crēuerunt spinē t suffocauerunt ea. Job. xxx. a. Esse sub sentib⁹ delitias cōputabāt. Miser. iiij. a. Mouate r̄c. Pro uerb. xiiij. d. Per agrū p̄sgrī hoīs r̄c. Per fūcū aut q̄ dulcē ē intelligit op⁹ misericordiē: qd dulcē ē t suave paugib⁹. **D**ich. nō ex ope inde vij. a. Fic⁹ p̄coquas desiderauit aīa mea. Ergo de spinis sic secura ēsal⁹ hui⁹ colligāt: cū op⁹ misericordiē de diuītīs oris. Ad h̄ dāk̄ dīvītīgēt ē ad p̄dictaz ac si dīcrek̄ Rū qd ex opib⁹ ma/loī sive hypo/ critaz sequuntur bona: Munqđ! rub⁹ r̄c. j. in fi. Qd si q̄icq fac/ tāvī dīcta malo rū r̄c. q̄i obiec/ tio ē ad p̄dictaz ac si dīcrek̄ Rū qd ex opib⁹ ma/loī sive hypo/ critaz sequuntur bona: Munqđ!

Glo. Spina et rub⁹ r̄c. j. in fi. Qd si q̄icq fac/ tāvī dīcta malo rū r̄c. q̄i obiec/ tio ē ad p̄dictaz ac si dīcrek̄ Rū qd ex opib⁹ ma/loī sive hypo/ critaz sequuntur bona: Munqđ! nō ex ope inde vij. a. Fic⁹ p̄coquas desiderauit aīa mea. Ergo de spinis sic secura ēsal⁹ hui⁹ colligāt: cū op⁹ misericordiē de diuītīs oris. Ad h̄ dāk̄ dīvītīgēt ē ad p̄dictaz ac si dīcrek̄ Rū qd ex opib⁹ ma/loī sive hypo/ critaz sequuntur bona: Munqđ! quilibet mali fa ciūt bona. Ideo soluit gloia. q̄ mali nō faciunt hoc sed fit de il/ lis cōsilio dei

Evangelij secundum Lucam

G collegit cum dimidiū bonorum suorum pauperibus dedit: et si quē defraudauerat restituīt. *J. xix. b.* De rubo vero vuas college, rūnt illi de quibus dicit *Aet. v. g.* Ibant apłi gaudentes et *Jaco. i. 3.* Omne gaudium et. Ecōtrario quidā de fiscis colligunt spinas. i. hypocritē: q̄ de operib⁹ misericordie que faciūt sibi congregāt diuisias et p̄bēdas. De q̄

Matt. 12. c.

Bonus homo de bono thesauro cordis sui profert bonum et malus homo de malo thesauro profert malum. Excedem suā. Sequit.

Matt. 7. c.

Hon⁹ hō et. Dixerat supra arbores re bona fructū malos

malam bonos: sed bona arbor bona fructus facit et mala malos: Idem dicit hic: sed alia similitudine: idē vocās thesaurū qđ p̄ius radicē: et id qđ p̄fert idē qđ fructū. Radix et thesaurus intentio est vel volūtas: fructus sive id qđ p̄fert opus vel verbū. Dicit ergo: Bon⁹ homo et. Sic p̄tinua. Ita dixi q̄ de spinis nō colligunt fucus et. sed bonus homo de bono thesauro cordis sui intentione cogitationis: p̄fert bonū puenū opis: et malus hō de thesauro malo p̄fert malū.

Ex abūdātia enim cordis os loquitur. In thesau-
ro enim cordis si loco auri cuprū ē cuprū p̄fert. Chrys. Sup-
emanās intrus neq̄ta effundit ex p̄os verba. Et. j. Si tātū est
in riuo qđtū putas ē i fonte: Et. j. Exemplū devomēte et hypo-
crita. Proverb. xv. a. Os stultorū ebullit stulticiā. Ecōtrario

Ps. 44. dicit iustus: Erucrauit cor meū p̄bū bonū. Heda. Per oris locutionē vniuersa que actu vel cogitat de corde p̄fertur dñs significat: Mā et verbū p̄ factō solet ponī. Tū: Non fuit p̄bū qđ nō ostēderet eis. *Reg. xx. c. Esa. xxxix. b.* alia trālatio. Item Ex abūdātia cordis os loquitur. Interlin. Deo et si nō hominibus. Sensus est: qz ipse veraciter intelligit ex qua intentione verba p̄cedāt: licet alii non possunt q̄ne ita vi est intelligere. Nota thesaur⁹ bon⁹ triplex. Prim⁹ est thesaurus pecunie. De q̄ Eccl. xxix. b. Pone thesaurū i p̄ceptū altissimi et p̄derit ubi magis q̄ aurū. Secōs est thesaurus scie-
tiae. De q̄ Eccl. xx. b. et. xl. c. Sapiētia abscondita et thesaur⁹ oc-
cultus q̄ utilitas in utrisq; Terti⁹ ē thesaur⁹ gratiae. De quo Proverb. xxj. c. Thesaur⁹ desiderabilis et oleū in habitaculo iusti. Sz multi amittunt hos thesauros p̄ insipiētā suā aut p̄ in-
cautā ostētionē: vt ecchias. Esa. xxix. c. Quid videbit viri isti in domo tua et. Greg⁹. Depredari et. Alij amittunt per stul-
tam absconditionē. Eccl. xxix. b. Perde pecuniam ppter fratrem et
amicū tuū et nō abscondas illā sub lapide i perditionē. Exemplū.
Alij amittunt p̄ surū subtractionē aut p̄ tineq̄ corrosionē aut p̄ eruginis p̄suptione. Fures dico adulatores: Lineā vanaglo-
riam: Eruginē inuidiā. Matt. vj. c. Molti thesauri care vob̄ thesauros et. De hoc ergo tripli thesauro potest dici: Bon⁹ homo de bono thesauro et. De primo profertur bonum misericordie. i. elemosynā. De secundo/bonum doctrinā. De tertio/bonum opus. Unde Matt. vj. b. Apertis the-
sauris suis obtulerūt ei munera/aurum thus et myrrham. Si-
militer est malus thesaurus triplex. Primus est thesaurus pe-
cunie male acquisitē vel male retente. Jaco. v. a. Aurum ve-
strum et argentum eruginavit. Hiere. l. f. Gladius ad thesau-
ros eius. Secōs ē thesaurus culpi. Ro. ii. a. Thesauricas ti-
bi iram in die ire domini. i. p̄ctm. Terti⁹ est thesaurus erro-
ris. Ps. Ponēs in thesaur⁹ abyssos. Mal⁹ ergo hō de p̄mo thesauro p̄fert ineptas expensas De secundo malum opus.
De tertio falsa dogmata et.

Ps. 32. **T**riplex thesau-
rus bonus

Firmitas
Preciositas
Secretum
Pulchritudo
Sollicitudo
Confidentia

In thesauro
bono habet

Salicibus que habent folia similia oīnīs: sed fructū carent. De quibus dicitur Job. xl. c. Circumdabunt eum salices torren-

Quid autē vo-
catis me dñe dñe
et nō facitis q̄ di-
cor: q. d. vos habet
folia sine fructu. i. v.
ba sine opere: similes

tis. Sunt etiam similes struthionibus: que pēnas habēt acci-
pitris: sic dicit Job. xxix. b. Pēna struthionis similis ē pē-
nis herodij et accipitri. Tales sūt oēs hypocritē q̄ abūdāt ver-
bis/operibus vacui. De quibus dicitur Matth. vii. c. Attē-
dite a falsis p̄phetis et. Et nota q̄ quidam semel vocat do-

minum: illi videlicet

qui tñm habēt eum in ore. De quib⁹ Esa. xxix. d. Populus h

abūdāt. Quidā vo-
cant bis: illi videbūt
qui credunt corde et
confitentur ore: sed

mūtū q̄i fodit in altū: et po-

nūt fundamentū supra petrā.

De qb⁹ dicit. Titū,

j. d. Cōfitenit se nosse dñū facit aut negat. Alij ter vocat. i. cor-
de/ore: opere. De quibus dicit. j. Lor. xii. a. Memo pōt dī-
cere dñs iesus. Blo. corde/ore: ope nisi i spūctō. Alij autē nec
corde: nec ore: nec ope vocat: qui. s. tñm vana cogitat et loquā-
tur: et mala semper operant. De quibus Esa. lix. a. Non est q̄ in
uocet iusticiā: nec est qui iudicet vere: sed cōfidunt in nūbilo et
loquunt vanitates: p̄ceperūt iaborē et pepererunt iniquitatē.

Sequitur. **O**mnis qui venit ad me et. Hec est ter-
tia similitudo ad idem pertinēs. Prima qđē fuit de arbore: se-
cunda de thesauro: tertia est de cōficio. Et est hic finis sermo-
nis sui et cōmēdatio: p̄ qđ inuitat nos ad ei⁹ implectionē ostend-
ens p̄mūm implentis et p̄nam cōtēnentis. Simile Apoc.
vii. a. Beatus q̄ custodit verba p̄phetiq̄ huīus: Et si quis ap-
posuerit ad hec/aponat de⁹ sug illū plagas scriptas et. Alli-
milat autē dñs in hac parabola sibi bonos auditores sermo-
nis hui⁹: malos hō diabolo. Et nota sicut haberi pōt ex Blo.
triplex est architectus. i. generalis/parcialis/singularis tā sa-
piēs et insipiēs. Generalis architectus est ecclēsia christi: qui
fundator: est totius ecclēsiae generalis. Partialis architectus est
quilibet p̄glat⁹: qui fundator ē ecclēsiae sue specialiter. Singula-
ris architectus ē q̄libet hō ad quē spectat cōficiū animū sue:
debet em fundare eam in virtutibus. Itē est diabolus genera-
lis architectus ecclēsiae malignātū: et malus p̄glatus est architec-
tus partialis; quilibet malus est singularis architectus.
Dicit ergo. **O**mnis qui venit ad me p̄ fidē. e. Et
audit sermones meos: cū deuotioē et intelligit. f. Et fa-
cit eos in ope: ostēdāt vob̄ cui filiis sit. Nō em sufficiat au-
dire. Ro. ii. b. Nō auditores legi iusti sūt apud deum et. Ja-
co. j. d. Estote factores xbi et. j. x. d. Alij q̄ audient. Chrys.
Scientia q̄ ex solis dictionib⁹ est ex ore p̄cedit: et q̄ de spūctō
est de corde p̄fert. Et id spūalis scia nō solū dicitur etā sensus:
et ideo si alios terret: ipse plus timeret. Sequit. g. **S**ilis ē ho-
mini. i. christo. h. **E**dficāti dñmū. i. ecclām. Proverb. ix.
a. Sapiētia edificavit sib⁹ i domū: et excidit colūnas septē: do-
croz ac p̄latoz vniuersitatē. Chrys. Qui edificat se in charita-
te misericordia: edificat supra petrā christū: qz omne bonum
christ⁹ est. k. **Q**ui fodit terrā abiecto. i. terreno p̄ amore
de cordib⁹ eoz q̄s ponit in edificio. l. **I**n altū: humilitatis
et. In altū. i. celū. Tel. Hodū i altū. i. locat fundamētū
ecclē in p̄fundo ut sit immobile. Altū em interdū ponit p̄su-
p̄mo: interdū p̄p̄fundo. m. **E**t posuit fundamētū fidei:
Supra petrā. i. christū. i. Lor. x. b. Petra autē erat chri-
stus. Apoc. xxj. f. Fundamētū p̄mū iaspis. Scōm qđ de par-
tiali architecto legit: tūc ponit fundamētū p̄ fundatiōē hō.
n. **E**t posuit fundamētū. i. fundamētū ecclē sue. o. **S**u-
pra petram. i. christum. Sequitur fīm primā expositionē.
p̄ponere p̄ter id qđ

Ga **Inundatione** autem facta. i. persecutōe insurgente.
b **Illūsum** est flumen domui illi. i. abūdātia impulsio-
nū. c **Et nō potuit eā mouere.** Pōt em̄ irruere: s̄ nō di-
rue. Ro. viii. g. **Quis nos sepabit a charitate christi?** Tri-
bulatio an angustia ēc. d **Fundata em̄ erat supra firmā**
petrā. Glo. Qd̄ ḡ cadit nō edificat in christo: intellige finalis
cadere et edificari. Nota sicur dicit Beda: domin⁹ appellat hic
inundationē fluctus persecutionū: quas alibi Matth. xvi. c.
appellat portas inferi, qz quādoqz sunt causa ruēdi in infernū:
sc̄ murmurantibus:

qui non patienter su-
stinet: s̄ succumbunt.
Scdm̄ alia Glo. iun-
datio intelligitur di-
stricta futuri iudicij
examinatio: quando
vtrqz ecclesia p̄sum-
mata erit. s. militas et
trūphans: vel ecclia
bonoz et malignatiū: qz oīs supbus. i. reprobos ducetur siue
p̄ciet in tenebras exteriores.

lit. * **Ponere p̄ter id qd̄ positiū est: qd̄ est christus IesuS.** Elsa. xxvij. d. **Ponā in fundamētis fion lapidem angularē.** i. christum.
Prouer. xxx. d. **Lepuscul⁹ plebs iualida ēc.** a. **Inūdātio-**
ne autem facta: temptationū aut vitior. De qua Osee. iiij.
a. **Waledictum et mendaciū: et homicidiū: et furtū: et adulteriū**
inūdauerūt. b. **Illūsum est flumē temptationū:** De quo
Apoc. xij. d. **Et misit serpens ex ore suo post mulierem aquā**
tāqz flumē ēc. c. **Et nō potuit eā mouere: a loco suo.** i. a
christo: **De qz Eccs. x. a. Si spūs p̄tātē habētiſ ēc.** s̄ quare
nō potuit moueri: d. **Fundata em̄ erat supra firmā pe-**
tram. i. **Supra christū: cui attribuēdū est qz nō cadit.** Prouer.
g. d. **Iustus quasi fundamētū semipiternū.** Usi paulus Ro-
ma. viij. g. **Quis nos sepabit ēc. q. v. nihil.** Eccl. xxvij. d. **Fun-**
damēta eterna supra petram solidam: et mandata dei in corde
mulieris sancte. i. fideliſ animqz. Chryſ. Christianū qui se di-
ficiat super christum nulla res eruere pōt. Sequit. e. **Qui**
autē audit ēc. Comparuit dominus bonū auditōrē verbi
bono architecro. i. sibi: nūc p̄parat malū auditōrē malo archi-
tecro. i. diabolo: quē hominē appellar: sicut et Matth. xij. d.
Inimic⁹ homo hoc fecit. Dicit ergo. **Qui autē audit exte-**
ri⁹ et nō facit. f. **Similis est homini.** i. diabolo: g. **Edi-**
fianti domū suā. i. eccliam malignatiū. h. **Supra ter-**
rā. i. amoze terrenor. Chryſ. Terra facit fructū: arena steriles
est. i. **Sine fundamēto.** i. fide christi. Ulaliter fm̄ Glo.
b. **Domū suām.** i. mūdum in maligno positum. Ne intelli-
gas tamē mundū sensibilem in maligno. i. potestate maligni
positū: sed mūdū. s. amatores mūdi. De quibus alibi: **Dūd⁹**
cū nō cognouit: Idh. j. Et nota duo: qz diabolus supra terrā
edificat et sine fundamēto: qz in amoze terrenoꝝ perhabit: et in
peccata ruere facit: quē fundamento carent: qz nō habent na-
turalem subsistētiam: Semper tamē peccatum est in natura
bona: quia malum nō potest esse nisi in re bona: angelo v̄l ho-
mine. v̄l sine fundamēto. i. sine fundo: ut specialiter intelligat
de peccato desperationis. Et est tractū quasi per simile a sen-
tētia achadēmicoꝝ dogmaticiū veritatem latere in puto
qui caret fundo: qz quanto profundius investigat veritas: tan-
to secret⁹ latet. Nec aliquis veritatis fundum potest attinge-
re: quia inquirendo veritatem nemo potest terminum inuenire. b. simili ergo qui cadit in peccatum desperationis dicitur
cadere in puto sine fundo: quia nō constituit sibi terminum
in peccando. Sequit. i. **In qua domo sc̄ ecclia maligna-**
tium: vel mundo. m. **Illūsum est fluuius: concupiscentia**
carnis: concupiscentia oculorū: superbia vite. Chryſ. Flumina
sunt secularis scientiæ professores: de quorum ventre flumina
erūt aquæ mortuæ. n. **Et continuo concidit.** Intellige
cōcidit p̄sens: qz omnis in p̄fensiū cadit: qz in solo deo spem
non ponit. Vel intellige: concidit: p̄teritū positum pro futuro:
ut intelligatur de casu vel ruina tempore iudicij futuri. o. **Et**
facta est ruina domus illius magna: qz eterna: Istud

similis exponit de architecto partiali malo. e. **Qui autē ag-**
dit et non facit simulis est homini peccatorū. s. Ben. vi.
a. Non remanebit spūs me⁹ i. hoie ēc. g. **Edificati domū**
suā. i. p̄sciētā. Greg⁹. Qualis apud se quisqz lateat illata p̄tu-
melia. pb̄t. **Supra terrā.** i. amoze terrenoꝝ. l. **In qz il-**
lisus est flui. i. temptationū. n. **Et continuo concidit.** Pro
uerb. t. d. Quasi tempestas trāstēs nō erit ipi⁹: iust⁹ aut qz si fun-
damētū sempiternū. o. **Et facta est ruina dom⁹ illi⁹ ma-**
gna. Job. xxij. c. **Viri inqz qz sublati sūt ante tēp⁹ suū: et flui⁹**

subuerit sūdamētū eo
rū: qz dicebat deo: re-
cede a nob. Chryſ.
Si fornicat⁹ v̄l adul-
terat⁹ fuerit christia-
nus/ruina ē: s̄ sit ge-
re potest sicut dāvid.
Sed si fidel⁹ aliqd p̄/ At. t. cōplesset
uaricat⁹ fuerit: nūc est
ruina ei⁹ magna: qz

fundit⁹ ruit. Pōt et intelligi de eterna ruina. De qua Matth.
xxv. d. **Ite maledicti i. ignē eternū.** Nota est dom⁹ dēmonis:
et dominus hominis et dominus dei. Dominus dēmonis est cōgre-
gatio peccatorū v̄l cor culustibet pēccatoris. De qua. i. t. d. Re-
verar in domū meā vnde erui. Dominus hominis p̄pria p̄sci-
entia. Sab. viij. c. Intrās in domū meā conquisca cum illa.
Domin⁹ dei qntuplex. Templo materialē. Job. ii. c. Molite fa-
cere domū p̄s mei domū negociationis. Et Matth. xxij. b.
et Marci. xj. c. Dominus mea dominus orationis vocabit. Itē
domus hospitalis. Matth. xxvj. a. Erat IesuS in bethania
in domo symonis leprosi. Item anima fidelis. P̄s. Domine
dilexi decorē domus tuę. i. Cor. iij. d. **Templum dei sc̄m**
est qd̄ estis vos. Item ecclia militans. P̄s. Domum tuā dñe
decer sanctudo. Itē ecclia triūphans. Job. xiiij. a. In do-
mo patris mei mansiones multe sunt. Prima domus est om-
nium: Secunda pauperū: Tertia dei: Quarta iustorū: Quinta
bōz. Quartē dom⁹. i. ecclia militatis fundator et fundamē-
tū ē christ⁹. Fundator qdē. Usi Matth. xvij. Tu es petr⁹ ēc.
Fundamētū vero. Usi. i. Cor. iij. c. Fundamētū aliud ēc.
Parietes sunt duo p̄pli: Gentiles et iudei: activi et p̄tēplatiui.
Eph. ii. c. Ut duos condat in semetipsum. Quattuor angu-
li: quattuor euāgeliste. Colūnē p̄relati. Cai. v. d. Crura eius
colūnē marmoreqz qz fundatē sunt sup bases argenteas. Ostiū
christus. Job. x. b. Ego sum ostiū. Et infra. Qui nō intrat per
ostū ēc. Janitores qui ferūt claves sunt sacerdotes. Matth.
xvj. c. Tibi dabo claves regni celoz. Fenestre per quas lu-
men intrat in domū: sunt doctores: quas fecit salomon in te-
plo obliquas. i. exteri⁹ strictiores et interi⁹ latiores. iij. Reg.
vi. a. Nunc autē in loco lucis tenebra intrat in domum per fe-
nestras. Miser. ix. f. Ingressa ē mors per fenestras in domos
vestras. Cortinē sunt decem p̄cepta quib⁹ ornatur inter-
us ecclia. Exo. xxvj. a. Decem cortinas de bysso retorta et
biacyntho ēc. Mensa sacra scriptura. Exo. xxv. c. Facies et
mensam de lignis sethīm ēc. Lectus religio sine claustrum.
Cai. iij. c. Lectulum solomonis ēc. Item Cai. j. d. Lectulus
noster floridus. Minister prelatus. j. xij. f. Quis putas ēc.
Famili/omnes iusti: Job. j. Dominus christus. P̄s. Ostiū
tuit eum dñm domus sue ēc. Exo. **VII.** Ws. 104.

Q **Am autē implisset ēc.** Istud capitulū dividit in
quinqz partes. In prima parte sanat seruus cētū-
ris. In secōda suscitatur adolescens: ibi: **Et factū est**
deinceps. In tertia mittit iohannes discipulos suos ad ie-
sum: et dominus commendat iohannem ad turbas: ibi: **Et**
existhic sermo. In quarta increpat dominus phariseos qz
eius consilium contemnebant / publicantis accendentibus ad
baptismum: ibi: **Et omnis populus:** In quinta laudatur
peccatrix mulier rigans pedes domini: et phariseus indignas
redarguitur: ibi: Rogabat autem illum. Dicit ergo. p
C **Lumi autē implisset omnia verba sua: id est com-**
plete sermone satis breui fm̄ lucā. q. **In aures vel in au-**
ribus plebis: ad quam descendērat de cacumine montis.

¶ Intrauit capharnaū

Evangeliū scđm

a Intravit capharnaum. Non statim intravit: qd ante-
q; intraret leprosum sanauit: et alia fecit q; p̄termittit lucas.
Dystice **A**bstice. Capharnaū interpretatur villa consolationis: vil-
la pulcherrima: villa pingued:nis. Unde merito significat eg-
lum empyreum: ubi pater solatur: qui ē pater misericordia-
rum et deus totū consola-
tionis. n. Lor. j.

TP. 44. **a** Ubi filius est: cui? **b** intravit capharnaum. Centu-
rionis autē cuiusdam seruus
luna miratur: in quā
male habēs erat moriturus:
desiderat agelī p̄spī
cere. i. Pe. j. c. Quia
ipse est speciosus for-
ma p̄ filii hominū.
Ipse enim est cādor lu-
cis eterni et speculū si-
num eius. At illi cū veni-
ne macula. Sap. vij.
d Immo ipse esplē-
dor et figura substan-
tie patris: lde. j. a. Ibi etiā est spiritus sanctus: qui est uincio
qua omnia impinguatur. Hāc capharnaum intravit domin⁹
in die ascensionis predicationis officio consumato. Sequit.
b **L**eturionis autem cuiusdam qui gentilis erat: c
Seruus male h̄ns. i. infirmus. **d** **E**rat moritur⁹ fin na-
turā. **e** Qui illi erat preciosus. i. p̄cio emptus vel chā-
rus. Iste centurio et ali⁹ quidam iusticiā legis quā in lib. i. nō
legerant: in corde senserunt: ostēdentes in se quoniam scripture
ad p̄iudicium peccatorum facte sunt: non ad necessitatem san-
ctorum: dicēte paulo: Justo nō ē lex posita. i. Timoth. j. b. Ma-
gistra enim omnis iusticie ipsa natura est hominum: et scriptura
infallibilis de deo creatura est omnium rerum. Sap. xiiij. b.

Dystice **A**bstice. Per seruum cēturiō significatur populus gen-
tilis. Et recte post sermonē domini est seruus sanatus: qd post
predicationem domini populus gentilis est ad fidem vocatus.

Cēturiō similē significat populu gentile s̄ quo ad maiores:
seruus vero quo ad minores et debiliō:es. Unde recte cēturiō
rogat pro seruo: quia maiores debent pro minoribus rogare.
Moraliter **A**mor alter autem per centurionem significatur p̄fatus.
Per seruum populus sibi commissus: pro cuius salute spiritu
ali ita debet esse sollicitus p̄fatus: vt centurio fuit pro salute
corporali serui. Cōtingit autem quādoq; infirmari in caphar-
naum: quia abundantia temporalis et amēritas loci multis est
causa infirmitatis spiritualis: id est peccati. Unde Hiero. vij. d.
In omni colie sublimi et sub omni ligno frōdoso prosternab-
eris meretrix. Ezech. xvij. f. Hec fuit iniquitas sodomie: ociū
et abūdantia. Sequitur. **f** **E**t cum audisset de iesu: cen-
turiō. **g** **A**misit ad eū seniores iudeos et rogās eum
per illos: vt veniret et sanaret seruum eius. Chrysostomus.
Omnis petatio populi per sacerdotes debet transmitti
ad christum. Levit. xvij. Matthēus dicit centurionem acces-
sisse. Et potest intelligi q; per insūcios accessit nō in propria per-
sona: Sicut dicitur rex venire ad obsidendum castrū: licet nō
veniat in propria persona: sed quia per ministros. Alſicut di-
cit Heda in Glo. intelligitur de accessu fidei: quod dicit mat-
thēus. Porro lucas ordinē quo gestum ē exequitur: vt intelli-
gere cogeremur quo eū accessisse dixerit matthēus: Matth. viij. a. Quia ubi inuenimus dissimilitā euāgelistarū: in super-
ficie cogimur querere consonantiam spiritualis intelligentię.
Hic autem amicos centurio ad dominū: sicut dicit Amb.
quia noluit personaliter venire: ne si in propria persona veniret
ad ipsum ipso aduentu meruisse videretur obtinere a domino
quod petebat: et dominus p̄fere verecundia nō posset ei negare:
et ita videretur dominū grauare. Et fin hoc est mysterium: qd
sicut centurio qui gentilis erat ad dominum personaliter non
venit: sic nos qd de gentibus sum⁹ dñm in carne nō vidimus: s̄
sedentem in dextera patris videbimus. Aug. in lib. de 2 cor.
euā. Non est contrarium qd matthēus dicit centurionem ac-
cessisse ad iesum et rogasse vt veniret: et lucas dicit eum misi-
seseniores iudeos: cum qd amicos soleamus venire ad aliquē.

Lucam

Est etiam matthei locutio mystica: fin quam scriptum est in
P̄s. Accedite ad eū et illuminamini. Itaq; venit centurio. Di P̄s.,
ci tamen potest qd etiam corpore venit: sed iudiq; quasi fami-
liaribus christi communis verbū: vt quotidie fieri solet an-
te potentes. Sequitur. **b** **A**t illi cum renissent ad ie-
sum rogabant eū

solicite dicentes ei: Quia dign⁹
ē vt hoc illi hostes: Diligit eū
gētem nřam: et synagogā ipse
edificauit nobis. Iesu autē
ibat cū illis. Et cū iā nō lōgē
esset a domo misit ad eū cētu
rio amicos dicens: Dñe no-
li vexari. Non enim sum di-
gnus vt sub tectū meū intres

B sacerdotum merita: s̄ propter centurionis fidem: vt sciamus
quoniam in omni causa non intercedentium merita: sed inter-
positorū conspicitur fides. Quid primum miramur in cē-
turiō: humilitatem: an fidem: sapientiam: an bonitatem: Pu-
to qd ille centurio inter dominum et seruum nullam differentiā
estimabat: qd et si in seculo est dignitas diversa: eadē est natu-
ra: Ideo magis imaginem dei honorabat in homine: qd opus
captiuitatis continebat in seruo. Tu preciū dedisti pro seruo:
deus spiritū plātauit in eo. Quāto ergo maior ē spūs dei qd
p̄cium hominis: tāto magis est qd ametur qd qd concēnat in
seruo. Audiat et serui. Sicut eū habent dñi qd imitetur in cen-
turiō: ita habēt serui qd imitent̄ ī puer. Qualis putas erat
puer qd sic amabat? Nō erat possibile vt sine p̄cio bonoz mor-
talem sibi dilectionem cōparasset. Domini ergo debēt amore
seruus propter cōmunem naturam: serui debēt timorem dñis
propter ordinationē diuinam. Et in seruis christus amat a
dominō: et in dominis christus timetur a seruis. Eccl. viij. c.
Seruus sentit sit tibi dilect⁹. Eccl. xxxiiij. d. Si ē tibi seruus fide-
lis: sit tibi qd aia tua. Sequitur. **i** **J**esus autē ibat cū illis.
Centuriō per seniores iudeorum rogauerat dominū vt deli-
ceret ad sanandū seruum eius: et dominus ad petitionē eorū
descendebat cū eis. Sed ad petitionē reguli noluit descendere
ad sanandum filium eius: Job. iiiij. g. Ad intumādam ergo
nobis humilitatē spontaneus descendit ad sanandū seruū cen-
turiō: ad tollendam arrogantiā et adulatiōnē non desce-
dit ad petitionē reguli ne pro personatu videre descendere: et
sic videretur esse personarū acceptio apud eū. Itēne vider-
etur diuitias honorare: et nō magis naturā. **k** **E**t cū iā nō
longe esset a domo: cēturiō. **l** **A**misit ad eum cen-
turiō amicos dicens: Dñe tē. Hic patet qd nō iuerat cen-
turiō cū senioribus iudeis ad iesum corpore: s̄ fide tñi et desi-
derio. **Dystice** Cēturiō iste significat: sicut p̄dictū est: gen
tilem populu. Sed situs loci facit quādam distinctionē. Per
hoc enī qd centuriō habet dominum domui suę propinquū:
significat non quolibet gentiles sed prope deum habentes
non a via morum aberrantes: sed recte incedētes: Sunt nāq;
nōnulli gentilium: qui per viam morum recte incedunt: et ou-
ctu naturalis rationis que sibi bona videntur faciunt: et phi-
losophi quondam: quorum multi paupertatem: multi morum
seruauerunt honestatem. Huiusmodi ergo gentiles intelligun-
tur bic per centurionem: qui eipso qd bona faciunt ductina-
turali ratione: deo appropinquāt. Sed sunt alij quibus nō suf-
ficit qd contaminati sint idolatria nisi et defluat per vltia: qui su-
gnyficant per illos de quibus alibi dicitur: Quidā ex eis de-
longe venerunt: Marti. viij. a. Esa. lx. a. Filij tui de longe ve-
nient. m **D**omine noli vexari: veniendo ad dominum me-
am corporaliter. **n** **N**on enim sum dignus vt sub-
tectū meū intres. Scđm Hiero. propter idola que nō
dum abicerat: timens aliquid ibi esse quod oculos saluato-
ris offendere. Item propter priore cōversationem: et qd nō
dū imbutus erat sacramentū. Chrysostom⁹. Quia indignū se-
fecit suscipiēdi

G fecit suscep*lendi* in domo / dignus fac*e* est regno. Aug*o*. Hocē
do se indignum / p*re*stigit se dignum: nō in cuius parietes / sed
liter. in cuius cor christus i|aret. Et nota moraliter q*uod* dicit tectū
non dicit palatum / cum tamen esset centurio. Eccl*o*. xxi. d.
Initium vite ho*s*is aqua et panis et domus p*re*tegens turpitu/
dinem. Itē non dicit

recta s*t*ectum singu/
lariter: p*ra*ta multipli/
catores domorum.

Esa. v. c. U*q* q*uod* cōtū/
git domū r*c*. Hiero.

xix. o. U*q* qui edifi/
cat domū suā in iniu/
sticā r*c*. pingitq*z* sy/
nopide Hiero. id est

sanguine christi. Se/
quit. a D*ro*p*ter*

q*d* et meip*m* non
sum dignū arbi/
tratus vt venire

ad te: sed dic ver/
bo et sanab*is* pu/
er me*o*.

Beda. Magna fides / q*uod* vel dicere credit e*e* facere.

Amb. Militari timore deposito / reuerentia sumit / ad fidē faci/
lis / ad honorificientiam promptus. Nota tria in hac Glo. q*uod* re/
spondent tribus positis in littera: sc*z* q*uod* centurio d*ni* exhibet

reuerentia / v*b*i dicit: Non sum dignus. In se exprimit si/
dei magnitudinē / v*b*i dicit: Dic verbo. d*n*o exhibet hono/
rem / quādō dicit: Nam et ego homo sum r*c*. Probat er/
go per locū a minori q*uod* dominus potest sanare seruū suū. Et

est sensus: tu sub nullius potestate es / s*f* sup omnia: ego sub al/
teri potestate sum. Et sicut ego impero ministr*r* meis: ita tu

imperas āgelis: q*uod* sunt famuli tui. Et sicut dico vni: vade et va/
dit: et ali*v*eni et venit: ita tu potes q*uod* ministeria angelorū sine

presentis corporis tui impare febri vt recedat et recedet: et san/
tati vt veniat et veniet. Et hoc ē q*uod* dicit hic: b

Humilitas / cū dicit: Nō sum dignus.

Chrysostom*o*. Cō Fides / cū dicit: Verbo.

mendatur in seruo Sapiētia: cū dicit: Nam et ego hō sum.

Bonitas: q*uod* pro seruo petit.

Sequit. c Quo audit*o* i*esus* mirat*z* est. i. habitū mi/
ratis p*re*tendit. Nō em*o* affectio admirationis cadit in deū: sed

dicit mirari / vt ex hoc verbo instruamur: q*uod* debemus quadā
pia admiratione moueri / cū audimus dei miracula p*re*dicari.

d Et cōuersus sequētibus se turbis dixit: Amen

dico vobis: nec in israel tā fidem inueni. Intellige

in israel p*re*sentis temp*is*: Inuenit em*o* in antiquis. Un*n*ō p*re*/
fert fidem centurionis fideli patriarcharū et pharū / s*f* moder/
norū iudeorū qui erāt peruersi. Sed nūquid beata virgo ma/
lorē fidē habuit? Habuit quidē. Un*n* dicendū cū Augustino:

q*uod* cū de huiusmodi agit: nullā de eavolo haberi mentionem.

Sed q*uod* de aplis dicit*z*: Dicendū q*uod* nō est ibi mētio de aplis:

q*uod* cū d*n*o erāt: et v*is*us d*n*is cōsueto locutionis modo: vt si

quis cū tribus vel quartu*o* intret aliquā domū: si neminē in/
ueniat in domo / dicit: Nemo est hic intus: licet ipse et q*uod* cū eo

sunt sint intus: Sic d*n*is nō respiciēs eos q*uod* cū eo erāt aīt. Nō

iueni tantā fidē in israel. V*is* sic p*ot* exponi. e Tantā

id ē tā facile. Simile Ro. j. a. Gaudeo q*uod* fides v*is*a. i. facilis

fidei vestre p*re*dicat*z*. Ideo facilis: q*uod* nullus hō eum docuit: nec

enītā facilē fidē iuenit in aplis: in exclusit eos / sicut p*re*dicit*z* ē.

f Et reuersi q*uod* missi fuerāt domū / iuenerūt seruū q*uod*

languerat sanū. Matth*o* pleni*o* p*re*sequit*z*. vii. capitulo.

g Et factū ē deinceps r*c*. Nota q*uod* lucas nō sequit*z* hic

ordinē histori*o*: nec istud sequit*z* post ill*o*. h q*uod* miraculū de

defuncto suscitato ponat post miraculū de languido sanato:

Glo. reddit rationem: sc*z* quia infirmitas p*re*cedit mortem.

i Moraliter. Nam interpretat motus vel motio / et signifi-

cat misū motū ad penitētiā in adūctu i*esu* et disciplo*z* elus.

Matth*o*. j. a. Audiēs aut̄ herodes rex sc*z* q*uod* i*esus* natus esset: turbatus est et omnis hierosolyma cū illo. Ps. Lōmouisti ter
rā et perturbasti eā r*c*. V*is* motū p*re*lati d*n*i g*l*amouit eū ad in/
carnadū. V*is* d*u*da est ecclesia: que a sposo suo nūc peregrinat

in terra: De q*uod* Ps. Ps. 151.

V*is* d*u*da eius benedīcēs benedīcā. Job.

xxix. b. Lorvidue cō solar*o* sum. Eccl. Job

xxiiij. a. Abstulerūt p*ro* pignore bouēv*l* due*l*. Et. j. d.

V*is* d*u*da nō bene fecit. Baruch. iiij. c. Me

mo gaudeat sup me viduā et desolatā. Et

j. v. Ambulate filij ambulare r*c*. Filius

vidue: p*l*is christia/nus. H*ic* defunct*z* ef fertur: cū petī p*se*

sus p*er*f*er*k*l* i op*o*. Quattuor portatores mortui: sunt q*uatuor* affe

ctiones. i. gaudiū/tristitia / spes et timor: De q*uibus* Zach. j. d.

H*ec* sunt q*uatuor* cornua que ventilauerunt iudā per singulos

viros: et nemo eorum leuauit caput suū. H*ec* portant mortuū p*ro* abusum. Unde brūs Bern. Brāt q*uod* nō decet: timere

q*uod* nō oportet; dolēt vanē: et gaudēt vanius. V*is* q*uatuor* por

tatores: sunt amor peccati: timor penitentie: spes emēde: p*re*

sumptu*o* de misericordia dei. De q*uibus* dicitur Esa. v. c. U*q* qui trahitis iniquitatem in funiculis vanitatis: et quasi vincu/
lum plausti p*ctm*. Locus quo effek*z* mortuus est securitas

stulte conscientie. Iuxta hoc prosequere litterā. Dicit ergo.

g Et factū ē deinceps / ibat i*esus* i ciuitatē que vocatur haui*l*.

i. per mundum p*re*dicando: infirmos curando. Matth*o*. iii. d. Circubat i*esus* totā galileā docens in synago/
gis eorum r*c*. Super quo verbo dicit Rab. Circuit / vt doceat

doctorem esse expeditum / et non acceptorem personarum. Ad

litteram Nam est ciuitas galileę: sicut dicit Beda: in secundo

miliario montis thabor iuxta endor qui est vicus grandis in

quarto miliario eiusdē mōtis. h Et ibant cū illo discipul*l* eius. Ergo qui iacēt et nō circueat parochias vel dioceles:

vi p*sc*ias ibd*it* p*ro* amico r*c*. i Et turba copiosa. Adhuc

turba copiosa iret cum i*esu*: si discipul*l* eius iret cū illo: et nō dor

mirent in cameris vitiorum. k Cum autem appropin/
quaret portē ciuitatis / ecce defunct*z*: p*co*sensum: effe

rebat in opus: filius vnic*o* matris sue. Licet em*o* ecclesia

collecta sit ex multis: tñ vna est: et quēlibet peccatore deflet

quasi vnicum filium. Portē etiā per quas peccator effertur:

possunt dici sensus. Hiero. ix. f. Descendit mōs per fenestrās

vestras r*c*. Eccl. xvii. d. Sepi aures tuas spinis: et linguam

nequam noli audire: et ori tuo facito ostia. l Et hec vidua

erat: et turba ciuitatē multa cum illa: ibat supple ad literam. Beda. Turba multa cum domino multa cū vidua: vt

viso miraculo mōti fāt dei laudatores et testes. Allegorice.

Filius vnicus matris sue: est prim*o* homo fili*o* terre. Ipse em*o*

solus plaustratus est de terra: ceteri omnes de carne parētū.

Quattuor a quibus portat*z* sunt q*uatuor* elemēta: ex q*uod* cōdit*z*

est hō: A q*uibus* mystice portat*z* et fīm aīam et fīm corp*o*. Scōm

aīam portat*z* a terra: quādō cogitat sola terrena. Scōm corp*o*:

quando egrotat et ambulare non potest. Ab aqua portat*z*: fīm

animam: q*uod* appetit defluere p*l*ururiam. Scōm corpus: cū nī

mī frigore v*ge*k: Aqua em*o* naturalis frigida est. Ab aere fīm

aīam: cū intuitu humani fauoris r*ap*ī: Aura nihil est nisi au/
rium inflatio magna. Scōm corpus: q*uod* egrotās adeo fit inua/
lidus vt anhelare nō possit. Ab igne portat*z* fīm aīam: cū estu

cupidit*z* inflāmat*z*. Scōm corpus: cū febricitat et calor in eo

dominatur. In huiusmodi adaptatione non queras aliquam

necessitatem: Non est enim nisi quedam elegans adaptatio.

g Quā cum vidisset

G quasi dubitas dicit: Tu es tc. Sic petr⁹ adhuc cū discipulis ieu⁹ confessus est veritatem: Tu es christ⁹ filius dei viui: Matth. xvij.c. sed introductus a iohāne in domū pontificis totam veritatem negauit: Matth. xvij.g. Et tu cū ieu⁹ galileo eras: At ille negauit corā oib⁹ dicēs: Mescio qd dicas. Nūc multi scholares dum sūt in deserto paupertatis et in scholis cū socijs suis apte cōfitemen⁹ veritatē et verbo et exēplo: sed dītati vel in dignitatibus p̄mōti mutant opinionē: et qd p̄sciebant et aſſerebant incipiūt dubitare v̄l ritibus malis et cecis multis oīno negare. De qbus dicas Roma.j. c. Qui cōmutauerūt veritatē dei i mendacī: et coluerūt tc. Sic ligatū est in eis et cum eis verbū dei. Contra qd dicit paulus. ij. Timoth. ij.b. Laboro v̄lq; ad vincula q̄si male operās: sed tñ verbū dei nō est alligatū. Eph. vij.d. Pro ch̄risto legatiōe fungor in catechēna tc. Baruch. ij.d. Vide qz non mortui q̄ sunt in inferno q̄rum sp̄us tc. Sequit: a **L**ū aut̄ veniſſent ad eū viri dixerunt: iohānes baptista misit nos ad te dicens: Tu es q̄ ventur⁹ es: an ali⁹ expectamus: In ipsā autē hora curauit multos a languoribus et plagis et spiritibus malis et cecis multis d donauit visum. Et r̄pon-

a Cūm autem veniſſent ad eū viri dixerunt: iohānes baptista misit nos ad te dicens: Tu es qui ventur⁹ es: an ali⁹ expectamus: In ipsā autē hora curauit multos a languoribus et plagis et spiritibus malis et cecis multis d donauit visum. Et r̄pon-

VII

e **Q**ue vidisti et audisti. P̄dicatorio ch̄risti videbat et audiebat: qz faciebat et dicebat: et ita facit et v̄bo p̄dicat. Et nota ordinē. Primo dixit: nūc iate q̄ vidisti: postea q̄ audisti: q̄ cepti ieu⁹ facere et docere. Facere p̄mo et postea docere: Act. i. a. Sic oīs p̄dicator p̄us debet facere postea docere.

Job. xxxix. c. Mun̄ qd p̄bebis equo for titudinē opādi. s. et cir cūdab collo ei⁹ bin̄ nitū. s. p̄dicatiōis. j. Matth. ii.a. Machab. viij.c. Ele git iudas eupolemiū. Ibi Glo. Qui n̄ h̄z charitatē si debet suscipe legationē p̄dicatiōis. Itē no ta qd dicit: Renūciate iohāni. l. gr̄e dei: cui attribuere

debet p̄dicator q̄cqd boni facit aut dīc. i. Cor. xv.b. Ḡia dei sū id qd sū. Nota p̄ sequētia qd facit p̄dicatio ch̄risti ḡ Leci in temporalib⁹. b **A**lident in spiritualib⁹. Cant. v.a. Ego dormio et cor meum vigilat. Elsa. xxxij.a. Non caligabunt oculi videntiū: et aures audientiū diligenter auscultabūt: et cor stultoz intelliger. **C**laudi ad malū: k **A**mbulant ad bonū. Claudius ē qui tm̄ vno pede innitit terre: alterū suspendit a tra. Duo pedes sūt necessitas et voluptas. Ille bonus claud⁹ ē et bñ ambulat: q̄ pede necessitatē tm̄ terre innitit: et pedē voluptatē suspensū tener. Un̄ Ps. In flumie p̄trāsi. Ps. 55. bim⁹ pede: ibi letabimur i ipso. Hoc modo claud⁹ effecit et iacob p̄cussus ab angelo: Gen. xxxij.g. Sed multi sūt q̄ ecōtrario faciūt: pedē voluptatē frē infigūt: et pedē necessitatē oīno suspēdūt: q̄ frenis v̄tū ad voluptatē nō ad necessitatē. H̄i sūt mali claudi: hi nō ambulat nisi forte in infernū. De his dicit Levit. xxij.d. Qui habuerit maculā nō offeret panes deo suo: nec accedet ad mīsteriū et. si cēt̄ fuerit: si claud⁹. Proverb. xxvj.a. Quō fruſtra pulchrarū tibias habet claudius: sic indecēs est in ore stultoz gabola. Aliq sūt q̄ claudicat v̄tōq; qz pedē voluptatis oīno suspēdūt: pedē necessitatē modicum frē inclinat. Et hi sūt boni claudi. Hi nō solū ambulat in via mādatoz: sed currūt p̄ v̄la p̄sillōt. Elsa. xxxij.d. Claudi diri- plent rapinā. Tel sic: g **L**eci. i.q se reputat se cecos videt. saliet sicut eti⁹. **C**laudi. i.q se reputat claudius: illi ambulat. **L**epro claudus sc.

sua opinōe seu reputatiōe: mūdi dāt: v̄l p̄tō mūdi sūt: eo ipso enī q̄ imūdos se reputat mūdi hūt. Basili⁹. Lāto eris apud deū p̄ciosior: quāto fueris an oculos tuos despectior. Sic publican⁹ mūdar⁹ ē: qz leprosū se ee p̄cessus ē: Dbaris⁹ aut̄ q̄ se mundū dicebat: recessit leprosus. i. xyij.c. m **S**ur di ad detractiones et mīstid vanitates: n **A**udiūt legem dei: vel paupes clamātes. Ecēs. yl. b. Cōlurgēt ad vocem volucris tc. o **A**hozzi⁹: mundo vel p̄tō: p **R**efūgunt de bono in meli⁹ p̄ficiēdo. Elsa. xxvj.d. Viverūt mortui tui: interfecti mei resurgent. i. Cor. xv.e. Quod seminas nō vivificatur nisi prius mortatur. Job. xij.d. Nisi granum frumenti cadens tc. q **P**auperes euāgelizantur. Elsa. lxj.a. Ad euāgeliāndum pauperibus misit me. Se quis: r **E**t būs est qui nō fuerit scādaliciatus in me. Beda. H̄ic peuit nunclos. Sensus patet ex p̄dictis. Tel. In me moriētē in cruce. Crux enī sūt scandalum non credētib⁹: ac si latēt̄ dīcat: Ego qdēm patiar i cruce: et multi scandalicabūt in passione mea. Sed būs qui non patietur scandalū in cruce vel passiōe mea. Tel. In me. i. in meis patientib⁹. Ecōtrario inselit̄ ē qui fuerit scādaliciatus in eo vel in suis. i. ix.c. Qui erubuerit me tc. Sequit: s **E**t cum discessissent nūcij tc. Audierāt turbē iohānē dicentē: Ecce agn⁹ dei: modo audierāt enī querēt̄ p̄ discipulos: Tu es q̄ venturus es: Quia ḡ ex h̄ possent moueri et putare iohānē sibi p̄trariū loq̄ ad turbas de iohāne. Ille iherō. Qz turba circūstās mysteriū interrogatiōis nesciebat et putabat iohānē dubitare de ch̄risto: vt intelligerēt iohānē nō sibi s̄ discipulis dubitasse: inq̄ illud ad laudē iohānē. Et certe sic iohānes vōloz. Mat. xxij.d. Austeret a vōb regnū dei. tc. **M**orāt̄

L **I**uit discipulos certificari

Evangeliū scđm Lucam

Guit discipulos certificari de magistro: ita magister voluit certificare turbā de suo discipulo. i. iohāne. Chrys. Ja certificati sūt discipuli iohannis: nūc oportet saluari turbā. Discipuli enim nūl mali suspiciati sūt de magistro sed turbā. Sed q̄re nō arguit domin⁹ turbam et discipulos iohannis qui iudeos arguit: Matth. ix. a. Quid cogitatis mala ī cor dīb⁹ vestris? Q̄r nō ex malitia sed ignorantia errabant. Dicit ergo: Et cū discessissent nūnc iohannis cepit dicere de iohāne. Chrys. Blan- ditores in facie lādant vel coram do- mesticis: vñr autem sapiēs quando laudatur in facie flagella- tur in corde.

- a** Ad turbas. Chrys. Sanauit turbas q̄rum occulta cordis videbat: per qđ p̄baf̄ deus. **b** Quid existis in desertum videre? Beda. Mouet questionē ī Glo. quomodo turbæ extierant in desertum videre iohannem cum esset in carcere. Sed Glo. non dicit quomodo extierunt. Chrys. Non tunc extierant in desertum: quia iohannes tunc non in deserto erat sed in carcere. Potest ergo intelligi olim ad litteram. Unde sensus est: Quid existis olim videre r̄c. Beda tamē dicit q̄ totū mystice intelligendū est. **c** Arū nem vento agitatam. Sensus ē. q. d. quē putatis esse iohannem ad quem videndū olim existis in desertum cum predicabat: nunquid putatis esse leuem et instabilem in modum arundinis. Hiero⁹. Nunquid existis in desertum ob hoc vt videreris hominē calamo similem? Chrys. Forsan apud homines illos videbatur levissimi hominis signum: vt modo quasi sciēs p̄dīcare: modo quasi nesciēs interrogaret: ideo dicit calamū nō esse. Mota multa remouet dñs a iohāne: sed maxime levitatem singularitatē hypocrisim: quē per arundinem designantur: et adulatioñē quē per vestimentū mollicitem significatur. **E**gc eadem debet remoueri a viro claustrali. Per desertum enim significat claustrū propter tres causas. Prima est: quia desertum medium est inter egyptum et terrā promissionis: sic claustrum medium est inter mundū et celum: et per illud recte est via de mundo ad celum. Cant. iij. b. Que est ista quē ascendit per desertum sicut virgula sumi: quē re- Ps. 135. cte tendit in celum. Et Ps. Qui traduxit populum suū per desertum. Secunda: quia ibi producitur aqua de petra: id est lachryma de cordis duricia vel de christi memoria. Numeri xx. b. Loqimini ad petram coram eis et illa dabit aquas. Ps. 77. Percussit petram et fluxerūt aquæ r̄c. Tertia: quia ibi datur manna: id est dulcedo spūialis consolationis. Exo. xvii. a. Ecce ego pluam vobis panes de celo: egredias populus r̄c. Iohannes in deserto est claustral in claustro. **d** Quid ergo existis videre in deserto: id est in claustro. **e** Arū dinē: id est hominem leuem fragilem hypocritam: q. d. nō. Quia talis nō debet habitare in claustro: licet multi suscipi- tur tales esse claustrales. Contra quos dicit Eccl. xxxv. b. Qui pessimā plēbem tuam inuenient perditionē. Dñs etiā talibus indignando dicit: **f** Quid existis in desertū videre: arundinem vento agitatam? Arundo exterrit: intus vacua est: sic hypocrita: sed nō sic claustral. Ps. 44. Omnis gloria fili⁹ regis abintus. Cant. iij. a. Seng tue si- cut fragmen malipunici: absq; eo qđ intrinsecus latet. Item arundo omni vento cedit: non sic claustral. Hiere. i. d. De- di te in columnam ferream. Item arundo fragilis est: claustra lis fortis. Esa. xl. g. Qui sperant in dñs murabunt fortitudi- nem. Mota proprietates arūdinis. Lōga: lutoſa/leuis/fragilis/ caua/plana/sonora: Uētis cedit: alit vermes/ gracilis/prope celū. Lect⁹ diaboli de calamo. Job. xl. c. Scđm allam litterā: Secus calamū in papyrum requiescit. Sequit: **g** Sed quid existis videre hominem mollib⁹ vestimentis induitū: id est adulatorem? **h** Ecce qui in veste pre-

ciosa sunt et in delitijs ī domib⁹ regum sūt. Greg. Mota: rigida vita et p̄dicatio debet declinare molliū palatia: que frequēt mollib⁹ induit adulatores. Mota ergo q̄r adulatores semper solēt esse ī domib⁹ regū siue diuitiū: vt eis adulatores aliquid venent. **i** Ii sunt de qb⁹ dicit Eccl. xii. c. **j** Quid qui co-

sunt puluilloſ sub oī cubito man⁹: et faciunt cervicalia sub capite vniuersē eratis ad capiēdas aias. **k** **l** **m** **n** **o** **p** **q** **r** **s** **t** **u** **v** **w** **x** **y** **z**

b bus regū sūt. **S**ed qđ existis videre? Prophetā: Ultiq; di- co vobis et pl⁹ q̄ p̄phetam. **k** **l** **m** **n** **o** **p** **q** **r** **s** **t** **u** **v** **w** **x** **y** **z**

Hic est de q̄ scriptū est: Eccē mitto āngelum meū ante fa- ciem tuam: qui p̄parabit viā tuā ante te. **D**ico enī robis: placeat eis. Beda. Iohānes nō fuit mollib⁹ idur⁹: q̄ vitā pec- catiū nō blandimēr⁹ souit s̄ aspere icrepauit. Mat. iij. b. Se- nūmina viperarū r̄c. Eccl. xij. d. Verba sapientiū q̄si stimuli. Iohānes n̄ fuit adulator: p̄ dapib⁹: q̄r comedebat locustas. **i** destruebat adulatores. **f** **g** **h** **l** **m** **n** **o** **p** **q** **r** **s** **t** **u** **v** **w** **x** **y** **z**

g **h** **l** **m** **n** **o** **p** **q** **r** **s** **t** **u** **v** **w** **x** **y** **z**

g **h** **l** **m** **n** **o** **p** **q** **r** **s** **t** **u** **v** **w** **x** **y** **z**

g **h** **l** **m** **n** **o** **p** **q** **r** **s** **t** **u** **v** **w** **x** **y** **z**

g **h** **l** **m** **n** **o** **p** **q** **r** **s** **t** **u** **v** **w** **x** **y** **z**

g **h** **l** **m** **n** **o** **p** **q** **r** **s** **t** **u** **v** **w** **x** **y** **z**

g **h** **l** **m** **n** **o** **p** **q** **r** **s** **t** **u** **v** **w** **x** **y** **z**

g **h** **l** **m** **n** **o** **p** **q** **r** **s** **t** **u** **v** **w** **x** **y** **z**

g **h** **l** **m** **n** **o** **p** **q** **r** **s** **t** **u** **v** **w** **x** **y** **z**

G. **M**aior in natos mulierū pphā iohāne baptista nemo ē. Mō p̄fserit p̄iarchis r. pphēt, sed p̄fificat: sic dicit Heda. Itē nota: qz nō dī maior simpliciter sed addit. pphēta: In euāgello matthei simpliciter dī. Itē qz nemo sc̄iōnū illū t̄pis vel h̄cedētiū fuerit maior iohāne exph̄sum habem⁹: Sed an aliq̄ de posteris qz securi sūt post eū fuerit maior eo nō habem⁹ discussū vel ab euāgelistā v̄l ab aliq̄ euāgelistaz. Et nota qz mulier hic accipit fī idiomā latīnū r. fractio qz si a mollicie, vt nulla sit obiectio de filio virginis.

Lostāta: qz nō ē arūdo: vt h̄lc: Et qz rep̄bēdit herodē: **D**arc. vij.c.

Vita austera: qz comedebat locustas. **D**at. **T**este aspera: qz pilis camelop̄ ve/ (ij.a. stiebatur: **D**arr. ij.a.)

Commenda / **t**ur iohannes **D**eserto: qz posset esse filius sumi sacerdotis in domo herodis vel pilati: **D**arl. j.a.

Prohetie dono: vt h̄lc.

Propinqtate regis christi: nobilliores enim solēt esse ap̄inq̄ores. S.j.

Sua auctoritate r. gratia. S.j. b. **Q**ui aut minor ē in regno dei/ maior ē illo. **H**oc exponit tribus modis i Glo. Amb.

primo sic: **Q**ui autē minor r̄c. i. oīs sc̄iōnū qz iam ē cū deo maior ē illo qz adhuc in mūdo ē. **S**ed quō dī h̄c cū adhuc nullus esset cū deo: ne-

mo enim ante chris- tū in celum ascēdit:

Sol. **P**ōrta deter- minari: **O**is qz lā cū

deo ē spe. **S**z nunq̄d et iohānes erat cū deo spe: **E**rat vtqz: s

ti nō ita certa sicut illi qz iam deceperat r. i. sinu abraç erat: de qz hoc melī intelligit: qui pph̄ certitudinē r. p̄enē carētiā di-

cunt esse in regno celoz. **V**el loquif respectu sui t̄pis Amb.

Scoa expositio i Glo. **V**el ego quē minorē facit multoz op-

tio i ecclesia sc̄iōz illi p̄lat⁹ sum. i. ego qz minor sū hoīm repu-

tatione r̄c. **T**ertia expositio. **V**el nouissim⁹ angel⁹ celi meli-

or est quois hoīe. **E**t tūc sensus est: qz mim⁹ angeloz maior erat iohāne. **S**equit: c. **E**t oīs pp̄ls r̄c. **L**audato iohāne trāsit ad icrepandū scribas r. phariseos: qz etiā publicanis credēt̄ nec iohānis nec christi p̄dicationē suscepserūt. **D**ic ergo. **E**t oīs pp̄ls audiēs r. publicani iustificauerūt r̄c. **I**stud p̄t legi tanq̄ a domino p̄tinue platū v̄l tanq̄ ab euāgelistā intersertū. **S**i legat̄ quasi a dīo dictum r. vt adhuc dīs imorek i cōmēdationē iohānis diceat ita: **O**is pp̄lus: supple iohāne. i. el̄ p̄dicationē oīm anq̄ incarcerare iustifi cauerūt r̄c. **S**i legat̄ qz̄ ab euāgelistā intersertū supplebit̄ dīm. q. d. euāgelistā: **O**is pp̄ls audiēs dīm ita cōmēdantē iohāne: d. **E**t publicani iustificauerūt dī. i. iusti eē dixerūt: v̄l portus facto ostēderūt p̄tā p̄fitendo r. baptismū suscipiēdo. **M**ō enī dī in se p̄t iustificari r. sed in p̄tōre cū p̄nitē iustificat̄. **V**ni Heda. **Q**ui p̄fitē deo p̄tīm iustificat̄ dīlū sperās ab eo veniā p̄tōr. **V**ni Jōsue. vii.c. **F**ili p̄fitere p̄tā tua r. da gloriā deo. e. **B**apticati baptismō iohānis: in qz nulla grā interi⁹ p̄stabat: sed im corp⁹ exteri⁹ tingebatur qz. **V**ni Dat. ij.c. **E**go qz̄dē baptiço vos aq̄ i p̄niaz. Quare ḡ vel ad qd̄ bapticabat̄: **R**ideo pph̄ devotionē suscipiētiū et pph̄ assūfactionē ad baptismū christi. **S**ic em̄ p̄dictio iohānis fuit via ad christi p̄dicationē: sic baptismā iohānis fuit via ad baptismū christi. **D**icitur autem baptismā iohānis: qz qz̄dē ibi siebat ipse faciebat̄: nō sic i baptismō ap̄lorū. **F**pharisei autē r. legisperiti p̄silū dei sp̄reuerūt i se metipsoz. i. ad seipsoz missū vel h̄ seipsoz: qz i h̄ se fecerūt qz dei p̄silū qz̄ pph̄etas p̄mo: postea p̄ christū: deinde qz ap̄tolos misit nō suscepserūt: quo p̄ mortē filiū mūdum saluare decrevit. **D**e qz Roma. xi.d. **O** altitudo r̄c. **E**t Aug⁹ in li. cōf. **H**ec satiabilis illis. d. dulcedie mirabili: p̄siderare altitudi-

nē p̄silū divini sup̄ salutē generis humāni. **S**z pharisei ingra ti istud p̄silū respuerūt. **V**ni p̄ Ps. dicit dīs. Logia uerunt Ps. 61. consilū meū repellere. **P**rouerb. j.c. Vocauī r. renuist̄ r̄c.

Nō bapticati ab eo. **S**equit: **G** Lui ḡ r̄c. q. d. pu-

blicani r. peccatores iohānis monita receperunt: p̄philei et

scribē contempserunt: **L**ui ergo similes sunt: **E**t nota qz non

pueris comparantur hic pharisei: quia pueri hic sumuntur in

bono. **I**ntelliguntur enī his p̄ pueros, pph̄ vel quilibet boni

doctores. **M**ōes ḡ puerse generatioz nō cōparat sc̄iōs viris:

qz sic nō argueret vel rituparet eos. **M**ō est ḡ cōparatio int̄

ps̄onā et psonā: sed totū negocii toti negocio cōparat: sicut

dicit qdā Glo. sup̄ Matthēu. xj. **Q**via sicut in illo continent̄

arguētes r. arguti: ita in b. **P**harisei ergo arguēdi sūt qui tot

monita audierūt r. nihil fecerūt. **J**ohānes p̄dicauit eis austere

rā vitā r. p̄bo r. exēplo: nec crediderūt r. nihil fecerūt: **C**hris⁹

p̄dicauit eis vitā molliorē r. verbo r. exēplo r. p̄cepserūt. **J**ō

insert dīs: **L**ui ḡ similes dicā hoīcs generationis hu-

iuis iudaei: tot monita salutis audientes r. non obedientes:

b. **E**t cui similes sunt: **R**eplicatio interrogatioz inuit ip-

sos valde fuisse pueros. **G** Similes sunt pueri r̄c. q. d.

dīs: factū hōz pueror̄ boīm simile ē hmōi facto pueror̄ lu-

dētiū r. inuitatiū ad ludū alios nolentes

ludere: et lamētiū r. inuitatiū alios ad lamēta r. nolētes fie-

re. **A**d l̄ram enī sepe ludūt pueri i foro v̄l

i platea: r. inuitati cō-

pares suos ad ludū

quos vidēt circūsta-

re qz nolūt eis collu-

dere: sepe etiā pueri

fientes inuitati cōpares suos ad lamenta: qz t̄i p̄ eis nolūt fie-

re: et postea obiūt hoc eis. **E**l̄ potuit esse qz pueri h̄ent qz

dam cantica leticiē et qz dā lamētiātēs qz cantādo fī mo-

dū cantādī tripudiabāt: r. qz̄ aliq̄ nō faciebat̄ sic dicebant aliq̄

pueri: nos cantaut̄ in h̄c modū r. vos nō tripudiastis illo

modo. Per pueros significat h̄ dīs, pph̄etas r. apl̄s, iohāne r.

seip̄sū, pph̄ puritatē r. humiliatē. **E**sa. viij.d. **E**cce ego et pue-

ri mei quos dedit mihi dīs in signū r. in portētū in isrl. **Q**ui-

dam istoz pueror̄ cecinerūt cantica leticiē bona p̄mittendo/

ad gaudia inuitādo: vt dāvid. **E**xultate deo adiutori n̄o r̄c. **E**t Ps. 80.

Esa. ixij.a. **E**ris corona gloriē i manu dīi r. diadema regni i

manu dei tui. **A**lij lamētauerūt ad luctū r. pniam, puocādo/ tri-

sta v̄l supplicia cōminādo: vt iohānes: **D**at. ij.b. **G**enimia

viperarū quis demōstravit vobis r̄c. **H**iere. ix.a. **S**up̄ p̄tri-

tione fili⁹ p̄li mei r̄c. **E**t C̄hr̄en. p̄tōtū. **M**oyses cecinit b̄i/

dictiones adimplētib⁹ legē: r. lamētauit maledictiōes trans-

grediētib⁹: **D**eut. xxvij. **E**zech. ij.d. **E**l̄di librū scriptum in-

tus r. foris: in qz̄ erat scripta lamētiātēs/carmē et v̄. **I**sti etiā

sūt qz̄ pueri impropereates p̄tribulib⁹ suis. i. iudeis/ qz ad eo/

rū exhortatiōes nolūt gaudere vel lamētarī. **E**t nota qz̄ ē du-

plex via salutis. f. via gaudiū et merozis. **G**audēt̄ ē p̄ duo

bus. f. p̄ liberatiōe aīe i p̄sēti: et p̄ spe future liberatiōis. **D**o-

lēdū ē etiā p̄ duob⁹. f. p̄ pena r. p̄ culpa. **J**ō enī p̄cipue debet

dolere hō qz̄ nō p̄t vitare culpā: s̄ltē veniale i v̄ta p̄sēti. **A**d

v̄trāq̄ v̄ta sepe inuitauerūt p̄ph̄etē iudēos: sicur p̄dictū ē: nec

eis acq̄euērūt. **C**hr̄yf. **E**um p̄dīcūt iohānes et non audis:

quō suscipies inopē qui nō suscipis apl̄m: **D**ic ḡ: **G** Similes

sūt pueris. i. Cor. xiiij.d. **M**olite pueri effici sensibus r̄c.

k. **S**edētib⁹ i foro. **F**or. p̄prie dī loc⁹ i quo iura dictant̄:

sic dictum a phoroneo qui p̄m̄ instituit hmōi locum. **S**e-

dētib⁹ ad docēdū inscīos ad p̄nīdū reos ad defendēdū

innōtios. **D**at. xxij.a. **S**up̄ cathēdrā moysi r̄c. **M**ystice.

l. **I**n foro. i. in ecclesia v̄bi causē aiātū discernunt̄ a iudici-

bus. i. a p̄latīs. **D**eut. xvij.b. **S**i difficile et ambigū apud te

iudicūt̄ ēē p̄spēxerūt in sanguinē r. sanguinē r. causā r. causā

r. leprā r. nō leprā: surge r. ascēde ad locū quē elegerit dīs de-

tuus: veniesq; ad sacerdotes levitici generis et ad iudicēq; qui

Euangelij secundum Lucam

Guerit illo tpe queresq ab eis: q̄ indicabut tibi iudicū fūtātē.
For etiā loc⁹ est rerū venalit⁹: ad l̄fam: vt dicit Aug⁹: et ecclēsia similit⁹. In ea vendit⁹ p̄dicatoreſ ſib⁹ p̄dicatiōnē, p̄ fide et penitētia audiētū. j. xix. b. Vocatis ſeruis ſuis dedit illis deccē m̄nas: et ait ad illos: Negociamini dū venio. Eſa. ly. a.

Q̄es ſitētē venite

ad aq̄s: et q̄ nō habe

tis argētū r̄c. Item

Et. nō. h̄z. t̄tib⁹ in ea emis p̄ paupera

te regnum: p̄ luctu

gaudiū: p̄ fame ſatīe

Matt. ii. c. tas: et hm̄l. Mat.

v. a. H̄i paupel r̄c.

Ideo d̄r. Prouerb.

vii. b. Facta eſt q̄ſi

nauis iſtitutoris. i. ne

gociatoris. Eſa. xxiij.

d. Erūt negociaſtēs el⁹ et merces eius ſcificatē vñio. S̄z q̄dām ſūt ſtulti negociaſtēs: q̄r merces ſcificatēs dant p̄ re vi-

lissima. Hypocrite opa misericordiē p̄ humano fauore: Am-

bitiōſi doctořes laborē ſūt p̄ alioq̄ dignitate. Quib⁹ d̄r. Eſa. ly.

a. Quare aſpendit⁹ argētū nō in panib⁹ r̄c. Alij ſunt falfi

negociaſtēs/heretiči: qui prauū vinum p̄ bono vino vñ-

dunt. Eſa. i. f. Caupones ſui miſcēt aquam vino. Jōb. q. b.

Ois homo r̄c. Eccl. xvij. d. Difficile exiſt r̄c. Dodo cō-

tinua litteram. Similes inquā ſunt pueris ſedētibus in foro:

a. Et loquētib⁹ adinuicē et dicētib⁹: cantauim⁹ q. d.

aphetē et doctores ad iudeos: Cantauim⁹ vobis tib⁹ enū-

cando p̄missa dei gaudia padisi. Jobel. q. d. Canitē tuba ī

ſion r̄c. b. Cantauim⁹ vobis tib⁹. i. nuptiale car-

mē cecinim⁹/ nuptias vob̄ p̄dixim⁹ qb̄ aia copulaſ deo /qſi

sponsa ſponſo. Cant⁹ enī hm̄l q̄ fit cū iſtrumentis/ p̄cipue in

nuptiis ſolet fieri. c. Et nō ſaltaſt: mētē gaudēdo et ope

Ps. 80. ad p̄missia currēdo. Ps. Et nō auauit p̄l̄s me⁹ vocē meā: et

isrl̄ nō intēdit mihi. W̄l. Qm̄ ad cātātiū modū ſaltātiū mod⁹

officio corporis coaptat̄: et dicitū ē: cātāuim⁹ et nō ſaltaſt:

hoc eſt ad confeſſionē pſallēdo, puocauim⁹: et nō obedisti co-

aptādo vos et p̄formādo doctriṇe. Eſa. xxiij. d. In die illa vo-

cabit dñs ad ſterū et ad plancū et ad cingolū ſacci: et ecce gau-

dū et lēticia. Greg⁹. Saltat̄ aie que p̄nulis virtutū ſultē p̄ ce-

leſte deſideriū ſaliūt ad cōrēptionē/ q̄uis in ſe relabantur

pter carnis fragilitatē. Ad l̄fam: in veteri testamēto ſolebat

vñi q̄būdā gēſtib⁹ corporis laudes det: vt dauid ante arcā. q. q.

Regl. vi. c. Sed geſtus illi figurales erant. j. Corſ. x. c. Qia

p̄tingebat illis i figura. Aug⁹. Saltationis ſho: nō histrionis

motib⁹ ſinuati corporis rotat⁹/ ſi impigri cordis deuotio et reli-

giola mēbroꝝ deſignat agilitas. j. Regl. x. a. Cū abieris ho-

die a me inuenies duos viros iuxta ſepulchrum rachel i finibus

beniamin i meridie ſalitētē magnas ſoueas. Moralit⁹. Dul-

ti defacili ſaltat̄ et p̄p̄ cordis leuitatē ad ſonū organop̄. Con-

tra q̄s dicit Job. xxi. b. Lenēt tympanū et cithara et gaudent

ad ſonū organi r̄c. Eſa. v. c. Cithara et lyra r̄c. Chrys. Si

nō eſt abomīabile aſſidere histrionib⁹/ deſcende in lutū et fac

q̄d laudas. Et. j. Cur p̄b̄es honorē ei que leges etiā grēco

rū volūt eſſe inſame. Si famul⁹ aut fil⁹ dixerit turpe verbū

offenderis: ſi ſcurra dixerit tibi laudas et letariſ: ſi ipſe nō lo-

queris q̄re audiēt ſrides. Si domū rediēt h̄c dei ſba nō re-

citatis: illa ſo q̄ in theatro. Sequit̄: d. Lamētāuim⁹/ ro-

bis/ dicitū p̄phetē et doctores. i. ad lamētā ſos inuitauim⁹ vel

excitaui⁹: ſupplicia cōmīnado: ad pñiaſ iuitādo: Ut Jobel.

ij. c. Conuertimini ad me in toto corde vñio r̄c. Et ali⁹. Sed

ſtult⁹ p̄l̄s nō cognouit dñm. Eſa. j. Moltuit cognoscere. Un-

ſequit̄: e. Et nō plorafūt de p̄tis penitētio p̄ venia ob-

tinēda: cū in dicat dñs p̄ h̄iere. xviij. b. Si pñiam egerit gēſ

illa ſup malo ſuo q̄d locū ſūt aduerſ̄ eā/ agā et ego pñiam ſup

malō q̄d cogitaui ut facerē eis. H̄iere. viij. c. Null⁹ ē q̄ agat

pñiam ſup p̄tō ſuo dicens: quid feci. f. Menit enī iohā

neg. Sicut oſtēdit dñs d̄r. p̄phet̄ q̄ p̄tribulos ſuos ad vñrāq̄

vñ salut̄ incitauerūt: Ita hic oſtēdit de iohanne et de ſeipſo:

Mā iohannes lamētā pñi p̄dicas ad vñ ſigrois incitauit:

chr̄ſt⁹ ad vñ gaudiū q̄ non ſeſunabat: ſed cū publicanis et pec-
catorib⁹ māducabat. Comeſatiōes enī ſolet comitari lēticia.
Chrys. Venit iohānes. q. d. ego et iohāne p̄trariā alteru-
trū venim⁹ vñ et idē fecim⁹: ſic duo venatores ſi difficile oc- At. 10. v. 26
cupabile aſol ambigūt yn⁹ alteru ſtās vt i altez incidat. Et cupar alal

j. Uniuerſum homi-
nū genuis ſeiuium
laudat. Et. j. Chrys.
ſtus ſeiuauit p̄ q̄d
ginta dies. Et. j. Di-
mītēt iohāne a ſeu-
nijs fulgere: ipſe cō-
trariā icessit vñ. Et
. j. Si bonū ſeiuium
q̄re nō credit, io-
bānt ſinaute quare
nō creditis chroſto:

Et. j. Qui tristē cōmēdat hilare nō laudat: et eſouverlo. Ver-
sus: Oderit hilare tristes tristēs iocosi. Jō dicit: ibiſtia u-
mus: id eſt ego remiſſam vitam oſtēdi r̄c. Et lamentauimus
id eſt iohannes graue et durā egit vitā. Dicit ergo: f. Ven-
nit enī iohānes baptiſta: q̄ſi vn⁹ puerop̄ lamētātiū ex-
emplo abſtinētē ſug ad pñiam iuitās. g. Neq̄ mandu-
cās panē. Mat. iij. a. Iohānes habebat veſtimēta de pilis
cameloꝝ et cona pellicea circa ſubbos ſuos: eſca aut̄ eius erant
locuſte et mel ſiluſtre. h. Neq̄ bibēs vñ. s. j. b. Vñ
nū et ſicerā nō biber. i. Et q̄ nō vultis humiliari cum illo:
dicitis: demoniū habet. Sic de chroſto ſrā vitā agen-
te dixerit iudei: Jō. viij. f. Nōne bñ dicim⁹ nos: q̄ ſamari-
tan⁹ es tu et demoniū habes: Sic dauid reputat̄ ē iſan⁹: q̄
ad oſta impingebar. j. Regl. xxi. d. Sic ois q̄ pñiam agit: in
ſeculo ſtult⁹ reputat̄. Sed hec ſtūticia bona ē: q̄ ſacit ſapien-
tem. Prop̄ qđ dicit apls. i. Corſ. vi. d. Qui vult ſapientē ſeſtūt̄ ſiat ut ſit ſapiēs. k. Venit ſili⁹ hois māducās et
bibēs. Beda. Libo et p̄tu ſeſticiā futuri ſeculi pſignas: vbi
oēs electi p̄tinue comedēt panē vñt̄: et p̄tinue bibēt aquā ſapi-
entie ſalutariſ. Un. Eſa. lxv. c. Ecce ſeru mei comedēt r̄c. l.
Et q̄ noluitis letari cū illo ſed caluſtati eſtis: dicitis: ee-
ce hō deuoratoſ et bibēs vñ. Mat. ix. b. Quare
cū publicanis et peccatorib⁹ māducat et bibit magiſter vester:
m. Amic⁹ publicanoꝝ et p̄tōꝝ. Et vere: q̄ p̄ illos ve-
nerat. Matt. ix. b. Nō veni vocare iuſtos ſi p̄tōꝝ. Quoſ
nō tñ vocare venit: ſi etiā comedēt. i. ſibi ſicporare. Gen.
xxvij. b. Affer mihi duos hedos. i. p̄tōꝝ et publicanos: et
ſaciat eſcas p̄t̄ tuo q̄b̄ libent vescit. n. Et iuſtificata eſt
ſapiā ab oib⁹ filijs ſuis. q. d. q̄cqd vſol dicit: de me: ego
nū q̄ ſum dei virtus et dei ſapiā. i. Corſ. i. d. iuſte facere intelligo
q̄ ab oib⁹ iuſtis: q̄ p̄tōꝝ expecto ad pñiam et reverētē ſuſcipio ad veniā. Sic exponit ſeſticiā iſeſtā. Itē ſapiē-
tia creaſta. i. doctrina euāgelica iuſtificat̄ a filijs ſuis: q̄ p̄ ſapi-
entie ſibi eā acq̄uit̄: Uxtra illud Eccl. j. d. Filii p̄cipiſſens
ſapiētā ſerua iuſticiā: et habitam ſe hēt̄ optib⁹ comprobant̄.
o. Rogabat aut̄ illū r̄c. Quinta p̄ capl̄: in q̄ cōmēdato
iohāne cōmēdat magdalena. Et nota q̄ ex abrupto ſtēſſerit
lucas h̄c ſequit̄ de maria: Nō enī p̄tinuat p̄cedēt̄
h: q̄ ſi incident̄ eſt introductū. Et q̄ i galilea factū ſit habe-
mus exp̄ſſum: quo autē tpe vel q̄ ciuitate galileę factū ſit: non
habem⁹ diſcūſſū. Quidā dicūt eſſe factū in naçareth: ſed non
ē autētīcū. Sed q̄uis nec tpe nec loco ſequat̄ p̄cedēt̄: cō-
mode ſi ſtēſſat. Dñs em in pñmo dixerat ſapiētā iuſtifi-
cat̄ a filijs ſuis. Qđ ḡ p̄p̄uerat ſo oſtēdit exēplo i vna ſi-
liaꝝ. s. magdalena. Nam ſi ante peccatrix et recent iuſtificata:
oſtēdit in hoc iuſtificata ſapiā. i. del fili⁹. Et intellige iuſtifi-
cata dupliſſis expoſiſū ſic p̄u. Recte etiā post cōmēdatiōnē
iohāne baptiſte ſequit̄ cōmēdatiōnē penitētis: q̄r grāt baptiſ-
male ſequit̄ grāt penitētalis. Illa in iohāne: hēt̄ i magdale-
na cōmēdat. Et q̄ per amoř ſatuſ peccaueat: ideo de amo-
re ſtō cōmēdat. Un. d̄r. Minissa ſūt ei p̄tā multa: q̄m vñ-
xit multū. S̄ q̄ ſatuſ mulieres i trīb⁹ marie peccat̄: ſatuſ
os luueneres attrahēdo. ſ. oculis/capillis/ et oscul. Oculis alpe-
ſtus illucios

Moraliter

Crus illicetos faciendo et luxuriose amando. **U**nus Esa. viij. c. Et nub oculorum ibat. Et Prover. vij. b. **U**ir iutilis gradus ore querens ianuit oculis. q. **P**ef. iiij. c. In putu suis luxuriantes et. Itē capillis peccat eos ornando margaritis et cōponendo et cōtingendo. **C**ōtra qd. j. **P**ef. iiij. a. **M**ulieres subditae sint viri suis: quare non sit ex trinsecus capillatura

Faut circūdatio auri. **a** caret cū illo. **E**t ingressus do-
j. **T**imoth. iiij. c. **D**u-
b mū pharisei discubuit. **E**t ec-
lieres i habitu orna-
to cū verecūdia et so-
briete et ornantes
se nō in tortis crin-
b aut auro aut mar-
garit. Itē osculis peccat turpis et luxuriose osculando. **U**nde
Prover. viij. b. **E**cce mulier occurrit illi ornata meretricio ip-
parata ad decipiendas aias. **E**t. j. **A**pprehēsūq deosculat iuue-
nē et peaci vultu blādī. **J**ō tria ponit lucas i qb magdalena
obsequiū exhibuit christo: **M**ā oculos qd ad lascivitatem et ad vi-
dēdū nō vidēda obtulerat: mō ad bonū vñl. i. ad effusionē la-
chrymaz exhibuit. **L**apillis qz qd sepe ad lenocinū ornate-
rat iā pedes dñicos terfit. **O**s qz qd sepe nō dicēda dixerat: et qd
sepe ipudēt osculata fuerat: iā ad osculādos pedes dñicos hu-
miliat. **S**icq adimpleuit ipsa illō apli. **R**oma. vij. d. **S**ic exhi-
buistis et. **E**t Sap. xiij. c. **V**er qd peccat et. **D**icit g: **R**oga-
bat aut illū qdā phariseo ut manducaret cum illo: **E**t ingressus domū pharisei discubuit. **M**ota inuitat
venit hic dñs. **S**up. v. f. ipsemēt inuitat se cum leui: et. j. xiij. a.
cum cācheo: **E**t quid est b/ nisi qd dñs aliqñ tribuit grām aut
psolationē nō rogat: aliqñ rogat. **D**ocet etiā p b qd inuitat
accessit ad prādiū pharisei: qd ad extraneos nō debem⁹ ire nō
inuitati: sed inuitati aliqñ possim⁹ ire. **I**re nō vocat⁹ est impu-
dentie: nūc⁹ ire vocat⁹ est imprudētie. **E**cç. xiij. b. **A**dūocat⁹
a potentiore discede: ex h̄ enī magis te adūocabit: et nō sis im-
probus ne impingaris: et ne longe sis ab eo ne eas. i. vadas in
obligationē. **P**er h̄ aut qd cū leui et cācheo inuitavit se: docet qd
cū familiarib⁹ suis pōt se inuitare altquis. **S**ic dñs qdlibet die
imo fere qdlibet hora inuitat se vt comedat nobiscū cū magna
familiaritate. **L**ant. v. a. **V**ox dilecti mei pulsatis: aperi mihi
foror mea/ amica mea/ colubā mea/ īmaculata mea. **A**poc. viij.
d. **E**cce sto ad ostiū et pulso et. **S**z pauci audiūt vocē ei⁹. **U**n
p̄querit Job. viij. f. **Q**uare loqlā meā et. **E**t ingressus
domū pharisei. **M**oralit⁹. **P**er phariseū iutū intelligunt
claustrales. **P**hariseus enim interptak diuisus: et claustrales
ab alijs sūt diuisi loco et merito. **P**reterea iste vocabat simō:
qd interptak obediens: qd bñ p̄uenit claustralib⁹: qd ipsi veniūt
ad obediētā. **C**ū talib⁹ libent cgnat vñl p̄adet dñs. **P**rover.
viij. b. **E**go sapia habito i psilio et eruditis intersū cogitatio-
nib⁹. **E**t. j. d. **D**elitiq meq eē cū filiis hoūm. **S**z vide cui⁹ simo-
nis domū ingressus ē iesus vt p̄adeat seu cnet. **E**t enim si-
mō mag⁹: simō cyrene⁹: simō celotes⁹ et simō leprosus. **S**imō
magus ē claustralis ambitiosus vel simoniac⁹: Non in domo
ill⁹ recūbit iesus. **S**imon celotes ē claustral is inuidus vel tra-
cundus: Nec i domo ill⁹ recūbit iesus. **S**imon cyrene⁹ qd i an-
garia portauit crucē: est claustral: qd crucem religiosi cū mur-
mure portat: Nec i domo ei⁹ recūbit iesus. **S**imon leprosus
est claustral: qd causa agēdi pñiam claustrū intrat et pñia sua
bñmili⁹ p̄fitet. **I**n domo hui⁹ recūbit iesus. **U**n Mat. xxvij.
a. **C**ū effig iesus i bethania i domo simōis leprosi: accessit ad
eū mulier et. i. aia peccatrix habēs p̄geriē bonoz operū cum
suauitate devote oronis. **A**labastrū enī est p̄geries operū: et
vnguērō ozo. **D**e qd Eccc. x. a. **M**usce moriētes et. **S**equit:
Et ecce mulier qd erat in ciuitate peccatrix. **E**cce
notat admirationē. **E**t notandū qd mirabilis erat ista mulier i
peccādo: sed mirabilior fuit in penitēdo. **C**ō Mūlieri. s. ma-
ria magdalena. **D**e qd Esa. xxxij. d. **S**ume citharā/ circūl ciui-
tate meretrīcē obliuionē tradita: bñ cane/ frequēta cantum vt
memoria tui sit. **M**ota qd tuoz i aia penitēte: Esa. xlviij. a. **D**e
scende sede i puluere & go filia babylonis. **E**t Esa. xxij. b. **Ba-**
bylon dilecta mea posita ē inibi i vñbraculū: alia lra: i in

roculū. **Q**uattuor p̄currūt i miraculo. **B**isificiū stupor/ p̄cur-
sus/ laus dei. **E**ccl. xxvj. g. **T**erra illa inculta. i. magdale-
na/ facta ē vt horū voluptat. **S**z vide qd ni noiaſ hic: qd i pec-
catō erat adhuc: sicut. j. xvij. e. non noiaſ diues. **S**ed i statu
grē tam p̄uecta noiaſ: Job. xij. a. et. xij. a. **D**Que erat i

cūitate: vñl multi
sūt: ppter qd p̄uincit
qd mltos traxerat ad
pctm. **E**ccē
trix: intellige publi-
ca et p̄uera peccat.
Dos enī sacrē scri-
pturē est pctōres qd
si speciali vocabulo
appellare peccates publice. **E**t cognouit qd iesus ac
cubuisset i domo pharisei attulit alabali p̄ vngue-
ti. i. pixidē alabastrina in qd erat vnguetū. **B**eda. Alabastrum
gen⁹ marmoris: in qd incorrupta seruans vnguēta. **A**mb. Lō
tendit p̄rip grām hospitū. **U**n nota: qd qd antiq⁹ suscipiebat
hospites/ mltia eis exhibebat bisificiā: abluebat emī eis pedesi
ministrabant eis necessaria ip'sa. **F**estinavit qd maria abluere
pedes ei⁹ vt hospitē p̄ueniret i hmōi obsequiū. **U**n Ecç. vij.
d. **S**i videris sēlātū euigila ad illū: et gradus ostiōz illū exte-
rat pes tuus. **C**hrys. Post multas mulieres accessit: post sa-
maritanā/ post chanangā/ post emorrossā/ et mltas alias: et nō
in publico s̄ in domo. **C**hrys. **L**ore non erat infirma nec ac-
cessit corporis grā ut alie: s̄ p̄ honore dei et aie directiōe: nec si-
cut ad hominē nudū accessit: neqz enī capillis terfisset. **E**cç.
xvij. d. **U**niuers̄ et san⁹ et. **E**cç. xvij. c. **U**nte languorem et.
Et stang⁹ pata seruire deo: qd facēdo sepe offendereat eū.
Retro/ p̄p̄ verecūdia. **E**ccē: ppter cōfidentiam.
Mdedes ei⁹. **D**euf. xxvij. a. **Q**ui appropinquat pedi-
bus ei⁹ accipient de doctrina illī. j. x. g. **S**edebat sec⁹ pedes.
Lachrymis cepit rigare pedes ei⁹. **B**eda. Oculos
qd terrena p̄cupierat: iam pñiam puerē plorat. **m** **E**t
capillis capitl sultergebat: quos ad cōpositionē vult⁹
exhibuerat. **E**t osculabat pedes ei⁹. **B**itus Greg⁹.
Ore qd supba dixerat. **E**t vnguēto vngebat. **G**reg⁹.
Qd sibi p̄odoze carnis suę adhibuerat. **B**is sic dicit **B**eda
hoc fecit: Primo hic: secundo i berbania. **J**ob. xij. d. **W**arc.
xiij. a. **W**at. xxvij. a. **M**oralit⁹ **E**t stās retro secus **M**oraliter
pedes ei⁹. **P**edes dñi sūt misericordia et iusticia: qd venit
ad pctōres. **P**er misericordiā p̄cā dimittit: p̄ iusticiā aliquaz
penā infligit: Qd vt dicit Aug⁹: aut hō punit: aut de⁹ punit.
Juxta hos pedes stat aia peccatrix: sed diabolus vadit ante
eos: qd qd dñs intrat i aiam/ statim diabolus tanqz latro fu-
git. **U**n Abacuk. iiij. a. **E**grediet diabol⁹ ante pedes ei⁹. **R**e-
tro etiā bñ dō stare: qd aia peccatrix a grā p̄uenit et ab ea pte-
git. **U**n Ps. Sub vmbra alarū tuarū ptege me et. **I**de sūt Ps. 16.
ale dñi et pedes qd sūt infima p̄ corporis signi-
ficant pauges qd sūt infima i mystico corpe christi qd ē ecclia.
He qd dō: **N**au. j. d. **E**cce sup mōtes pedes euāgeliātis et
ānūciātis pacē. i. christi. Stat retro sec⁹ pedes dñi qd p̄uisionē
pauperū p̄p̄ cōmodo antepont: **S**ic dō Proverb. xij. d.
Qui negligit dānū p̄ amicū iust⁹. **E**hos pedes rigat: qd pau-
perū tribulatiōib⁹ cōmunicat: qd illoz tristiciā suā putat qd illis
ex affectu cōpassiōis inclinat. **E**t bonū est rigare hos pedes:
qd pauges sūt terra fertiliſ: qd si bñ rigata fuerit et semiata/ fru-
cūtum reddit multiplicē. **S**emē est elemosyna: qd facit in bonaž
terrā: qd ponit i manu paugis: qd stultis qd nibil sciūt de agri-
cultura terrę yldeſ amittit. **S**ed nō ē ita: immo quāto magis
manet i terra: tanto ampli⁹ multiplicant fructus. **E**cç. xij. c.
Wane semia semē tuū et. **E**t h̄ etiā elemosyna largitio sig-
nificat p̄ tēsionē capilloz qd corpi sui fluūt. **E**t nota qd qd offi-
cia qd maria exhibuit p̄dib⁹ christi. **S**eruit retro sec⁹: rigavit
lachrymis: terfit capillis: osculata suis: vnguento vñxit. **H**ec
eadē debet diuines paugib⁹ p̄stare. **D**ebet secus stare. i. para-
ti esse pauperū p̄uisionē: sicut abraā. **G**en. xij. a. **C**ui sedēt
i iostio tabernaculi sui apparuerūt tres virti: qd cū et. **E**t Job
xxij. d. **F**oris nō mālit pegrin⁹ et. **S**edēt lachrymis ri-
gare. i. ex affectu

Evangelij secundum Lucam

Gate. i. ex affectu cordis cōpati: Sic paul⁹. ii. Cori. xi. g. Quis iſfirmat tē. Hiere. ix. a. Quis dabit capitū meo aquā tē. Job xxx. d. Flebā quondā ſug eo q̄ afflīct⁹ erat. Tertio debet capillis tergere. i. de ſuis ſupfluis mifererit: qz nō ſufficit cordis cōpaffio niſi ſequat opis ſuectio ſi afflit facultas. Greg⁹. Probatio dilectionis exhi-

bbitio ē opis. S̄ qdā nō tergūt capillis ſu-
is pedes dñi: ſi ill⁹ po-
ti⁹ ſuſpedunt ſi ab-
ſalon. ii. Regl. xiiij.
f. Lui capilli ſemel
tondebank in āno et
vendebank ad pon-
dus publicū: vt dic-
tur ibidē. Ad pond⁹
publicū ſemel in āno
capillos ſuſ ſedūt:
q̄ frumentū / vinum /
alia bona ſua ſeruāt
vt car⁹ vndāt: nec
paupib⁹ erogāt / ſi
vſurariq; et etiam q̄
dam canonici q̄ puē-
tus p̄bendarū ſuarū
ſeruāt / vt car⁹ vñ-
dāt / vt vidēt paupes idigētes nec erogant. Tales pculdubio
capillis p̄prijs ſuſpedunt ad patibulū infernale. Ideo p̄cipit
Ezech. v. a. Fili hois ſuine tibi gladiū acutū radētē pilos: et
duces p̄ caput tuū / barbā tuā. Quarto debet oſculati. i. ama-
re. Oſculū enī ſignū eſt amoris. Amor aut̄ facit ne ſit grauis
tribuēti neceſſitas paupis. ii. Cori. ix. b. Unuſeq; det prout
deſtinavit i corde ſuo / nō ex triftia aut ex neceſſitate: illarē
enī datorē diligit dñ. Quito debet vnguento vngere. i. bone
opiniōis odore alios recreare. Sic aplus. ii. Cori. ii. d. Christi
bon⁹ odor ſum⁹ in oī loco. Vnguento etiā eſt dulce ſybū cū ele-
mosyna. Eccl. xvij. b. In oī dato nō des triftia mali ſybī:
Mōne ardorē refrigerat roſ. Eccl. xxvij. a. Impingua ob-
lationē / da locū medico. Sequit: a **E**lidēs aut̄ phari-
ſeuſ q̄ tē. Iſte pharife⁹ de falſa iuſticia. i. de puratiua iuſtici-
a: quā ſi putabat ſe h̄ie ſupb⁹ nulla cōpaffio mor⁹ ſuſ fragi-
litatis oblit⁹: ſicut diē Amb. quodſā vere hypocritas ſig-
nificat: q̄ p̄tōres abomināt. De qb⁹ Eſa. lxv. a. Qui habitat i
ſepulchris / i delubris idoloz dormiūt: q̄ comedūt carnē ſuill-
am / ius p̄phanū in vafis eoz: q̄ dicūt p̄tōrū. ſ. recede a me
nō appropinques mihi: qz imūdus es. Erat aut̄ i qnq̄ ſephē
ſibilis iſte. Primo de p̄ſuptione falſe iuſticie. Scđo de iuſtici-
a. Tertio de infidelitate: qz credidit christū ignorare q̄
lis eſt multer. Quarto de p̄tini ſui accusatiōe. Quito de ſuſ
ſupioris ſephē ſtione. i. christi. Diē ḡ lucas: Elidēs aut̄ pha-
rifē q̄ vocauerat eū: ſed non inuocauerat / quod melius
eſt: quia omnis quiq; inuocauerit nomen domini ſauu-
erit: Jobel. ii. g. b **A**ut̄ intra ſe dicens: hic ſi eſt
pharife tē. vſq; ibi: quia peccatrix eſt: vñ nō deberet p̄-
mitti ſe tāgi ab ea. c **E**t rñdēs tē. Dñs tanq̄ deus p̄ſci
ſecretoz cogitationi pharifeſi rñdit. Reputabat enī ſe eſte iuſtū
pharifeus: / illā nō eſte dignā q̄ tāgeret dñm / ſed q̄ abūcie-
da eſt ab eo: et dñm nō eſte verū p̄pheta q̄ illam peccatrice
eſte neſciebat. Proponit ḡ ei dñs paradigmā per qd̄ quincic
iſte nō eſte iuſt⁹: qz hospitalitatē quā debuerat dñ ſe exhibi-
buit. Alidebaſ enī ipſe diligere dñm qz inuatauerat eū: ſo p̄-
bat dñs p̄cēplū duoy debitox q̄ magdalena eū p̄ dilig-
it q̄ ipſe: / ipſa digna q̄ tāgeret dñm / q̄ nō abūcereſ ab eo: qz
multū dilexit: / q̄ dñs ver⁹ p̄pheta / q̄ cogitationeſ pharifei no-
uit. Dicit ḡ: Et rñdēs iſtus / cogitationi pharifei. d **D**ixit
ad illū: ſimō: habeo tibi aliqd̄ dicere. At ille ait:
migr̄ dic. Doceri vult / ſi vocat eū migr̄: ſi ſeruire velleſ/
vocasset eū dñm: ſi honorare v̄l amare / vocasset eū patrē. h̄is
enī trib⁹ noib⁹ ſepe vocat. e **D**ixit / rñhabillis: dñs irascibilis:
pater p̄cupſcibilis. f **D**uo debitores eſt ſuidā ſe-
neratori: vñ q̄ debuerat denarios qnq̄t̄os: / ali⁹

Pharifeus in
quinq̄ repre-
hensibilis

q̄nq̄t̄a. Mō videt eſte ſeneratori cui ſe cōpat dñs / et etiam
q̄donat. f **M**ō habētib⁹ illis vñ redderēt / donauit
vtrisq; q̄ ſe p̄ diligit / diligere deberet ex h̄. g **R**e
ſpōdēs ſimon / dixit: eſtimo qz is cui plus donauit.
Nota donare interdū p̄ dare ponit: inedū p̄ q̄donare: Hic ſe

vtrisq; ſignificationem
imp̄o etat: vt ita itelli-
ſat. i. cui p̄ ſonauit / et
q̄donauit. Ex h̄ ſenſu
verū eſt: cui p̄ ſonauit
p̄ diligat. i. cui p̄ ſonauit
et q̄donauit / p̄ diligere
tenet. **A**ſtifice. Duo Aſtifice
debitores ſignificant
duos p̄tōſos: iudicū ſ. /
et genitile. Duo etiā de-
bitores ſunt clerici / lai-
ci vel clauſtrales ſeclari-
res. ſeneratori eſt chal-
lūſus: ve q̄ Bat. xv. e.
Oportuit q̄te pecunia
mea cōmittere nūmu-
larissi / vt ego venies re-
cipere vñq̄ qd̄ meū ſe
vñſur. Utet debet
ſeneratori nūmu regi-
ſimage iſignitā. i. alaz ſibl ad ſuādū cōmissā. De q̄ Bat. xv.
b. Oſidite mihi nūmīſma cēſus: At illi obuleſt ei denariū. Et
ait illis iſtus: Cui⁹ eſt imago h̄ec / ſupscriptio: Oſidit ei cefaris.
Tūc ait illis: Reddite tē. Hoc eſt debitū cōmune oib⁹. ſz p̄t
h̄ec debet vñq̄ qnq̄t̄os denarios / et ali⁹ qnq̄t̄a. Et certe vñq̄
numer⁹ q̄ qnariū multiplicat. i. qnq̄t̄ ſetū / qnq̄t̄ ſeſce. Enī
ſdē q̄ vtrisq; numerū ſignificat. i. officiū qnq̄ ſenſu. ſz q̄ vñq̄
numer⁹ ſugat aliq̄ ſignificat / q̄ vñq̄ magi obligat q̄ ali⁹: / q̄ ma-
gis eſt obligat / cleric⁹ / late: / et clauſtralis q̄ ſeculari. Or aūt̄:
Mō habētib⁹ illis vñ redderēt: ſignificat q̄ neuk ſuis vtrisq; p̄t
implere officiū ſibl cōmissū abloq; grā dei. Enī Joh. xv. a. Si
ne me nūbil potest facere. i. Cori. xv. b. Mō aut̄ ego ſe grā dei
meū. Sequit. b **A**t ille dixit dñs. f. **R**ecte iudica-
ſti. Beda. Sua ſnia pharife⁹ ſuicif: qz ſic p̄brenet⁹ ſunē por-
tat ex q̄ligat. ii. Regl. xij. b. Simile. k **R**ecte iuſtus tē. Du-
bita ſnia pharife⁹: cui plus dimittit p̄ ſonauit / diligat: opera multeris
pſert dñs opib⁹ pharife⁹. Et eſt collatio qſi p̄ antithēſim. ſo aut̄
pſert oga vtrisq; infeſe: / vt h̄ic imp̄rober / illā approbet: / vt ex ſe-
tentia ab ipſo pharifeo lata / ipſuſ arguat / et multerē p̄ ſeo dilig-
ere oſtēdat. Diē ḡ: Et iuſtus ad multerē: non tam de cor-
poris iuſtide intelligendū q̄ de respectu mīſcideſ: / q̄ oculo mīſe
rīcordie eā respexit. l **D**ixit ſimon. Interliſi. per iudicū
i. ſephē ſtione arguit. m **E**lidēs h̄ac multerē. Mō de cor-
porali viſiōe q̄rit: ſed tale ē / ac ſi dicat: debet videre. i. pſiderare
oga multerē. Et h̄e qd̄ diē Amb. Corpali quidē vides. i. oga
exteriora: ſed mysteriū nō vides. i. devotionē quā habet multerē
i ſecreto cordis. n **I**ntraui i domū tuā: ſi nō in mentem.
o **A**quā pedib⁹ meis nō dediſt: qd̄ modicū erat / et de-
facili poterat fieri. q **H**ec aut̄ lachrymū ſigauit tē. qd̄
fuit op̄ mirādē pletatis. a **H**onorat. o **A**quā. i. elemosyna. Dora-
to. p **P**edib⁹ / paupib⁹. Eccl. iiij. d. Sic aqua extinguit ignē tē.
q **H**ec aut̄ lachrymis ſigauit. i. cōpaffia eſt ex affectu.
r **E**t capilli ſuis tersit. i. lubuent effectu. s **O**ſculū
mihi nō dediſt. Morat antiquā ſuſtudinē. Antiquā enī qui
ſuſcipiebat hospites / ſuſcipiebat eos in oſculo pacis / et ilumine
mutuā ſibi pmittebat ſecuritatē. t **H**ec aut̄ ex q̄ intra-
uit nō ceſtauit oſculari pedes micos: / ad litterā: / vel mo-
raliter: id eſt amare pauperes. v **O**leo caput meum nō
vñxisti. Hoc forte tunc hospitibus exhibeatur: / et hoc non
erat magnū. x **H**ec aut̄ vnguento / quod charē emerat:
y **E**ntraui pedes meos / myſtice. i. ſuauit allocuta eſt. Eccl.
iiij. d. Lōgregatiōi pauperū effabilē te facio. z **P**ropter
qd̄ dico tibi: remittū ſe p̄tā multa. Roma. v. d. Ubi
abūdauit delictū tē. a **M**in dilexit multū. Qñt̄ ſenſur
oſtēſue / ſignatiue / nō cauſatiue. In b etiā oſtēdit ſe dñs ſcire
ſ que / q̄ ſi erat

G que et quis erat in te exterritus: contra te et phariseus dixerat: Si hic es et mea regna non venient. **A**rdor charitatis in ea rubiginine pectorum cōbussit: quod pectora cremabilia sunt: et ad faciem ignis stare non possunt. **A**mb. Enumerat bona peccatrix mali: et mala falsi iustitiae. **H**ystice. i. mala iudiciorum et genitilium ecclesie bona. **N**ota ergo dicit: Remittitur: Numquid non possum remittere ei remissa: Ergo pectora erat ei remissa: Quid est ergo quod dicit: remittitur: Non legi posse sensum per iterum. Remittitur. i. remissa esse ostenditur: sic penitentes primo coeteris et immo- meto pectorum pectorum ei remittuntur: postea contigit sacerdoti: et tunc etiam ei remittitur: id est remissio esse facta ostenditur. Nota etiam quod dominus deserit viam similitudinis. **D**ixerat enim simon: quod cui plus donat propter dilectionem: si ergo iuxta ordinem similitudinis procederet: diceret in hunc modum: quod plura pectora sunt ei remissa/plus dilexit: At autem ecclouso: quod multum dilexit remissa sunt ei pectora multa. Deserit ergo viam similitudinis: ut intelligatur: quod dilectio procedit remissionem: quod forte putares quod dilectio sequere remissionem non procederet. Nota ergo quod dilectio que procedit remissionem: est dilectio quod sequitur. Est enim dilectio primaria et secundaria. Tria enim sunt in quibus primaria iustificatio consistit. scilicet primaria gratia infusionis pectorum remissio. Prima iustificatione/est cum iustificatur impius: iustificari non potest sine fundamento. Primum ergo infundit ei fundamentum. i. fidem. Sed quod fides sine charitate non iustificatur: infundit ei fides cum charitate: secundo gratia infundit tam cito pectorum tam cito peccatum ei remittitur. Tertium ergo quod hec tria non se procedunt tamen sed causa: nam infusionis gratia est causa pectorum: pectorum est causa remissionis. Sic habet quod primaria dilectio procedit et pectorum et remissionem. Est et alia dilectio quod sequitur remissionem: nam postquam iustificatus est homo: et remissa est ei pectorum amplius diligere: et secundum gratiam sibi collata opere operari. Tertium potest intelligi hanc secundaria dilectio opere exhibetur quod probatio est primaria dilectionis. Ut ergo notaret dominus primaria dilectionem procedere ait: quod dilexit. scilicet primaria dilectione: remissa sunt ei pectora.

Cui autem minus dimittitur minus dicitur. **D**ixit autem ad illam: Remittunt tibi pectora. Et ceperunt quod simul accusabebant dicere intra se: Quis est hic qui etiam pectora? et duodecim cum illo: tamen mulier res aliquae quod erat curate a spiritib[us] malignis et infirmis: **E**greditur Maria quod vocat magdalena.

Roma. v. a. Justificati ex fide pacem habemus ad deum. **E**xpositio. **L**factum est deinceps regnum. **B**ede continuat istud capitulum non solum ad procedens: sed a quarto incipiens continuit usque ad decimum infra. Dividit autem istud capitulum in sex partes. In prima ostendit quid fecerit dominus pro marie curatione. Circuibat quod dem civitates et castella predicans et euangelicas regnum dei: et duodecim cum illo: tamen mulier res aliquae quod erat curate a spiritibus malignis et infirmis: **M**aria quod vocat magdalena.

Secunda paucitatem facientium spirituum dei ostendit **P**arabolam semini: cuius tres partes perserunt et tertia quarta pars fructus fecit: ibi: **E**sus autem plurima turba. In tertia ostendit mysterium fidei pro apostolis toni mundo veladum: ibi: **N**emo autem lucernam regnum. In quarta ostendit certas iudeorum quod tamen littere insitum: ibi: **V**enerunt autem ad illum. In quinta dormit Iesus / surgit / repentina / euangelia / tempestas sedat admirans nautas: arguuntur apostoli: ibi: **F**actum est autem. In sexta ponuntur tria miracula: primo liberatio demoniacae a legione: secundo curatio emoroisse: tertio suscitatio pueri. **H**ec para incipit: ibi: **E**nauigaverunt autem. Dicit ergo **G**loria. **E**t factum est deinceps: post haec. **S**ed ipse iter faciebat per ciuitates et castella predicans et euangelians regnum dei: formam dans prelatos et predicatorib[us]: ut et ipsi discurrant predicando et docendo. **T**unc de Chrysostomo. **M**os qui sumus in illo: regnante singularis pastores singulas populi passionum species creare debemus. **M**anus studiosus medici circumstans egrotantes: et sic faciunt boni plati. **P**ro. **F**ame patientur ut canes et circuibunt ciuitatem. **J**ob. i. a. **C**onsurgens iob diluculo offerebat holocausta pro singuloso. **L**am. iiij. a. **I**nuenient me vigiles qui custodiunt ciuitatem. **I**tem **L**am. v. c. **I**nuenient me custodes qui circuibunt ciuitatem. **P**roverbi. vij. a. **F**illi si sponte ponderis pro amico tuo regnū dei dic non fabulas philosophorum aut somnia fictionum. **H**ero. **O**mne quod non est ad edificationem morum in periculum vertitur audientium. **J**ob. xiiij. a. **M**unquid deus indiget vestro incedacio ut pro illo loquamini dolos? **E**t tu libenter modo auditur somnum quod veritas. **T**imoth. iiij. a. **E**ritis tempus cum sanam doctrinam non sustinebunt sed ad sua desideria coacerubunt regnum. **K**et duodecim: super ple erant. **L**icum illo: id est continue ei assistebant: ceteri veniebant et recordebant. **M**ulieres aliquae quod erant curate a spiritibus malignis et infirmis sequebantur eum supplex: et ministrabant ei necessaria. **H**oc licet erat antiquitus apud iudeos. Docet etiam per h[oc] prelati debet habere secum bonos socios et familiam curam: maxime cum circuibunt visitando. **U**nde **P**ro. **M**onabitur in domo mea qui facit superbiam Beatus Berini. ad eugenium papam. **M**on dico te sanctu dolorem latera. **E**ccl. x. a. **S**ed iudicem populi regnum. **N**on ipsa propterea nomine expedit: cuius nomine primo scienter quod erat publica peccatrix noluit expiri: ne nomen eius infamaretur.

A

Evangeliū scđm

Lucam

Celus infamare: qz hodie in ecclesia celebre habet. Pr̄fertur enī virginib⁹ in decantatiō letanī. Moiatur etiā post exhibita christo bñficia: z nō ante: ad innuēdū qz bona alioz debemus enarrare z mala tacere. Magdalon: interpretat turris. Bene ergo dicit magdalene qz turrensis: qz adh̄git turri: id est christo. De quo

Droverb. xvij. b.
Depe. dis. 3. c.
sunt plures

Al. t̄c. **T**urr̄ fortissima no-
turr̄ tuū sic
turris dauid.

De qz demonia

septem exierant.

Tut⁹ h̄ ita fuerit ad l̄az: nō ē discussū. Sacri expositores volūt: vt p septe demona intelligant vniuersa pctā: qz septenari⁹ numer⁹ ē vniuersitat⁹. Dicam⁹ qz demona septē. vniuersitas pctōp seu septe criminalia: qz septe noib⁹ demonū reper-tis i sacra sc̄ptura pueniūt: qz st̄ diabol⁹ / behemoth / leviathan asmode⁹ / satanas / exterminator / demon. Diabol⁹: Apoc. xx. a. et interpretat deo: sum fluens: z significat supbia: que Luciferum deiecit de celo: z adam de paradiſo. Unde. j. xiiij. c. Qui se exaltat humiliabit⁹. Behemoth: Job. xl. b. et interpretat animal: vnde significat castrimargia: que facit boiem quā bestiā effluentē sup omnē escam sine omni discretiōe. Unde Job. xl. b. Fenū qz bos comedet. Hiere. l. b. Effusi estis qz vitulus sup herbā. Ideo dicit P̄s. Molite fieri sic equus et mulus qb⁹ nō ē intellect⁹. Leviathan: Job. xl. d. et interpretat additamentū eoz: vñ significat auariciā: qz sp addit denarium denario: z p̄bendā p̄bēde: domū domui: agrū agro. Esa. v. d. Ut qz p̄tūgūt̄ r̄c. Abacuk. ii. c. Ut qz p̄gregat r̄c. Asmode⁹: Job. ij. b. et interpretat factura iudicij: z significat luxuriā: p̄t quā dñs mūdū diluvio iudicauit. Gen. vij. b. Cū vldisset dñs terrā esse corruptā: omnis qui p̄e caro corruperat vñā suam: dixit ad noe: Finis vniuersitē carnis venit corā me. Sathanas: Matth. xvij. d. et interpretatur aduersarius plasmationi: vnde significat iuidiā: que semp maiorib⁹ aduersat. Job. v. a. Parvulū occidit inuidia. Exterminator: Apoc. ix. b. et significat iram que ponit animā extra terminos suos. P̄s. In ira populos confringes. Iaco. j. c. Ira vñi iusticiā dei non operatur. Demon: Matth. viij. d. et interpretat sufficiens iniqtas: vnde significat accidiam que sufficit ad puniendū hominem: cum nihil delectatiōis habeat. Eccl. xxx. d. Vultos occidit tristitia: z non est utilitas in illa. Sequit: b. Et iohanna que fuit: vxor chuze p̄curatoris herodis: etiam iuit cū dño sicut maria. Mystice maria significat ecclesiā de gentibus a sorribus mundaram: sicut obāna eandem mystice indi- cat vitio idolatrie prius inquinatā: deinde per gratiam christi liberatā: quia primo fuit adultera ante christi aduentū: sed per gratiā facta est sponsa christi. c. Et susanna sequeba tur eu. d. Et alie multe que ministrabant eis: id est christo z aplis necessaria/ de facultatibus suis. Apud iudeos non erat scandalū si p̄dicatores secum ducebāt mulieres que eis de suis facultatibus ministrabant. Unde. j. Cor. ix. a. Numqđ nō habem⁹ potestatē mulierem sororem circūducendi sic z ceteri apostoli: Quis militat vñqz suis stipendijs. Gereunt̄ quia hoc posse esse scandalū apud gentes/ paulus abstinuit. Unde. j. Cor. ix. b. Dñs ordinavit his qui euāgeliū annūciant de euāngelio viuere: ego aut nullo horum vñs sū. j. Thessal. ij. b. ij. Thessal. ij. c. Dñs ho accepit ministeriū mulierum/ dans formam p̄dicatorib⁹ qz necessaria vite possit accipere ab his quibus annūciant verbum dei. Un. Matth. x. b. Dignus est operarius celo suo. Per istas tres mulieres significat ecclesia collecta ex gentibus: in qua sūt tria genera hominū saluandoz. s. penitentes/ conjugati/ continētes. Maria magdalena significat penitentes. Interpretat enim maria amarū mare: et magdalena interpretat turris: qz penitentes fortes debent esse in sustinēdo amaritudinē penitētē. Vel potius quia ipsa amaritudo debet eis esse turris fortitudinis. Lant. vij. b. Nasus tuus sicut turris libani que respicit contra damascū. Jobāna vxor chuze/ significat bonos p̄jugatos.

Mystice

Interpretat enim iohanna/ dñs misericors: t ad tales appre- p̄tinet esse misericordes: qz cum illis dñs misericors est. Iohanna significat continētes. Interpretat emi liliū. Lant. vij. b. Tenter tuus sicut aceruu tritici vallat̄ lilijs. e. Cum Secunda p̄

e de facultatib⁹ suis. Cūm au- tem turba plurima pueniret z dé ciuitatibus properaret ad eum/ dixit per similitudinem:

alij vt comederet de panibus: alij vt videret noua miracula: alij vt obseruaret eum. f. Et de ciuitatib⁹ p̄perarent ad eū/ dixit p̄ similitudinem: Exiit r̄c. In hac scda pa- te parabolice moner dñs discipulos luos non esse desides ad p̄dicandū verbū dei: licet in paucis capiat verbū eoꝝ: qz hoc idem sibi cōtingit: cui⁹ p̄dicationis tres partes afferit perīsse. Lucas ait breui⁹ trāsit: qz fm aliu euāgelistā Matth. xiij. a. dñs de domo simonis venit ad mare: z ascendit in nauiculā: et inde loquebat̄ turbis. Proponit qz eis similitudine de semi- natore qz exiit vt spargeret semina in agro: z dū spargeret aliud cecidit in terrā bonā: aliud in terrā malā. Quod autē ceci- dit in terrā malā: aliud cecidit secus viā: aliud supra petrā: aliud inter spinas. Distinguē qz triplē vsum male terre. Semē qd cecidit secus viā: non potest nasci: qz vel pedib⁹ trācūnū pculcaf / v̄l. aub⁹ degustat̄. Semē qd supra petrā cedit: nasci- tur defacili. Citi⁹ enī nascit̄ qz qd in p̄fundo terre tacū: c̄sed natū petrē collidit̄: t deficiēte humore fr̄e/ ardor solis statim arescit illud. Qd cedit inter spinas nascit̄: sed simul spina na- scunt̄ z pariter cū eo p̄surget: nec illud exurgere p̄mititur: quia suffocat̄ illud. Compact autē se dñs seminat̄: et p̄bū suū cōpa- rat semini: corda ho auditoꝝ compact terrę: cui⁹ vna pars est petrosa: alia pars spinosa: alia ho lutosa: quarta pars bona. Petrosa pars terre: significat supbos z inuidos z trācūdos. Dura qdē petra est supbia: dura petra inuidia: dura plane ira- cundia. De qb⁹ Amos. vij. d. Nūqd currere querit̄ in petris equi: aut arari p̄t in bubalis: Terra spinosa significat au- ros z ambitiosos z accidiosos. Mala quidē spina z fortis ra- dicata accidit: p̄lugens spina ē auaricia: mala spina ambitio. De qb⁹ d̄r. q. Regi. xxij. a. P̄quaricatores qz spina euellē- tur vniuersi. Droverb. xxiij. d. Per agrū hois pigri r̄c. S̄ multi spinas istas p̄ligituas estimat molles flores: sicut dicit Job. xxix. a. Esse sub sentib⁹ delitias cōputabāt. Terra luto- sa significat luxuriosos z gulosos. Lutū qdē vile z fetidum est castrimargia: vñz z fetidū lutū est luxuria. De quo P̄s. Ut lutū platearū delebo eos. Abacuk. ij. d. Utā fecisti r̄c. P̄s. In his terris perīt semē: qd enī in petrofā terrā cedit abloz humore arescit. Job. viij. b. Munqđ virere p̄t scirp⁹ abloz humore: aut crescere caretū sine aqz. Qd cedit i spinofā luto- focal a spinis. Gen. ij. b. Maledicta fra i ope two spinas r̄c. Qd ho cedit i lutosaz terrā: pculcaf ab oib⁹. Eccl. ix. b. Hu- lier qz est fornicaria qz stere r̄c. Esa. ij. g. Posuit̄ corp⁹ tuū v̄t terrā: z qz vñā trāscutib⁹: sicut mereitrix: et tō nō p̄t cōci- pere: p̄t numiā frequētē trāscutū. Hec ē terra maledicta: qz totiē seminat̄ z nūc̄ facit fructū. Sed quartā p̄t ēbona: qz facit fructū tricesimū in bonis p̄lugat̄: sexagesimū in p̄tētū bus seu vñdū: centesimū in virginib⁹: sicut dicit Matth. xiij. a. Terunt̄ scindū qz tres sūt seminatores: quoꝝ quilbet ex- ist ut seminet semen sū. Deus/ diabolus/ homo. Del semē tri- plex est. Unū increatum: secundū innatū sive p̄creatum: tertū inspiratū. Semen increatum est dei filius. De quo Gen. xx. d. In semine tuo benedicēt omnes gentes. Hoc semen semi- navit deus pater in terram optimam: id est in beatā mariam. De qua Deuk. viij. b. Benedicas domino deo tuo p̄o terra optima quam dedit tibi. P̄s. Dominus dabit benignitatem id est filium benignū: et terra nostra dabit fructū sū. Hoc se- me fuit p̄p̄ sine palea: dū fuit i sinu seminat̄. i. dei p̄is: S̄ seminat̄ in terram natum est de tra/ vestitū palea hūmanas. f. Unde paulus

105.84

N Unde Paulus Titum. viii. b. Apparuit benignitas et humana
nitas salvatoris nři dei. i. humanata benignitas/ qđ vestita di
unitas. Usi i ascensiōe mirat̄es angeli dixerūt: Quis ē iste q
venit de edō tīcī vestib⁹ de bosra rē. Illud semē postea fuit
seminatū i alii agrū. i. i sepulch⁹: alii nō fructificasset. Job.
xij. d. Illi grāns frumenti rē. Semiatū est ḡ et excreuit seges
multa: qđ multa corpora sc̄tōp q̄ dormierūt surrexerūt: et fac̄ē
fruct⁹ terre sublimis: vt dicit Esa. liij. a. quia illa corpora ascē
derūt cū eo in celo. Tertio fuit semiatū in magnū agrū. i. i to
rū mūdū p̄ apl̄os. Esa. xxvij. b. Egregient̄ impetu cū iacob
et implebūt fac̄ē orbis semie: et florebit et germinabit isrl̄. Itē
semē innatū seu concreatū qđ semiat̄ deus: triplex ē. s. posse
nosse/ velle. Hoc seminat̄ de⁹ in terrā bonā. i. in aīam cuiusll
bet hoīs: qđ vellet colligere fructū de oī hoīe. Posse/ seminat̄
pater: nosse/ filius: velle/ spūsc̄tūs. Sed aliqđ istoꝝ seminum
cadit secus viā / et a volucrib⁹ celi comedit: Aliud inf̄ spinas/
et a spinis suffocat̄: Aliud in petrosā terrā et arescit: qđ nō ha
bet humorē. Posse quod seminat̄ a p̄e suffocat̄ a spinis: vt
patet in platis: qb⁹ datū est posse et auctoritas multa bona fa
ciendi et mala cohibēdi: sed curis et sollicitudinib⁹ mūdū suffo
cat̄. Usi cū dicis eis: Nōne habetis p̄tatem faciēdi h̄ bonum
vel cohibendi h̄ malū: r̄sident: habem⁹: sed curis et sollicitudi
nes sc̄t̄ h̄ nō p̄mittūt̄. Et nunqđ iste sollicitudines spinis sūt̄:
Certe sic: qđ ita dicit dñs hic: et Matth. xij. c. Hiere. iiij. a.
Molite serere sup spinas. Secūdū semē. i. nosse/ qđ seminat̄ a
filio/ cū gaudio suscipit̄: sed qđ nō habet humorē ḡt̄ et deuo
tionis/ eo qđ cadit in petrosam terrā. i. in cor suggbū et indeuo
tū/ arescit̄: vt patet i multe clericis: qđ cū magno gaudio recipi
unt sc̄t̄ia: sed qđ nō habent humorē deuotioꝝ: nec figunt in
terrā. i. In christū radicē intentionis: ideo arescit̄ et sine fructu
efficit̄: qđ sc̄t̄ia sola inflat̄. i. Cor. viij. a. Tertiū semē. i. vel
le/ qđ seminat̄ a spūsc̄tō/ qđ cadit secus viā. i. circa tpalīa que
trāitoria sūt̄ et caduca/ comedit a volucrib⁹ celi. Volucres ce
li sunt honores seculi: qđ velle multoꝝ comedit̄. Vult aliqđ il
lam p̄bendā/ illam platura/ illam ecclesiā: Ecce quot aues de
vorāt illud vntcū granū qđ semiauerat spūsc̄tū. Deut. xxij
d. Cōsument fame et devorabūt eos aues morū amarissimo.
Ecce potētia suffocat̄ in platis: sc̄t̄ia arescit̄ in clericis: volū
tas devorat̄ fere in cunctis: Abi ḡ habebit messem suā dñs et
Posse debuit surgere in boni opationē et mali cohibitionem:
nosse in dei et sui cognitionē: velle i dei et p̄tini dillectionem.
S̄z heu nō ē sic. Posse ē suffocatū: nosse arescit̄: velle de
vorat̄. Tertiū semē dei/ ē semē inspiratū. i. dona et virtutes.
De quo Ben. xxvij. c. Semiauit̄ isaac in terra illa: et inuenit
in ipso aīo centuplū. Matth. xij. c. Simile ē regnū celorū
hoi qui semiauit̄ bonū semen in agro suo. Nec solum dona et
virtutes sūt semia: sed quot bona ibi p̄stulit̄ de⁹: tot semia eie
cit in te. Vide ḡ quē fructū rededes ei de tot et tantis semib⁹ in
te lactis. Si bona terra es: rededes fructū multiplicē et bñdice
ris a dño: si aut̄ nō feceris fructū: aut̄ si malū fructū feceris:
terra reproba es: et malediceris a dño. Usi Heb. vij. b. Terra
sepe veniente sup se bibēs imbrē. Et. i. Cui⁹ consumatio in
cōbustionē. Ita semiat̄ deus agrū hoīs: et tñ modicū fructū
recolligit̄. Semiauit̄ aut̄ et semiat̄ sp̄ alii agrū magnū multi
pliſi semine. i. mūdū. Cui⁹ semia sunt vniuersē creature: inter
que nobil⁹ semē ē hoīm multitudo. i. x. a. Mēssis qđē mul
ta: opari⁹ h̄o pauci. Job. liij. e. Levate oculos vīos et videte
regiōes: qđ iam albe sūt ad messem. i. hoīes habiles ad colligē
dū in horreū dñi. O quō manipuli colligunt̄ de h̄ agro: sed
pauci reportant̄ in grangia dei: qđ diabolus totū reportat̄ in
grangia suā / que nimis magna ē: i. quā p̄t intrare plen⁹ cur
rus. Dilatauit̄ enī inferu⁹ aīaz suā: Esa. v. d. Itē semiat̄ dia
bolus: nō tricū p̄tutū: sed cīcānia vitioꝝ et iniquū suggestio
nū: qđ semē nimis multiplicat̄. Usi Matth. xij. d. Dñe nō
ne bonū semen semiaisti in agro tuo: Usi ergo habet cīcānia:
Et ait: Inimic⁹ h̄o h̄ fecit. Itē semiat̄ h̄o quilibet i agro suo:
Ali⁹ qđē i carne: ali⁹ qđē in vēto sive i aīe: ali⁹ h̄o in spū et ve
ritate. Logitatōes/ locutiōes/ ogatiōes s̄t semina. In carne ḡ
semiat̄: qđ cogitatōes et locutiōes et opatiōes ad carnē dīrigit
voluptates. Sed quā messem hic colligat̄ dicit apl̄s Gal. vij.
b. Que semiauerit h̄o/ h̄o et metet: M̄s qui seminat̄ in carne

sua: de carne et metet corruptionē. In vento seu in aere semi
nat̄: qđ p̄fauorē humanē laudis faciūt expēſas/ v̄l legūt: aut
edicāt / v̄l alia opa faciūt. De qb⁹ dicis Osee. viij. b. In ven
tum semiaubūt et turbinē metet. Hiere. xij. c. Semiauerit tri
ticū et messuerit spinas. Reuera triticū seminat̄. i. opa de ge
nere bonop̄: sed qđ in ventū seminat̄ ideo metit̄ eternas pun
ctiones et p̄scēt̄ misere remorsiones. Agget. i. b. Semiasis
multū et itulistiſ parū. i. modicū vanę laudis: qđ nibil ē. Di
cheſ. vi. d. Tu seminabis et nō metes: tu calcabis oīuā et non
vingeris oleo: mustū et nō bībes vinū. In spū et veritate semis
nat̄: qđ oīa que cogitat̄/ que loquunt̄: qđ faciūt: referūt ad spūs
utilitatē/ nō ad carnis voluptatē vel mūdū vanitatē. De qb⁹
dicit Osee. x. d. Semiat̄ vobis i veritate iusticiā et metite in
ore misericordiæ. Ager iste fructū bonū reddit. De quo Ben.
xxvij. d. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni cui bñdit̄is
dñs. H̄ic ager fossus/ arat⁹/ fimat⁹/ rigat⁹: et ideo bonū fru
ctū et multū et verū facit. Long⁹ ager arat⁹: sed brevis fodit̄:
Sic dorsū christi virgarū surculo fuit celsū: et lat⁹ lancea pfo
ratū: sicut dicitur Job. xij. f. Man⁹ h̄o et pedes/ sicut modi
ci agri fuerūt clavis fossi. Usi in Ps. Foderūt man⁹ meas et Ps. 2. b.
pedes meos. Esa. iiij. c. Ingredere in petrā et abscondere i fossa
humo. Fimat⁹ nibilomin⁹ fuit sputis fetidis iudeorum. Esa.
.i. c. Non auerti faciē meā ab increpatiōe et p̄spūtib⁹ in me.
Itē rigat⁹ fuit roze sanguineo. i. xxij. e. Fact⁹ ē sudor el⁹ sic ḡ
te sanguinis decurrēt̄ i terrā: Et pluua lachrymarū: qđ cū
clamore valido et lachrymis oravit̄: Heb. v. b. Dropē hoc cla
mat ipse p̄ Hiere. iiij. f. Nūqd solitudo fac̄ē sū: aut terra sero
tina israeli: q. d. nō. Solitudo enī terra inculta ē: et nullū fru
ctum facit: Chrīs̄ aut̄ fructū multiplicē et bonū reddit culto
rib⁹ suis. s. gaudia padisi. Gal. vi. b. Qui semiat̄ i spū / de spū
metet vitā eternā. Itē nō ē terra serotina: qđ aliq̄ heri semia
uerit̄ et hodie messuerit vitā eternā. Ben. xxvij. c. Semiauit̄
isaac i tra illa et iuenit rē. Immo latro i cruce i eadē die sem
nauit̄: et messuit̄. Eccl. xi. c. Bñdictio dei i mercedē iusti festi
nat̄ et in honore veloci p̄cessus illi⁹. Cōsideret ḡ q̄libet in quo
agro semiet semia sua. i. cogitat⁹/ sermones et act⁹ suos. Si in
carne metet corruptionē: si i aere metet turbine: si in spū/ me
tet bñdictionē. Fruct⁹ enī sp̄is sūt̄: Charitas/ gaudiū/ pari
patiētia/ benignitas/ bonitas/ longanimitas/ mansuerudo/ fi
des/ modestia/ p̄tinētia/ castitas: Gal. v. d. Si hos fruct⁹ inue
nis in spū two i bono agro semiasisti et metes vitā eternā. Itē
semē ē elemosyna. Usi Greg⁹. Semē tuū est qđqd boni fece
ris. Et d̄ elemosyna semē p̄f q̄nos rōnes. Palmo: qđ debet Elemenosyna
occultari sub terra: aliter non faceret fructū. Eccl. xxix. c. Eō/ semen p̄f q̄nos
clude elemosynā i sinu paugis: et ipsa orabit̄ p̄ te ab oī malo.
Mat. vij. a. Te aut̄ faciēt elemosynā nesciat rē. Scđo: qđ de
bet cōmitti terre spinis purgat̄ et tribulat̄. i. paugib⁹: qđ nū
las habet̄ spinas. i. dīuitias. Hiere. iiij. a. Molite serere super
spinis. Eccl. xij. a. Da bono et nō recepis p̄tōrē. Tob. iiij. c.
Panē tuū cū esuriētib⁹ comedē. Esa. lvij. c. Frāge esurientis
panē tuū rē. i. xij. c. Cū facis p̄iūtū rē. Tertiū: qđ debet r̄
gari roze cōpaciōis et hilaritatis. Esa. lvij. c. Si effuderis
esuriēt̄ aīam tuā orie in tenebris lux tua. Thren. iiij. g. Effū
de sic aquā cor tuū. Job. xx. d. Cōpatiebat aīam mea paugis.
Eccl. xxxv. b. In oī dāo hilarē fac vultū tuū rē. Quartū:
qđ de ipsa recipis fruct⁹ multiplex i alio aīo. i. in alia vita: seu
qđ i hyeme semiat̄. i. in p̄senti vita: et i estate colligif. i. in futu
ra vita. Eccl. xij. c. Mane semia semen tuū: et vespe ne cesset̄
man⁹ wa. Quinto: qđ tria sūt impedimenta elemosyna: sicut et
seminis qđ hīc tangunt̄. Primū est iactatię p̄p̄iḡ vent⁹ vel de
tractiōis alieni: qđ notaſ i semie qđ cecidit supra petrā. Eccl.
iij. d. Cōr durū male habebit i nouissimo. Secūdū est luxus
vitē: qđ notaſ i semine qđ cecidit se⁹ viā. Eccl. xxi. c. Buduit̄
luxuriosus et displicebit ei. Tertiū est amor diuitiarū: quod
notaſ in semine qđ cecidit iñ spinas: qđ simul exortē suffocue
runt illud. Proverb. xv. c. Iter pigrorū quasi sepes spinarū.
Jobel. iiij. d. Fons egredit̄ de domo domini: et irri
gab̄t torrentem spinarū. Est autem triplex semen quod p̄
prie pertinet ad doctores et p̄dicatorēs quod ipsi debent ier
minare in agrum ecclesię qui vocatur acheldemach: id est
ager sanguinis. Primum est semē boni opis. De quo Pro
ver. xij. c. Seminata

Euangelij secundum Lucam

Guer. xi. c. Seminarii iusticiā merces fidelis. Eccl. xi. c. **D**an
ne semia et. Iaco. ii. d. Fructū iusticie ī pace semia. Secū-
dū ē semē orōnis. De q̄ Ps. Eritis ibāt & s̄ebāt mītētes se-
mia sua. Tertiū ē semē p̄dicatiōis. De q̄ Levit. xix. d. Agn
nō seres diuerso semine. Ut heretici qui veris admiscerit falla-
vel mali doctores q̄

Matth. xii. a.
Marci. 4. a.

bonū verbū seminat
& malū exēplū. **S**oc
triplex semē semina-
uit christus hō. **Esa.**
j. c. Misi dñs relq̄/
set nobis semē q̄ si fo-
doma fuissim⁹. l. mu-
ti. Et de isto expona-
mus. **A** Exiūt q̄
semitat. t. q̄ haber of-
ficiū semianti. s. fili⁹
deūdū sinu p̄tū ī mū-
dū. **T**ū. **Joh.** xvii. f.
Exiūt a p̄e & veni ī

mūdū. **b** Semiare. t. ad seminādū.

c Semē suū: non

alienū. s. exēplū orōnē & v̄bū. s. euāgelij. Chrys. Aliqñ exhibit

vt icidat malas herba.

Itē Chrys. **U**nū exiūt q̄ vbiq̄ p̄tēs ē

nō loco & habitudie. **E**t qd exiūt facere. Perdere frā spinis

plenār. Punire agricolas. **M**ō s. semiare.

Et qd ligūt de semie

isto tres partes depereūt etiā christo seminātē. **S**ol. **M**ō ē b

vitio semis & seminātis & suscipiētis. t. aīg: t. ita monet disci-

pulos nō desides esse: et si multi pereāt suscipiētū verbū: qz

hoc et vno contigit q̄ cūcūt p̄uidit. **Esa.** v. e. Triginta modū

semētis faciēt modios tres. Vnde ḡ p̄dicationū mītitudinē &

raritatē fruct⁹. **A** moralit̄ oportet & p̄dicatore exte. **H**iere.

glvii. b. **W**oab requeut i fecib⁹ suis. **G**en. xii. a. Egredere de

tra. **D**ichez. iii. a. De sion egredieb⁹ lex & v̄bū dñi de hie-

rusalem. **E**t p̄cidēt gladios suos. s. subtileb⁹ q̄stōes: s. vomeres:

id est in grossas p̄dicatiōes. **D**eber etiā h̄dicato: & doctor se-

minare semē suū per intellectū & affectum & effectū. **G**en. i. a.

Germinet terra herbā virentē & facientē semē: cui⁹ semen sit ī

semetipso. **P**rouer. v. c. **B**ibe aquā de cisterna tua & fluenta

putei tui: diriuent fōtes tui foras tē. Chrys. Qui semiat: si

ne dijudicatiōe mittit semina: sic & p̄dicato: christi nō diuidit

divitē vel paupēm: sapientē vel insipientē: studiōs aut des-

dem. **Roma.** i. b. **G**recis & barbaris: sapientib⁹ & insipientib⁹

debitor sum. s. **L**or. ix. c. **C**ū essem liber ex oib⁹ oīm me ser-

uum feci. **d** Et dū semiat: aliud cecidit secus viā:

id est sup corda vanis cogitatiōib⁹ & dñmoni suggestionib⁹

peruia. **Job.** xix. b. **E**lenetur latrones & fecerūt sibi viā p̄ me.

e **E**t culcatū est a malis cogitatiōib⁹ & prauis affectio-

nib⁹. **S**lo. vt nec in memoria mens teneat: qd̄ ope exercere ne-

glexit. **f** **E**t volucres celi comedērūt illud. t. dēmo-

nes: q̄ dicunt volucres celi: q̄ sūt celestis naturē: v̄l q̄ p̄aera

discurrūt. **Judic.** vi. a. **C**ū seminasset israel. t. chrys⁹ p̄ se & su-

os: ascēdebāt madian & amalech et ceteri orientalium nationū

apud eos ponētes tentozia: et sic erāt in herbis cuncta vasta-

bant. **E**ccl. xxxix. a. Feris & autib⁹ oīq̄ volatili & bestiē ter-

re dedit te ad deuorandū. **g** **E**t aliud cecidit supra pe-

trā. t. corda indomita & supba/nullo vomere fidei penetrata.

Chrys. **M**ō dñc. piecit sed cecidit. **h** **E**t in atū ad horā: i

Aruit q̄ nō habebat humorē deuotiōis aut ḡf. **O**see

viij. b. **C**ulm⁹ stans nō est ī eo germē nō faciet farinā: qd̄ si se

cerit alieni comedēt eam. **k** **E**t aliud cecidit inf sp̄inas. t. in corda diuitiū sollicitudinib⁹ & curis lacerata & cruen-

ta. **l** **E**t simul exortē sp̄ine. t. sollicitudines & cure:

m **S**uffocauerūt illud. **B**eda. id est ita occupauerunt

mentē q̄ v̄bū fructū sp̄ualem in ea facere nō potuit. Chrys.

Qualit̄ habet rationē semiare ī spinis v̄l petris: **S**ol. In se-

minib⁹ qd̄ nullā ī animab⁹ autē multā. **A**gricola incusareb⁹

merito: qd̄ nō p̄t̄ de petra facere nō petrā: aut de via nō viā:

aut de spinis nō spinas. **I**n rōnabilib⁹ autē possibile ē de pe-

tra fieri terra pingue tē. Chrys. **V**ia desides/petra imbecil-

les: sp̄ine inq.

n **E**t aliud cecidit ī terrā bonā. t. in cor-

humile & cōcaū: qz tumor iſusa repellit: p̄caustas retinet. **o** **E**t cor mite & docile. **J**aco. i. d. **I**n māsuetudine suscipite insitū
v̄bū. **o** **E**t ortū fecit fructū centuplū. t. p̄fectiōē v̄tu-
tū q̄ p̄ centenariū numerū designat. **M**ota multiplice cumu-
lū p̄fectiōis. **E**st enī p̄fectio minor: maior: p̄sumata: quā ha-

bet q̄ in vitaq̄ vita

est p̄fec̄t. t. in actua

et p̄eplatiua. **G**en.

xxvi. c. **S**eminauit

Isaac ī terra illa t in-

uenit in ipso āno cen-

tplū. **p** **H**ec di-

cēs clamabat. t. **M**anu-

evidēt ad sp̄ualem **M**ari-

intelligētā inuia-

bat. **L**ontrariū hōle

videtur **Esa.** xliij. a.

Mō clamabis nec ac-

cipier p̄sonā nec au-

dīc vox eius fors.

Sol. **M**ō clamabit clamore p̄tentis: sed clamabit clamore

charitatis & deuotiōis. Clamabat autē q̄ surdis loquebatur.

Esa. xlij. c. **S**urdi audite. **J**oh. viij. e. **I**n nouissimo die ma-

gno festivitatis stabat iesus & clamabat: Si q̄s sit v̄mat ad

me & bibat. **I**dē est q̄ dñc hic: q̄ **Q**ui habet aures au-

dīcidi audiat. **T**riplē audītū notat hic q̄ est necessari⁹ au-

dītorib⁹. t. audīt⁹ nature quo v̄bū suscipit. **A**udit⁹ intelligētē

quo sensus verbi discernit. **A**udit⁹ obediētē quo res verbis ef-

ficiat. **D**e quo **J**oh. xl. a. **A**uditū auris audiū te. **Q**uidā nū

las habēt aures audīcidi aliquid de deo. **E**ccl. xxvij. d. **N**āsu-

tuū & aures tuas p̄cidēt tibi. **P**rouerb. xxvij. b. **Q**ui decli-

nat aures suas ne audiat legē/ōrō eius exēcta: illis. **A**lii ha-

benēt aures: sed nō habēt aures audīcidi. t. intelligētē. **Esa.** xlij.

d. **Q**ui agras habēt aures nōne audītē? **A**lii habēt aures

audīcidi. t. intelligētē sed nō audītū. t. nō obediūt ut faciat q̄d

intelligūt. **Esa.** vi. c. **E**reēca cor p̄h̄ huī & aures ei⁹ aggra-

ua. **r** **I**nterrogabat autē eū discipuli ei⁹ q̄ esset hec

pabolā. **S**icut dñc Chrys. cuplētes scire oportet interrogā-

re: maxime vbi aliquid obscurū et difficile p̄ponit a mago. **J**ō

discipuli nō intelligētē pabolā de semie/iterrogauerūt dñm

querētēs expositionē: nō tñ statim: sed ī domo soli cū illo: sic

dicit **Darc⁹.** iiiij. b. **E**bi sic ut dicit **Beda** (moraliter instru-

mur: vt si intelligētā diuitiōy asseq̄ volūm⁹ sepositis curis

mūdū/domū sacrē scripture soli cū solo dñō meditādo & oran-

do strēm⁹. **Eccj.** xxvij. c. **S**apiāz scribe tē. **s** **U**lb⁹ ip-

se dixit: vobis tē. **D**iscipuli iterrogātēs docēt audītēs

vt nō erubēcāt v̄l p̄gredēcāt gr̄ere qd̄ ignozāt. **E**t dñs beni-

gne respondētē docēt doctores ut benigne respondētē quē-

tib⁹. **U**nū **D**at. x. a. **G**ratias accepistis gratis date. Dicit ergo:

t **A**lobis datū est nō osse mysteriū regni dei: cētēs

aut ī pabolā. **U**lobis q̄ libētē audītē & fidē adhibēt. **J**oh.

xiij. b. **S**ia q̄cūq̄ audītē a p̄e meo nota feci vob. **Glo.** **Q**ua

fideles es̄tis: sed phariseis incredulis sc̄tā nō sūt vanda: **Dat.**

vij. a. **v** **D**atū est tanq̄ magnū donū. **D**agnū quidē

ēt intelligētā sc̄pture. t. d. **U**lti p̄phētē & regēs volū-

tūtē vidētē tē. **t** **M**ōsste mysteriū regni dei. t. intelligētā

sive occulta mysteria sacrē scripture. **D**e q̄ **D**at. xxi. d. **D**u-

scētē a vobis regnū dei. **y** **L**eterl autē q̄ foris sunt: vt als

Darc⁹. iiiij. b. qui nec intrare nec cognoscere curāt veritātē.

z **I**n parabolis. **D**at. viij. a. **N**olite scr̄m dare canibus.

Prouerb. xvij. a. **M**ō recipit stult⁹ v̄ba p̄udētē nū tē. **Eccj.**

xxi. c. **A**uditūt luxuriosus & displicebit ei. **a** **E**lt v̄dētēs

.i. vidētē se reputātē: v̄l v̄dētēs foris humanitatē. **b** **M**ō

videāt int̄ divinitatē **V**l v̄dētēs foris miracula: nō vi-

deat int̄ virtutē operantē. **I**tē v̄dētēs exterius alperi-

tarē p̄nīcē: nō videāt interius ḡlam̄ p̄scientiē. **H**ūs **R**em.

Wulti v̄dētēs crucēs q̄ nō v̄dētēs v̄nas v̄nctiōes. **c** **E**t

audiētēs foris hōbū. **d** **M**ō intelligētē int̄ sp̄uale sen-

sum. **Esa.** vij. c. **A**uditēs audītēs & nolite intelligētē. **M**ota q̄

idem significat p̄ audiētēs & p̄ v̄dētēs: t. p̄ videāt & telligēt.

g **Chrys.** **W**eretricalia

G Chrys. Veretricalia carmīa et narratiōes negotiorū seculariū sive rumorū lūtū sūt sive sordes aurū nī arū: q̄ claudit autū sibi dei. Immo oī sordē diffīlē obturat mētis auditū visura mutū v̄ similia. **A** Est aut̄ hēc parabola. Nota q̄ dñs hāc parabolam lō discipulis exposuit ut se mystice loq̄ ostenderet et mystice ex-

J.C. ponēdi sc̄pturas exēd. **b.** plū daret. **Glo.** Be-
de. **od** Nota hanc esse
prīmā r̄c. Ne v̄ ali-
ud vel plus v̄ min? intelligere velim? **i.**
od stratū vel sup̄ficiū.
Deut. iiiij. a. et. xij.
d. Nō adderet ad v̄-
bū q̄d locū sū vob.
Job. xxix. d. Verbis
meis addere r̄c. **Pro-**
ver. xxx. a. Ne addas
qc̄q. **Eccī.** xvij. a.
Mon est inminere.

Apoc. viij. d. Si q̄s apposuerit ad hēc r̄c. Hō nullus expositor aut̄ ē manū apponere vt alīqd adderet vñtē expositiōs: q̄ ipse dñs eā exposuit. **b.** Semē ē x̄bū dei. De q̄ **He-**
re. xxij. e. Seminabo domū israel et domū iuda semine ho-
minū et semine iumentorū. i. sapientū p̄dicitōe et insipientiū; tamē rustici meliū seminat q̄ reges. **c.** Qui aut̄ secū-
viā: hi sūt q̄ audiūt: deinde r̄c. Nota q̄r̄ hic ē duplex lit-
tera. Mā in p̄mis duab̄ clausulis in q̄busdā libris ē: qui: in
alīs libris ē/q̄d: sicut i duab̄ extremis. Modo lege: Qui:
hoc modo. Semē est verbū dei: q̄d seminat i cordib̄ ho-
minū. **d.** Aut̄: sed illi homies. s. q̄ seminant: **e.** Secū viā
am sūt q̄ audiūt: exteriū sensu corporis. Nam seminari eq̄,
vocū est: Mā terra seminat. i. semē factū suscipit: et semen se-
minat. i. in agro spargitur. Hoc ē q̄d dicitur: **f.** Qui aut̄
secū viā: sup̄le seminant. i. hoiles q̄ semē verbū dei suscipi-
unt i cordib̄ q̄si semē q̄d spargit secū viā. Et nota q̄ dicitur
Secū viā: nō in via veritatis aut penitentie. **U.** Secū
viā. i. iuxta trāstū mūdi: nō separati mūdo. Sequit: **g.** De
inde i. postq̄ audierūt: **g.** Elēnit diabolū p̄ multiplices
suggeriōes: et tollit x̄bū de corde eoy: ne credētes
salui fiāt. **h.** Mā qui supra petrā: sup̄le seminant: sicut
pus: **i.** Qui cū audiērūt cū gaudiū suscipi-
unt v̄bū: et hi radices nō habēt. **Job.** xv. d. Non mit-
ter radicē in terrā: auferet spū oris sui. **Sap.** iiiij. a. Adulterine
plantatiōes nō dabūt radices altas. **Heda.** Multi audiētes
disputationē p̄tra avariciā vel luxuriā dicūt p̄ceptores seculi
et castos hoiles esse bōs: sed v̄bi species p̄cupiscibiles eoū
obtinib̄ p̄sērānt: mox recedit ab eis qc̄qd recte cogitauerūt.
Uū sequit: **k.** Quia ad t̄ps creditū: et in tpe tempta-
tōis recedūt. **Eccī.** xyij. d. A mane v̄sq̄ ad vesperā im-
mutabit tempus. **l.** Q̄d aut̄ i spinas cecidit: hi sūt q̄
audiērūt r̄c. v̄sq̄ ibi: et non ferūt fructū. **Roma.** vi.
d. Quem fructū r̄c. Sic construe. Seimen est verbū dei:
q̄d cecidit i spinas: et hi q̄ suscipiunt semen cadēs i spi-
nas: sūt illi: cū audiērūt et a sollicitudinib̄ r̄c. Similit
lege sequēte clausula. Et ad hūc modū poterū legere: q̄d: si
fuerit i duab̄ p̄mis clausulis. Posset q̄ri: cū diuitiē possesso
res suos oblectēt et voluptatib̄ resoluāt: quare p̄ spinas signi-
ficēt: R̄der Heda. Quia cū aculeis curarū possessorū mē-
tes confodunt: que aude quērunt: sollicite seruant. Versus.
Dives dūtias non congregat absq̄s labore: Nec tenet sine
metu nec deserit absq̄s dolore. Suffocat aut̄ sic dicit Greg?
et Heda: quia voluntates et diuitiē suis importunis cogita-
tionib̄ guttur mentis ne bōnū desideriū ad cor possit intrare
q̄si aditū vitalis flat̄ strangulat. Nota q̄ dī suffocare q̄si sub
faucib̄ occare. Est alī q̄si metaphorice dicitū: q̄r̄ sic p̄ suffo-
cationē gutturis suffocat spūs. i. sub faucib̄ occāt et artāt: ne
possit exire: sic amor diuitiā guttur mētis suffocat et claudit
ne bonū desideriū possit per illud intrare. Itē nota versus de-

spina. Serpentina domus lacerās odiosa colonis: Horida/
densa/tenet/riger/ardet/spina cruentat. **M**iere. xij. c. Mon est
pax vniuersē carnī: seminauerēt triticū et messuerēt spinas r̄c.
Esa. xxix. c. Sup humum p̄pli mei r̄c. **Esa.** xxix. b. Spine
congregat igni cōburent. Sequit: **m.** **Q**d aut̄ in terrā
bonam. Construe

sicut prius: i bonos 49. dis. c. i. s.
.s. auditores qui ver gibbosus
bum dei audire sara-
gunt et in ventre me-
morū recondunt: et
sic oportuno tempo
re fructū opationis
p̄ferunt/inter p̄spe-
ra et aduersa sc̄li hu-
ius patientes. n

His sunt q̄ in cor
de bono et opti-
mo audiētes ver-
bū retinēt et fru-
ctū afferūt in pa-
tentia: **Jaco.** j. a. Patiētia opus pfectum habet. j. xxii. d.

In patiētia vīa possidebitis aias vīas. **o.** **N**emo q̄t lu-
cernā r̄c. Tertia pars capituli: in q̄ ostendit mysteriū fidei. **Tertia pars**
q̄ multis occultū est: per apostolos reuelandū. Unde conti-
nuatur ei q̄d dictū est. **S. eodē.** Vobis datum est nosse myste-
riū regni dei: non quidem vt abscondatis sed vt manife-
stis. **p.** **A**utēm: id est quia nemo r̄c. Comparat autem lu-
cerne verbum p̄dicationis: quia sicut in lucerna duo sunt:
lux et testa: sic in verbo p̄dicationis duo sunt: sensus spūalis et
historia. **Prouerb.** vi. c. **V**ādatū lucerna ē: et lex lux. Et sic
lucerna illuminat domū: ita verbum p̄dicationis ecclesiā. **P**ō
lucerna pedibus meis verbum tuū: et lumen semitis meis. **P**ō. iiij.
Candelabry autem dicit ecclesiam. De quo **Eto.** xxv. c. Fa-
cies candelabry ducile ex auro purissimo. Facies et septē lu-
cernas et pones sup̄ candelabry vt luceat ex aduerso. i. pecca-
toribus q̄ sunt ex aduerso. **Zach.** iiij. a. Vidi: et ecce cādela-
brum aureum totum et lampas eius super caput ipsi. i. chris-
tus. De quo dicitur **Esa.** lxij. a. Saluator ei: vt lampas ac-
cendatur. Gas dicit timore humanū v̄l mūdanū: Lectū car-
nis voluptatem: sub quib̄ non debet abscondi lucerna: quia
nec timore mortis nec amore carnis debet abscondi verbum
p̄dicationis. **Prouerb.** xi. d. Qui abscondit frumentū maledi-
cetur in populis. **Eccī.** xxix. b. Ne abscondas pecuniam sub
lapide in perditionem. **Biam** **Matth.** xxv. c. reprehenditur
seruus qui abscondit in terra pecunia dñi sui. Hoc est q̄d
dicit: **N**emo lucernā accēdes. i. nemo habēt scientiā et
grām p̄dicādi. **q.** Opt̄ eā vase. i. timore vel cupiditate
sue negocio sc̄ulari. **Matth.** x. d. Molite timere eos q̄ occi-
dunt corpus. i. **L**timoth. ii. a. **N**emo militās deo implicat se
sc̄ularib̄ negocijs. **Deut.** xx. b. Quis ē hō q̄ plānuit vineā
et necdū fecit eā cōmūnē de qua vesci omnib̄ liceat: vadat et
reuertat r̄c. Quis ē homo formidolosus et corde pauidor: va-
dat et reuertat r̄c. Tales q̄dem non sunt idonei ad p̄llandū. s.
cupidi et timidi. **r.** Aut subt̄ lectū ponit: Lectū. i. desi-
dig: vel p̄emplatiōi: vel carnalis delectatiōi. **H**ec enī tria. s.
desidia/p̄emplatio/carnal delectatio/noīe lecti intelligunt. **D**e
p̄mo dī. **Prouerb.** xxvi. c. Sicut ostū vertis in cardine suo:
ita piger illecto suo. **D**e scđo dī. **Mat.** xxiiij. d. Duo i lecto:
vn̄ assumet: et alt̄ relinquet. **D**e tertio dī. **Matth.** ix. a. Sur-
ge tolle lectū tuū. Qui q̄ timore mortis vel implicatiōe nego-
ciū sc̄ularis p̄dicationē dimitit sub vase abscondit lucernā: q̄
dō desidia vel p̄emplatiōe v̄l carnali voluptate dimitit sub
lecto abscondit. Et vterq̄ male facit: si habet officiū: vt est p̄/
latus vel sacerdos v̄l doctor vel p̄dicator. **s.** **S**ed supra
candelabry ponit. i. in manifesto. **Matth.** x. c. **Q**d in au-
re audiatis p̄dicate super tecta. **t.** **C**Et intrātes videat lu-
men: doctrine et vite. Uita debet audiri in doctrina: et doctri-
na debet videri i vita. **Apoc.** j. c. Lōversus sūt vt viderē vo-
ce. **Abacuk.** ii. a. Scribe vissū r̄c. Ille p̄p̄tē sup̄ cādelabry lu-
cernā ponit: qui q̄d

Evangeliū scđm

Lilcam

Cernā ponit: qđ qđ ore docet i ecclia / p vītē altitudinē ostēdit.
Esa. xl. b. Sup montē excelsum ascēde tu q rē. **M**att. v. b.
Sic luceat lux vīta. i. doctrina/corā hoib: vt videat ope vīta
 bona/nō tm audiāt verba. **D**octrina sine vita est lucerna sine
 oleo. Et qđā. **L**ingua magniloq/ man' oiosa; doctrina luci/
 da et vita tenebrosa.

Matt. io. c. res est monstruosa.
Marc. 4. c. Itē lucerna ē chri/
 stus. i. Regl. liij. a.

Alt. t̄qd audiat;
Matt. 13. b. extingueret. i. ludeg^o

Marc. 4. c. cogicere christū an/
 teq' morere. Lan-

delabp est crux sup quā posic' fuit dñs qñ fuit crucifix'. Sub vase vī sub lecto lucernā ponit: q timore vel voluptate a p̄d/
 catō dñcē passiōis desistit. **J**ob. xvij. d. Terra ne opies san/
 guinē meū. Itē lucerna ē intentio. i. xi. e. Lucerna corporis tul/
 est oculus tuus. Hāc sub vase vel sub lecto et nō sup candela/
 brū ponit: q in ope vel p̄dicatiōe sua ad tempalia cōmoda vī
 carnalia oblectamēta nō ad christū intētionē reflectit. **M**ar.
 vi. a. Amē dico vobis receperūt mercedē suā. a **N**ō enī
 est occultū rē. q̄si anthypophora ē. Ipsi enī possēt et obiq'
 cere: immo debem⁹ occultare s̄bū dei: qz viles reputamur et
 abiecti et nō audem⁹ apparere in p̄spectu nobiliū. Ad h̄ ḡ obui/
 at dñs. q. d. nō p̄ter malā opinionē quā de vobis habēt de/
 berū desistere: qz licet modo viles appareatis i facie homī: tū
 qđ sitis innotescet p̄ operationē miraculop̄ i vita p̄senti et p̄c/
 pue in regno dei: cū dñs reuelabit abscondita tenebrarum. i.
Lor. liij. a. Dicit ḡ: **N**ō enī est occultū qđ nō manife/
 stet: nec absconditū qđ nō cognoscat: supple adhuc in
 vita p̄senti: et tunc p̄cipue cū dñs reuelabit abscondita cordū.
L. cl. oia erunt manifesta. Aliter. a **N**ō enī est occultū
 de actib⁹ nostris vel alioz. b **O**d̄ si manifestef. **S**oph.
 i. c. Scrutabor bierusalē in lucernis. c **A**ec absconditū
 de intentionib⁹ et cogitatiōib⁹. d **O**d̄ nō cognoscat. i.
Lor. liij. a. Veniet dñs et illuminabit abscondita tenebrarū: et
 manifestabit p̄silia cordis. **P**rouerb. xvij. d. Qui operis odi/
 um fraudulentē: reuelabit malicia el̄ i p̄cilio. **H**iere. xx. c. **L**o/
 fundens v̄hemēntē: qz nō intellecerūt opprobriū sempiternū
 qđ nunq̄s delebit. e **E**t in palā veniat. **D**aniel. vij. c.
Judiciū sedit et libri apti sūt. f **A**udite ergo: qñ quidē sci/
 entiē lumē accepisti: ad alios illuminādos. **G**idete ḡ quo
 audiatis. i. q̄ diligēt et q̄ intentiōe. q. d. dñs: attenti et diligēt
 audire et magis laborare. g **Q**ui enī habet: supple desi/
 deris seu amorē verbū audiēti. h **D**abib illi: sensus intel/
 ligendi. **E**ccl. vi. c. In oī animo tuo accede ad illā. i. sapiam
 et manifestabilis tibi. Itē q̄ habet iusticiā vītē: dabib ei intelligē
 tia scripture. **P**s. Lux ora ē iusto. Et alibi. A mādatis tuis
 p̄s. 96. intellixi. Itē qui habet voluntatē bñfaciēdi: dabib ei facultas
 bñ. p̄ficiēdi. **P**hil. ii. b. Deus ē q̄ opak i nobis velle et p̄ficerē.
 p̄s. 83. Itē q̄ h̄ gratiā: dabib ei glā. **P**s. Gratia et glā dabit dñs.
 i **E**t q̄cūq̄ nō habet: amorē p̄bi. j **E**tīa qđ putat se
 h̄e auferet ab illo. i. sensus intelligēdi siue intelligētia quā
 ex naturali ingenio se posse h̄e putat: qz eti naturali ingenio
 vel studio suo aliqd intelligat: hoc est licet aliquā habeat scie/
 tiā: nullā tñ verg sapientē dulcedēnē gustat: q̄ dicit qñ sapo/
 re. **E**ccl. vi. c. Sapia doctrina fīm nomē el̄ et i māltis nō ē ma/
 nifesta. Itē q̄ nō habet exercitiū doctrinae: auferet ab eo intel/
 ligētia. **M**att. xxij. d. Auferet a vobis regnū dei et dabitur
 genti faciēti fruct̄ el̄. **C**hryb. Quō p̄cedit: Si enī tollit ab
 eo quō nō habuit: aut si nō habuit quō tollit ab eo: Sed ita
 p̄cedit: Qui habet aliquē intellectū et nō facit cū illo iusticiā
 opantē ad glorīā dei: sed econtra circa res terrenas occupat
 eū: habens non videt h̄e: quis quantū ad deum n̄ habet
 qui deo n̄ fert: Sicut h̄o cuius oculi iniquitatē vident: ipse
 videns quantū ad deū cēcū dicit esse. **E**sa. xlj. c. Quis cēcū
 nisi q̄ vēnūdat̄ ē sub p̄cō suo: Nota q̄ d̄r in Glo. Ingēnō/
 sus negligēdo sapientia vera se p̄luit: qz p̄s habeat sc̄iētā

non tñ habet sapientiam: q̄ vere sapientia dicit̄ quasi sapore
 et locūditate: Qui enī negligit opari bñ/ nec delectat i eo qđ
 sc̄it. Sed qđ est q̄ deus p̄gris et negligentib⁹ audire verbum
 dei sepe acumen et subtilitatē i genū p̄star / et studiose audiēti,
 bus negat. Ut h̄ istū sit materia laboris et coronē amplioris:

illis occasio p̄gē su/
 storis. **T**ñ **B**eda.
Ideo desidiosus in/
 geniū lepe accipit: **W**ant
 ut de negligētia iusti **W**ant
 us p̄ntat: q̄ icre cō
 tēpsit: qđ sine labo/
 re assequi potuit: et **U**ta
 aliquid studiosus tar-

ditate intelligētē p̄misit: ut eo maiora p̄misit iuentat q̄ studiōs
 elaboar. i. **L**or. lij. b. Unusq̄s p̄p̄ia mercedē accipit fīm
 suū labore. Itē nota q̄ h̄ qđ h̄ d̄r p̄t̄ intelligi sp̄lit̄ dictum
 aplis et iudēt̄: vt qđ dictū ē: Qui h̄z dabit̄ eireferat sp̄lit̄ ad
 apostolos: qđ aut̄ dictū ē: Qui aut̄ nō habet rē: referat spe
 cialiter ad phariseos. Sed generaliter de oīb⁹ p̄t̄ intelligi.
Sequeat: k **E**lenērūt aut̄ rē. Quarta ps capituli vīb̄ qđ **Qua**
 dixerat verbo ostendit mystico exemplo. l. q̄ iudei solit
 terē adhērentes etiam sensum quem videbāt h̄e amittent.
Tñ **M**att. xxij. d. Auferet a vobis regnū dei rē. Et nō so/
 lū iudei sed oēs iudaicātes: De qđ dicit **J**ob. xxx. a. **E**gesta
 te et fame steriles q̄ rodebāt in solitudine squalētes calamitate
 et miseria et mandebāt herbas et cortices arbor̄. Et sic vīc
Chryb̄, quia diabolus vīdit q̄ christ̄ p̄suadebat p̄p̄lo q̄ esset
 fili⁹ dei: introduxit parētes el̄ carnales: vt q̄ illoz p̄templatio
 nē diuinitaris el̄ obscuraret naturā. Et cū nō possent intrare
 ad eū: venit yn̄ quasi diabolī aduocat̄: q̄ humano ore ver/
 ba diabolica loq̄ret: **M**at̄ tua et frēs tui foris stāt̄. Tūc
 s̄esus quasi asp̄cieſ ad hoīem: sed vere diabolo loquēatur:
Que ē inter mea rē: nō spernēs neq̄ erubescēs carnalē gene/
 rationē: sed volēs p̄reponi sp̄uiale generationē carnali. **A**lle
 Allegorice. **W**ater ieuſ synagoga: frātres: iudei: q̄ veniūt vīz
 ad ipsū sed nō intrant: qz iudei insitētes sp̄uiale intelligentiā nō
 habent. **O**ralif autē mater ieuſ ē oīs q̄ verbo vī exempl̄
 in cordib⁹ p̄mōt̄ generat̄ deū. Frater aut̄ ē q̄ fact vo/
 luntatē p̄t̄ q̄ in celis ē. Et sic tūc diabolus q̄ p̄sentiā parē/
 tum carnalū voluit obscurare diuinitatem christi et impēd̄re
 eius p̄dicationē: sic modo multo p̄ platoz obscurat̄ digni/
 tēm leu sanctitatē per amorem parentū quos adduct̄ ad illos
 vel de nouo innenit. **M**ulti em̄ clerici sunt qui nulos habent
 parentes q̄d̄i paupes sunt: sed q̄cito p̄mōt̄ in aliquam
 dignitatē incipit̄ ventre ex oī parte parentes. Vnde mirat̄
Esa. lxij. c. Munq̄d parturiet terra i die vīna: aut parentē gens
 simul: Et. i. f. Adducēt omēs fratres vīos de cunctis genti/
 bus donū dño in equis et q̄drigis et i lecticis et in mulis et car/
 rucis ad montē sanctū meū. i. ad ecclesiā/ vel ad domū episco/
 pt. Sed qđ dicit ecclesia super h̄. **E**sa. xlj. f. Quis genuit mi/
 bi istos: ego steriles et nō parēs: et istos q̄s enutrit̄: ego de/
 stituta et sola: et isti vīb̄ erant ante. i. p̄motionem episcop̄:
 Sed certe bon⁹ p̄zlat̄ facit sicut christ̄ fecit: sp̄uiale cogni/
 tationē p̄reponit carnali: maxime in bñsc̄iōnē collatione: Sicut
 dicit **P**s. Non p̄gregabo zuētūla eoz de sanguinib⁹. **U**lio p̄s. 5.
 qn incurrit illā maledictionē **A**bacuk. q. c. **A**q̄ qui edificat ci/
 uitatē in sanguinib⁹ et p̄parat vīb̄ in iniçate. Quare autē
 sp̄uiale cognitio debeat p̄reponi carnali: dicit **C**hryb̄. Car/
 nalis cognitio non volentib⁹ nobis neq̄ scientib⁹ contingit:
 nullus enim elegit culus sit fili⁹ aut cognat⁹. **J**ob. xxvii. c.
Sciebas tunc qñ nascitur⁹ es̄es: Sp̄ualem autē cognitioē
 vīnusq̄s sibi acqr̄it: et ita in cognitioē sp̄uiale est n̄ibilomin⁹
 ergo: k **E**lenērūt autē ad illū mater et frātres: id ē
 cognati eius. l **E**t nō poterāt adire eūm p̄ tur/
 ba. Sic turba carnalū cogitationū aut ſecularis negotiatio
 nū impēdit ire ad ieuſum. **T**ñ nota: Turba retardat parentes
 adire ieuſum: vt hic et **M**arc. lij. d. Item impēdit cēcū ne ieu/
 su cognoscat: **J**ob. v. b. Itē obstat gacheo/ne videat ieuſum
 i. xlj. a. Itē vīat̄

G 5. xiiij. a. Ite vlam p̄cludit ferentibus paralyticū: Marci. iiij. a. Ite differt suscitationē mortue puellę: Matth. ix. c. Ite p̄rogat illuminationē cęcī: Marci. viij. c. Item vult ielum rāpere in regem. Job. vi. b. Item comprimit et affligit chris-
tū. i. eodem. g. **a** Et nunciatum est illi. Chrys. Venit aliquis: id est dia-
boli aduocatus qui
boc ei nunciaret. **b** Et nunciātū ē illi: Māter tua
et frātres tui stāt fōris volen-
tes te videre. Qui respōdēs
dixit ad eos: Māter mea et
frātres mei bi sūt q̄ verbū dei
f audītū et faciūt. Factū ē autē
s in vna diez / et ipse ascēdit in
nauiculā: et discipuli ei⁹ / et ait
k ad illos: Trāsfretēm⁹ trās sta-
gnū. Et ascēderēt. Māuigātib⁹
m aut illis obdormiuit: et dēscē-
dere ielū: nec tū vo-
lunt itare. Prover. xiij. a. Vult et nō vult piger. **e** Qui re-
spōdēs dixit ad eos: mater mea et c. Roma. ij. b. Mō
auditores legis sed factores iustificant apud deū. Job. xiij.
b. Si hēc scītis / beati eritis si feceris ea. i. xi. d. Beati qui au-
diunt verbū dei et custodiunt illud. **f** Factū ē autē. Quin-
ta pars: in qua mare et venti compescunt / et apli arguunt q̄
plente dño timuerūt. Sed nō est mirū si tūc timuerūt q̄ po-
stea plurib⁹ vīsis miraculis eū dimiserūt: sicut dicit Job. xix.
b. Moti mei quasi alieni recesserūt a me tempore. i. passiōis:
de q̄ mystice h̄ agit sub typo nauicule. Utru autē hēc trāsfra-
tio discipuloū siue nauigatio et dñi obdormitio continue se-
quaſ post p̄dicā: nō habet expressū ab euāgelista: Sed quō
intromisit / elegantē dictū est: Factū ē autē i vna dierum.
In hac autē transſretatione agit christus opera q̄ ipsum verū
deū et verū hoīem p̄bāt. Per obdormitionē em̄ veritas hu-
mane nature in eo euidentē apparuit. Per sedationē vēto:ū et
sticē ſēpeſtū potētia deitatis inotuit. **M**ystice: Māre mūdū
exprimit inter p̄spēra et aduersa fluctuantē: q̄ tenebrosus est
quātū ad p̄spēratē in q̄ minus sibi homo puldet: et amar⁹
quātū ad aduersitatē. Māuis q̄ discipuli ferūt inf̄ p̄cellas ma-
ris: significat crucē: cui⁹ tripli beneficio de hmōi naufragio
enauigat ecclesia ad portū eterne beatitudinis. Mā p̄ passio-
nē redimis: p̄ fidē passionis fūda: vexillo crucis munit. Dis-
cipuli cū eo ascēdentes nauē: significat oēs vestigia christi
ſequētes. Unde Matth. xvij. d. Si quis vult venire post me
et. T̄rib⁹ autē modis tollit crux christi: Uel p̄ cōpassionē pri-
mi. Ubi apostolus. ij. Cor. xi. g. Quis infirmatur et c. Uel p̄
matyrū tolerantiā: Uel per p̄pīe carnis macerationē. Māuis
gantibus ligat discipulis. i. fidelibus q̄busq̄ fluctus ſeculi cal-
catib⁹ / et ad portū ēnē beatitudis tēdētib⁹ / ſpūſſeti flatu vel
grīo conatu: vt sit grīa ſpūſſanci q̄si p̄ velo / liberū arbitriū
q̄si p̄ remo. His nāq̄ duobus nauis impellit: dñs obdormit
i cruce. i. tēpus dñicē p̄ſſiōis aduenit. Qui cōgruit qđ Mar-
cus. liij. d. dicit: hoc nocte factū: mystice significans occa-
ſum veri ſolis ipso in nauī dormiente. Procellē in mare de-
ſcendunt: quia eo in cruce mortuo / p̄ſſectiones in discipulos
infurgunt: et in ecclesia ſcādala emergūt: de ei⁹ morte discipu-
li turbabank timētes ne resurrectio differet: qđ si fieret / fides
in p̄petuū periclitareb̄: Memo em̄ crederet hoīem mortuum
deū esse: niſi cito resurgeret. Tēpeſtate aq̄ facit ceſſare: q̄ rā-
bilem iudeoꝝ morti ei⁹ iſſūtātiſ ſurgēs labefacit. Discipu-
li turbabank timētes in nauī de fidei modicitate dñs arguit: quodāmō
els p̄dices qđ post resurrectionē ic̄rēpādo ait: O ſtulti et tardī
corde ad credēdū et c. Nic. g. **f** Factū ē autē i vna diez / no-
tabili et venerabili: g. **g** Et ipſe: p̄sonaliter non q̄ vicariū: aſ-
cēdit i nauiculā. i. i. crucē: cui⁹ b̄ficio ad līt̄ celeſtis patre
quenit. In q̄ christ⁹ vna cū ſuis paſſus ē. Ubi ſeq̄t. h. **h** Et di-
cipuli ei⁹. Matth. xvij. d. Qui vult venire et c. Sap. xiij. a.
Exiguo ligno comittit hoīes aias ſuas et trāſeunteſ mare p̄

ratē liberati ſūt. Beda. **i** Si ſeu nauē ascēdit: q̄ ſigno domi-
nię crucis imbur⁹ ſeculi relinquere diſponit. **j** Et ait ad
illós: trāſfretem⁹ trās stagnū: et ascēderūt in mare
vel stagnū ad trāſfretrādū. Aboralt. **k** Trāſfretem⁹ Moraliter
trās stagnū. i. trāſeamus mūdū mētis cotēptione: ſic aq̄

la q̄ vltra mare con-
tēplaf escā ſuā: ſicut
d̄ Job. xxxix. d. In
arduit ponet nīdum
ſuū aq̄la. ſ. et nīde cō-
tēplaf escā ſuā. i. chri-
ſtū: et de longe oculi
et p̄ſpiciūt. Ad hūc
trāſitū ſpūalem inui-
tat nos dñs cū dicit:
Trāſfretem⁹ trās
stagnū. i. trāſeam⁹ **l** Matth. 8.c.
mūdū mētē / vel etiā **m** Marcl. 4.d.
corpoſe deſeramus;
qđ eſſet perfectius.
Bartb. iiij. d. Geni-

te post me: faciā vos fieri pſſatores hoīim. Eccl. xliij. c. Qui
enauigant mare. i. calcāt mundū / enarrant pericula eius. Per
stagnū autē ſignificat mūdū: q̄ ſtāt in malo. Ubi. j. Job. v.
d. Mūdū in maligno poſit⁹ ē. Per ventos autē ſignificatur
mūdū vel carnis vel cordis vel dēmoni vāng temptationes:
De qb⁹ dicit Dasi. vij. a. Ecce q̄tuor venti cēli pugnabāt in
magno mari: et q̄tuor vēhemē ſtrītūt de mari. Job.
j. d. Repente ventus vēhemē irruit a regione deserti / et con-
cussit q̄tuor angulos dom⁹. Ibi Greg⁹. In domo mētis vē-
hemē vētus q̄tuor angulos cōcurit: cū fortis temptationis q̄t-
tuor virtutes quatit. Sequit. **l** Māuigātib⁹ autē
illis obdormiuit. In q̄ facto verus hō inōſtratur. Māſtī
ce dormiuit in cruce. Ps. Ego dormiui et ſoporatus ſum et **Ps. 3.**

m Et dēſcendit p̄cella vētī. ſ. tēptatio-
nū ſeu afflictionū aut pſſectionū in stagnū. Sic chri-
ſtus ſi obdormiat in corde tuo p̄ torpore aut reperorem: ſtātū
dēſcedit p̄cella cogitationū: ſicut in poto frīgido vbi ſuit aliq̄
pinguedo cōgregant ſuſce: ſ. tūc oportet cōcutere potum et
diſſuſtūt ſuſce. Gen. xv. c. Abraam abigebat aues et. n.

o Et cōplebatur. Ad litteram nauicula fluctib⁹. M̄yſtice
id ē ecclēſia pſſectionib⁹. **o** Et periclitabāt / discipuli
in nauī. Nota Glo. Bede. Merito turbabank nauis in q̄ p̄ditor
est cū bonis: et q̄ ſuī ſerīt ſirmi fuerant turbabank alienis: q̄
qīq̄ p̄pter merita malorū turbabank boni. q. d. discipulis nau-
iſtātib⁹ vacillat nauis ſere vīq̄ ad ſubmersionē. Et non mirū
ē cū ſtātū ſuſce eſſet p̄ditor. i. Iudas q̄ lā p̄ditionis neq̄cīā
animō ſe p̄perat: qđ inde pater: q̄ in Glo. d. p̄ditor: nō quia
futur⁹: ſed q̄ lā eſſet / q̄ nemīnē dannat de⁹. i. p̄cti arguit an-
teq̄ peccet. **p** Accēdētes autē p̄cib⁹ / et desiderijs atq̄ ſuſ-
p̄tūt: ſuſcitaerūt eū / dicentes: H̄ceptoſe perim⁹. q

r At ille ſurgens increpauit ventum: id eſt diabolū.
s Et tempeſtatem aquę: id eſt tribulationis: De qua
Ps. No me demergat tempeſtas aquę. **t** Et ceſſauit
tempeſtas / et facta eſt tranquillitas. Eccl. xxxix. c. In
verbo eius ſtātū aq̄ ſicut congeries: et in ſimone oris illī ſicut
exceptoria aq̄rū: q̄m i h̄cepto illī ſlacoꝝ ſit. Hiere. v. e. Qui
poſult arenā terminū mari. i. tribulationi h̄ceptū ſēpētū.
Job. xxvij. a. Quis conclusit oſtī ſtātū. Et. j. Posui ve-
ctem / et oſtī / et dixi: vīq̄ huic venies / et non p̄cedes ampli⁹. t

Dixit autē illis: vbi ē fides vīa: q. d. ſi haberetis fidē nō
timēretis: ſ. potius vētō ſ. mare placaretis. i. xvij. b. Si ha-
bueretis fidē ſic granū ſinapis et. **v** Qui timētes mira-
ti ſūt adiuicē dicentes: q̄ ſuſce et c. Beda. Non di-
cipuli: ſ. nauē mirat / et alij q̄ i nauī erāt. Ubi Matth. viij. d.
Porro hoīes illi mirati ſūt / dicentes: q̄lis ē h̄: Qđ ſi discipu-
li dicimus fuſſe turbatos: merito ſ. ipsi hoīes ſunt appella-
ti. **x** Quis putas ē h̄: q̄ ſ. vētis: mystice. i. demoni-
bus. **y** Imperabat et mari. Beda: mūdane motioni. **z**
Et obediūt ei: velint / nolint: ad ſtam. Et b qđ h̄ d̄: Etēt et
mare obediūt

Evangeliū scđm Lucām

Lmare obedīt ei qđā heretici dogmatiçauerūt esse sensibilia; quox error arguit in Glo. Bede. Sunt enim insensibilia/ sed deo sunt sensibilia; quoniā sustinēt elius maiestatē et imperiū sicut animata: et de his operatur ad munū suum sicut de illis:

Sexta pars In quo facto verus deus monstratur. a Enauigauerunt autē. Sexta ps capituli lq tria miracula christi ponūt. Primo liberatio dēmo-

naci: secundo curatio emorosiss: ter/ tio suscitatio puelle: Per q̄ tria peccata principalia designātur. s. superbia/luxuria/auracia: ad que venit curanda filius dei in mūdū. Cōtra que tres virtutes secum atrulit: humili- tatem/contra super- biā: paupertatē/contra auariciā: virginitatē et vīte asperitatē/ luxuriā. Unī Threfi.iiij.c. Recordare paupratis et trāgressio- nis meg/absinthiū et sellis. Primo autē ponit liberatio dēmo- niaci: nā p̄ dēmoniū superbia significat q̄ ē p̄mū vītiū. Et recte per dēmonium superbia designat: Interpretatur em dēmo- nium sufficiens iniquitas: et superbia principiū ē et origo omniū iūq̄atū. Unī Lob.iiij.c. Superbiā nūcī i tuo fēsu aut i tuo fōbo dominari p̄mitras: In ipa emūlū lūp̄st oīs p̄ditio. Itē Eccl.x.b. Inītū p̄ciū oīs superbia. Itē dēmoniū interprat oīs sc̄ientia: et scientia q̄n ē sine charitate/superbia generat. Unde.j. Cor. viij.a. Scientia inflat/charitas autē edificat. Fa- cit etiam insanire scientia aliquando sic dēmoniū. Acl. xxvi. f. Insanis paule r̄c. Prēterea: dēmonium facit hominē de- nudare se: sic superbia denuadat superbū per tactantia et ostē- tationem. Hiere. l.c. Primus comedit eum rex assur/nouissi- mus exossauit eum nabuchodonosor rex. Elsa. xxix.a. Leta- tus est super eis ecechias rex et ostendit eis r̄c. Item dēmo- niacus se reputat sapientem: et omnes alios reputat stultos: sic superb⁹. Eccl. x.a. In via stultus. i.superbus stas in altū cū sit ipse iſip̄les oīs stultos estimat. Itē dēmoniac⁹ oīs de- spicit et deridet: sic superbū. Prouer. xiij.a. Ambulās recto stinere et timēs deū despici ab eo q̄ infamī gradis via. Gerasa interprat̄ coloniū enīcēs: vel aduena: vel appropinquās: et signi- ficat mūdū q̄ adueniente dīo/colonī suī. i.diabolū a se eicē. Unī Joh. xij.e. Nūc p̄nceps hui⁹ mūdū enīcēs soras: et ita ad uena. i.p̄ctōr q̄ p̄us lōge erat a deo/fact⁹ ē appropinquās. Unī Eph. iiij.d. Jā nō estis hospites et aduene r̄c. Dicit ḡ. Enauigauerūt aut̄/discipuli. s. cū fēsu. b. Ad regionē ge- rafenoꝝ: p̄ quā significat mūdū: vt dictū est. Eccl. xiij.c. Qui nauigant mare enarrant pericula ei⁹. Ad Iram/sicut dīc Beda. Gerasa cluitas est arabie inferioris: nō illī de q̄ magi- luta mōtē galaad vbi iacob cōphēlū ē labant. Ben. xxij. d. In tribu manasse: nō longe a stagnō tyberiadis. Unī seq̄t. c. Que ē cōtra galileā: et cum egressus esset ad ter- tam/ occurrit illi vir qđam. Matth. viij.b. dicit q̄ duo occurrerunt ei. Ad hoc dicit Ambro. q̄ vnus erat clarior et famosior: p̄ q̄ marie dolebat illa regio: et q̄ sanato fama exiuit latior: et hūc solū cōmemorat lucas et Marc⁹. v.a. Matthē⁹ vero vtrūq̄ cōmemorat. Et vtrūq̄ mysteriū ē idē: Mā sic p̄ vnū significat p̄līs gētīlīta et p̄ duos. Hervynū qđē p̄lī vnu- nē i errore: p̄ duos vero q̄ de duob⁹ filiis noe. i.chā et iaphet p̄dierunt. Et vn⁹ et duo sanant: q̄ p̄līs christian⁹ q̄ a gētīlī ve- nit et vn⁹ ē et duo: vnus est p̄fēlī vnitatē. Acl. iiij.f. Multitudinis credētū. i. Cor. ix.d. Oēs qđē currunt r̄c. Joh. v. a. Unus descendit in piscinā et sanabat. Duo, p̄lī geminū mā- datū charitatis: vel, p̄lī actiuos et cōtēplatiuos. Aboraliter Per vnū dēmoniacū q̄ occurrit fēsu: significat p̄ctōr: astū q̄ occurrit plato suo volēti sanare ipsū: q̄druplicat. s. p̄ appellatio nē p̄ munērū largitionē: p̄ falsam excusationē: p̄ similiū vel maiorū criminū oppositionē. Mā cū plar⁹ vult corrigere pec- catorē clericū: statim appellat dicens cū paulo: Acl. xxv.c.

Glo. Bede. Ge- rasa ciuitas est r̄c. Ab ipso p̄ ne mundū ero- dio/itellige post diuinūmā a r̄c. Quib⁹ p̄mi pa- rētes r̄c. Argu- mētū q̄ adā ha- buit dēcētes an- cassū. Hec stola vestis virtutis filio. j. xv.

Doraliter

Cesarē appello: et hīlati defacili deserūt appellationi: Respō, dēt em̄ sicut festus respōdit paulo. Cesarē appellaſti ad cesarē ibis. Itē p̄ munera occurrit aliq̄i plato et derelict̄ correptio. Eccl. xx. d. Exēria et dona excecat oculos iudicū et q̄si mu- tur in ore auert̄ correctiones eoz. Itē p̄ falsā excusationē. Job. xxxi. d. Si abscondi q̄si hō p̄cm̄ meū r̄c. Per similiū vel maiorū criminū oppositionē. Eccl. xxij.c. Nō pecca- cator vitabit correptionē r̄c. Dicit ḡ. o

Occurrit illi vir cīdā q̄ habebat dēmoniū. An- nus mod⁹ habendi sic hō feb̄i habet. e. Vātēporibus multis: quo nota tur p̄ciū viurūrūtis. **E**

Uñ etiā malus osidit miraculū. Ben. Pr̄ca sensū p̄dicant in qđ. Et vestimentō/virtutū. s. non induebat: De qb̄ Eccl. ix.b. Oī tempore vestimenta tua sint candida. Apoc. xvi.c. Beatus q̄ vigilar et custodit vestimenta sua ne nud⁹ am- bulet et videat turpitudinē eius. g. Recip̄ i domo mane- bat. i. ratione seu i sciētia. Prouer. xxvij.c. Expellit hoīem de domo stillicidiū/fum⁹/litigosa mulier. Prouer. vij.b. De retrī garrula et vaga q̄rēs ipanēs nevalēs i domo cōsistere pedib⁹ suis. b. Sed i monumētis: vt doceret diabol⁹ he- resim q̄ anime hūnt dēmonēs. Moalif. In monu- mētis. i. fetore malicie v̄l cū p̄ciōlīb⁹. Baruch. Quid ē si q̄ in traūmīcop̄ est: in ueterā in tra aliena coīq̄nat̄ es cum mortuis/deputat̄ es cū descēdētib⁹ i infernū. P̄s. Qui edu- cit vīctos i fortitudine r̄c. k. Is. vt vīdit fēsu p̄cīdīt p̄s. aī illū: iuit̄ nō ex humilitate. l. Et exclamās: coact̄ nō sp̄dane. m. Gōce magna dixit: Quid mīhi et tibi īcēs fili dei altissime: q. d. nulla cōcordia mei et tui: iō non venisti pacifice. vīl. Mon ē volūtar⁹ p̄fessio: b. necessitatē exp̄ toris: q̄r̄ timet el⁹ p̄sētā. Et i hac dēmonis p̄fessione cōsu- dī arrīus et iudet. Arrīus em̄ dīc̄ chīstī esse purā creaturā et diabol⁹ dei filiū p̄fitet. Itē iudet dicit: In beelcebub p̄ncipe dēmoniorū enīcēt dēmonēs: et diabol⁹ dīc̄: nihil sibi et illi cōmu- ne. q. Cor. vij.d. Quē p̄uētio chīstī ad belial: Et q̄ ad h̄p̄to res sūt arrīus et iudet q̄ diabol⁹. In bātū notaq̄ v̄l peccator sciol⁹ fi vult recipere correctionē p̄ plato. Eccl. xi. b. Qui odit correctionē vestigī ē p̄ctōris. n. Obsecro te ne me torqueas. Forte ex p̄sētia chīstī sentiebat tor- mētū. Tel herat et tormentū/cessare a lesionē hoīis et extre ab hoīe. o. Precipiebat em̄ sp̄u imūdō vt exire ab hoīe. Sed exēndo peccauit diabol⁹: ergo p̄cep̄t vt pecca- ret. Solo. Nō seq̄t. Tel dīc̄ q̄ extre nō ē p̄cīm̄ ei: s. cū pec- cato. Aboralit. Spirit⁹ imund⁹ cui p̄cep̄t ab hoīe extre est sapientia carnis/sapīa mūdī/sapīetia vanitatis: q̄ hoīea faciliū iūsidos: de qb̄ dīc̄ Jaco. iiij.d. Nō ē ista sapiētia desūtū de- scendens: s. terrena/aialis/diabolica. Apoc. xvi.c. Vidi de ore pseudo p̄phetar extre tres sp̄us imūdōs in modū ranay: sūt em̄ r̄c. p̄. Multū em̄ tēporib⁹ arripietabat illū. l. diu fuerat i eo: iō cū malore difficultate exhibat. Beda. Tāto faciliū/ingū diabolī rūpīlī: q̄nto cīt̄ el⁹ dīfūmū cīt̄. Eccl. v. b. Ne tardes cōverti ad dīm̄ et ne differas de die in dīem. q̄

Et vinciebat catenī et cōpedib⁹ custodit̄: ad lit- terā. Mystice: catenē quib⁹ dēmoniac⁹ erat ligat⁹: signi- ficat leges qb̄ gētīlī p̄līs vrebāt. Habuit em̄ p̄pīlas leges q̄ bus rūpīt̄ effrenata libertate in ḡlibet scelerā raptabat. dīc ḡ. q̄. Et vinciebat catenī: p̄cep̄lī. Et cōpedib⁹: phibitionib⁹/custodit̄. s. Et ruptis vinculī: p̄cep̄t̄ et phibitionū. Hiere. v.g. Ecce hi simul cōfrēgerūt iugū/ru- perūt̄ vincula. t. Agebat a dēmonio i deserto. Alle- gorice. Ambro. i loca sp̄uālū virtutū iſcētā: sic, pfuḡ a le- ge: discretus a p̄phetis/remot⁹ a grā. In talē locū libent vul- diabol⁹. Deut. xxij.b. Inuenit cū i loco hororis et vastē so- cūdūtū. Interrogans

Lituidinis. a **I**nterrogauit autem Christus. Unus de quo agit Lucas: quod erat celebrioris famae/ grauius vexabat: et demon vexans eum rogabat dominum ut non torqueret eum. Dominus exaudita petitione eius querit ab eo quod sit nomen eius. Querit autem non quasi ignorans: sed quod in profano demoniaco nouerat esse multitudinem de-

monum: vult extorqueret ab eo confessionem multitudinis: ut audita liberatione demoniaci ab obsessione tante multitudinis in alio apparearet iustus libertantis. Unde dicitur: Infrogauit autem illum Iesus dicens:

Quod tibi nomen est? At ille dixit: legio. Non erat legio nomine diaboli: nec risidit diabolus iterum in interrogacione domini: sed quod frustra vis me evadere: quod plures sumus: et si vnde exit alii remanebunt. Quodammodo etiam arguit dominus ex responsione sua cum dicit: legio. q. d. legio sumus? i. multi sumus? et multitudinis non est credibile nomen.

Quia intrauerunt demonia multa in eum. Verba sunt evangeliste. q. d. euangelista: ideo dicit: legio sumus: Quia vero. Similiter confessor genus et nomen peccati debet inquirere a peccatore: non primo nominare: ne forte adisceret quod prius nesciebat. In quo atque unusquidam confessores: qui dicunt confitentibus: fecisti hoc peccatum aut illud: et nimis inquietantes quoniam facilius nouos peccatores: quod debebatur facere nouos homines. Deut. xxviii. b. Cum repentes a primo tuo re aliquam quam debet tibi: non ingredieris domum eius ut pignus auferas: sed stabitis foris et ille profert tibi quod habuerit.

b **A**t ille dixit: legio. Similiter risidit unusquisque postea factus epus: cuiusdam qui prebeat ab eo: quod probandas haberet: et inquit ecclesiis est beneficiarius: et risidit: quod vultus: Legio inimici nomen est. Multi possunt adhuc risidere similiter. Apoc. xiiii. d. Faciet oes habere characterem bestie in manu dextera aut in frontibus suis: et ne quis possit emere vel videre nisi habeat characterem nois bestie aut nomen aut numerum nois eius.

Quia intrauerunt multa. Multa demonia in uno homine: sicut multa pericula in uno pectori. Unus. v. cod. a. de magdalena de quod exterat septem demonia. Glo. i. virtus invicta quod plena fuerat. Sed cum multa demonia erat in uno solo homine: quod non fuerunt in uno porco solo. Risi: Ut plus noceret intrauerunt in multis porcos: sed plures in uno homine ut magis torqueret. Videlicet quod diabolus non poterat expugnare hominem: sed plures venerunt simul. Itē multa demonia in uno homine: sicut multe scientiae quod ipsius facilius insaniuntur: sic dicit rex agricola paulo. Eccl. xxvi. f. Seqt. d **E**t rogabat illum ne iperaret illis ut in abyssum iret. Nouerat enim demones in secundo aduentu domini se mittendos in gehennam: nec nouerat ista conjecturando futura predicatione: sed ex testimonio prophetarum. Zach. xlii. a. Spes inuidus auferat de fratre. Reg. v. a. Non est satan vero. Maum. j. d. Non adiicit ultra ut gressat in te belial: vniuersus iterum. Itē videlicet quod demones se humiliauerunt domino rogando ipsum. Contra Ps. Supbia eorum quod te oderunt ascendet semper. Itē Elsa. xliii. d. Ascenda in celum vero. ubi dicit Glo. quod adhuc id est sibi arrogat. Ergo non quod le humiliat aliquid rogando dominum. Solo. Ista rogatio non fuit nisi desiderium nocendi et exprobrandi hominum: ex quo oriebatur timor amittendi potestatem habendi et descendendi in infernum: quod duo exprimitur hic per verbum rogandi.

e **E**rat autem ibi rex porcorum multorum pasceturum in monte. Marc. v. b. die porcos circa montem suffuse. Aug. De ratio grege aliis in monte: aliis circa montem. Erat enim duo milia: ut dicit Marcus. f **E**t rogabat eum ut pascueret eis in illis ingredientibus. Non quod poterat nocere porcis nisi permisisti: multo fortius nec hominibus possunt nocere sua potestate. Unus Elsa. i. g. dicunt demones homini: Incuriare et trahere. Hieron. Non est timendum hominis quod non potest vincere nisi volenter. Heda. nulli qui more porci vixerit: diabolus in eum potestate non accipit: nulli forte ad tempore: ut dicit Ambrosius. ut patet in Job. Itē nota quod non nisi permissa petitione permituit dominus demones in porcos ingredi: in

quo significat quod neminem damnat nisi ipse prout merito erit: et dominum ad sui damnationem provocauerit. Tunc habes de primis parentibus et manib[us] et pedib[us] sibi mortem accesserunt: Sap. i. d. Multi dicunt plato sic diabolus dixit dominus: Si tu excidis nos a demoniaco ibimus in porcos. i. si tu auferas a nobis fornicarias erimus adulteri vel forte peiores. Si autem Matt. 8. d. seras negotiations Marci. 6. b. erimus usurarij: quod si necesse sit ipsos esse malos: et nihil sit me datum iter duo mala. Isa. xxxiiij. c. Qui fuderit a facie formidinis cadet in foueā ceterā.

g **E**t pascit illos trare in porcos. Chrysostomus. Quare fecit quod demones rogauerunt dominum. Non pascit ab eis: sed propter tristitia. Primo ut ostenderet hois dignitatē: quod propter duos hois duo milia porcorum perire voluit. Haec est ratio Hieronymi. Secunda est: quod dominus porcorum ruit amittere porcos: quod nimis diligebat eos. Itē ut porcorum ruit pascit fieret dominus et alijs salutis occasio. Haec est ratio Bede. Damnificavit ergo dominus dominos porcorum: sed in temporalibus cōmodis pascit hoīm cōmodū quod ex pasciture porcorum in mare secutus est. Pastores enim nūc iacobant hoīb[us] ciuitatis et auditio intraculo mīti crediderunt. h **E**xierunt ergo demonia ab homine et intrauerunt in porcos. Chrysostomus. Qui porcini sunt hois ab actionibus demonum facile capiuntur. i **E**t impetu abiit rex porcorum pascens. i. valde pascens: ut sit una dictio: vel possunt esse duas dictiones. k **I**n stagnum et suffocat est. i. submersus. Ambrosius dicit per porcos significari homines luxurientis actibus deditos. i. luxuriosos: in quod demones maxime recipiunt potestatē: propter peccati vilitatē: et quanto pasci vilius est: tanto diabolo gratius est. Unus Job. xl. dicit de behemoth: Sub umbra dormit in secreto calami in locis humectibus. Et merito per porcos significari luxuriosi. Porci enim non delectant nec gescunt nisi in luto: sic et luxuriosi. Unus iij. Pet. iiij. d. Cōsurgit illi vertus puerum: Canis reuersus ad vomitum et sus lota in voluntario luti. Proverbi. xi. g. Circulus auroreus in naribus mulier pulchra et fatua. Quia scilicet sus in lumen figeret circulum aureum si haberet in naribus: ita luxuriosus pulchritudinem quam deo dedit ei figura in lumen luxuriam et de domino deo deest. Unus Eccl. xxv. b. Perfeca eras in decoro meo quod posueras super te: et habes fiduciam in pulchritudine tua formata es in nomine tuo. Sunt autem tria genera porcorum. Sunt triplex genus enim porci domestici: porci silvestres qui vocantur apri: et porci porcorum spinosi. Porci domestici sunt publici fornicarii: Porci silvestres: quod de die latet in silva et de nocte exeat: sed sacerdotes fornicarii et hypocritae: qui in die latet: sed nocte faciunt quod non coenuntur. Job. iij. c. Qui male agit odit lucem et non venit ad lucem ut non arguatur opa eius. Eph. v. c. Molite cōmunicare opibus instructuosis tenebras. Quod enim in occulto sunt ab ipsis turpe est dicere. Porci spinosi sunt sodomites quod ex obliquo ex se sagittas detractionis emitunt contra canes qui insequeuntur eos. i. propter predicatorum. Ps. Alienati sunt peccatores avulsa: errauerunt ab vite. Ps. 57. ro. locuti sunt falsa. Et ideo quod pauci sunt qui velint sustinere detractiones: pauci sunt qui hoc vitium persecuantur: quod iter oīa magis displaceat deo. Unus Augustinus. Quod propter hoc vitium quod erubescens filius dei humanam naturam sere desinet assumere resplam. Gen. xvij. c. Clamor sodomorum et gomorreorum multiplicatus est per eos aggrauatus est nimis: descendat et. Unus Gregorius. Quāta enormitas vitis quod scientia oīa dubitare cogit.

l **S**ed omnes leges falsi dicitur. m **E**t impetu. Origenes. Vnde letat ritus pascens. k Expositio littere Abiit rex porcorum. i. luxuriosorum: qui sicut porci adiuicē congregantur ut faciat quod non coenuntur: sic dicit Proverbio. i. d. l **P**ercepit: nullo ordine obseruato: sed ibunt immo precipitabunt in locum ubi nullus ordo: sed semper horror inhabitat. m **I**n Job. io. d. stagnum. i. in infernum. Apoc. xx. d. Qui non est inuenientur in libro scriptorum: missus est in stagnum ignis. n **E**t suffocat est in morte. o **2** **N**on te subita

Evangeliū secundum Lucam

G Scđm leges falsi monetarij morte plectūt. Ergo et tales qui monetam summi regis falsant: Relinquunt eim fabricam naturalem maris et feminam: que est coniunctio naturalis. Unde Gen. i. d. Mascalum et feminam tecum et benedixit eis dominus: Crescite et multiplicamini. Iste autem se invicem turpiter abutentes genus humanum quantum in

Matt. 8. d.
Mark. 5. b.

ipsis est diminuunt: et ideo econtrario sunt maledicti. Gen. xl. x.

a. dicit ruben: Effusus es sicut aqua non crescas. Levit. xvii. b.

d. Cum masculo non comicearis coitu summineo: quia abominatione est. Thren. v.

c. Adolescentibus impudice abusi sunt tecum. Justinianus. Si vir nubat in viru ilurgat

leges armatur tuta/ vitor gladio feruntur. Gen. xix. c. Pluit dominus super sodam et gomoram sulphur et ignem a domino de celo. Istud peccatum maxime assimilatur gehennam: Nam in gehenna tria sunt: s. odor fetoris/ vermis rodens/ flamae vrens: Sic et hoc peccatum feter et infamia: rodit per cauteriam conscientiam: viri per malam concupiscentiam. Ut P̄s. Ignis sulphur et spissas cellas pars calicis eorum. Ro. i. d. Tradidit illos deus in passiones ignominiae: Nam femine eorum tecum.

viii te subita corrueris. a. Qd ut viderunt factum qui pas-

cebant porcos: fugerunt pastores. s. et nunciauerunt in ciuitatem et in villas. Sichodie multi pastores. i. p.

lati fugiunt a Iesu per malam vitam: et tamen nunciant predicando et docendo. Matt. xxii. a. Super cathedram moyisti tecum. b. Exierunt autem videre quod factum est.

Exierunt inquit de ciuitate et de villis in quibus pastores sufficiunt nunciauerunt. Sic multi etiam ad predicationem ma-

lorum conuertuntur ad penitentiam: et venient ad Iesum: id est ad salutem. Et ideo recte comparantur campanae: que alios ad ecclesiam vocando ipsa nunquam intrat: sed magis vocando consumitur. Unde. i. Cor. xi. a. Si linguis hominum lo-

quar et angelorum: charitate autem non habeam: factus sum ve-

lutes sonans aut cymbalum tintiens. c. Et venerunt ad Iesum et inuenierunt hoitem: mystic: id est penitentem. d.

Sedentem: per humilitatem et sui considerationem. e. A

quo demonia: id est peccata. f. Exierat vestitum: vir-

tutum vestimentis. g. Ac sana nocte: per fidem. Act. xv.

b. Fide purificans corda eorum. h. Ad pedes eius. d. Heut. xxii. a. Qui appropinquant pedibus eius. Similiter mag-

dalena curata sedebat ad pedes eius. j. x. g. i. Et timue-

runt: timore admirationis. k. Inueniuerunt autem il-

lis et qui viderant quomodo sanus factus esset a legione. Tales congrue possunt nunciare: quia de visis

ferrur testimonium: non enim de auditis. Act. iii. d. Non pos-

simus que vidimus et audiimus non loqui. Ne modo lo-

quuntur multi que nec audierunt nec viderunt. j. Job. i. a.

Quod audiimus et vidimus oculis nostris quod experimus tecum. Dominus etiam dicit. Job. ii. b. Nos quod scimus loqui-

mur: et quod vidimus testamur. q. d. alijs non sic. l. Et roga-

gauerunt illi omnis multitudo regionis gera-

norum: ut discederet ab ipsis: quia timore magno tenebantur: Uel reverenter seipso reputates indignos ei presestia: ut petrus. d. v. b. Exi a me domine: quod tecum. Et sicut vidua

iij. Reg. xvij. d. Numquid venisti ad me ut rememorarentur iniquitates meae et interficeres filium meum: Uel timore mun-

dano: timentes ne sicut in porciis damnificauerat eos: ita in

alijs rebus damnificaret. Job. xxij. b. Qui dixerunt deo: re-

ecede a nobis scientiam plarum tuarum nolumus. Hoc dicunt

a catus est. Qd ut viderunt factum qui pascebatur: fugerunt et nunciauerunt in ciuitatem et in vil- b las. Exierunt autem videre quod c factum est: et venerunt ad Iesum: d et inuenierunt hoitem sedentem a quo s demonia exierat vestitum ac b sana mente ad pedes eius: et ti- k muerunt. Nunciauerunt autem il- lis et quod viderat quod sanctus factus esset a legione. Et rogauerunt illi omnis multitudo regionis

multi deo: non in se sed in suis membris quod fugant a se. Mark. xxv. d. Quod vni ex minimis meis fecistis tecum. in Ipse autem ascensens nauim reuersus est. Chrysostomus Reliquit eis pastores: doctores: sacerdotum et curatos. n. Reversus est supple in iudeam: acquiescens precibus eorum. Sed qua-

re fecit hoc dominus cum infirmi: id est peccatores erant: et ita medico idigebat: sicut ipsem domum nus dicit. Matt. ix. b. et. s. v. f. Non enim qui sani sunt medicos: sed qui male habent: Sed dicimus quod propter tria acquirevit eis. Primo: quia si rem ansisset non a- quiescerent ei: et pe-

tores efficerentur et pepercit eis. Secun-

do ut pluribus locis

predicaret et misertus est alius. Tertio ut exemplum daret per

dicatores: ut quando non proficiunt in uno loco: transseant ad alia loca. Allegorice: Transitus domini de galilea in

terram gerasenorum significat transiit domini primum de iudeis ad gentes: Tunc enim transiit dominus de iudeis ad gentes de terra nativitatis in terram alienam. Reditus autem domini de

terra gerasenorum in galileam significat reditum fidelium gen-

tibus ad iudeos in fine postquam intraverit plenitudo gentium. Unde Isa. x. e. Si fuerit populus meus tecum. o. Et roga-

bat illum. s. Iesum: vir a quo demonia exierat ut cum eo esset. Dimisit autem eum Iesus dicens: redi in domum tuam et narra quanta tibi fecerit deus. Sed quare non voluit dominus ut ventret secum: Similiter Mat-

th. viij. c. repulit quandam qui volebat eum sequi: Respon-

deo: Illi de mattheo repulit: quia volebat eum causa cupiditatis sequi. Unde dominus dixit ei: Vulpes soueas habent et volucres eoli nidos: id est dolositas latet in te et elatio nimis suum fecit in corde tuo: filius autem hominis non habet in te vbi caput suum reclinet. Iti autem non concessit ut eum sequetur: triplici ex causa. Prima: ut lactatiam vitari doceret: quia si curatos circumducere secum: videretur captare fauorem humanum. Secunda: ut ille compatriotis suis infidelibus ex-

emplum credendi preberet. Tertia: quia plus poterat profi-

cere predicando alijs quam christum sequendo. Unde dictum est:

Narra quanta tibi fecerit deus. Sic multi in principio conversionis suę statim vellent cum domino esse: Uel per carnis dissolutionem cum paulo. Phile. i. d. Desiderium habens dissolutum et esse cum christo. Uel per contemplationem cum petro: Matt. xvij. a. Bonum est nos hic esse: faciamus tria tabernacula. Sed dominus dicit ei: p. Redi in domum tuam: id est inquire conscientiam tuam et considera fragilitatem tuam.

q. Et postea narrare predicando alijs: Quanta tibi fecerit deus: a peccatis liberando scientiam conferendo. P. s. Redde mihi leticiam salutaris tui et spiritu principali confirma me: et sic docebo inquisivas vias tuas. Sequit. r. Et abiit per vniuersam ciuitatem predicans quanta illi se- cisset Iesus. In quo patet eius obedientia et fidelitas: quia honor dei et alterius utilitatem quererebat. s. Factum est autem cum rediisset Iesus: trans fretum ad iudeam: exceptit illum turbam. Hoc est: quod in fine mundi multitudo iudeorum qui adhuc expectant messiam: per fidem confessionem recipi et christum. Osee. iij. b. Dies mulcos sedebunt filii isti sine rege et sine principe et sine sacerdotio et sine altari: et post hec reuertentur filii israel et querent dominum deum suum. Sic predicatorum post sanationem suam rediter in domum suam: et postea narraret predicando beneficia dei multa turba reciperet. t. Erat enim omnes expectantes eum. Gen. xxij. a. Expectate hic cum asino.

G cu asino. b **E**t ecce venit vir. Post redditum dñi i galileā addit lucas de suscitate filie archisynagogi: et in medio de sanatione mulieris emorosiss: Et quamvis hec forte nō sibi cōtinuerit elegantē sibi cōtinuant quātū ad mysteriū. Lucas autem potius querit continuationem mysteriū q̄ historię. Quia ḡ hec myste-
ria cōfinia sunt/ele-
ganter cōtinuit ea
lucas. Dic ergo: Et
ecce venit vir cui
ipsē princeps synagogę erat:
nomē iair: et ipse
ḡ t cēcidit ad pedes ielu rōgās
princeps syna-
gogē erat. **V**ic no-

minatur iatus cuius filia sananda erat. Similis Job. xj. f.
nominatur laarus suscitatrus: Et aliis laarus mendicus. i.
xvj. e. sed diues nō nominat. Similiter. S. éodem. d. non no-
minatur demoniacus sanatus. Quare hoc: Sol. Pōt dīci q̄
per illos qui nominātur in sacra scriptura significantur cause
pter q̄s homo ē nominabilis: Per illos vero qui nō nomi-
nantur significant cause ppter quas homo non est nominan-
dus. Vel potest dici q̄ ideo quidā nominant et quidā non: vt
ostendat semper causa specialis subesse quare sic fiat: Nihil
enī sit vel dicit maxie i euāgelo sine causa. **V**ic aut̄ iair nō
minat: qz maximus erat inter doctores iudeoz: et magnū ex-
emplū fuit alijs sua cōuersione. f **E**t cēcidit ad pedes
ielu rōgās eū vt intraret i donū ei. Chrys. Quid si
no intraret: Chrys. **S**ensibilibus reb̄ indigēt q̄ grossus dis-
positi sūt. b **Q**uia filia vnica erat illi sere annorū
duodecim. Quia vnica: lō magis diligebat eā: vñ et magl
doilebat de infirmitate ei. k **E**thec moriebaf. i. labora-
bat ad mortē. Matth. ix. c. dicit: Filia mea mō defūcta ē.
Sed nō ē cōtrariū: qz p diversis temporib̄ loquū mattheus
et alij duo. Matth. loquit ex tpe quo iatus venit ad dñm:
alij p tpe quo recessit a domo sua: qz adhuc viuebat filia: sed
i extremitate erat. **V**il voluit vt si mortua esset suscitaret eam:
ice si nondū mortua sanaret illā. **M**ystice: Iatus significat
plat ecclesie. Lū ppter officij dignitatē: Erat em pncip̄s sy-
nagogē: Lū ppter nois iterptationē. Interpretat em illuminat-
us vel illuminās: Et plāt̄ p̄s debet tē illuminat̄ a deo p
gratiā et intelligētiā: et postea illuminās alios p doctrinā et bo-
na vita. **V**n plāt̄ dicit Matth. v. b. Vos es̄ sal terre: et vos
estis lux mundi. Et in Ps. Illuminans tu mirabiliter a mōti-
bus eternis. Fila ei p̄ plebs subdit. Eccl. vii. c. Filie tibi sūt
serua corp̄ illarū. Et infra parū: Trade filiā tuā et grāde op̄
fecisti: et homini sensato da illā. Bene doceſ in hac auctorita-
te plāt̄ cui debeat dare parochias suas: et q̄ nō debet ven-
dere nec retinere sed dare. Sed qd fecit iatus: Morite filia
tuit ad ielum: cecidit ad pedes ei: rogauit p illa vt sanaret eā:
Sic p̄lat̄ p̄ quolibet subdito infirmitate vel moriente v̄l
mortuo: debet orare humiliter et pseuerāter et sine dubio im-
petrabit. Unde. j. xj. a. Quis vestrū habebit amicū et ibit ad
illū media nocte z̄. Et sequit: Amē dico vob̄ si pseuerauerit
pulsās surget et dabit ei quotquot habet necessarios. Amic̄
iste est christus: ad quē debet ire p̄lat̄ cum amicus: id est
subditus venit ad eū deyla. i. cū venit ad noticiā eius peccati
subdit. Et debet petere tres panes: id ē triplicē gratiā. f. ope-
rantē cooperantem et pseuerantē. Operantē que iustificat:
cooperantē q̄ adiuuat: pseuerantē q̄ psumat. Vel p tres panes:
veniā: grām et glām. Vel p tres panes: veniā p̄tōsū/noticiā
credētoz/gratiā faciētoz. Sic moyses cū peccasset p̄ ipsa suā
pseuerant orauit pro ipso. **V**n Exo. xxxij. g. Obsecro domi-
ne/peccauit populus iste peccatum magnū: fecerūtq̄ sibi de-
os aureos: aut dimittit illis hāc notā: aut si nō facis/dele me
de libro tuo quem scripsi. Sic Daniel. ix. d. Auertatur ob-
secro domine ira tua z̄. Sic paulus/ Ro. ix. a. Cristicia/mi-
hi magna est et continuus dolor cordi meo: optabam em̄ z̄.
modo autem libere peccat populus et misere moritur: et
non curat p̄lat̄. Unde Esa. lvij. a. Justus perit z̄. Bea-
tus Ber. Cadit asina z̄. Item Esa. lxij. c. dicit populus
contra p̄lat̄: Iniquitates n̄f̄ quasi ventus abstulerunt

nos: et nō est quis inuocet nomen tuū: quis cōsurgat et teneat te.
Recite ḡ dīci hīc: a **E**rant em̄ om̄nes expectātes eū:
id est ielum. i. salutē. b **E**t ecce: admiratiū et demonstra-
tiū ad oculū. c **A**lit: nō puer/non mulier/nō adulter/nō
meticulosus: sed v̄l tempore/ cōiugio/sexu/virtute vir esto.

Esa. liij. a. In die il-
la apprehendent se-
p̄tem mulieres virū
vnū. i. septē virtutes
s. paupertas/man-
suerudo/luctus/iusti-
cia/misericordia/mū-
dicia/pax. **V**entuer

sitas angustiarū et dolor p se et p suis. Esa. liij. a. Desidera-
vimus eū despectū et novissimū v̄lorum: virū dolorū et sc̄i-
tem infirmitatem. Talem p̄latum desiderant subditi: quia
talis bene sc̄it compat̄ et affectu et effectu. **T**alis erat paul: h. Cor. xi. f. In labore et erumna: in vigiliis multis z̄.

Uli nomen iarius: id est illuminatus et illuminans. **D**oc
debet esse nomen p̄lati: qz nominabilis debet esse in vita et
doctrina. Exo. xxxij. d. Inuenisti gratiā corā me: et teip̄sū no-
ui ex nomine. Item Exo. xxxv. d. Vocavit dominus ex no-
mine beselecl z̄. e **E**t ipse princeps synagogę erat:
id ē ecclesie. Et merito: **T**alis em̄ debet p̄esse ecclesie/nō pu-
eri v̄l idiotę. Sed heu temporib̄ nostris impleta ē prophe-
tia Esa. lij. a. Auseret dominus a hierusalem et iuda validū et
forteim z̄. Et. i. Dabo pueros principes eorum z̄. f **E**t
cecidit ad pedes eius. In hoc notatur humilitas et con-
templatio boni p̄lati: qui cadens per humilitatē pedes ch̄z-
sti: id ē diuinitatē et humanitatē diligenter cōtemplat. Deut.
xxix. a. Qui appropinquat pedib̄ ei: accipit̄ de doctrina
eius. Et bene coniungunt humilitas et contemplatio: qz vir-
tus humilitatis aperit oculos cōtemplationi. **T**hi Numeri.
xxiiij. c. Dixit auditor sermonum dei: qui nouit doctrinā al-
tissimi et visiones omnipotens vider: qui cadēs apertos ha-
bet oculos. g **R**ogans eum̄ vt intraret domū ei: id est ecclesiam / siue plebem sibi commissam. In quo nota-
tur charitas et sollicitudo p̄lati: qui diligenter rogat pro po-
pulo suo / optās et ielum: id est salutem eternam. h **Q**uia
filia vnica erat illi: id est vnica ecclesia chara et filia: non
subiecta et serua. i **F**ere annorū duodecim: et hec
moriebatur. In hoc notaſ patiētia p̄lati: qui non statim
in subditos peccantes fulminat: sed patienter ad p̄gnientiā
expectat. Duodecima enim hora est v̄ltima hora diet. Unde
q̄ duodecimo anno moriebatur/ significat peccatum v̄sq ad
senium. Esa. xlvi. b. Usq ad senectam egoip̄se et v̄sq ad ca-
nos ego portabo. **M**oraliter. Iatus ē spiritus illumina-
tus a gratia: et illuminans totam animam. Ps. Signatum ē
super nos lumen vultus tui domine. Item Ps. Faciem tu-
am illuminā z̄. Grossa littera i anima ē christi imago et simi-
litudo: sed diabolus quandoq̄ carbone superscribit. Filla ei-
us est caro. Eccl. xlj. b. Super filiam luxuriosam confirma
custodiam. Judic. xj. f. Ne me filia mi decepisti me: et ipsa
decepta es: aperui enim os meum: et aliud facere non potero
quin. f. immolem te deo: qd̄ fit: leūnando/vigilando/orando/
mansibus laborando/ disciplinas recipiendo/ et huiusmodi.
Hec filia infirmatur/ cum ad peccandum sollicitatur. **T**uca-
rus: id est spiritus/ debet orare pro ipsa: que si mortua fuerit
etiam suscitatur/ si ille pseuerauerit orans. Et bene dicitur
esse duodecim annorum: quia tūc incipit caro mouerit ad pec-
candum. Sequitur. l **E**t contigit dum iret/ a turbis
comprimebatur. Jesus comprimitur a quattuor turbis.
Mā in ecclesia comprimitur a turbis hereticorum/ tyranno-
rum/falsorum christianorum. Item in capitulis/a turbis ad-
uocatorum/ malorū theologorum/nobilium canoniconum:
Item i claustris/a turbis dissidentium fratrum/inobedientiū/
murmuratiū. In corde comprimitur/a turbis malarum co-
gitationum/ prauorum desideriorum/ curarum temporalium/
blasphemiarū/ iniquarū suggestionū: quas ingerūt demo-
nes inuidētes nobis pacē pectoris quā non habent. Sequit̄.

¶ 5 15 Et mulier q̄dās

Moraliter

Ps. 4.

Ps. 118.

Evangeliū scđm Lucam

Ga Et mulier qđam erat i fluxu sanguinis r̄c. Mo-
ta qđ dñs suscitarus filia archisynagogi in eūdo sanat emor-
roissam: vt fidē faciat lairo de filia sua suscitanda: sicut gabri-
el annuntiaturus virginē pariturā pñnciauit helisabet ster-
lem concepturā et pariturā: vt partus sterilis esset argumētū
partus virginitatis. **D**

Matt. 9. c. bac m̄ltere dīc Eu-
Marci. 5. c. sebius in ecclesiastī-
ca histozia lib. vii. qđ
postqđ sanata ē fecit
statuā ad imaginem

Alt. illis christi in curia sua: qđ
5. dīs. c. ad eius. vestē hēbat et i veste
De. pe. dīs. 3. c. fimbrias insculptas
über bee bīcū. vt viderat christum
habere: et hanc ha-
bebat in magna reue-

rētia. Cōtigit autē qđ herbe sub illa statua crescētes: qđ ante nul-
li virtus erat: cū ad fimbrias statuē attingerēt tantę virtutis
erat: vt multi istimē idē sanarent. Ambrosi⁹ videt velle qđ ista
mulier fuit martha soror marie. **T**hi dīc i tractatu de salomo-
ne. Christ⁹ largū sanguinis fluxū siccauit in martha: et demo-
nes expulit de maria. **A**llegorice. Filla iāri ē plebs iudai-
ca: mulier emorrossa ē gentilias: qđ dū iesus pñdicaret iudeis
occurrit ei per fidē et ante sanata est. **T**hi Beda. Dū ad sanā-
dam puellam. i. synagogam carne assumpta properat filius
dīc: mulier. i. ecclesia de gentib⁹ congregata: que interiorū la-
psu criminū degib⁹ paratā alijs pñcipit fide salutē. Et bene
dīc: paratā alijs: qđ ad iudeos spālit venit. **T**hi Matt. xv.
c. Non sum missus nisi ad oues qđ perierūt domus isrl. **Esa.**
ix. b. Verbū misit dñs in iacob: et cecidit in israel. **Ibi Glo.**
Visit domin⁹ verbum. i. filii in iacob. i. in populum iudeo-
rū: et cecidit in israel: qđ gētes eū receperūt. Recte autē annis
duodecim dicitur passa: quot annoꝝ erat puella: qđ ex quo sy-
nagoga cepit deo famulari: cepit gentilitas idolatria macula-
ti. Et parū ante. Hēc mulier omnē substātiā suā medicis ero-
gauit: nec curari potuit: qđ gentilitas vīres naturalis ingenij
in phoy disciplinis expendit: qui recte viuēti p̄cepta se da-
re hominibus p̄mittebant: nec a peccatis poterant liberare:
Sed ad tactū fimbrię ieu est sanata: qđ per fidē humanitatis
christi est a peccatis mundata. **M**oraliter. Mulier emor-
rossa est manifest⁹ peccato. Puella in domo mortua est oc-
cult⁹ peccator. Sanguis in corpore est p̄ctū in corde: San-
guinis flux⁹ est peccati actus. **T**hren. i. g. Foris iterficit gla-
dius et domi mors simill̄ est. **Esa. lxi. b.** Pedes eoy ad mala
currunt et festinant ut effundant sanguinem. Quid est ergo qđ
pri⁹ sanak emorrossa in publico: qđ puella mortua in domo:
nisi qđ sepe facilius curant peccatores apti qđ occulti. Unde
Proverb. xxvii. b. Qui abscondit scelera sua nō dirigetur: qđ
autē r̄c. **Esa. xlviij. a.** Denuda turpitudinem r̄c. **Dich. liij. d.**

Matt. 8. 2. Tenebas vsc⁹ i babylone: et ibi liberaberis. **P**ā. Impie facies
eoy ignominia r̄c. **D**ic g. a **M**ulier qđam erat in fluxu
sanguinis. i. p̄ctō: alijs i p̄ctō manifesto. b **A**b annis
duodecim. i. lōgo rēpore. Ecce duo. i. p̄ctō manifestatio: et
peccādi p̄suetudo: quoꝝ vītūqđ peccatū aggrauat: et tamē qđ
p̄ctū manifestū ē cītius curat. **Esa. l. e.** Si fuerit peccata via
vt coccinū: qđ nīx dealbabunt. i. si fuerit manifesta: cito sanabunt.
Et duodecim annis: qđ talis peccat p̄tra decalogū
legis moysi et p̄tra legem nature et cōtra legem euāgelij. **Esa.**
xxiiij. a. Transgressi sunt leges: mutauerūt ius: dissipauerūt fe-
dus sempitnū. c **Q**ue i medicos r̄c. **B**eda. Medicos
dicit: sive falsos theologos: sive phoy legumqđ seculariū do-
ctores: qui multa de virtutibus promittunt: fed nullum aīa-
bus remedium cōferunt. In hos medicos omnem substantiā
suam expendit: qui vīres naturalis ingenij in studio phoy et
legū seculariū cōsumit. Quibus dicit **Esa. lv. a.** Quare appē-
ditis argētū vestru non in panibus r̄c. **H**iere. xxij. f. Omnes
pastores tuos pascit vētus. i. vanitas phoy seu loquacitas le-
gum. **O**see. xij. a. Ephraim pascit vētū. **H**o significat per si-
lum iūniorē: qui omnē substātiā suā p̄sumpsit cū meretrici⁹

bus. i. phis et legibus: vivendo luxuriose: cupiens implere ven-
trem suū de siliqđ porcoꝝ. **P**rouerb. x. a. Qui nūtīs mēdaciō
h̄ pascit vētū: idē sequit aues volatiles. i. volatiles et vanas ra-
tiones. d **N**ec ab vīlo potuit curari: qđ nec p̄bi necle-
ges p̄ctā curat: s̄ aggrauat. **T**hi **M**arc⁹ dicit. v. c. Deteri se
babeat. e **A**cces

guinis ei⁹. Et h̄t iesus: **Q**uis
1 est qđ me tetig⁹? **H**egātibus
2 aut̄ omib⁹ dixit p̄tr⁹ et qđ cū
illo erat: **P**receptor turbē te
cōprimūt et affligūt et dicis
1 me tetig⁹. Et dixit iesus: **E**t
tig⁹ me aliquis: **N**ām et ego
2 noui virtutem dē me exiſſe.

Ecclēsiū chāstī est
caro ei⁹. **Esa. lxij. a.** **Q**uis est iste qđ venit de edom. i. de mūdo
tinctis vestib⁹. **Glo. l. mēbris corporeis sanguine tinctis in cru-
ce. Fimbria qđ est finis vestimenti est passio christi. Tangere
ergo fimbriam vestimenti christi est credere et limitari passio-
nem christi: et ex hoc tactu est omnis peccatis curatio. **Zach.**
viij. d. In diebus illis apprehendent decē homines fimbriā
vīlī iudei dicentes: ibimus vobiscū: audiūmus eū qđ deus
vobiscū est. **Numeri. xv. d.** Ut faciat sibi fimbriā p̄ angulos
quattuor palliōt ponētes in eis vītas. Itē vestimentū dñi est
charitas pfecta: fimbriā vestimenti ē aliquid mādatōt. Tāgere
qđ fimbriā vestimenti dñi est aliquid mādatōt etiā mīnūm adim-
plere. Et h̄t etiā narrat **Matt. v. c.** Qui fecerit vīnū de māda-
tis istis mīnūmis et docuerit: h̄ magn⁹ vocabil in regno celorū.
T̄hi et hic sequit. g **E**t cōfestim stetit flux⁹ sanguinis
ei⁹. i. cessauit p̄ctū. Est autē duplex flux⁹ sanguinis. Un⁹
menstrualis: per quē significatur p̄ctū ex infirmitate: de quo
Leuit. xv. c. Mulier que redeat mense patitur fluxum san-
guinis/ se p̄p̄t diebus separabitur: et imūda erit vīsp ad vespers. **A**lius est cōtinuus: per quem significat peccatum ex certa ma-
licia. De quo. **L**euit. xv. d. Mulier qđ sanguine fluere nō cessat
quādū huic passioni subiacebit imūda erit. **H**iere. iiij. e. **D**is
qui querit eā in menstrualiū inueniet. Sequit. h **E**t h̄t ie-
sus: **Q**uis est qui me tetig⁹? **M**ō qđ dñs qđ eū tetige-
rit: eovt ipsum aliqd lateat: s̄ ut ad eius interrogationē mulier
ipsa se cōfiteat tetigisse: ut quātā sit eius fides evidentius ap-
pareat. i **H**egātibus aut̄ omnibus. i. oib⁹ dīcētibus se
nō tetigisse eū. k **D**ixit petrus et qui cū illo erat: pre-
ceptor turbē te cōprimūt et affligūt: quasi multi sūt
qui tetigerunt et dicis quis me tetig⁹. **M**ota licet petrus nō
intelligat mysteriū verba tñ eius congruunt mysterio. Nam
turbē qđ nō tangunt: s̄ cōprimūt: sunt h̄eretici/turbarū nomi-
ne merito designati: qđ sunt mētis cēcitate turbati: qđ h̄ereti⁹
et scādalis dñm cōprimūt: dñi vīratē ecclēsie scindūt. **C**atho-
lici tangunt nō cōprimūt: qđ nō eoy vita grauaf sicut vita in-
fideliū. **H**eretici qđ qui cōprimūt tangētes malo tactu nō tā-
gūt bono tactu: sicut videntes. i. qui videntē videre nō vident:
et audientes nō audiūt: ut dicit **Esa. vij. c.** Unde **M**arij dicit
Joh. xx. d. Noli me tāgere tactu corporali: quo etiā idigna es:
qđ nō tāgis me tactu spirituali. i. tactu fidei: nō dum eū ascen-
di ad patrem meum: supple in corde tuo. **E**t dixit iesus:
Letigit me aliquis: nām et ego noui virtutem de
me exiſſe. i. effectū virtutē. i. sanationē. **H**ec virtus recte di-
cīt a christo exiſſe: nō ex illa: qđ ex sola misericordia sua sanat
dñs infirmitates/nras nō ex meritū nostrū. Unde **L**itū. iiij. b.
Mō ex opib⁹ iusticie que fecim⁹ nos r̄c. **T**el sic. m **A**lijs
metetig⁹: quasi de tactu corporis nō qđ de tactu fidei.
Nām r̄c. **S**imile **Joh. xi. b.** Laçarus amic⁹ noster dormit
et vadovit a somno excitē eū. **D**ixerunt ergo ei discipuli eius:
vīne si dormit saluus erit. **D**ixerat autē iesus de morte eius: illi
autē putauerūt qđ de dormitiōe somni diceret. n **N**ām et ego.
Tere terig⁹ me aliquis tactu fidei: **N**ām et ego ad tactū quen-
dam spiritualē: o **N**ouī virtutem: supple sp̄llanci⁹. p
Dame exiſſe. i. miraculosam operationē factā p̄ spiritū
sacrum: quāl**

Sanctum: quasi ad tactū mulieris spiritualē nouis me operā cum esse in spiritu animē sanationē: qz iam sanata est interius per fidem & corpalem a fluxu sanguinis. **A**videns autē mulier: qz nō latuit eum. Sed quomodo vidit hoc mulier? Rñdeo: qz respexit eā Iesū & dixit ei: Lōfide filia: fides tua te saluā fecit: si-
cūr dīc. **M**att. ix. c.
Tremēs venit & p̄cidit ante pe-
des eius. Ex vere-
cundia & reverētia ti-
muit: ex fide venit: ex
humilitate procidit.
Et ob quā cau-
sa tetigerit eū in-
dicavit corā omni
populo. i. mor-
bum coram omnib⁹
appaluit. Et ita quat-
tor notant q̄ req̄ru-
tur in vere pgnitēte:
Timor: fides: humilitas: cōfessio. Timor p̄ctm fugat: fides
cor purificat: humilitas deo recōcliat: p̄fessio deū glorificat.
De p̄mo. Eccl. i. c. Timor dñi expellit p̄ctm. De scđo. Act. xv. b. Fide purificat corda. De tertio. Iaco. iii. b. Deus hu-
milis dat grām. De quarto. Iosue. vii. c. Filii da gloriā dño
deo: & p̄fiterē atq̄ indica mihi qd̄ fecerl. **C**orā oī pplo.
Chryſ. Cur nō p̄nisiſt eā latere? Nevidereſt glari: p̄t qnqz.
Primo soluit tumore ne furti se arguat. Scđo cōmēdat fidē.
Tertio publicat fidē ei? alterl. Si latēter recessisset his laudi-
b⁹ caruſſet. Quarto ostēdit se scire oia. Quito p̄forat archi
synagogū: iō & morem captat: sicut Job. xi. **E**t quēad-
modū cōfestim sanata sit. Sz quō sciuit hoc mulier tā ci-
to cū bimōi morbus aliqui cesserat ad tempus: Rñdeo q̄ sensit
se roborat & leueſt sicur nūq̄ fuſſet iſſima: qd̄ nō potuit face-
re cessatio temporalis: vel etiā curatio naturalis: & tm̄ miracu-
loſa ſue gratuīta. **A**t ip̄e dixit illi: filia. Beda: p̄ fidē.
Fides tua te ſalvam fecit. Chryſ. Fides filia fecit.
Vade in pace. Idē dixit. s. vii. g. magdalē ſanata.
Simile Job. viii. b. Vade & iā ampli⁹ noli peccare. **A**d-
huc illo loquente venit qdā de domo lairi ad ipsum q̄
erat cum domino. **P**rincipem synagogę dices ei:
quia mortua ē filia tua noli vexare illū. **M**ystice.
Iste nūcius significat omnes illos qui credunt iudicis a deo
destitutos ut recuperari nō possint: Ideo dicūt nō esse orandū
pro illis: ideo dicit: Noli vexare illum. Sed que impossi-
billa ſunt apud homines: poffibilia ſunt apud deum: **M**att. xix. d. j. xvij. e. Sic multi putat verare dominū frequentē orā-
do: & vel parū vel nūq̄ orant: De vero orationibus non fati-
gatur ſed peccatis. Ela. xlii. d. Seruire me fecisti in peccatis
tuis: p̄būiſt mihi labore iniquitat⁹ tuis. **I**hesus autē
audito hoc verbo: respondit patri puelle: Noli ti-
mere: timore diffidēti: & crede tm̄ et ſalua erit. **m** Et
cum veniſſet ad domū non permisit intrare ſecum
quēq̄ nūi petrū et iacobū & iohāne. **N**os tres ſimilē
tm̄ elegit dñs interſeſ ſue trāfigurationi: **M**att. xvij. a. Et
ozoni: **M**att. xxv. d. Et h puelle ſuſcitatiō. Quare b. Rñ
deo: Primo. p̄t eminentiā quā habebā. Hēc ratio ē Chryſ.
Unū & Hieronym⁹ dicit. In trib⁹ vocatis ostēdit p̄uilegiū di-
gnitatis eoz. Scđo: vt trib⁹ idoneis testibus mūdus credit.
Itē p̄pter fidē trinitatis. Hēc est ratio Bede. Tertio qz per
bos tres ſignificat omnes ſtatus electoz. Per petrū clerici:
per iacobum laici: per iohannem religiosi. Uel ſignificat p̄
petrum incipientes: per iacobum proficientes: per iohannem
perfecti. Uel ſicut dicit alij: per petrū qui habuit uxore ſi-
gnificantur coniugati: per iacobum cōtinentes: per iohannē
virgines. **E**t patrem & matrē puelle. Amb. Oz pau-
cos arbitros reſurrecionis puelle acciuit: ſignificat q̄ a pau-
cis continuo credita eſt reſurrecio eius. i. puelle vel christi.
Mystice autem quinq̄ personę que interfuerunt ſuſcita-

tioni puelle. i. petrus / iacobus / iohannes / mater / et pater puel-
le: ſignificant quinq̄ que concurrunt in iuſtificatione pecca-
toris. Petrus fidem: iacobus ſpēm: iohāneſ charitatem: pa-
ter ſacerdotem: mater ecclēſiam. Uel per petrum ſignificatur
peccati cognitio: per iacobum cordis contritio: per iohanneſ
gratiae iuſtificatio: per pa-
treſ ſatiſfactio: per
matrē cōfessio. Per
puellam vero moru-
am recte ſignificatur
peccator. Et h qnq̄
rationib⁹. Prima: qz
a deo qui ē vita ſepa-
tur. Ela. lit. a. Iniq-
uitates vestrę diuilerunt
intervos & deū vīm.
Oſee. vii. d. Ue eis
quia reſeffeſt a me.
Scđo: qz nō ſerit fla-
gella dñi. Proverb.
xxij. d. Traherit me
et nō ſenſi: verberauerit me & nō dolui. Tertia: qz ſeret per in-
ſamia. Jobel. ii. e. Ascēdet ſetor eius & ascendet putredo ei⁹:
qz ſupbe egit. Job. xj. e. Nō ſie iā ſeret: quatriduan⁹ em̄ ē in mo-
numēto. i. quattuor habēs p̄ctā. ſ. cordis: oris optis: p̄ſuerūdi-
nis. Quarta ratio eſt: qz vermlb⁹ ſcītētē rodif. i. Dachab.
ii. g. Gloria peccatoris ſtercus & vermis. Diere. ii. d. Argue-
te malitia tua. Saſ. xvij. c. Cum ſit timida nequitia / data eſt
in oī cōdemnationem. Quinta ratio eſt: qz ſepelitur per cō-
temptum aut desperationem. Thren. iij. f. Lapsa eſt in lach-
antia mea & poſuerunt lapidem ſuper me. Proverb. xvij. a.
Peccator cuſi ſenerit in profundum peccatorum / contemnit.
Oſlebat autē oēs et plangebat illā. Dominus cuſi
paucis arbitris intravit domum archiſynagogi. Erāt autē ibi
plorimi flentes plangentes ſuper puellam defunctam: quos
elminauit: qz indigni erāt videre miraculum: cum potius de-
riderebāt q̄ cederent. **M**att. ix. c. Eiecit tibicines tē. In-
venit enim dominus tibicines iuxta mozem terre lamentabi-
le carmen cantantes: qz iudei in funeribus propinquop̄ multā
adhibebant diligentia & faciebant magnas expenſas: ita q̄ ve-
tradit iosephus: multi depaupati ſunt pro expenſis funerum.
Sed omnem turbam exclusit dominus retinens tm̄ ſecum
preditos quinq̄. Eccl. xxij. a. Supra mortuum plora: deſe-
ci enim lux eius: & ſuper ſaruum plora: deſecit enim ſenuſ.
At ille dixit: Nolite flere. i. Thessal. iij. d. Non p̄tristis
mini ſicut & ceteri qui ſpēm nō habent. **N**ō eſt mortua
puella ſupple mihi: **r** Sz dormit: mihi. i. que facile poſ-
ſum eā a morte uſcitarē quāli a ſomno. Beda. Mortua qdē
erat hominibus qui uſcitarē nō poſſunt: nō deo / cui anima vi-
uit & caro uſcitarā qdēt. Dormit. Chryſ. Por̄t̄ tranqui-
lus eſt mōr̄: plena enim malis eſt p̄fens vita. P̄s. Conuer. **ps. iiij.**
Et deridēbāt eū. Laſā ſubdit qua-
re dominus excluſerit eos. **S**cītētē qz mortua eſſet.
Moraliter: Sic mali deridet bonos: & diuines buſus mā-
di pauperes buſus mūdi. Job. xij. a. Deridetur iusti ſimpli-
citas lampas contemptra apud cogitationes diuītum. Diere.
xx. b. Factus ſum in deritum tota die: omnes ſubſannat me. Et
tamen licet dominus derideretur: non tamen deſtitut a bono
proposito: ſic boni cum deridentur a malis non debent deſi-
ſtere a bono proposito vel bene incepto: quia per hoc eorum
meritum duplicatur. Aug⁹ in libro Proſperi. Omnes qui
in christo volunt pie vivere: neceſſe eſt vt ab imp̄js et diſſi-
milibus patiantur opprobria et despiciantur tanquam stu-
ti et iſanti: qui p̄ſentia bona perdant et inuifibilia ac futura
perquirant. Sed hēc deſpectio & iſſiſio in ipſos imp̄ios retor-
quebitur: cum et abundantia eorum in egestatem et ſuperbia
transierit in confuſionem. Proverb. xix. d. Parata ſunt de-
ſoribus iudicia: & mallei percutiētē ſtultorum corporibus.

Moraliter.

Evangeliū scđm

Lucam

G a Ipse autē tenens manū ei⁹. i. puelle. b Clamauit dicens: Idiella surge. Quare clamauit maxime cū sit scriptum de illo Esa. xlī. a. Nō clamabit neq; accipiet ḡsonam r̄t. Respondeo. Ideo clamauit ut ostenderet se ap̄ria virtute mortuam suscitare nō occulto maleficio. Similiter clamauit Job. xj. f. in lacari suscitatōne.

Significat etiam in
Matth. 9. c.
Marci. 5. d.
clamoze miraculi maginitudo. Qz autem dicit Esaías: Non clamabit: intelligitur de clamore cōrētoſo. c Puerilla surge. Marci. v. d. l.

citur: Tabita cumi: qd̄ interpretatur puella surge. Qd̄ autem ab euangelista interponit: Libi dico: forte nō ē de verbis dñi. d Et reuers⁹ est spiritus ei⁹: et surrexit continuo: et iussit illi dare māducare: vt hoc esset indicium verē suscitatōnis: Nam pleriq; magicis artib⁹ suscitant mortuos: ponendo quasdam characteres sub ascellis: id est scribēdo quasdam litteras: et faciunt ambulare et confabulari: sed nō possunt facere vt manducent. Iussit ergo illi dare manducare: vt dicit Ambrosi⁹: ad testimoniu⁹ virē: vt nō pharāsinā sed veritas crederetur. **M**ystice: a Ipse autem tenens manū.

Mota q̄ nisi dominus teneat manum synagoge: ipsa non potest a morte resurgere: quia manus iudeorum plenē sunt sanguine. Ipsi em dixerūt: Sanguis eius super nos et sup filios nostros. i. pena sanguinis christi redūdat in filios eorū. **A**ho-raliter: Verito tenet manum suscitādo: qz ppter opera ma-

Doctoraliter: **M**otu suay fuerat mortuus peccator. **T**ū Ps. In operibus manuum suarum cōprehensus est peccator. Esa. j. d. **V**estre sanguine plenē sūt: id est peccato. Sed tāglī dominus manum: id est mundat opera / et ita suscitat peccatorē. Ps.

Tū. 72. Lenuisti manum dexteram meam r̄t. Ps. Emite manū tuam de alto r̄t. Marci. v. c. Domine yeni et impone manum super eam vt sana sit et viuat. e Et iussit illi dare manducare. Mota reuertentes ad christum fide surgunt: in bonis operibus ambulant: cōlesti pane satiantur. Primum ē surgere: id est peccata dimittere: terrena despicer: cōlesta desiderare. Hec tria importat verbum surgendi. Eph. v. d. Surge qui dormis et exurge a mortuis. Secundum ē ambulare: bonis operib⁹ infudare. Matth. ix. a. Surge et ambula. Ter tū ē māducare panē doctrine: panē eucharistie: panē glorie. Primus panis reficit intellectū. Eccl. xv. a. Libavit illū pa-

Tū. 103. ne vītē et intellectus. Secund⁹ pascit affectū. Ps. Panis cor hois confirmet. Gen. iiij. d. In sudore vultus tui vesceris pane tuo. i. in devotione mētis tue. Tertius vīlificat: imo beatificat vtrūq; i. intellectū et affectū. j. xiij. d. Beatus q̄ manducabit panē istū. H̄i sūt tres panes quos petit amic⁹ ab ami co. i. vir iust⁹ a christo. j. xi. a. Amic⁹ accōmoda mihi tres panes. Sequit⁹ f Et stupuerūt: stupore admiratiōis. g Parētes ei⁹: qb⁹ h̄cepit ne alicui dicerēt qd̄ factū erat. Prop̄ duo. i. ppter mysteriū et exēplū. Peop̄ mysteriū: qz se creta culpa secreta idiget penitētia. Eccl. vii. d. De negligētia tua purga te cū paucis. Et publica culpa / publica idiget penitētia. j. Timoh. v. d. Peccante corā oib⁹ argue r̄t. Itē ppter exemplū: vt in magnis factis doceat fugere gloriā. Eccl. ix. c. Mō cōles gloriā r̄t. **E**xpositio Capituli. IX.

C Onuocatis aut̄ iesus r̄t. Monū capitulū: qd̄ diuidit in decē partes. In prima mittunt duodecim apli in p̄dicationē. In secunda ponit falsa op̄nō herodis de iusu: ibi: Audiuuit aut̄. In tertia ponit miraculū de qnq; panib⁹ et duob⁹ piscib⁹: qb⁹ maximā turbā satiauit: ibi: Et assumptis illis. In qrtā qrlt iesus qd̄ de ipso sentiat hoīes / et erit ipsi apli: ibi: Et factū ē cū sol⁹ cēt. In qnta iūitat apls ad sui imitationē: ibi: Dicebat aut̄ ad oēs. In sexta ponit transfiguratio iusu: ibi: Factū est aut̄ post hēc. In septima sanat a demone puer quē nō potuerat sanare apli: ibi: Factū est aut̄ i sequēti die. In octaua q̄.

dicit dñs apostolis passionē suā: ibi: Monstevos in cordibus vestris. In nona p̄hibit discipuli demones eje re non sequētē eos: et perunt vindicari in illos qui nō receperunt eos: et sup vtroq; increpat a dño: ibi: R̄nidens aut̄. In decima repellit qd̄ ne sequat̄: alter inuitat ut sequat̄: ibi:

factū ē aut̄ ambulantib⁹. Dicit ergo. b Conuocatis. Sed occurrit duplex q̄stio. Pa. Bl. nō by ma cū sint tres vocatiōes apostolorum: Danc. a. Una. f. cognitionē: Wanc. a. de q̄ Job. i. f. Secūda i familiaritatē: de

q̄ s. v. b. Tertia i discipulatū: d q̄ Matth. iiiij. d. Marci. i. b. s. vi. c. Queris de q̄ vocatiōe h̄ dicat. Secūda q̄stio ē: q̄re duodecim tm̄ vocavit. R̄hideo ad p̄mā q̄stionē dices: q̄ nō lo quis hic lucas de aliq; trū vocatiōni: sed de quadā p̄uata qua vocavit eos ad se ut mitteret in p̄dicationem/ data potestate p̄dicāti et miracula faciēti ac demones expellēdi. Id secūda dicim⁹ q̄ dñs sepr̄ugintaduos discipulos habuit: q̄s misit in mundū p̄dicare regū dek: vt dicit. j. x. a. Et p̄pter hos habuit duodecī: q̄s ap̄los nominauit: vt dicit. s. vi. c. Septuagintaduos aut̄ discipulos misit: qz tot erāt linguaū genera. Duodecim aut̄ ap̄los elegit duplex ratione. Prima ē: quia duodenari⁹ constat et ternario et quaternario: Unde per hunc numerū ostendit: q̄ p̄ istos ap̄los erat vocatur⁹ ad fidē trinitatis hoīes de quatuor partib⁹ orbis. Secūda ratio ē: q̄ duo denarius p̄stat ex duplicato senario. Senarius aut̄ est p̄fect⁹ numer⁹. H̄i p̄ duodecim duplex p̄fectio designat: vite. f. et schentile: siue operis et sermonis: q̄ i ipsa fuit: et regis in oī p̄lato et p̄dicatore q̄ eoz vicē et officiū gerunt. H̄i aut̄ duodecim p̄p̄is nomib⁹ nominant̄: Matth. x. a. dupli ratione/ vt dicit H̄ero⁹. Primo vt post hos q̄ pseudo futuri erant excluderent. Secundo vt tam nomina eoz q̄z sibi creditū in libro vite scripta esse ostenderent. Tū. j. x. d. dicit: Gaudete q̄ nomina vestra scripta sunt in libro vite. Dicit g. Conuocatis autem i. simul vocatis ad se et ad vnu officium pariter exercēt. Vcl. Cōuocatis. i. simul interius et exteri⁹ vocatis. i. H̄es⁹. H̄ic novinak̄ tēs⁹ nō magister nō dñs: qz n̄ ad docēdū p̄ncipaliter: neq; ad dominādū: sed ad saluādū corpora et aias misit apostolos. k Duodecim apostolis de dit illis virtutē et potestatē super omnia demona. In quo differunt virtus et potestas: Respondeo. Vir- tūs est i miraculis faciētis: potestas in demonib⁹ efficiētis.

b Cōuocatl aut̄ r̄t. **A**ho-raliter. Per duodecim ap̄los significat p̄lāti et p̄dicatores atq; doctores: q̄ debet ēē duodecī. i. p̄fecti vita et scīa: qd̄ significat cornua mitre ep̄alis. i. Reg. x. d. Steris saul i medio p̄lī: et altior fuit vniuerso p̄lō ab humero et sursum. Et ait samuel ad oēm p̄lī: ecce videtis quē elegit dñs q̄ nō sit ei similis i oī p̄lō. Greg⁹. Tātu debet dī stare a plebevita p̄sul: quātū differt a grege vita pastori. Esa. xl. b. Sup̄ motē excēlū r̄t. In hui⁹ rei figurā p̄ duodeci patriarchaz duplex noīe. i. Iacob et Isrl appellabat: Gen. xxxii. f. Et p̄nceps ap̄lorū similis duplex noīe appellat: simō et petr⁹: In altero vita: i altero scītēa cōmēdat. Utitvero p̄cedere debet. Tū Eccl. j. d. Fili cōcupiscens sapientiā serua iusticiam. Aug⁹ i libro Prosperti. Tātē sine opere intelligētia: q̄lis ē sine timore sapientia: cū scriptū sit: Initium sapientię timor dñi. H̄i debet ēē cōuocati. i. parīt et p̄cordis ad officiū p̄lātōis aut p̄dicationis siue magisterii vocati: nō intrusi violenter aut seipso ingerētes ipuden̄. Heb. v. a. Nemo assumit sibi honore r̄t. Ps. Qui vocat nubes ab extremo terre. Amos. v. c. Ps. 134. Qui vocat aq̄s maris et effūdit eas super faciē terre dñs nō mē ē ep̄. Ro. viii. f. Quos p̄destinavit r̄t. Olc. g. b. Cōuocatis aut̄. i. cōcorditer et ad vnu vocatis. i. H̄esus duodecim apli/ dedit illis virtutē et p̄tātem iuxta oīa de monia cōcēda et coēcēda. H̄i aut̄ tria demona q̄ debet *

cōcēre p̄cētati

G Itē virtus ad sustinēdī grausa: potestas ad faciendī ardua.
a Et vt languores curarēt. i. lōgos e inueteratos morbos: quos nec poterant physici sanare. Chrys. Velut quosdam pullos molles ad volandū adducit. Primiū interim medicos corporū facit: postea cōmītēs eis animē directionem.

b Et misit illos.

c Chrys. Nō ab ini-
a.2. o. nō misit illos: sed et vt languores curarent.
b.2. postq; videat paraly b Et misit illōs prēdicāre rē-
 ticos curatos e mor- e gnum dei: et sanare infirmos.
 tuos suscitatos. c

D Predicāre regnū dei. i. euāgeliū qđ docet regnare hic et ire ad regnū dei. Matth. xxii. d. Auferet a vobis regnum dei. Vel Regnum dei. i. vitā beatā. Et est cōgruus ordo. Primo em̄ oportuit eis dari virtutē. i. potestatē faciēdi miracula/ēfēcēdi dēmones/curādi lāguores: vt exhibitio miraculorū attestaret magnitudini pmissor. Ubi Hiero. Q: hoib⁹ rusticānis et absq; eloquij venustate pollicentib⁹ regnū celop nemo crederet/ dat eis potestatē miracula faciēdi. Aug. Ut fidē daret verbis virtus ostensa/ et noua facerēt q noua p̄dica- rent. Eccl. xxvii. a. Innoxa signa et immuta mirabilia. Et no- ta q dicis regnū dei ecclesia militans. Matth. xii. l. Simile est regnū celop sagēne missē i mari. Item ecclesia triūphās. Matth. xii. l. Simile ē regnū celop thesauro abscondito in agro. Itē gra. j. xvii. e. Regnū dei itra vos ē. Itē vita beata. Joh. i. q. a. Mis̄ q̄ renat̄ fuerit denuo/ nō pōt intrare regnū dei. Itē sacra scriptura. Matth. xxii. d. Auferet a vobis regnū dei. Qe q̄libet regno pōt h̄ intelligi. e Et sanare iſir- ihos. Differit infirmitas et languor. Nā lāguor ē morb⁹ inue- teratus: Ubi dicit q̄si longus angor. Eccl. x. b. Languor pli- xior grauat medicū. f Et ait ad illos: Mihil tuleritis i via. Chrys. Cur h̄ p̄cepit: Prop̄ tria. He sint suspecti q̄si abitiosi. He sint solliciti q̄si pusillanimes: Mihil em̄ ita facit gaudere vt a sollicitudine erutū esse. Ut virtus mittētis emi- neat. Ubi. j. xxii. d. Quādo misi vos sine sacculo et sine pera- nunqđ defuit vobis: b Nec̄ virgā. Idē dicit Matth. x. b. Sed Marci. vi. b. dicit: Mihil tuleritis in via nisi vir- gam. Item. j. xxii. d. dicit: Qui habet saceulum tollat et pe- ram similiter: Hic aut̄ virtus p̄hibet. Solo. Ad primū dici- mus/ q̄ nomine virge aliquando significat potestas accipiē- di necessaria ritē: et sic accipit in Marco: q̄ h̄c potestatē de- dit dñs discipulis suis q̄ misit illos. Ubi. j. Cor. ix. b. Do- minus ordinavit his q̄ euāgeliū annunciant de euāgeliō vi- uere. Et Matth. x. b. Signus est operari s cibo suo. Hac potestate poterāt vti vel non vti discipuli put eis videbatur expedire ad cōmodū aīaru. Ubi Aug. Q̄ si aliquid p̄cipit a deo et nō sit/ inobedientē culpa ē: cū vero potestas daf/ licet nō vti/ et q̄si de suo lure credere. Itē nomine v̄ge accipit aliqui solli- citudo ritē sive sollicitudo acqrēdi. Itē p̄fidēta auxiliū huma- ni: Sic accipit hic/ et in mattheo. Neutrū em̄ habuerūt apli. s. ritē sollicitudinē: vel humani auxiliū cōfidentiā: immo vtrū/ q̄ phibuit dñs hic per hoc qđ dixit: Nec̄ virgā. De pri- mo dicit Matth. vi. d. Mihil solliciti sitis anime vestre quid manducetis: aut corpori vestro quid induamini. De secundo Hiero. xvii. a. Maledictus homo qui cōfidit in homine et. Isa. xxxii. a. Ut qui descendunt in egyptum ad auxilium in eq̄s et. Est ḡ sensus: Nec̄ virgā: Ac si diceret dñs: Pre- cipio vt tollatis virgā. i. permitto potestatē accipiendi neces- saria: phibeo ne tollatis virgam. i. phibeo sollicitudinem ac- quirēndi / vel in auxilio humano cōfidere. Sic pater solutio ad p̄mum. Ad secundū dicit q̄ duplex sūt missio discipulorū: Una ante dñi mortē: de q̄ hic agit / et Matth. x. et Marci. vi. Alia post domini resurrectionem: de qua agitur Matth. vii. d. et Marci. vii. d. Tempore prime missionis erat pax et nulla persecutio: immo libenter audiebant discipuli: et satis inueniebant necessaria ritē: et ideo tūc p̄cepit vt nihil ferrent secūl. Tēpore aut̄ secunde missionis erat grauis p̄secutio cōtra discipulos: et ideo tūc permisit ferre secum ritē necessaria. Ubi Eada dicit. Nō eadē viuendi regula p̄secutiois q̄ pa- cito tēpē discipulos dñs informauit. Itē p̄ h̄q̄ virgā p̄hibet:

Incitamenta surgiorū et instrumēta amputat v̄lsonū. Roma. xii. d. Nō vosmetipso defendētes charissimi: sed date locum ire. Dicit ergo. g Mihil tuleritis in via: neq; virgā ad defendendū. Vel sicut prius expositū ē. h Nec̄ pera: ad victū reseruandū. k Nec̄ panē: ad manducandum.

l Nec̄ pecuni-
am/ ad victimū et
vestitum emēdū.

m Nec̄ duas
dicatores aīḡ docto-

res. Primo a se: postea ab alijs. Primiū ē dēmonū seuū: Matth. vii. d. Secundū dēmonū īmūdū: Marci. i. c. Ter- tius dēmonū mutum. j. x. b. Primum significat superbi- am que ē ūa nimis: quia oēs vult sub se comprimere et om- nibus imperare. Hoc dēmonū ējicit per mansuetudinē et humilitatem. Ubi Matth. x. d. Oscite a me quia mītis sū et humiliis corde. Secundū significat luxuriam: q̄ immūda est nimis et hoīem facit īmūdū: Juxta illud Jobel. j. d. Cōpu- truerūt lumēta in stercore suo. Hoc dēmonū ējicit carnis af- flictio. i. īlūniū/oratio/vigilie et bīmōi. Eccl. xxii. a. Vigilia honestatis tabefaciet carnes. Marci. ix. e. Hoc genus in nul- lo pōt exire nūli in oratione et īlūnito. Tertiū dēmontū sig- nificat avariciā q̄ reddit hominē mutū. Ubi Eccl. xx. d. Exe- nia et dona excepcant oculos iudicū: et q̄si mutus in ore auertit correctiones eoz. Hoc dēmonū ējicit paupertas: que om̄ia ī mūdi sūt abh̄icit: Juxta documētu Job. in prima īanoī. ca. q. c. Nolite diligere mundū neq; ea q̄ ī mūdo sunt. Iḡl̄ p̄relatus/p̄dicator et doctor spiritū sūt humiliants/carnē affi- gens/mundū cōtemnēs: potestatē habet super om̄ia dēmo- nia. Et hanc potestatē offert nobis Hieremias Thresh. i. q. c. vbi dīc in p̄sona dñi: Recordare paupertatis et transgressionis meę/absinthiū et fellis. q. d. accipe potestatē sup oīa dēmonia ējicēdā: aut etiā coercēdā. Sed hodie nō possūt p̄lati aut p̄di- catores aut etiā doctores ējicere dēmonia. Quare: Quia ip̄si dēmonia habēt: sic dī in Ps. Oēs dī gentiū dēmonia. Ps. 96.

Et nō potest dēmon ējicere dēmonē: sic dicit Matth. xii. b. Ubi Act. xix. b. Faciebat de v̄ritates q̄slibet p̄ manū pauli lug lāguīdos: et recedebat ab eis lāguores et sp̄s nequā egre diebank. Tēpauerūt aut̄ q̄dam de circueuntib⁹ iudicis īvoca- re sup eos q̄ habebat sp̄s malos: nomen dñi ielu/dicentes:

Audiō vos p̄ ielu quē p̄dicat paulus. R̄ndēs aut̄ sp̄s ne- quā/dixit eis: ielu noui/ et paulū sc̄iō: vos aut̄ q̄ estis: Et insi- liēs hō in eos q̄ habebat dēmonū pessimū/dominat̄ eoz/ i- ualuit p̄ eos ita ut nudi et vulnerati effugerēt. Sequit. a Et

vt lāguores curarēt. i. illos q̄ diu fuerāt in p̄cis. Eccl. x. b. Lāguor pli- xior grauat medicū: breuē lāguorē p̄cidit me- dic⁹. b Et misit illos p̄dicare: aliter nō debet ire. Ro. x. c. Quō p̄dicabūt nūl mittant: Vlere. xxii. d. Ip̄si curre- bāt et ego nō mittebā eos. d Regnū dei: nō regnū mūdū qđ p̄dicat ambītōs: et si nō verbo/tamē facio. Job. xvi. g.

Regnū meū nō ē de hoc mūdo. e Et sanare infirmos: in anima/nō carne. Frequēter em̄ infirmitas carnis v̄tilis est ad sanitatē anime recipiēdā. Job. xi. a. Oēs quē amas infir- matur: Dixit aut̄ lesus eis: Infirmitas hēc nō est ad mortē: s̄ pro gloria dei. Eccl. xxii. a. Infirmitas grauis sobriā facit animam. f Et ait ad illos: nihil tuleritis i via. Verito tale mandatū recipiēt q̄ alios ad cōrēptū mūdū horant. Be- da. Tanta p̄dicatori debet esse fiducia in deo: vt p̄sentis ritē sumpt⁹ nō ferat. b Nec̄ virgā. i. instrumēta defensionis aut ipugnatōis. i Nec̄ pera/neq; panē/neq; pecu- niā. Tria sūt genera necessaria: q̄ ad victū. s. cibus / et illud q̄ cib⁹ emis̄ / et illud vbi custodis. Nec̄ tria p̄hibet hic. Per panē oēm cibū: p̄ pecuniā oē illud q̄ emis̄: per peram illud in q̄ repos- nūt seu custodit: Et sic omnē sollicitudinē temporalis ritē tollit a p̄dicatorib⁹ et p̄lati. Hiero. Vlere arguit domi- nus philosopbos: qui vulgo appellantur bractopolite: qui cō- perit tempore leculi: et omnia pro nibilo ducentes/cellarium se- cum vebunt. Tales sunt omnes hypocrite: mundum concen- nunt verbo et habitu: q̄ necessaria ritē cupiose volūt habere.

* Nec̄ duas

Gr. t bactroe

Euangelij secundum Lucam

G **M**ec^o duas tunicas habeatis: Una tpe frigoris: altera tpe estatis. Hiero^o. Hoc nō dīc i scybię frigore vt q̄ syna tunica cōtentus esse debeat: s q̄ i tunica vestimentū intelligam: ne alio vestiti aliō nob̄ futurop timore refuem^o. Beda. Sim plex vestimentū est qcqd necessariū est alicui fīm qualitatē loci vel tēpōis: duplex

est qd extra necessitate ē. b **E**t i quācūq̄ domū intra ueritis ibi manete: et inde ne exeat^o sis. Blo. Quādiu i illa ciuitate p̄dicabili^o tis. i. ne cursitatis p̄ domos et inuolabi

Ecc. xxix. v. **L**ita nequā hospitā de domo in domum.

lis hospitij iura mutetis tē. Nota q̄ dīc inuolabili^o: Antiquit̄ em erat oprobriū mutare hospitū: Nā si ille q̄ itrauerat exiret i putaret ei^o leuitati. Si ille q̄ receperat eū expellere i putaret ei^o crudelitati. Un dñs p̄cipit apostolis vt anteq̄ villas intrarent p̄mitterent nūciū q̄ diligenter inquireret qd hospitū acciperēt: vt mutādi hospitij occasiōe auferet. Et si forte eēt ibi vir religiosus amator hospitalitatis ei^o hospitium intrarēt. Un Matth. x. b. In quācūq̄ ciuitate aut castellū intraueritis interrogate q̄s in ea dignus sit et ibi manete. d **E**t qcūq̄ nō receperint vos exēutes de ciuitate illa etiā puluerē pedū vrorū excutite in testimoniū supra illos. i. etiā minima itineris et laboris quē p̄ eis sustinuitis exponite i testimoniū maioris damnatiōis si non receperint vos: vel maioris amoris si receperint. Vel **P**uluerē excutite. i. ab eis q̄ p̄dicationē cōtemnūt nibil terrenū recipite. Dupliciter ḡ p̄t intelligi qd dīcūt est: In testimoniū. s. in testimoniū iutilitatis: vel in testimoniū indignitatis: Ac si dicerent apli: ad vos v̄q̄ fatigati sumus p̄dicauiimus et nibil p̄ficiimus: Excutimus ḡ puluerē q̄ inutiliter adhesit pedib^o nostris: vt ipsa excusso sit testimoniū qd labor noster fuit inutilis: et hoc testimoniū sit sup vos. Vel in testimoniū indignitatis: ac si dicerēt apostoli: Nos excutim^o puluerē: vt ipsa excusso pulueris sit i testimoniū vestre indignitatis: qz nec puluerē avobis retinemus: Indigni em elis a qbus aliquid recipiam^o. f **E**gressi autē apostoli circuibant p̄ castella euangelizantes et curantes vbiq^o. **M**arc. vi. b. dīc q̄ et oleo vngebāt multos egros et sanabatur: qz vncio infirmorū introducēt ab apostolis.

Moraliter *

A **H**ec duas tunicas habeatis. i. cordis duplicitatē. **Ecc. iiij. c.** Ut dupli corde et peccatori terrā ingrediēti duabus v̄js. Jaco. i. b. Ut duplex aio inconstātis est in oib^o v̄js suis. s. iij. d. Qui habet duas tunicas tē. b **E**t i quācūq̄ domū intraueritis ibi manete: si volūt vos recipere. c **E**t inde ne exeat^o sis: causa q̄rendi melius hospitium: et q̄ diu p̄dicabilit̄ i illa villa. Hoc dīc p̄ter pseudo: qui cursitabant de domo in domū: qz bospes semp in aduentu lautiū p̄curat. **Ecc. xxix. d.** Lita nequā hospitā de domo in domū. e **P**uluerē pedum vrorū excutite. **M**ystice. Puluis in pedib^o p̄dicatorū ē vanagloria in affectib^o eorum ex p̄fectu p̄dicationis: vel tra ex cōceptu. Puluis vaneglorie excutitur ex cōsideratione sui. **M**ich. vi. d. Humilitatio tua i medio tui. **Ecc. x. b.** Quid superbis terra et cinis: Puluis irē excutit ex christi cōsideratione: Nā si eū nō receperūt nō debet indignari discipulus si nō recipiat. **M**att. x. c. Nō ē discipulus super magistrū. Scđm Ambro. p̄cipit dñs vt excutiat puluerē. i. vt nō cōmunicet peris illoꝝ. Aliibi p̄cipit vt aboleant puluerē. i. venitalia p̄tā p̄ximorū: cū ait Job. xii. b. Et vos debetis alter alterius lavare pedes. Debet em p̄dicator venitalia subditorū abolere: et ea q̄si sua portare i orōne/ cōpassione. i. **C**ors. xi. g. Quis infirmat tē. f **E**gressi autē ab amore sui ab amore parentū ab amore mūdi. **H**en. xii. a. Egrede de terra tua et de cognatione tua et de domo patris tui. g **C**ircuibat p̄ castella: non tm̄ per ciuitates. **C**an. vii. d. Egregiamur in agrū/ cōmoremūr in villis. h **E**uangelizantes et curātes vbiq^o sine p̄sonariū acceptiōe. Ja-

co. ii. a. Fratres met nolite in p̄sonariū acceptiōe habere si dñs nři iesu christi. **M**arc. viii. d. P̄dicare euāgeliū omni creature. Sequit. i **A**udiuit autē. H̄ec ē secunda pars Seudae capituli: in q̄ recitat falsa opinio herodis de iesu: Nam p̄ter diuersos rumores boīm p̄us hesitauit an eēt hebias: Postea creditus q̄ esset iobā

excutite i testimoniū supra illos. Egrēssi autem circūmibāt per castella: euāgeliçantes et curantes vbiq^o. **E**viduit autē berodes tetrarcha omnia q̄ siebat ab eo:

q̄ euāgelistę nō seruant ordinē historię: s sicut inspirabant a dñō ita narrabant et scribebant. Sed h̄it Chrys. Quare nō audiuit ab initio herodes: Et r̄ndet. Qui i potētibus sunt tarde addiscunt et nō multā curā faciūt addiscendi. Dicit ergo. Audiuit autē herodes tetrarcha omnia q̄ siebat ab eo. H̄ic ē herodes annipas sub q̄ passus ē dñs iohannes de collatus: et fuit fili^o herodis ascalonite sub q̄ natus ē dñs et p̄eri occisi. Tertius herodes fuit agripa q̄ occidit iacobū et petruꝝ incarcerauit: filius aristoboli fratris illi^o herodis tetrarchę. Dicit autē tetrarcha a tetras qd ē q̄tuor: et archos qd ē princeps. i. princeps in q̄ta parte regni. Nā mortuo herode ascalonita q̄ erat rex/ diuīlū ē regnū ei^o i q̄tuor tetrarchias.

A **R**chelaus habuit Moraliter. **A**udiuit autē herodes tē. Herodes Gorā interpretatur glorians in pellibus: et significat litteratum superbū qui gloriat in pellibus quaternorū vel librorū suorū: quia sūt bene postillati et bñ emēdati. Qe qb^o potest intelligi illud Heb. xi. g. Circumierunt in melotis et in pellibus caprini egentes tē. Bene dicit egentes: qz q̄terni pleni sunt s. corda vacua. i. Limoh. vi. a. Si quis alter docet nō acquisit satis sermonibus domini nostri iesu christi superbū et nibil sciens: sed lāguēs circa q̄stiones et pugnas verborū et. Cōtra q̄s Deut. xxx. c. Juxta te ē sermo valde in ore tuo et in corde tuo: nō tm̄ in quaterno. Item Deut. vij. b. Erūt v̄ba h̄ec que ego p̄cipio tibi hodie i corde tuo: et ligabis ea q̄ si signū in manu tua. Itē Proverb. iij. a. Circunda eas gutturi tuo et describe in tabulis cordis tuū: que sunt intelligentia caput et memoria tenax. H̄ic herodes recte dicitur tetrarcha: qz tm̄ quartā partē regni sacre scripture possidet. Prima pars est intelligentia: que habet in corde. Secunda pars est doctrina: que habet in ore. Tertia pars ē bona vita: q̄ habetur in opere. Quarta et minima pars ē scriptura: que habetur in codice. H̄ic habet herodes: et ideo tetrarcha dicitur. H̄ic herodes philippo fratri suo austert vrox̄ suū. Phi lippos: id est os lampadis/christus est: de quo dicitur Ela. ix. a. Egrediatur et splendor iustus eius: et saluator eius ut lampas accēdatur. Eius vrox̄ est gloria. Unde. i. Cors. xi. a. Gloria viri mulier. i. vrox̄ eius. Ela. xlij. b. Gloriam meam alteri non dabo. H̄ic herodes incarcerauit iohannem: quando malis exemplis doctrinę gratiā obsufcat. Ut iohannem incarcereare est scientiam in quaternis: et quaternos in arca recludere. Roma. i. b. Qui detinet veritatem dei in iniusticia. H̄ic herodes dñs audire et besitare: qz q̄nto plus audit: nāto pl̄ dubitat. Un. ij. Limoth. iij. b. Semp discētes et nūq̄ docet ad scientiā veritatis peruenientes. Itē semper audit et nūq̄ docet vel facit auditā. Unde vere potest dicere illud satyricū: Semper ego auditor tm̄ nūq̄ ne reponam. i. xj. d. Beati q̄ audīt p̄ma fārga verbū dei et custodiūt illud. Non sicut herodes in codice: sed in corde et opere. Dicit ergo. Audiuit autē herodes tetrarcha: id est clericus glorians in pellibus: id est in quater-

nis. k **O**mnia que siebant ab eo: id est a iesu cultus

facta narrant in scriptura: non tm̄ ad sciendū / sed magis ad imitandū. **E**ro. xxv. d. Inspice et fac fin exemplar qd tibi in monte: id est in sacra scriptura monstratum est. Job. xii. b.

Exēplū dedi yob vt quēadmodū ego feci ita et vos faciatis.

* q. Limoth. iij. d.

GArchelaus habuit duas: philippus tertia: iste herodes quartus: et ideo dicit tetrarcha. **a** **E**thesitabat eo q̄ diceret a quibusdam q̄ iohannes surrexit a mortuis. In principio ppter diuersos rumores hesitauit: sed postea firmato animo dixit ipsum esse iohannem: Matth. xliij. a. Marci. vii. b. In hoc etiā cō-

sūdit inuidia iudeo/rū: q̄ christū negant surrexisse tot miraculis approbatum: et h alienigena iohannem qui nullum miraculū fecit: vt dicit Jōh. x. g. confiteatur surrexisse. **b** **A** q̄ busdā vero supple dicebat: **c** **Q**uia helias apparuit:

a et hesitabat eo q̄ diceretur a quibusdam q̄ iohannes surrexit a mortuis: a quibusdam vero q̄ helias apparuit: ab alijs aut q̄ prophetā unus de antiquis surrexit. Et aut herodes: **f** **J**ohannem ego decollavi: quis est autē iste de quo ego

tes de p̄dicatione nūcauerunt et q̄ herodes decollasset sō/bannē: statim assumptis discipulis recessit de iudea in desertū iuxta bethsaidā in galileā: Mō qđ timore mortis sed p̄t tristia: vt dicit Iherō. Primo ppter misericordiam parcēs iūniciis: id ē iudicis ne homicidium ipsius iungent homicide iohā

nis: Mouerat enim tu-

deos sūre sanguinē

suū: ideo temebat ne

q̄ herodes virū san-

ctum occiderat: inde

sūpta occasione ma-

nus inuiceret in eum;

et sic duplex homici-

dū perpetraret. Se

cūdo ppter doctrinā

dās exēpli vitāde

temeritatis. Matth.

x. c. Si psecuti vos

fuerint eccl. Tertio ppter experiētiis: vt. s. pbaret fidē sequentiū.

Sed q̄re non recessit ante q̄ apostoli nunciarent ei mortē io-

bannis: Chrys. Ut carnis veritatem mōstraret: vt doceat.

Carnis qđem veritas in hoc mōstrat: q̄ naturalis moriē hor-

rūt: nō tñ modo p timore mortis aufugit. **D**ystice autem

p h̄c secessū significat recessus christi iudeis ad gentes: q̄

significat p desertū. **U**nī Esa. liij. a. Multi filii desertē ma-

gisi q̄ el q̄ habebat virū. **D**ic g. **E**lassūptis illis. i. disci-

pulis audita morte iohānis. **k** **S**ecessit seorsū in locū

deftū q̄ ē bethsaidā. **V**ide Lucas h̄ cē marco cōtrari: cū

dicat marcus: q̄ cōplēta refectione assumptis dñs discipulos

vt secederet cū eis de loco ad bethsaidā: **U**nī patet locū deser-

tū nō esse bethsaidā. **V**ide etiā cōtrari: esse iohāni cū h̄mōl

refectionē dicat factā esse iuxta tyberiadē. **S**olutio. **O**r dicit

locus desertē esse bethsaidā: nō intelligit dictū p̄ loci vicini-

tatē: s̄ q̄ pertinet ad eī iurisdictionē. **U**nde Interlin. dicit:

pertinet. i. subdit: cī iurisdictionē. **Q**d autē seq̄ i. Interlin. et

vicinus: caue ne intelligas de vicinitate loci. **M**oraliter

autē p desertū significat p̄tōres deserti a grā dei: ad q̄s de-

bent p̄dicatores declinare: qđ notat p hoc qđ dicit h̄: **l** **E**c

assumptis illis. i. discipulis. **k** **S**ecessit i. desertū lo-

cū. Matth. ix. b. Mō veni vocare iustos: s̄ p̄tōres. **E**zech.

xxiiij. d. Qđ perierat requiram eccl. **E**t h̄ idē significat p̄ h̄ qđ

sequit. **l** **Q**ui ē bethsaidā: q̄ interptat dom̄ pecudum

seu dom̄ venator. Dom̄ pecudū cōgregatio peccator: ad

quā debet ire venatores. i. p̄dicatores: et facere domū suam.

Matth. xxiiij. c. Ubicūq̄ fuerit corp̄. i. cadauer p̄tōris: cō

gregabūk̄ et q̄d. i. p̄dicatores. Mō sūt boni venatores: q̄ nō

valdū vbi ferē sūt. **M**tere. xv. d. **M**ittā eis multos venato-

res: et venabūk̄ eos de oī mōte supbīz: et de oī colle avaricie:

et de cauernis petrarū. i. de p̄tō luxurie. **S**equit. **m** **Q**d

cū cognouisset turbē: securē sūt illū. **L**urbē. i. minores

sequit̄ om̄: et tales saluaf. Matth. xix. b. Sinitte p̄tōlos ve-

nire ad me eccl. **M**atores vero nō sequunt̄: s̄ p̄sequūk̄ eū quā-

tū possit. **U**nī recte significat p̄ herodē: q̄ in pueris psecut̄ ē

christū. **U**nī bear̄ Herodiana malitia ē nascentē velle

extinguere religionem. **S**i quid ergo ad salutem pertinens;

si qđ religionis oris: quicūq̄ resistit: cū herode nascere pseq-

tur salvatorē. **n** **E**t excepit illos: fatigatos obuiā ventē-

do illis. **S**ap. vij. b. Inuenit ab his q̄ ērūt illā: p̄cupat em̄

eos eccl. **W**is p̄descēdēs īfrmitati turbaz ad l̄ram: de medio

defti in q̄ erat pcessit eis obuiā: ne fatigarent p̄ inuita deserti.

Mota etiā q̄ vbi lucas dīc. **S**ecut̄ sūt illū: alī euāgelista

addit: pedestres: q̄ vbo in turbis feruent̄ desideriū exp̄mis.

o **E**loquebas̄ illis de regno dei. **B**eda: non de secu-

larib̄. **E**cōtra Job. iiij. d. Qui de tra est: de tra loqtur. Esa.

xxix. b. Erit q̄slī phrytonis. i. vētriloqui de travox tua. **E**st au-

tem triplex regnum dei de quo debet loqui p̄dicator et do-

ctor: vbiq̄ s̄ regnum sacre scripture: de quo Matth. xxij. a.

Simile ē regnum celorum homini regi. Item regnū gratiae

de quo i. xvij. c. Regnum dei itra vos est. Itē regnū gl̄e: de

q̄ Job. iiij. a. H̄is q̄s renat̄ sūrfit: nō p̄t ītrare i regnū dei.

g **E**t eos qui

Matth. 14. b.
Marci. 6. d.
Ut tuncles
uerunt

Evangeliū scđm Lucam

Go. **E**t eos qui cura idigebant sanabat. Ecce triplex opus misericordie quod dñs faciebat in istis. Primo fatigatos recepit: secundo insicos docuit: tertio egros curauit: et tandem famelicos satiauit. Per hoc docēs nos quid agere debeamus: quod omnis christi actio nostra ē instructio. Joh. xiiij.b. Exemplū dedi vobis ut quē admodū ego feci ita et vos faciat. De

Matt. 14.b. pmo dicit luke. xiiij.

a. Hospitalitatē no-

lite obliuisci. De se-

cundo Matt. vii.

d. Eūtes docete om-

nes gentes. De ter-

tio. Matt. x.a. In-

firms curate. De

vltimo. Esa. xxvij.

c. Hec ē reges mea

reficie lassum. Pri-

mū p̄cipiis religiosis: secundū theologis: tertīū medicis: quar-

tum pr̄lati. Nota enī q̄ turbē studiose dñm sequuntur et a

dño curant. Unde instruuntur: q̄ qui vult sanari a dño: studio-

se sequat eū. Un Ambro. Mō octos. i. octo torpētib⁹: nō in

ciuitate synagoge. i. i. infidelitate synagoge manētib⁹: vt ī malo

accipias: v̄l secularis dignitas residētib⁹. i. i. ambitio dignita-

tib⁹: s̄ iter deserta christū querētib⁹: celestis ḡfē alimonia im-

pertit. i. qui studiose eum grātū: et q̄ libent verbū dei audiūt

et auditum non fastidiunt. Et nota q̄ congrue p̄cedit passio

Iohannis turbarum refectionem: quia defectus legis p̄c-

edit euangelicam p̄dicationē. Itē nota cōgruū ordinem.

Precedit em̄ mulieris curatio. S. viij.g. postea apostolorum

missio: deinde sequit̄ turbaz refectione. Et h̄ ordo mysterio cō-

gruit: q̄ primo ecclēsia ī aīa suscitāt̄: deinde p̄dicatores ad

eam mitruunt qui veram ei nunciant refectionē verbi dei. b

Dies autē ceperat declinare. Cōtra senes qui tarde in-

cipiunt audire theologiam et facere penitentiā. H̄ere. vi.a.

Ue vobis q̄ declinavit dies: q̄ lōglores factē sūt vmbre vel

peri. Hyystice. Declinata dic reficit dñs turbas: q̄ circa fi-

nem seculū: vel post mortē suā dñs gentiles per apostolos pa-

ne spirituali paut. Et nota ordinē mysterij. Turbē p̄us ver-

bis et doctrina curāt̄: postea reficiunt. Qui ordo mysterio cō-

gruit: Pr̄ius em̄ peccata remittunt̄: et deinde cib⁹ dominice

Moraliter carnis et sanguinis participat. Moraliter. Declinata die

culpe: de quo H̄ere. xx.d. Maledicta dies r̄c. dandi sunt pa-

nes verbi dei vel dominici sacramenti ī deserto penitentię

cōstitutis. Unde iudicis nō daf manna ante desertum. Exo.

xvj.a. Ecce ego pluam vobis panes de celo. Item helias ī

deserto pastus ab angelo pane et aqua. lū. Regl. xix.b. Disci-

puli aut̄ qui dicunt̄: Dimitte turbas r̄c. significant platos

negligentes: q̄ p̄mittunt̄ subditos suos ire ad vanā spectacu-

la: v̄l clericos suos ad sciētias vanas. S̄ dñs dīc illis: Vos

date illi māducare. i. Pet. v.a. Pascite q̄ in vob̄ ē gregē

dñi. Joh. xxi.e. dicit petro ter: Pasce/ pasce/pasce: Exem-

plō/ v̄bo/ tēporali subsidio. Sed ecōtra fit a mult̄. Zach. xj.

a. Pasce pecora: occisionis q̄ possederāt occidebāt et nō do-

lebāt et vendebāt ea: dicētes: bñdict⁹ dñs/ divites facti sum⁹.

Ezech. xxxiiij.b. Mō q̄ sierūt pastores gregē meū: s̄ pasce-

bāt semetipsos/ et greges meos nō pascebāt. Dicit ḡ. Dies

aut̄ r̄c. Sequitur. Et accedentes duodecimi r̄c.

¶ 5.77. P̄s. Nūqd panē poterit dare: aut parare mēsam ī deserto:

Propter h̄ ducit ī deserto. Moralitas patet. Uel alit̄.

Aliit̄ Dimitte r̄c. Hoc dicit̄ pr̄auī p̄filarū p̄lati tempore cari-

stie: vt dimittāt̄ paupes q̄ p̄us sustētabāt et mīnuāt familiā

suā. Et multi libēt̄ acq̄escunt sub falso pallio p̄uidēt̄/ s̄ue aua-

riticę cōsulentes: q̄ vt dicit̄ H̄ere. vi.c. Oēs auaricie studēt̄

a pp̄beta v̄sq̄ ad sacerdotē cuncti faciūt dolsū. Sed bon⁹ p̄la-

tus reuera dicit̄: sic iacob Gen. xlxi.a. Simeon et leui fratres

vasa iniqtatis bellantia: ī cōsiliū eoꝝ nō ventiat aīa mea.

¶ 5.5. Ait aut̄ ad illos: dñs: vos date illis māducare. In

Joh. v.a. Jobāne dī/ dñs locut̄ ē p̄philippo: et p̄philipp̄ ei r̄ndisse. Po-

tuit esse q̄ p̄philipp̄ ei r̄ndit p̄rīmo: et alit̄ postea. Hoc q̄d b̄t ad līam intelligit. Sed mystice h̄ insinuat dñs q̄ eōp̄ doctri- na ī spirituali cibo reficiēdi erāt oēs hodie nānq̄ eōp̄ doctri- na reficimur. Moralit̄. Ait aut̄ ad illos. Iesus ad p̄. Dovul-

atos. ¶ Vos date illis. i. pauperib⁹: s̄ māducare;

q̄ habet bona eōp̄.

Et ad b.i. Cor. liij.

a. Sicut v̄s existimet

bō vt mīstros chri-

sti r̄c. i. xij.f. Quis

putas ē fidelis dispē-

sator r̄c. b. At illi

dixerūt: nō sūt

nō sūt nobis plusq̄ q̄n-

panes et duo

p̄sces. Sic fuit ad

litterā. Litterā a satis

facilis ē. Hyystice

¶ Mō sūt nobis

plusq̄ r̄c. i. nō sūt nob̄ reddit⁹ sufficentes. Ita se excusant

multi plati: imo suā auariciā: sicut illa mulier cui dixit helias:

Affer mihi obsecro buccellā panis ī manu tua: q̄ r̄ndit: v̄luit

dñs dē tu⁹: q̄ nō habeo panē nisi quātū pugill⁹ capere p̄t

farinę ī hydria et paululū olei ī lechito. iij. Regl. xvij.b. Vel

de pane spirituali dīc dñs platis et oīb⁹ curatis: Vos date

illis māducare. Esa. xxi.d. Occurrētes sūtē ferte aquā

q̄ habitat̄ terra austri/ cū panib⁹ occurrit̄ fugienti. Thes.

lij.a. Paruuli p̄terūt panē r̄c. ¶ Mō sūt nobis plusq̄

r̄c. Hoc ē q̄d dicūt excusantes se: modicā sciētiā habem⁹ mō

sufficim⁹ p̄dicare. Proverb. xxiiij.b. Erue eos q̄ ducunt̄ ad

mōtē: et q̄ trabunt̄ ad iterūtū liberare ne cesses. Si diceris vi-

res nō suppetūt: q̄ inspectoř ē cordis r̄c. ¶ His forte nos

eāmūs/ parisi⁹ ad scholas. ¶ Et emam⁹: vigiliādo et stu-

dēdo et audiēdo. m. ¶ In oīm hāc turbā escas. i. sciētiā

vñ possim⁹ p̄scere oēs q̄ veniūt ad sermonē. ¶ Erat abit-

sere viri q̄nq̄ milia: Per q̄s significan̄t q̄nq̄ genera ho-

minū/ q̄ veniūt ad fīmonē: qdā vt doceant̄ scire: qdā vt doce-

ant̄ viuere: quidā vt videāt̄ boni esse: qdā obseruādi ḡfā: aliq̄

causa societas et p̄studiūtis. Itē nota mysterij. Qūnār⁹ ē

numer⁹ q̄nq̄ sensuū. Hyystice ergo q̄ q̄nq̄ milia intelligū. Hysto-

tur: q̄ ī seculari habitu q̄nq̄ sensib⁹ licite v̄tūt̄: Un̄ q̄nq̄ pa-

nib⁹ reficiunt̄. i. p̄ceptis legis moralib⁹ instruunt̄: q̄ dicunt̄ le-

galī timore cōp̄rimi. i. timore quem lex icutiebat. Līmō: em̄

incutiend̄ ē rudib⁹ et impfectis. Per q̄nq̄ ḡ milia significan̄t

q̄ solū legis p̄cepta obseruāt̄. Per q̄ttoz aut̄ milia q̄ septem

panib⁹ reficiunt̄: Matt. xv.d. significan̄t p̄fecti q̄ doctrinā

euāgelicā implēt̄ ī cōsilijs. Et nota q̄ q̄nq̄ milia dicunt̄ sup-

fenū discubuisse: Joh. vi.b. sed q̄ttoz milia ī alia refectione

sup nudā terrā: et plus ē trā fīmēre. i. terrena oīa p̄temere et

sup fenū iacere. i. mollib⁹ delectari. ¶ Aut autē ad disci-

pulos suos: facite illos discubere: Hyystice ad mētā

sacrē scripture: vt comedāt et bibāt. Comedāt v̄bī difficilis ē

scriptura: bibāt v̄bī facilis. Līm. v.a. Comedāt amici et bibi-

te et inebriāmīt̄ charissimi. Chrys. Coquor̄ ars nūs̄ v̄tūs

ē: s̄ corp̄oz et animē valde nocēs/ māf̄ egritudinū et passionū.

¶ Der cōlūtia. i. ordinate et distincte: vt singulis por-

gatur fīm capacitatē eōp̄. Proverb. v.c. In plateis aīas ru-

as diuide. P̄s. Disp̄sit dedit pauperib⁹. Proverb. xv.a. La.

¶ Qūnāgenos. Bar-

cl. vi.f. habet p̄ cētenos. Ut r̄ungs potuit esse. Et ibidē habet

p̄ tuberina. i. put erāt p̄tuberinales. i. de eadē ciuitate. Quin

q̄genari⁹ numer⁹ ē remissiōt̄ et quietis: q̄ ī q̄nq̄agesimo an-

no debita remittebāt et terra q̄fēcebat. Un̄ q̄ hoc q̄ refici-

ēt̄ subēt̄ discubere q̄nq̄ageni⁹ significat̄ q̄ auditoz verbi

dei debent vacare curiā mundanis. Un̄ Eccl. xxvij.c. Sa-

pientia scribe ī tpe vacuitatis. Itē q̄ remittere debet iniurias

sibi illatas vt eis remittat̄ de. Matt. vi.b. Dimitte et di-

mitte vobis. Itē q̄nq̄genos significat̄ ī p̄gnētā manē-

tes. Un̄ psalm⁹ q̄nq̄gesim⁹/ penitētālis ē. Qd̄ aut̄ ī alio cuā-

gelista v̄t̄: cēteni significat̄ illos q̄ ī vita p̄fecti solū v̄t̄ etnā

desiderat̄. Et tra-

¶ desiderat. a Et ita fecerunt discipuli. sicut precepit dominus: Et discubere fecerunt oes. Sequitur: b Acceptum autem quinq[ue] panib[us] et duob[us] piscib[us] et ceteris. Non legunt ibi carnes fuisse. Hilari. Quinq[ue] panes sunt quinq[ue] libri moysi: quod ex opib[us] legis tanq[ue] ex pane erat vita. Heda. Ios quinq[ue] panes accepit dominus non uerit nouos creauit: quod veniens in carne non alia quod predicta essent per dicitur et ope impletum. Unde Matth. v. b. Non veni solvere legem sed adimplere. Per h[oc] etiam manducum p[ro]ficit: quod dicit quinq[ue] libros moysi non esse a deo. T[unc] Chrys. Quare non creauit nouos panes? Quod sciebat futuros marcionem et manicheum. Similiter Ioh. ii. b. vini non creauit: sed aquam in vino mutauit. Aug. Quinq[ue] panes quinq[ue] libri moysi: duo pisces propheti et psalmi austri legis saporem temperantes: quia dum eructum populu de permissione domine incarnationis noue gratiae dulcedine pascunt quasi in virtute aquae spem profouentes humanae vite. Gen. xl. c. Vidi somnum quod tria canistra faringe haberet super caput meum: et in uno canistro quod erat excelsum portare me oes cibos regios quod sunt arte pistoria auesque comedere ex eo. Primum canistrum lex: secundum prophetam: tertium psalmi: in quibus sunt oes cibi regum: unde soliloquia appellantur. Farina est subtilis doctrina: quae in his est: ex quo comedunt aues. i. virtus platonius. Et hoc timendum est legentibus psalmos: quod ille qui portabat hoc canistrum tertio die post narrationem somni suscepit: sic quod psalmos narrant ut somnia et quae fabulas suspensum. Ps. Marrauerunt mihi iniq[ue] fabulationes sed non ut lex tua. 118. Sed finis beatu[us] Bern. Quinq[ue] panes sunt: contritus cordis confessionis oris ieiuniū elemosyna et oratio. Et quod hec dura sit: id dicunt hordeacei. Ioh. vi. a. Est puer unus habens quinq[ue] panes hordeaceos et duos pisces. Duo pisces sunt: unus exempla confessorum: hic est lirus: aliud exempla martyrum: hic est assensus. Hi duo pisces dant saporem quinq[ue] panib[us]. Unde Greg. Si exempla antiquorum patrum recolimur: nihil graue est quod sustinemus. Item quinq[ue] panes sunt cognitio sui: pudor: commissi: dolor amissi: timor: iudicij: dolor: inferni. Duo pisces sunt spes et fides: quae h[ab]ent panes comestibiles faciunt per saporem quem aponunt. Quis enim illos panes comeaderet nisi de venia et gloria speraret? Et quod sparere nisi dominum benignum crederet? Et recte fides et spes pisces dicuntur: quod sicut pisces plures exquamatur et postea manducantur: ita fides et spes euacuabunt ante quod plena satietas habeat. Moraliter: dominus dat quinq[ue] panes: id est quinq[ue] sensuum refectionem. Dat enim presentia quasi panem quo saturatur visus: oia vana esse et caduca cognoscens. Eccl. i. d. Et di cuncta que sunt sub sole: et ecce vniuersa vanitas. Hier. iii. f. Aspergi terram et ecce vacua erat. Hoc pane satiat erat dauid cum dicebat: Buerte oculos meos ne videant vanitatem. Itē dat p[re]terita tanq[ue] panem quo saturatur auditus: cum audit non esse que fuerunt. Unde Ps. Quartu[m] audiuit et cognovimus ea. Item dat futura tanq[ue] panem quo saturatur odoratus. i. timore. Unde Job. xxix. c. Procul odorat bellum. i. d[omi]n[u]m iudicij quem timet ante quod veniat. Itē dat bona spissitia et permittit celestia. 5. 33. quo saturabitur gustus in futuro: hic autem puocat. Ps. Bustate et videte quoniam suavis est dominus. Item saturatur tactus per flagella. Unde Cant. v. b. Venter meus. i. psalteria mea intremuit ad tactum eius. i. ad flagellum domini reputat illud mihi accidere propter peccatis meis. Duo pisces sunt cognitio illuminans intellectum: et dilectionis inflamans affectum. Cognitio tribus primis panib[us] dat saporem: quia cognitio psalteria intelligit: futura p[re]dicta: p[re]terita recordat. Dilectionis domini duobus ultimis dat saporem: quod qui diligunt deum praeceptio[n]em bonorum celestium etiam in flagellis domini delectantur. Un. n. Cor. xii. c. Libenter gloriantur in infirmitatibus meis. Unde Job. vi. b. Qui cepit ipse me p[re]terat. c Respxit in celum. Quare Chrys. Docet nos anq[ue] tagam melas grases agere. Itē docet totum deo ascribere. Tunc Hilari. Respxit in celum honorem prius a q[uod] erat p[ro]fessus: ut quod edesset intelligeret a q[uod]

tate virtutis assumptus effectus dirigentes et ipsi illuc oculos metis. Itē ut ostenderet a deo omne bonum esse. Iacob. i. c. Omne datum optimum est. Iobel. i. d. Omnes bestie agri quasi area sitiens imbreu suscepserunt a te. d Et benedixit illos. s. panes prius. e Et frēgit postea. q. d. cum dominus frangeret panes in trachosem, triplicati sunt in seipsis sine aliqua extremitate. Abystice. Fractione panis est expositoris legis: quem d[omi]n[u]s exponitur in triplicat. In lege enim Exo. xx. c. d[omi]n[u]s: Non me habebitis: quod non solum de actu sed de voluntate intelligitur. Unde hoc preceptum dominus in euangelio ita fragedo multiplicauit: nihil tamen aliud quod de suo apposuit: Sed de suo addidit dicens: Matth. v. e. Qui viderit mulierem ad concupiscendū eam et ceteris. Et hoc intelligit de carnali fornicatione. De eodem precepto amplius addidit dicens: Si oculus tuus detter scandalizat te et ceteri. i. amicus tuus quemque oculum diligis et ceteris. Hoc intelligit de spirituali fornicatione. Nam spiritualiter fornicari si te amici dilectio vel persuasio ad idolatriam impellat. Itē Dat. xix. b. Qui dimisso a viro ducit mechaf. Sic ergo ex hoc precepto: Non ingaberis multa surgunt precepta quae multiplicia fragmenta. Moraliter. Ille primo benedicit et postea frangit: qui prius facit bonum et postea docet illud. Act. i. a. Cepit Iesus facere et docere. Hinc est quod in principio mensis datur benedictio. Unde. i. Timoth. ii. b. Nihil retinendu quod cum glorificatione percipitur: sanctificat enim per verbum dei et orationem. Hinc est quod in principio sermonis petit oratio auditop. Col. ii. a. Orate pro nobis ut deus aperiat nobis ostium sermonis ad loquendum mysteriis christi. Hester. xiiii. c. Tribue domine sermonem compositum in ore meo. f Et distribuit discipulis suis ut poneretur ante turbas. Per hoc nota quod predicator debet uti expositione sacre scripture facta per sanctos. Chrys. Epos. scilicet paucos panes habuerunt: et hos libenter dederunt. Tob. iii. b. Si multum tibi fuerit abundantia tribue: si autem exiguum et ceteris. Proverb. xi. d. Alij dividunt propria et ditiores sunt: alijs rapiunt non sua et semper in egestate sunt: nam anima quem benevolentem impinguabat et ceteris. Qui autem abscondit frumenta et ceteris. In comedem. g Et manducaverunt oes et saturati sunt: quod non facit scientia secularis sed magis inflat. Bigget. i. b. Consideratis et non estis satiati: bibitis et non estis inebriati. Isa. lv. a. Quare appenditis argentum vestrum non in panibus et ceteris. Filius prodigus cupiebat implere ventrem suum de silique porcorum: quod non poterit esse. Sed eccl[esi]a Ps. Edet paup. Ps. 21. es et saturabunt et ceteris. Proverb. xi. d. Justus comedit et replet animam suam: venter autem impiorum insaturabilis. h Et sublatum est quod superfluit illis fragmentorum copi[us] duo decim. iii. Regl. iii. g. Comeatur et superfluit. Amb. Cur quinq[ue] milibus hominum plus redundat: quatuor homo minus. Matth. xv. d. Quia quatuor milia triduo cum christo fuerunt: et ideo amplius celestis pabuli accepterunt. Illis ergo quod sunt modice capacitatis plura superfluit intelligenda quod illis qui sunt aliorum intelligentia sed non aliqua. Moraliter. Per fragmenta significantia subtiliora et secretiora scripture: quae a rudibus ceperit non possunt. Nec sunt negligenda sed a perfectioribus diligenter colligenda. Exo. xii. b. Si quod residuum fuerit igne comburetur. H[ab]e[re] sunt mire que cadunt de mensa domini: quas catelli comedunt: Matth. xv. c. i. humiles. Proverb. xi. a. Tibi humilitas: ibi sapientia. H[ab]e[re] sunt spiculae quas apostoli manibus contricant et manducant: Matth. xi. a. Per duodecim copinos significant duodecim apostoli et eorum successores. i. predicatorum. Copinibus enim stercora deportant et inuidandu domum. Et h[ab]e[re] est officium predicatorum stercora deportare. i. p[re]terea exercere ut inuidetur domus dei. i. a. v. ecclesia. Isa. xlix. b. Parvus est ut sis mibi seruus ad suscitandas tribus iacob et feces israel convertendas: Nec debet erubescere predicator de tali officio: quod est curare latrinas: quia idem officium habuit filius dei. Tunc Ps.

E. ¶ Manus eius in

Euangelij secundum Lucam

¶ Manus eius in cophino serulerunt. **Esa.** xliij. d. Seruire me
ps. 80. fecisti i petis vris tē. Sequit: **a** **Et factū est tē.** **¶** Nec
quarta pars est quarta pars: in qua qd de ipso sentiat apli querit: ut vera
rūsione eorū falsē vulgi opiniones destruantur. Lucas nō dicit
in quo loco fecerit dñs hāc questionē: cōtinuat tñ eam sic re-
flectionē: qđ cōtinue
secuta sit post refecti
onē. **Matth.** xvij. b. dicit qđ facta ē
Matth. xvi. b. In pib⁹ cesareq; phili-
ippi iuxta locū vbi
Iordanis oris: vt diē
Hiero⁹ ad radicem
montis Iibani. Mar-
cus. viii. c. dicit qđ fac-
ta est in via cum dñs
veniret in ptes cesa-
re pphilippi. Potuit
aut̄ eadem iterari: et
h̄ facta ē statim p̄ refectionē: et postea i via. **¶** qđ h̄ dñs h̄l
repugnat qn facta fuerit semel tñ in via: sed lucas quasi breui
loquus alia qđ facta sūt in refectionē: et aduentū dñi i partes
cesareq; philippi p̄termittēs: tñ facit mentionē d̄ interrogatio
ne facta i via. Per hāc interrogationē quā fecit discipulis in-
niuis qđ plati aut p̄dicatores parati debēt esse quotiensq; et
vbiq; interrogant de fide: Nā hēc interrogatio fuit d̄ fide.
i. **Pet.** iij. c. Parati semp ad satisfactionē oī poscenti vos ra-
tionē de ea qđ in vobis ē fide: et spe reddere. **Malach.** ii. b. La-
bia sacerdotū custodiūt sc̄iētā tē. **Aggei.** ii. c. Interroga sa-
cerdotes legē. Dicit g: **Et factū est cū sol⁹ esset.** Fuge-
rat enī facto miraculo: qđ volebat eū rage vt facerēt eū regē:
sicut dicit Job. vi. b. Videbañ enī eis qđ sub tali rege egere nō
possent. **Chrys.** Quāta castrimargie tyrānis: nō vltra vēdi-
cāt legē: et sabbata: oīa electa sūt ventre eis repleto. Fugit enī
vt docerer de factis p̄p̄rs nō querere gloriam homīm. Unde
Aug. sup Job. Fugit dñs ad exēplū fugiēde yaneglorie: et
insinuās qđ altitudo sua nō p̄t intelligi. **b** **¶** **Drās.** **Chrys.**
Pro illis quos pauerat: vt et discipuli ei⁹ sibi interrogati verā
p̄fessionē p̄ferrēt de eo qđ esset. **c** **Erāt cū illo et disci-
puli: Quō ḡ sol⁹?** Rñdeo sine turba: vñ p̄mo fuit solus i ozo-
ne: postea venit ad discipulos qđ dimiserat. Aliq; mouēt hāc
questionē talis: quō potuit esse solus i via cū esset cū eo apli:
Aug. in li. de. p̄cor. euāgl. dicit: qđ hēc qđstio p̄test mouere il-
lū qui nunq; orauit in via. **Christ⁹** enim solus potuit orare.
Hēc tñ questio hic nō habet locū: non enī erāt cū eo discipuli
qđ orabat: sicut p̄dictū est: et sicut in Job. vi. b. legit. **Mota**
Glo. **Amb.** Post miraculū aut̄ tē. **Infra.** Ipse autē sol⁹ orat
p̄rem. Possūt enī sc̄iētā tē. Quāta hēc duo quātū ad mysteriū
p̄iūcta s̄t: licet dissūcta sint quātū ad historiā. S̄z mystice san-
cti possunt eē cū dñs. i. el adhērere fide et dilectionē: ita tñ qđ ip-
se sol⁹ sit cū orat: qđ sol⁹ paterna nouit arcana: ita sol⁹ qđ orā-
dū nouit orat. **Roma.** viij. e. **Nescim⁹** qđ orem⁹ put oportet.
Sequit ibidem. Cū discipulis aut̄ nō regis orasse tē. **Cōtra.**
Immo d̄ hic: **Factū est cū esset solus orās erāt et discipuli ei⁹**
cū eo. **Ite** **Matth.** xxvij. d. **Rñdeo:** ad p̄mū dicendū qđ facto
miraculo panū ascēdit in monte solus: et ibi sol⁹ orauit: vt d̄
Job. vi. b. Postea vñ venit ipse ad discipulos qđ tam ascēde-
rant nauiculā ex eius iussione: vt d̄ **Matth.** xliij. c. Ad seculū
dū dicendū qđ qñ dñs orauit in mōte assumptis petro/ iacobō
et iohanne/ sepauit se ab illis qđ iactum lapidis: vt d̄. i. xxij. d.
Sequit: **d** **¶** **Et interrogavit illos;** intellige longe post
oīonē: et post redditū ad eos. **e** **Dicēs:** quē me dicit eē
turbe: **vñ** d̄cē turbē: qđ variat de christo habebar opinōes.
Hēc autē vult audire sniam turbarū: et seorsū discipulos:
ne videat discipuli sniam habuisse a turbis. Sic debet plat⁹
grere a collateralib⁹ suis. Sed decētero nō h̄iet p̄bēda qđ dice-
ret veritatē: si quis diceret ei: tu es herodes aur pharaō occi-
dens seu merges pueros in aq; diuītarū/ p̄bēdas eis p̄ferē-
do: statim exiret aulā qui vult eē pius. i. verat. **Prouerb.** xxix
b. **Princeps** qđ liben⁹ audit p̄ba mēdaciōēs mīstros haber-

implos. **Matth.** xi. a. **Ecce qđ mollib⁹ vestiūt in domib⁹ te,**
gū sūt. **f** **¶** **At illi rñderūt et dixerūt: iohānē baptistā**
supple dicit aliq; te esse. **g** **Alij aut̄ heliā: alij vñ qr p̄**
pheta yn⁹ de p̄orib⁹ surrexit. i. heliēus vel h̄ieremias.
Amb. Opīio de iohāne ideo fortasse erat: qđ in mīris vīto

posit⁹ dñi p̄sentia se-
tiebat. **h** **i. j. d.** **De he-**
lia: qđ rap⁹ ē ad celū.
iiij. **Regi.** ii. b. **Et vē**
turus creditur: **W**
alch. vii. b. **De he-**
remia: qđ i mīris vīto
sc̄ificat⁹ ē. **W**iere. i.
b. **Hiero⁹.** **Quēti**
qđ hēc opinio fuerit
de helia vñ h̄ieremias. **W**an. 14
vel iohanne: rñde. **W**an. 8. 8
mus: qđ alieni erro-
ris nō ē n̄m redde-

re rōnē. **b** **Dixit** aūt̄ illis: **vos aut̄: qđ nō estis de turbis:**
¶ **Quē me esse dicitl: rñdēs simon petr⁹.** **Amb.** Nō
p̄p̄ expectās sniam: sed suā promit. **Beda.** **Un⁹ p̄ oib⁹ et p̄z**
oib⁹: qđ senior et p̄nceps aplōp. **k** **Dixit: christū dei. Vi-**
lari⁹. **Fides petri dei filiū et hoīez vidēs/ vtrūq; cōplex⁹ et di-**
cēs christū dei. **l** **¶** **At ille increpās eos h̄ cap̄t ne cui**
dicerēt hoc dices: qđ tē. Septē rōnēs assignat Ambro.
in Glo. quare p̄fibuit dñs discipulis ne dicerēt ipsū esse filiū
dei. Prima: vt fallat mūdi p̄ncipē. Sc̄da: vt doceat humilitē.
Tertia: vt vitet iacitātā. Quarta: ne adhuc rudes discipuli
major⁹ p̄dicationis mole p̄merent: qđ si an resurrecionē filiū
dei esse p̄dicaret: incūberet eis p̄batio: et nescirent h̄ p̄bare: qđ
rudes erāt: nō dū roborati fr̄tute sp̄lis ex alto: nō dū eis sugge-
serat oīa: **p̄ ascētionē** nō accēpto sp̄lūtō ad id p̄bādū/plura
habueat argumēta. **f.** qđ resurrexit et qđ ascēdit. **Un⁹** qn̄a ratio
ē: qđ pacto passiōis sacramēto oportuni⁹ p̄dicabif fil⁹ deicū
sam fuit imortāl. **Sexta:** qđ tūc nō p̄dēset eū publicē p̄dica-
re filiū dei quē mori visuri essent flagellatū et crucifixū. **Septi-**
ma: **Un⁹** p̄fibent euāgeliēcē dei filiū vt postea euāgeliēcē cru-
cifixū. **m** **¶** **Quia oportet filiū hoīis multa pati.** Er-
go qđ nō pati multa nō est fil⁹ hoīis nec similis filio hoīis. **j.**
vñ. d. **Mōne oportuit chāstū pati tē.** **n** **¶** **Et reprobaria**
seniorib⁹ et p̄ncipib⁹ sacerdotū et scribis. **Ab** illi qđ erāt
i lege honorabiliores plura passus ē dñs a qb⁹ p̄t⁹ debuit
honorari. **o** **¶** **Et occidi et tertia die resurgere.** **Q** see
vi. a. **Quāficabit nos post duos dies et tertia die luscitabit**
nos. **p** **Dicebat** aūt̄ tē. **Quāta p̄ capli.** **P**ostq; discipu-
los de passiōe sua p̄monuit: docet eos generalē qđ faciēdū sit
tpe paci: qđ tpe p̄secutiōis. **T**pe paci caro ē tetuñs et vigili⁹
et h̄mōi refrenāda. **T**pe p̄secutiōis morti si necesse ē exponē-
da ē aia. **Un⁹** **Beda.** **S**ic p̄secutiōis tpe ponēda ē aia: ita i pa-
ce sūt desideria frenā refrenāda: vt quāto vides hō securio:
tāto sit ad sui custodiā sollicitio: **Mota** tñ qđ ea ē hic dicunt
quātū ad mysteriū oib⁹ p̄grūtū: quātū ad historiā specialitū
uitat p̄mitiā eccliam ad toleratiā martyrii. **Un⁹** dicit: **Dice-**
bat aūt̄ ad oēs. **Chrys.** Agonithera si amicū habet: non
vult eū grās coronare: **s. p.** p̄p̄rs laborib⁹: et p̄ter h̄ maxime
qđ diligēt eū. **¶** **Si qđ vult. q. d.** nullū cogo: sed volū-
tate veniēt illi suſcipio. **Un⁹** **Chrys.** **S**i qđ aux̄ daret aut̄ the-
saurū p̄poneret: nō vocaret cū violētā s̄ volūtāe currerent
hoīes: multo maḡ qđ sūt i cōglis: **S**i enī natura resū nō p̄sua-
det tibi currere nec dign⁹ es accep̄: ideo non cogo: sed si quis
vult venire post me hūc voco. **Dic g:** **Si qđ vult post me**
venire: nō post mea. **Eccj.** xxxij. b. **V**lūs diues qđ inuer⁹ est
sine macula qđ post aux̄ nō abūt. **Ite** post me venire: nō pre-
tre: vt petr⁹: **Mat.** xvij. d. **Vade post me satanas.** **¶** **Ab**
neget semetipsum: id est pro me vitam p̄p̄rām vilipēdat.
¶ **Et tollat crucem**

Alij exponit. **¶** **Abneget semetipsum.** i. retuſtātē suā **Alij**
abūtātē et seipsum excedat vt sic ad deū accedat: **Alij** nō potest
qđ ad deū ascēdere: nisi sup seipsum ascēdat. **S**ic alijs nō p̄t
rem que supra se est

a Et tollat crucem suam quotidie. i. martyrum subeat. Chrys. Non dixit neget sed abneget; parua hac additione multam ostendens superabundantiam usque ad quantum oportet abnegare se. s. usque ad mortem exprobabilissimam. Sic exponit quantum propter martyrum. e. Et sequat me. Chrys. Sunt quod diabolus sequuntur et patunt propter ipsum et animas tradunt; et querendu est christi professoribus non eandem ostendere fortitudinem. * rem quod supra se est locutus attingere nisi supra se ipsum ascendet. Unum. Misericordia. Exponentes vos veteres hoie cum actibus suis.

b Et tollat crucem suam quotidie. d. die est sequat me. Qui enim voluerit aiam suam salvam facere h. predicte. Nam quod predididerit anima sua propter me salvam faciet illum. Quid enim proficit hoie si lucratu m crevit innumeris mundis: seipsum n aut predat est detrimentu sui faciunt. **c** ipsu: et tollat crucem suam quotidie. d. die est sequat me. Qui enim voluerit aiam suam salvam facere h. predicte. Nam quod predididerit anima sua propter me salvam faciet illum. Quid enim proficit hoie si lucratu m crevit innumeris mundis: seipsum qui non gustabunt mortem donec videant regnum dei.

f Qui voluerit aiam suam salvam facere in futuro: b Perdet eam. s. vita presenti. i. perditioni exponit in presenti aperte deo. Act. xx. c. Parat sibi non solum alligari pro christo sed et morte: non enim facio aiam meam preciosior me. **i** Nam qui predididerit aiam suam propter me. i. vita presenti predicatione exposuit: k Saluam faciet illam. t. aiam propter prius supradictum. Hilary. Marci. 8. v. super Matth. xvii. Frumentum si seruas pannis: si seminas renouas. Chrys. In preceptis sensibilibus quod patitur: ad occisionem Marci. 9. a. pectoribus: est et hostibus terribilior: quis rex non possit eum suscitare post mortem: quanto magis huius.

vbi tanta spes resurrectionis est. Sed nos sumus filii his quod mortalitate fodiuntur sed alioz virilitate. **m** Quid enim tecum. C. continua. q. d. dominus: pro me debet aiam ponere tpe persecutionis: et debet etiam vitare lucra temptationis: Quid enim proficit hoie si lucratu m innumeris mundis: Chrys. Dilectus sumus: quod ea quod caput sicut tractamus: in Seipsum autem predat: sum quod rationabile est dedit sensualitati. Chrys. Si viderit famulum in deliciis teipsum in malis quod lucrari: Et ita nihil ad dominum non letantur aucteles prosperitas carnis. **n** Et detrimentum sui faciat: quod dominus ei predicit: immo nocebit ei: quod quanto ditius fuerit magis torquebit in morte et grauissimis in inferno: quod magna divitiae non poterit haberi ab hoie absque peccato. Unus Augustinus. Omnes diues aut iniqui aut iniqui heresi. i. aut male acquisiti aut male possider. Eccl. xi. b. Si fuerit diuus non erts imunus a peccato. Job. xxvii. d. Diues cum dormierit nihil secum auferet: aperte oculos suos et nihil inveniet. Ps. Ne timueris cum diues faciunt fuerit homo: quoniam tecum. i. Timoth. vi. b. Nihil intulimus in hunc mundum: haud tecum. Jo dicit Iohannes. Similes sapientiam salomonis: si pulchritudinem absalonis: si fortitudinem sansoni: si longevitatem enochi: si divinitatis anchis: pietatem octauiani: quod predixerit tibi si tandem caro darebatur hominibus: aia demonibus: cum divite cruciada sine fine: Augustinus in libro Prospere. Utta nos in facultate nostro habemus superflua: probabimus: si necessaria sola retineamus: nam vanam grecorum nihil sufficit: alienorum vero quodammodo detinor: est qui profutura paupibz inutiliter retinet. **o** Nam qui me erubuerit: i. erubescibilis de me profiteri noluerit. Heda. Non sufficit ad probationem fidei vox profissionis quam defendit a verecunda professio generalitatis. Summa est: quod non sufficit ea profiteri quod oes generaliter proficitur. Nam generalitas ab eis erubescit et excludit: nullus fuit erubescibilis profiteri deum unum: sed quod fuit erubescibilis profiteri deum trinum et humanum. Nec est erubescibilis profiteri deum. **p** Et quod super erubuerit meos sermones: hunc filium hominis erubescit. Glo. labi certe: p. simile. i. expeller a consilio bonorum. **q** Cum venerit in maiestate sua et proximis et sanctis angelis: in secundo aduentu: qui venient cum pietate magna et maiestate: ut dicit Matth. xxiiij. c. Et angeli et apostoli et omnes scient cum eo. Eccl. ix. c. Venient deus ad iudicium cum semibz propria sua. Heda. Sunt qui dicunt: nos non erubescimus deum profiteri. Sed ad probationem fidei non sufficit vox profissionis dum de dignitate iurias tolerare dum erubescit si luxuribz contigerit pores satisfacere. Chrys. Si sufficeret fides cordis que creasset deus os: **r** Dico quidem. Quod iustauerat ecclesia ad tolerantiam martyrum: ponit ei solatum refrigerium: quod enim durum erat tolerare martyrum condignum erat ut subderet solatum. Ecclia enim permissus patif martyrium: deinceps habitura refrigerium. **s** Si transiuntem quod est deus: Dico quidem. Vere sunt: qui habent esse naturam sine dimidiatione: et esse gressu bona voluntate et vivaci ratione. **t** Aliquam. Chrys. Non designat eos ex nomine et ceteri humani quod partatur. **u** Hic statim quod non gustabunt mortem: ipse: quem est qui si quodam gustus respectu mortis: est. Amb. A scis mors qui sit libido gustus: vita vero possidet in futuro. **v** Donec videant regnum dei.

Quangeliū scđm Lucam

Sexta pars **H**anc regnū dei. Glo. Glorificationē corporis in trāfiguratio
ne i mōte. i. quandā imaginariā representatione future bītudi
nis. Vel. Regnū dei. i. ecclēsia regnātē r̄ dilatātā. Quidaz
enī ex eis h̄ viderūt. s. iohānes: q̄ in l̄to tpe post oēs alios vi
xit: et vidit ecclēsī dilatationē. **F**actū est autē t̄c. Sex
ta ps caplī: in q̄ po
nit christi trāfigura
tionē. Et p̄gruo ordie:

Bītūs Berñ. q̄ in p̄cedēti pte iūi
Logitatio est tauit dñis discipulos
i p̄sudit animi ad sui imitationē: vt
aspec̄t ad euā: sic ipse positur erat
gationē. p̄n. aiam suā. p̄ ipsis: ita t̄ ipsi partē essent aliam morti exponere. p̄
Meditatio i iplo. Qd̄ q̄ durū videbat i firmis: eoz i firmitatē p̄sortat glo
studiosa mētis rię suę demonstratiōe. Ulla enī specie futurę glorię licet i trā
Intētio circa ali itū p̄sortioea i reddunt videntes h̄ aduersa. Promisit autē eis
qd̄ iuestigātū ibi: Utere sūt aliq̄ t̄c. Hic autē exoluit eis p̄missū. Dicit ḡ:
diligēter insī. **F**actū est autē t̄c. Chrȳ. Disputās de gehēna r̄ regno: re
stens. Cōtem. gn̄a oīdit i gehēna nō adiūt. **F**actū est autē post hec v̄ba
platio i libera que p̄dicta sūt. s. Utere sūt hic aliq̄ t̄c. **b** Fere dies octo
ment̄ p̄spica. Mat̄. xvij. a. et Mar̄. ix. a. dicūt: Post sex dies: ab illo. s.
cia i sapię spe. die q̄ p̄misit discipulis: Dico autē vobis: vere sūt h̄ aliq̄ t̄c.
culo cū admi. S̄ mat̄. et mar̄. t̄m sex dies medios numerāt: Lucas ho
ratiōe suspēsa. addit et p̄mū quo. p̄misit: et vltimū q̄ p̄soluit: ideo dīc fere. Et
vrobioz idē mysteriū designat. Mā mat̄. et mar̄. post sex
mūdi etates q̄descendū eē ab oī labore significat: p̄ h̄ q̄d dicūt:
Post sex dies: Lucas ho octaua p̄tate innūst resurgēdū. S̄
q̄rit Chrȳ. Quare tātū expectauit ducere dñis discipulos i
montē. Ut v̄hemēt̄ desiderarēt ostēsionē: q̄ licet corporalit̄
tū p̄cupiscēt̄ habebat. **c** Et assūpsit petrū t̄ iacobū
et iohānē. Chrȳ. Quare hos elegit h̄ extēr̄. Prop̄ eminē
ter p̄t legi il
la Glo. Potest
esse filius t̄c. **d** Petrū: qui claves celorū
acepsit: Mat̄. xvij. c. **e** Jacobū: qui p̄m̄ soliū sacer
dotale acepsit. **f** Et iohānē: cui mat̄ cōmitit̄: Joh. xix.
e. Heda. T̄res t̄m ducit: quia multi vocati pauci ho electi:
Mat̄. xx. b. Et q̄ fidē sancte trinitat̄ iulolat̄ seruāt: eterna
merent vissiōe letari. De petro et iohānē nō est q̄stio: sed de sa
cobo vides ambigiū: quia dicit Interlī. Qui p̄m̄ soliū sa
cerdotale acepsit: Ergo iste fuit iacob̄ alphaei q̄ fuit cōps h̄le
rosolymitan̄. Idē dicit Auḡ super ep̄lam ad Gal. Contra
Mat̄. xvij. a. dīc iacobū t̄ iohānē fratrē t̄c: Ergo fuit iaco
bus c̄bedet. Sol. Amb. vocat soliū sacerdotale celū: q̄d est
soliū sacerdotale. i. veri sacerdoti. s. ch̄risti: q̄ oēs suos facit et
reges et sacerdotes: Apoc. j. b. quo int̄ ap̄los p̄m̄ ascendit
iacob̄ c̄bedet: Act. xij. a. Et dico p̄m̄ int̄ ap̄los: q̄ stepha
nus an̄ oēs ap̄los p̄ martyriū intrauit i regnū celorū. Alij ap
pellat soliū sacerdotale martyriū. Et eodē mō v̄ez ē: q̄ p̄m̄
int̄ ap̄los iacob̄ c̄bedet martyriū subiit. **g** Et assūpsit illis
ascēdit i mōte vt oraret. Loc̄ solitari⁹ ap̄l̄ ē ōzoni. **h**

Glo. Apostol̄. Et facta ē dū oraret species vult̄ ei⁹ alf̄. i. alterata.
dat signū d̄ c̄ Hiero⁹. Mō subam carnis amisit & glā future resurrectiōis.
lo/ vt fides eoz oīdit. **i** Et vestit̄ ei⁹ alb̄ refulgens. Glo. Siē sol:
augeat: scribis Mat̄. xvij. a. Chrȳ. Tātū sp̄kēdoris apparuit: quātū pote
rēptāt̄ dare rāt ferre. De ista trāfiguratiōe dñi varię s̄ op̄inōes: q̄lit. s.
noluit vt idu. tātā glā imortalitat̄ potuit apparere i corpe dñi adhuc mor
rarent: Mat̄. tali. S̄ brevis dīcēdū: Credēdū enī ē: q̄ sic p̄ resurrectionē
miraculose oīdit cicatrices i corpe immortali: ita miraculose

Moraliter oīdit glā imortalitat̄ i corpe mortali. Ab oratiōe. Trāfigu
ratio ch̄risti significat hoī trāfigurationē triplicē: ad quā nos
iūitat h̄: iō t̄m secū tres disciplos assūpsit: corā q̄b̄ trāfigu
numeris dierū ratus ē. Prima ē suscep̄tio p̄nię: p̄ quā sit trāfigu
nece numer⁹ te. p̄ ad statū gr̄e: h̄ec ē incipientiū. Secū ē p̄fici⁹ iusticie: per
stū. nec loc⁹ ip̄ quā sit trāfigu de rōtute in iōtū: h̄ec ē p̄ficiētū. Tertia ē in
se in q̄ trāfigu q̄stio p̄tēplatiōis: p̄ quā sit trāfigu de mōdo ad claustrū: h̄ec
ratio facta ē a est p̄fector̄. In p̄ma trāfigurak bestia i hoīem. In seca trā
mysterio vacat figurak puer i senē. In terrā trāfigurak hō in angelū. Que
libet iſtarū trāfigurationē fit post octo dies. Primus dies
p̄m̄ trāfiguratiōis ē stat⁹ s̄ p̄sideratio. h̄ec ē prima dies
mūdi: in q̄ fit c̄haos. i. p̄fusio mēt̄. Secūdū dies ē cordis p̄tri

tio. Et hec ē secūda dies mūdi: i q̄ fit firmamēt̄ dividēs aq̄s
ab aq̄s. Terti⁹ dies ē bonū p̄positū. Et hec ē tertia dies mū
di: in q̄ aq̄ inferiores p̄gregant i vñū r̄ vocant maria. Quar
tus dies ē oris p̄fessio. Et hec ē quarta dies mūdi: in q̄ fit in
cglo lumaria p̄ p̄fessoris instructionē. Quint⁹ dies ē op̄is sa
tissatio. Et hec est

q̄nta dies mūdi: in q̄
fit pisces maris et
aues aeris. i. amari
cordis gemit̄ r̄ de
uox oīzōnes: q̄ sunt
partes satisfaciōis.

Sept̄ dies ē cautela p̄uidēt̄ h̄ recidivū t̄ diabolū astutias:
q̄ pharaao p̄tēpt̄ surgit i scādala: r̄ p̄seq̄t̄ filios isrl̄ de egypto
i trā p̄missiōis fugiētes. Et ē hec sexta dies mūdi: i q̄ fit hō ra
tionalis. Sept̄ dies ē p̄tēpl̄ oīm terreno. Et hec ē sept̄
dies mūdi: in q̄ dñs requeit ab oī ope qd̄ patratar. Octauus
dies ē mēt̄ securitas/cordis locūditas/ p̄scīt̄ trāquillitas.
Quē seiuicē cōplectū h̄ mō. Secura locūditas atq̄ trāquillitas.
Itē iocūda securitas atq̄ trāquillitas. Itē trāquilla secu
ritas atq̄ iocūdital. Et i hac ole trāfigurat̄ ē h̄o & dñm trā
figurat̄ videt. Octo dies secūdē trāfiguratiōis: sūt octo vir
tutes: dñm administratio ē vera trāfiguratio. Un. ii. Pet. j. b.
Ministrat̄ ī fide vīa p̄tutē: ī p̄tutē scītē: ī scītē abstīnē
tiā: ī abstīnētiā patītē: ī patītē pītē: ī pītē fra
tatis amoře: ī amoře fraternitatis charitatē. In hac ultima
die trāfigurat̄ ē h̄o & vīst̄ dñm trāfigurat̄ corā se. Un. dīc
petr̄ in codē caplo. Nec si vobisū assūt nō vacuos nec sine
fructu vos p̄stituēt i dñi nři cognitāde. Octo dies tertie trā
figuratiōis sūt octo genera cognitionē. Primū ē lēsu fin ima
ginationē: que vīst̄ mūdo ad del cognitionē tanq̄ speculo:
vt q̄n p̄siderat creaturas mūdi t̄ in illis speculat̄ potītē i sa
pītētiā t̄ clemētā creatoris cū admiratiōe t̄ veneratiōe. De q̄
loquit̄ apl̄ Roma. j. c. Inuiscibilia del t̄c. Et Sap. xiiij. b.
A magnitudine speciei t̄ creature poterit cognoscibilis creator
hōz videri. Secundū ē ī imaginatiōe fin imaginationē q̄ nō
mūdo s̄ mūdi ī magie vīst̄ vt speculo ad del cognitionē t̄ ad
miratiōe: vbi ī mēs libere huic illucq̄ discurrat q̄ hoc speculi
genere cogitatio t̄ admiratio rapit. Ad h̄ gen̄ p̄tinēt̄ imagina
rie vīsōes. p̄pharū. Tertiū format̄ ī īmaginatiōe fin rōnē:
qd̄ fit q̄n ratio īmaginatiōis q̄rl̄ t̄ cō admiratiōe iuenit. Qua
tū format̄ ī rōnē fin īmaginatiōe: qd̄ fit q̄n ī rerū visibiliū
similitudinē i rerū īvisibiliū speculatiōe ratio subleuaf. Qui
tū format̄ ī rōnē fin rōnē: qd̄ fit q̄n ex q̄busdā cognit̄ alta in
cognita ratio iocinando colligit mens hūana. Sextum est su
pra rōnē nō th̄ p̄fēt̄ rōnē: q̄n. i. anūm̄ p̄ mēt̄ subleuatiōe cer
nūt q̄d̄ nature metas trāscēdit: t̄ el q̄d̄ p̄ intelligēt̄ acī cernit
ratio acq̄scit. Septimū est sup̄a rōnē t̄ h̄ rōnē. Nec ē specu
lat̄ fidel. Octauus est extasis siue rapt̄: vbi diuina revelata
facie cū qd̄a t̄ nubilo speculanf. In h̄ genere trāfigurat̄ ie
sus ī mōte p̄spic̄t cū attestatiōe moysi t̄ hēlē. i. sc̄pt̄urā aw
ctoritatē attestatē: sine qb̄ suspecta ēt̄ h̄mōi revelatiō. Idic
ad tonitruū diuine voc̄ auditōr̄ cadit. i. humana ratio deficit
et s̄esus atq̄ memoria. Un. dīc Mat̄. xvij. a. Audīt̄s discipli
cecidērū i facili suā. Per casū triū disciploꝝ: s̄esus/memor̄
rōnī defec̄t̄ significat: ibi moysi rachel i partu bējamin: Ben
xix. c. Rachel/interpret̄ vīdēs p̄ncipiū: h̄ec ē ratio. Benia
mīn fil̄ dext̄re/intuit̄ cōtēplatiōis. Ibi paul⁹ lucis circūlū
nubes lucida obvīrauit eos. Nubes p̄p̄t̄ mēt̄ reuerbera
tione: lucida p̄p̄t̄ intelligēt̄ illustrationē. H̄ec ḡ: **a** Factū ē
autē t̄c. assūpsit petrū t̄ iacobū t̄ iohānē: per hos

tres oēs electi
cū uilibet oīt̄ veraci facies alterata: q̄ ip̄a oīo p̄ sp̄ualis lūter⁹
trāfiguratiōis: vt dīcim⁹. Exo. xxxij. d. Ignorabat moyses
q̄ cornuta esset facies sua ex p̄sortio sermois dñi. Duo cornua
q̄ assumit hō in oīzone sūt p̄tēpt̄ terrenor t̄ desideriū ethop.
b Et vestit̄ eius alb̄ refulgens. Mystice. Species p̄fice
vult̄ ch̄risti est diuinitas. Exo. xxxij. d. Videbis posteriora
mea: facili autē mean

Gressiores electi significant. Per petru consilagati: per iacobus proximeti seu pignores: per iohannem virginis seu claustrales. Hoc solos assumit in monte et dicit in monte: quod hi soli salvabunt et in monte glorie deducuntur. Exo. xv. c. Introduces eos et plantabis in monte hereditatis tuae tecum. Ezech. xliii. f. Si fuerint huius vi in medio eius: noe/ daniel/ iobi/ ipsi tecum. **a** bus resplendens. Et ecce duo viri loquebantur cum illo. Erant autem moyses et helias visi in transfiguratione. Ita per hunc etiam quod vult transfigurari in monte gloriatur eius quem completurus erat regis oportet quod habeatur secum petrus. i. cognitione dei sui et proximi. Cognitio dei cauer desperatione: cognitio sui vitai presumptio: cognitio proximi mouet ad compassionem. Ita oportet quod habeat iacobus. i. lucia contra mundum: protra carnem: protra diabolum. Exo. lii. f. Scio quod rex egypti non dimittet vos nisi in manu valida. Nec iacob angelus transfiguratione habuit nisi propter luciam. Gen. xxxix. g. ii. Timoth. q. a. Non coronabit nisi quod legitime certauerit. Ita oportet quod habeat iohannes. i. g. f. sine quod nec cognitio nec lucta aliquid vallet. Viii. f. Cor. xiij. a. Si habuero prophetam et nouerum mysteria omnia et oculum scientiam: et si habuero omnem fidem ita ut montes transferam: charitate autem tecum. Et. j. Si distribuero omnes facultates meas tecum: et si tradidero tecum. Hoc quo ad luctam. Item per hoc quod dicit: Ascendit in monte ut oraret: innuit quod qui vult efficaciter orare: debet mente ad superna levare: et gloria non in mundo sed in celo regnare. Col. iij. a. Si surrexisti cum christo tecum. mea faciat autem mea videre non potest. Vestitus enim est humanitas. **E**sa. lxij. a. Quare rubrum est indumentum tuum tecum. **M**odo taliter: Species vultus christi est catus platorum: quod in oratione debet fieri sicut sol seruantes et lucetes. Eccl. xxvij. b. Homo sensatus sapientia manet sicut sol. Eccl. viij. a. Sapientia bonum lucet in vultu eius. Vestitus enim est oculum iustorum: quibus quasi vestimento vario vestit dominus. Martyres sunt vestis rubea: confessores vestis lucida: Virgines vestis alba. **E**sa. xl. e. Tunc ego dicit dominus: quia his oibus velut ornamento vestieris. Est et dominus vestis iustorum. Gal. iij. d. Quotque bapticati sunt christi induitissimis. Job. xl. a. Esto gloriosus et speciosus induire vestimentum. Est autem vestit dominus albus per innocentiam: resplendens per bonum exemplum. Job. xv. b. Quis est homo ut imaculatus sit et ut iustus appareat nam per misericordiam? Lant. v. c. Dilectus meus candidus erubescit. Sequitur: **a** Et ecce duo viri loquuntur cum illo. Erat autem moyses et helias visi in maiestate. I. In transfiguratione: vel in loco in quo apparuit maiestas dei: non et ipsi in maiestate apparuerunt. De moysi et helia variae sunt opiniones: quoniam apparuit anima in suo corpore vel alieno. Rab. Tua mens enim ex partio corporis invenit in loco. Iohannes scotius. Helias non in suo corpe: non in aliquo sensibili materia aliud assumpit: sed quadam ineffabiliter tunc soli deo cognita: inutilis spiritus visibilis factus est. Alius Amb. in glo. Secundum non corpora vel animas heliam et moysi apparuisse sed ex aliquo subiecta creatura illa corpora fuisse formata. Potest etiam credi angelico ministerio illud factum esse: ut angeli eorum personas assumerent. Chrysostomus: Nulla anima in inferno locata inde exiuit: nisi christo ad inferos descendere. Itaque credibile est anima laetari ad inferos non descendisse sed suscitandam. Sed quod hos magis assumpsit quam alios. Chrysostomus: Quod dixerat: Si quis vult per me ventre tollat crucem suam: Moyses et helias qui per plebeum se tradiderant in mediis ducit. Etiam ad tyrannos: nos vterque liberam presentiam habuit: et pro ingratis hominibus vterque idiota: vterque renunciatis possessoribus. Hieronimus: Dat dominus signum de celo: helias inde descendere quo ascenderat: et moysi ab inferis resurgere quo descendebat. Esa. viij. b. Petrus ibi signum a domino deo uno in profundis inferni sive in excelsum supra. Ecce multe rationes quae cum domino apparuerunt moyses et helias. Prima: quia per plebeum se morti exposuerunt. Secunda: quod simplices fuerint. Tertia: quod oibus abrenunciaverunt. Quarta in testimonium alter de celo: alii de inferno: tertius testis fuit de terra. s. apostoli. Et omnes isti venient ad iudicium; de celo/de inferno/de mundo. Phil. iij. b.

Ut in nomine eius omne genu flectatur: celestium/terrestrissimorum et infernum. Quinta ratio est: quia turbes dixerat christum esse alium heliam: alii iobanem baptistam. S. eodem. Sexta: ut appareat seruorum et domini differentia. Septima: quia dicebant christum esse transgressorum legis quasi inimicum moysi: et ideo legislator moyses et legis celator helias quod testes et amici cum eo apparuerunt. Octava: quod volebat apostolos fieri mansuetos ut modesti et celates ut helias. Unde: ut discerent apostoli ipsum christum mortis et vita habere potestatem: ideo unus vivus et unus mortuus cum eo apparuerunt. Decima: ut ostenderetur christus moriturus et iterum rictus: ideo unus vivus et alter mortuus apparuerunt. Apoc. i. d. Ego sum unus et fui mortuus: et ecce sum vivus in seculo seculorum. Undecima: ut nos si volumus esse cum eo in morte simus vivi et mortui simul: vivi ut deo/mortui mundo. Col. iij. a. Mortui estis et vita vestra abscondita est cum christo in deo. Duodecima: quia veteres orauit pro peccatoribus et persecutoribus suis. Moses: Numiri. xij. d. Helias. iij. Reg. xvij. g. Tertiadecima: quod moyses et helias omnes regeneratos significant: moyses mortuus iam mortuos: helias vivos illos qui vivi reperiuntur. Quartadecima: quia significant duas regenerationes. Moses enim aquarum interpretat: et significat illam que fit in aq. baptismi. Helias interpretat ascensionem dominis: et significat secundam: que fit in fine mundi: in qua omnes boni ascendent cum domino. Quintadecima: ut doceret quales socios debet habere plati. Ps. Ambulans in via immaculata tecum. Genes. L. Ps. 100. his versare qui te meliorum facturi sunt. **b** Et dicebant excessum eius: id est excellentem eius humilitatem: quia res quae ad mortem crucis se humiliavit. Terci. iij. c. Recordare paupertatis et transgressionis meae. **c** Quem completeretur erat in hierusalem: ut sic impleretur illud propheticum: Operatus est salutem in medio terrae. **d** Petrus vero et Ps. 73. qui cum illo erat grauati erant somno: Forte cum eo pernoctauerant in oratione. Secundum Chrysostomus et Ambrosius: somnus vocat lucas reverberationem seu repressionem oculorum discipulorum ex splendoris incomprehensibili claritatis demonstratio. Unde Chrysostomus: Oculi ex superabundantia luminis obtenebantur. Et prophetas. Excellentia corruptit sensus. In quo nota frigilitas humanae conditionis: quae per peccatum primorum parentum incurrit. Unde Gregorius: In quantam miseriam cecidit homo: lumen ad quod natus est videre non potest. Dicit ergo: **e** Grauati erant somno: id est depresso nimio splendore demonstratio claritatis. **f** Et euangelistes: id est a domino portati: qui erexit eos: ut dicit Matth. xvij. b. **g** Considererunt maiestatem eius: id est formam glorificatam ipsius christi. Chrysostomus: Si voluerimus videbitur et nos chistum multo splendorib[us] tunc illi. Tunc venit cum moysi et helia post venientem cum milibus angelorum et plebium: non nube super caput eius: sed celo protracto: sic vela iudicis retrahuntur ut possit adiri tempore causarum. **h** Et duos viros qui stabant cum illo: viderunt supplex. Glo. Helias prophetarum eximius tecum. Quatra in plogo Ps. David prophetarum eximius. Respondet David eximius prophetarum sublimitate regia dignitate vera humilitate: Helias eximius vita asperitate: vita diuinitatis redarguedi auctoritate seu audacitate tecum. **i** Mystice. **j** Grauati erant somno. Somnus est vita presentis: quod grauatis oculi interioris: quod corporis quod corruptis aggrauat animam: Sapientia. ix. c. Ab his somno euangelista hoc cum mortis: et tunc post videre maiestatem dei: ante non. Exo. xxij. d. Non videbit me homo et vivet: id est dum vivit vita presenti. Lant. v. c. En ipse stat post parentem nostrum. j. Cor. xiij. d. Videmus nunc per speculum in enigmate: tunc autem facie ad faciem. Item somnus est mors spiritualis qua homo moritur mundo: in quo anima euangelistae per celestem contemplationem. Lant. v. a. Ego dormio in mundo. s. Et cor meum

Euangelij scdm. Lucam

Sed et cor meū vigila deo. s. In hoc somno grauans oculi aliquādo p̄ē nimia claritate visorum. Sicut enī ad litterā tātū splēdorem non sustinent oculi corporis: sic in deitatis contemplatione deficit fragilis acies humānā mēr. Unde Esa. xxviiij. c. Attenuati sunt oculi mēs suspicentes in excelso. Tn̄ in hoc somno videtur māte

Tib. 126. stas. Unde Ps. Ls.

dederit dilectis suis
sōnū: ecce hereditas
dñi r̄c. Vt̄ Som/
no grauantur: id est
grauamen somni su-
stinent: ut per hoc si
gnificetur quia post
somnū: id est quietem corporum in sepulchrī: dei maiestatē
intuebunt. Et duos viros r̄c. Hoc erit īresurrectiōe: qz
tunc perfecte videbunt quomodo lex r̄ prophetē impleta sūt
in christo: vt nec vnum iota remanserit inexpletum. Matth.
v.b. Donec transeat celum r̄ terra: iota vnu aut vn apex nō
pr̄teribit a lege donec omnia fiant. Ite: Non veni solvere le
gem sed adimplere. a. **E**t factum est cum discederēt
moyses. s. et helias. b. Ab illo: id est christo. c. **A**it pe-
trus ad iesum: stupescens: nec aduertēs q̄ illi dilcesserēt:
d. **M**receptor bonū est nos hic esse. Chrys. Quia
audivit eum mortuū in hierusalem: ideo dicit: Bonū ē nos
hic esse: Nō enī audebat manifeste dicere: Propitius esto ti-
bi: quia redargutus fuerat super hoc. Matth. xvi. b. Item
Chrys. Laue ne queras q̄ circūspectus r̄ q̄ ardēs circa chri-
stum erat petrus. Et dicit Interlin. Nō improbū petri vo-
tum sed inordinatū: quia non in carne mortali intratur ad glo-
riam. **M**oraliter. Beda. Qui ad mōrāna cōscenderat: nō
vult amplius ad terrena descendere: sed semper in sublimi p̄-
severare. Ex quo patet q̄ nunq̄ montana cōlestia cōscendit:
qui terrenis negocijs libēt īcumbit. j. eodc. g. Nemo mittēs
manū ad aratum r̄c. Muli etiam claustrales postq̄ se-
mel culmen p̄templationis ascenderunt: r̄ aliquid de cōlestiū
sapore gustauerunt: postea nolunt ad laborem active descen-
dere. Quos significat petrus dicens: Bonum ē nos hic esse:
sed nesciebat quid diceret: quia aliquando oportet ad activā
descendere propter proximū. Numeri. xxxij. b. Filij ruben
voluerunt remanere vltra iordanem: sed moyses respondit il-
lio: Nunquid fratres vestri ibunt ad pugnam r̄ vos hic sede-
bitis. s. in ocio p̄templationis: e. **E**t faciam v̄c. Chrys.
Limens petrus increpari p̄mittit: Si vis: Matth. xvii. a.
Bimb. Impiger operariū continuū obsequi ministeriū polli-
ceretur dicens: **E**t faciamus tria tabernacula: vnu tibi
r̄ vnu moysi vnu helie. Glo. Bimb. Quomodo noscūt
quos ante nō viderūt: Per maiestatē siḡ eos veniente: sicut
in futura resurrectione vnu quisq; alterum cognoscet r̄ desi-
derata alter in altero per charitatem intelliger. f. **N**esci-
ens petri. s. quid diceret. Tria tabernacula facit: qui le-
gem r̄ prophetas r̄ euangelium diuidit. Et male facit: quia
petrus nesciebat quid diceret. Beda. Adhuc hodie imperi-
tie notatur quicunq; legi r̄ prophetis et euangelio tria tab-
ernacula facere cupit: cum huiusmodi nequaq; valeant ab ihu-
cem separari. Hiero. Unū tabernaculū est euangeliū: si tria fa-
cere cupis: fac vnum quasi tria patri r̄ filio r̄ spiritu sancto.
Terius tria faciebat: tres gradus ponens in trinitate. Unū cū
duis in ecclesia dicere: Gloria patri: gloria filio: gloria spiritu
sancto: ne saperet illud arrianū: statutū fuit vt dicere: Glia
semel p̄p̄i r̄ filio r̄ spiritu sancto. **M**oraliter: aut tria taber-
nacula in nobis facimus: si posse nostrum parti: nosse filio: velle
spiritu sancto p̄paramus ad inhabitandū. Joh. xv. a. Si quis
in me manserit r̄c. f. **N**esciens quid diceret: quasi ebr̄i-
us de vna gutta vni cōlestis quā biberat vel viderat: volebat
facere tres tabernas: i quo innuī liberalitas r̄ largitas para-
disi: quia petrus non sibi sed alijs vult edificare. j. Cor. xij.
b. Charitas non querit quē sua sunt. Nesciebat etiā petr̄ quid
diceret: quia speciem glorie quā viderat: veram gloriam esti-
mabat. Esa. lxiiiij. b. Oculus non vidit r̄c. Item nesciebat

qd diceret: q̄ regnū dei ī terra possidere putabat. Joh. xvij.
g. Regnum meum non est hinc. Nota Glo. Tres testes ha-
bemus de terra: apostolos: tres de celo: moysen et helias et
ipsum patrem r̄c. Cōtra moyses in inferno erat et helias ī ter-
restri paradise. Sol. De celo: id est aliunde q̄ de terra: moy-
ses ī inferno erat: he-
lias si quodāmodo

de celo: quia raptus
est in celum. Sequit
in Glo. Cum soleat
sufficere testimoniu
triū: h̄ē testimoniu
plurimop. Deut. xix.
d. In ore duor aut
trium testimoniū stabit omne verbum. g. **H**ec autem r̄c.
Petr̄ nesciēs qd diceret: ait: Faciam tria tabernacula
r̄c. Dns autem statim obumbravit eos nube lucida ad diffe-
rentiam nubis ethereq; quē solet aera obumbrare. Ideo autē
obumbravit eos: vt ex ipsa obumbratiōe nobis ostēderet pe-
trū errasse: ac si aperte diceret ei: Tu erras q̄ materiale tab-
ernaculum queris in eterna beatitudine: vbi sancti nō materia-
libus sed spiritualib; tabernaculis sunt protegendi: id est sola
protectionē spiritu sancti: quē significata est per nubis obum-
brationem. Unde et virginī dicunt est. s. j. d. Spiritu sancti
superueniet in te r̄ virtus altissimi obumbrabit tibi. Hac sola
obumbratiōe proteguntur sancti in eterna beatitudine: qz nō
erit ibi materiale tabernaculū. In cui⁹ rei significatione iohā
nes refert se vidisse. Apoc. xxi. a. civitāte sanctam hierusalem
nouā descendente ī de celo r̄c. Et. j. g. Et templū non erat i
ca: quia dñs deus omnipotēs est templū illi⁹. In quo signi-
ficatum est q̄ in eterna beatitudine non erit templū nisi spi-
rituale. Unū Glo. Hec autem illo: id est petro. b. **L**o-
quente facta est nubes: supple lucida. k. **E**t obum-
bravit eos: quia tātū fulgorē nō poterant sustinere: qua-
ntum viderunt in transfiguratione. Qd ergo dicit Interlin. q̄
maiori luce suffudit: sic intell̄ge et p̄tinua b modo: l. **F**a-
cta est nubes: supple lucida. Et vere lucida: qz maiori luce
suffudit: non maiori q̄ fuit in transfiguratione: sed maiori q̄
p̄pus vel q̄ solet habere nubes ethereā. Nota dñs
gitur domin⁹ apparuisse. Exo. xix. b. Jam nunc veniam ad legi ap-
pe in caligine nubis r̄c. Item Esa. xix. a. Ascendet dominus
super nubem levem r̄ ingredietur egyptum r̄c. Act. j. a. Ul-
dentibus illis elevatus est r̄ nubes suscepit eum ab oculis eo-
rum. Ps. Nubes r̄ caligo in circuitu eius. Item Ps. Qui
ponis nubem ascensum tuum r̄c. **D**ystice. In istis aucto
ritatibus per nubem significatur caro christi: triplici ratione. Per nubes
Prima est: quia a mari oritur nubes: r̄ caro christi de maria. significatur
iij. Regl. xvij. g. Ecce nubecula parua quasi vestigium ho-
bitus. Secunda: quia nubes ardorē solis mitigat per suū in-
terpositionē: r̄ caro christi iram patris compescuit per suū
oppositionem: quia in se sustinuit ictus. Esa. liij. b. Discipli-
na pacis nostre super eum r̄ liuore eius sanati sumus. Tertia
quia a nube pluia emanat: et a carne christi duplex pluia
emanavit. Pluia aquē ad nostram ablutionē: et pluia san-
guinis ad nostram redemptionē. Eccl. xliij. c. Medicina
omnī in festinatione nebula. Quarta etiam ratio est: quia si
cut sol sub nube absconditur: ita christus in carne. Esa. xlvi.
Uere tu es deus absconditus: deus israel salvator. **M**ora-
liter: autem per nubem significatur hic gratia refrigerans. s.
j. d. **V**irr̄ altissimi obumbrabit tibi. **H**ec nubes obumbrat:
dum petrus loquitur: quia dum p̄dicator loquit̄/ gratia dei
cordibus subditorum frequenter infunditur. Act. x. g. Ad-
huc petru loquente: cecidit spiritu sancto super omnes q̄ au-
diebant verbum r̄c. **E**t timuerunt apostoli his visis.
m. **I**ntrāribus illis quinq; moyle. s. et helias et aposto-
lis. n. **I**n nubem. i. dum a nube p̄tegerent. o. **E**t vor-
facta ē de nube dices: hic ē r̄c. id est quādo fuerūt sub
nube audita voce

Moraliter

Moraliter

Nube /audita voce patris timuerunt de insolita visione : et etiam ceciderunt: ut dicit **Matt. xvij. a.** Sed cum eadem vox audiata fuerat in baptismo: **Matt. iij. d.** quare hic et non ibi timuerunt et ceciderunt apostoli: **Chrys.** responderet quod altitudo montis et solitudo et silentium et transfiguratio horrore plena erat hic. **Greg.** In quam tam miseriā cecidi / **i. 3. d.** mus qui ipsum bonum ferre non possumus ad quod creatus sumus. **Daniel. x. b.** Tali visionem hanc dixerunt illis diebus quod ex his

acta ē de nube dicens: **Hic ēst filius meus dilectus:** ipsū audite. **c** Et dū fieret vox inuenit ē iesus ē sol: ēt ipsi tacuerunt /ēt nemini dixerunt in illis diebus quod ex his

Hic: nō moyses nō helias. Hiero. Moyses et helias se seruit: quod nobiscum debent in cordib⁹ domino tabernaculum preparare: et ideo dicit discretive: **Hic est filius meus dilectus. Chrys.** Discrecus: quia ὁ οὐρανῷ αὐτῷ. eiusdem mentis. **b** **I**psū audite: non aliū. Et reuera aliis non est audiendus nisi dilectus a deo. **Mota Blo.** Vox patris et. Et est summa: quia in baptismo et in monte mysteriū trinitatis ostendit: ex quo nobis mystice insinuat: quia sicut in baptismo confitemur trinitatem: sic in resurrectione intuebimur. Item in baptismō spiritus sanctus in columba: in transfiguratione in nube apparuit: in quo insinuat: quia sicut hic trinitatem confitemur in simplicitate: ita eam contemplabimur manifesta veritate. Et nota quia duplex fuit vsus nubis: Nam in nube tanquam in subiecta creatura spiritus sanctus apparuit: et de nube vox patris intonuit. **c** **E**t dum fieret vox inuenit ē iesus solus: ut sciretur de quo facta est vox: et quia ipse est sufficiētia omnium. **i. Cors. xv. d.** Ipse est omnia in omnibus. **Beat⁹ Bern.** Rationabilis plenitudo lucis: propiscibili abundātia suavitatis: irascibili multitudine pacis: et quod evanuit umbra legis et prophetie: lumen veritatis intelligentie apparuit et. **Et** mystice: per hoc quod in transfiguratione modo tres modo unus in vindetur: significans duo: sicut in Blo. ostendit. Per hoc quod primo tres postea unus christus videtur: significans mystice: quod omnes fideles in fide christi voluntur. **Et** per hoc quod postea duo: deinde unus videtur: significans mystice quod christus fuit in lege et prophetis tanquam caput legis et prophetarum et in ipso christo consummatus: et sic a christo incipiunt et in christo desunt. **Roma. x. a.** Finis autem legis christus est et. **d** **E**t ipsi tacuerunt. Chrys. Difficile est silere quod delectat. **e** **E**t nemini dixerunt in illis diebus quid ex his que viderant: domo iubente: ut nemini diceret donec a mortuis surrexisset: ut dicit **Matt. xvij. b.** Sed quare precepit b̄ dominus. Triplici ratione. Prima: ne gloria futuri regni preostensa incredibilis esset propter ignominias in ipso futuras. Secunda: ne apud rudes seques crucis scandalum faceret. Tertia: ut doceat nos neminem laudare dum vivit. **Ecclesiastes. xiij. d.** Ante mortem ne laudes quoniam: quoniam in filio suis agnoscit vir. **Ecclesiastes. iiij. b.** Est tempus tacendi et tempus loquendi. **Hiero.** Utique doctoris est audientium considerare personas: ne prius irideat et audiatur. Quarta ratio est moralis: quia non debent christum predicare transfiguratum: qui nondum sunt transfigurati: quod non ostendunt in se videndum quod dicunt audiendum. **i. Cors. xv. f.** Sicut portavimus imaginem terreni: sic portemus imaginem celestis. Sequitur: **f** **F**actum est autem et. Lucas pertinet hic aliquia que ponit **Matt. xvij.** Sed hoc facit causa breuitatis. Quod autem discipuli nunc cum christo ascendunt in montem/nunc descendunt de monte: significat quod doctores et predicatorum et prelatum nunc debent ascendere ad culmen contemplationis: nunc descendere ad laborem actus. **Job. i. g.** Amē amē dico vobis: videbitis celum aptum et angelos dei ascendentes et descendentes super filium hominis. **Ps.** Ascendent montes et descendunt campi: id est predicatorum qui in ascensu contemplationis sunt montes: in descensu actionis sunt campi. Determinat autem Beda satis breuiter officia contemplationis et actionis dicens: quod dominus in monte orauit et docuit: maiestatem suam monstrauit: patris vocē apostolis pandit:

descendens a turba excipitur: missorū fetu pulsatur: infidelitatis peccata exprobrat: malos spiritus expellit: Etiam apostolis descendenter turba multa occurrit. Similiter si doctores et predicatorum vellet descendere per humilitatem: multi occurrerent illis. Unde **Ps.** Inclina celos tuos et descende. **Ps. 145.**

Sed quia semper stat in alto per elationes vel per ambitionem aut per curiositatem: ideo pauci occurrunt illi turbā multā: **E**t ecce vir de turba exclamauit dicens: **Ad** quę viderant. Factum est autem in sequenti die descendenteribus illis de monte occurrit illi turbā multā. **Rab.** Quia alii sequebantur dūm causa discipline et amoris: ut discipuli: Alij causa iudicij et observationis: ut scribēt et pharisei: Alij causa curiositatis: ut infirmi: Alij causa curiositatis: id est causa videndi noua miracula et leues et curiosi: Alij causa experientiae: volentes experiri utrum verum esset quod de ipso dicebat: Alij causa vētris: quia comedebant de panib⁹: ut pauperes et egent: Alij causa societas allorum: ut pueri: Alij causa pietatis: ut mulieres: quae ministabant ei et discipulis. **b** **E**t ecce vir de turba exclamauit: id est ex corde clamauit: **Dices: magister.** Sic vocat eum: quia credebat eum esse purum hominem. Unde **Chrys.** Valde infirmus fuit hic homo: ut patet ex multis.

Matt. 17. c.
Marci. 9. c.
Act. 1. illis

quos sanasse. Dicit ergo: Factum est autem in sequenti die: nō post transfigurationem: sed post ascensum in montem. **g** **D**escendentibus illis de monte occurrit illi turbā multā. **Rab.** Quia alii sequebantur dūm causa discipline et amoris: ut discipuli: Alij causa iudicij et observationis: ut scribēt et pharisei: Alij causa curiositatis: ut infirmi: Alij causa curiositatis: id est causa videndi noua miracula et leues et curiosi: Alij causa experientiae: volentes experiri utrum verum esset quod de ipso dicebat: Alij causa vētris: quia comedebant de panib⁹: ut pauperes et egent: Alij causa societas allorum: ut pueri: Alij causa pietatis: ut mulieres: quae ministabant ei et discipulis. **b** **E**t ecce vir de turba exclamauit: id est ex corde clamauit: **Dices: magister.** Sic vocat eum: quia credebat eum esse purum hominem. Unde **Chrys.** Valde infirmus fuit hic homo: ut patet ex multis.

h **O**bscero te respice in **Et** ecce vir et. **Moralit:** **V**ir iste cuius filius erat infirmus significat platus: quod debet esse vir. **i. marit⁹** nō adulter: **g** res fructū non voluptatem. **Phil. iiiij. d.** Nō quia quero datum sed requiro fructum abundantem in ratione vestra. Item debet esse vir: id est masculus: nō femina: ut possit generare etiam alios per predicationem et doctrinam. **i. Cors. iiiij. d.** In christo istu p̄ euangelio ego vos genui. Item debet esse vir etate: nō puer. **Ps.** Nemo iuuenes eligit sibi duces. Sed hebet pueri et feminae iam regnāt in ecclesia. **Ela. iiij. a.** Dabo pueros principes eorum et. **Itē** debet esse vir a virtute: id est fortis: non timidus. Timiditas enim prelatorum iusticiam aufert. **Ecclesiastes. viij. a.** Noli querere fieri iudex nisi valeas virtute irrepere iniqūates. **Deut. xx. b.** Quis ē formidolosus et corde parvido: vadat et revertat in domum suam ne pauore faciat corda fratrum suorum sicut ipse perterritus est. Filius huius viri est populus subditus: qui est lunaticus: **km Mattheum. xvij. c.** Surdus et mutus **scdm Marcum. ix. c.** **D**emoniacus **scdm Lucam** hic. Per lunaticū significans instabiles et avi: qui sicut luna mutantur. Unde **Ecclesiastes. xxvij. b.** Stultus ut luna mutatur. **Job. xliij. a.** Et nunc in eodem statu permanet. Lunatici incremento luna insaniunt: sic avi scimento tempozalium. **Prouerbi. i. d.** Prosperitas stultorum perdet eos. Per surdū significans inobedientes. **Ecclesiastes. xij. b.** Obsurdescent omnes filii carminis. **Ela. xliij. c.** Quis surdus nisi ad quē nuncios meos missi: Per mutū significantur qui nec laudes nec peccata confitentur. **Ecclesiastes. xv. c.** Non est speciosa laus in ore peccatoris. **Ela. lvij. d.** Uniuersi canes muti. Per demoniacum significatur superbii: qui per superbiam de celo corruuit. **Ela. xliij. c.** Quomodo cecidisti de celo lucifer qui mane ore baris et. **P**ro isto filio rogat pater: id est prelatus dicens: **i. Ad grī** obsecro te respice in filiū in eum. In quo verbo norantur tria bona quae sunt in bono prelato. **P**rimū est reputatio insufficientis sue: per hoc quod vocat eum magister. **Ecclesiastes. viij. c.** Quanto magnus es humilia te in omnibus. Secundum est fides in deum: per hoc quod dicit: obsecro te. Tertiū est pietas in proximum: per hoc quod dicit: respice in filium meum. Prelatus enim omnes subditos suos quasi filios debet diligere. Dicit ergo: **b** **U**ir de turba: id est cum subditis et inter subditos manens. **Ecclesiastes. xxxij. a.** Rectorem te posuerunt: noli extollit: esto in illis quasi unus ex ipsis et.

Evangeliū scđm Lucam

Va Obsecro te respice in filiu mēū: respectu misericordie: de quo Sap. viij. c. Gratia dei et misericordia eius in sanctos eius: et respectus super electos illi. b **Q**uia vnic⁹ est mihi: Ideo plus diligendus a me: et citius sanandus a te.

c **E**t ecce spūs. i. dēmoniū: d App̄hendit illū et subito clamat: filius

meus. s. vel spūs cla-

mat. i. filiu mēū cla-

mare facit. e **E**t

elidit et dissipat

eū cū spuma. i. tā

guit elidit eū q̄ spu-

mare facit. f **E**t

vix discedit. i. vix

cessat a vexatione et

elisione. g **D**ila-

niās eū. **M**attth⁹.

Mattb. 17. c. xvij. c. dicit q̄ luna-

Marci. 9. c. ticus erat. Dēmon

enī et industria ve-

xat hoīes horis lu-

nariib⁹ vt ita faciat

eos infamare lunā:

et et⁹ creatorē faciat

blasphemari. h **E**t rogaui discipulos tuos. **H**eda. La-

tent discipulos accusat ipossibilitas: cū ipossibilitas aliquā nō

ad curatore sed ad curādū referat. **T**ū ad significādū q̄ q̄q̄

vitiū curādū ipedit curationē: dicit **M**attb. viij. b. **F**lat tibi

fm fidē tuā: ac si dicaret: si nō crederes ifidelitas tua esset im-

pedimentū tuę sanatiōis. s. codē. a. **D**edit eis potestate sup

oia dēmonia r̄c. **C**hrys. Infirmati sūt discipuli: sed nō oēs:

Lolūnē enī ille non aderant.

Infidelitas petētis. **M**arci. ix. d. Si potes credere r̄c.

Tūtū egri. **M**arci. viij. c. **I**lōmines video sicut arbores.

Cā tardē **M**agnitudo morbi. **J**ob. xi. c. **I**nfremult spū et turbauit

curatiōis seipsum r̄c.

Incredulitas curatoris. **M**attb. xvij. c. **Q**uare nos non

potuimus r̄c.

Moraliter * b **Q**uia vnicus est mihi. Contra illos q̄ habent plures

ecclesiās: Quot enī habēt ecclesiās: tot habēt poplos: et tot fi-

lios infirmos. Qui q̄ vnu curare non sufficit: quōd curabit plu-

res: **E**ccl. viij. c. **M**on spondeas supra virtutē tuā: qd si spo-

ponderis quasi restituens cogita. c **E**t ecce spū ap̄h-

hendit illū r̄c. **S**eptem verba ponit lucas: quorū actus si-

gnificant septem effectus diabolī in peccatorē. **P**rimo appre-

hendit eum per consensem. **T**hren. i. a. **O**mnes pscutores

elius apprehēderūt eam inter angustias. **S**econdo clamare fa-

cit per impudentiā. **E**sa. iiij. b. **P**eccatū suū sicut sodoma p̄f

dicauerunt nec absconderūt. **T**ertio elidit per elationē. **P**s.

Elevās allisisti me. **J**ob. xxx. c. **E**levasti me et quasi sup ven-

tum ponens elisisti me valde. **Q**uarto dissipat q̄ avariciam.

Job. xvij. c. **L**ogitationes meę dissipate sunt torquētes cor

meum. **P**rouerb. xv. c. **D**issipans cogitationes vbl non est cō-

siliū. **Q**uinto facit spūmā p̄ luxuriam. **H**iero. **D**enk me,

ro estuans r̄c. **O**see. x. b. **T**ransire fecit samaria regem suum

q̄ spūmā sup faciē aq̄. **S**exto vix discedit p̄ amōrē pecca-

ti vel peccādī consuetudinē. **A**nde. s. vij. dicit **H**eda. **Q**uā-

to diutius possider: tanto difficiūs recedit. **S**eptimo dīlani-

at ruere faciēdo de peccato in peccatu. **A**nde **G**reg⁹. **P**ecca-

tum qd p̄ penitentiā non diluitur: mox suo pondere ad aliud

trahit. h **E**t rogaui discipulos tuos. **S**ic multi cum

peccata sua non posuunt negare accusant maiores suos. **E**si.

iij. c. **W**ulier quā dedisti mihi r̄c. **P**s. **N**on declines cor me-

um in verba malicie r̄c. i **E**t non potuerunt. **M**attb.

xvij. c. **H**oc genus non ejicit nisi in oratione et ieiunio. **U**n-

de patet q̄ ex crapula et ebrietate incurrit morbum. **U**nde

Chrys. **M**ihil ita dēmoni ē amicū vt ebrietas et lascivia. **E**t. j.

Asinus et equus moderant̄ terminū nouit: et quis decē

cogentes fuerint non sustinet ultra bisbere vel manducare. **E**t. j.

Laves sumētis tuis vt eis nō noceat supfluitas: quare te-

ipsum ḡstimas viliorēm: **E**t. j. **I**mpossibile est lascivientem

erul ab insania. **H**iere. viij. g. **M**unquid non est resina in ga-
laad r̄c. **H**iero super Marcū. ix. **M**on sanat oculum qd sa-
nat calcaneum: ieiunio passiones corporis: oratione sanantur
pestes mentis. **S**equitur: k **R**espondens autem ie-
sus dixit illis: **O** generatio infidelis: qui non creditis

et falso arguitis di-

scipulos. l **E**t per

uersa. i. i. p̄ eo r̄c par-

te versa. m **A**les-

q̄ ero apud vos:

per corporalem p̄re-

sentiam: per miracu-

lorū efficaciam: per

necessariorū prouī-

dētiam: per infirmi-

tatis vestre sustinē-

tiā: per imperitiae

str̄ instructionē. **L**or. **M**attb. 17.

modis debet esse p̄. **L**uc. 9. c.

latus cum suis subdi-

tis. n **E**t patiar

vos: id est infidel-

tatem vestram. **H**e-

da. **M**ō est tēdō af-

fectus domin⁹: nec tratus homini: sed virtuo. **S**icut medicus

quando videt egrotum contra p̄cepta sua agentem: incre-

pat illum: cur artis sue industria faciat perire: se aliud iu-

bente: illo aliud perpetrante. **S**z p̄ illū vnu iudei infidelis

arguunt: qd norat in hoc q̄ dicit: **O** generatio infide-

lis r̄c. o **A**dduc huc filiu tuū. Et cū accederet elu-

nati. s. p **E**llisit illū dēmoniū et dissipauit. **C**hrys.

Dimitit eū discip̄i/ non ad ostentationē/ licet turba curre-

ret sed p̄ ipsum p̄em. **H**eda. **V**itis diabolus/ vt qui opera

eius dimitunt artius temptando impeditat: et in periculo si

potest retineat: vel si potest vīscā se derlictum. **E**xo. xiiij.

Pharao p̄sequitur filios israel de egypto fugientes. q **E**t

crepauit iesus spūm immūdū r̄c. **M**otanō p̄uep vim

patientē/ sed diabolū vim inferentē increpat dñs: Sic q̄ pec-

catorē vult sanare/ vnu debet arguere et depellere: hoīe ho-

amādo souere. **V**hi Aug⁹. **T**n⁹ allū corrigat et iudicet et accu-

set cū dilectione hoīum et odio vītior. **G**reg⁹. **M**os debem⁹

naturę cōpassione/ vītior destructionē/ vera iusticia cōpassio-

neb⁹ nō idignationē. **D**ebet et p̄dicator: sanatū peccatorē red-

dere ch̄isto: q̄ p̄ pauper. **H**iere. iij. b. **S**alē amodo voca-

me/ p̄ me/ dux virginitatis meę tu es. r **S**tupebat aut

oēs in magnitudine dei. i. i. magno ope dei. **S**ic opera-

ri debet platus/ vt stupere faciat vidētes. s **O**mnibusq̄

mirātib⁹ r̄c. v̄sq̄ ibi. dixit ad discipulos suos. **S**epatim.

Ecce p̄ q̄ p̄ p̄is fide sanauerat: et vt i laude dei creden-

tes amplius proficerent. t **H**onite vos in cordibus **O**ctaua-

versis sermones istos: qui sequuntur. q. d. alij mirantur

facta diuinę potestatis que ego factio: vos autem qui estis di-

scipuli et secretarij mei in mente vestra recondite facta humili-

tatis que facturus sum pro toto genere humano. **E**cce quo-

modo letis tristia semper adiungit: vt cum venerint q̄si p̄e-

uisa minus ledant. v **F**ilius enim hominis futurum

ē vt tradatur in manus hominū. **M**attb⁹. xvij. c. ol-

cit: q̄ hoc dixit dñs discipulis i galilea: qd sati congruit my-

sterio. **S**alēa enim transmigratio facta interpretatur: **I**deo

ibi factura p̄dictetur transmigratio christi: sicut i monte mon-

stra est gloria. s. codem. v. x **A**t illi ignorabant ver-

bum istud. **P**re nimio enim amore nō poterant ipsum cre-

teritate q̄ de amore nascitur: quia adhuc carnales et my-

sterij crucis ignari: quem deum crediderūt: moritūrū crede-

re nequeunt: id est abhorrent. **P**urabāt etiam q̄ figurā lo-

queretur de sua traditione: sicut sepe ipsum audiuerāt loquē-

tem. y **E**t erat velatum ante eos: velo ignorantē et

carnalis amoris: q̄ multi velant. q̄. **L**or. iij. c. **V**elamen po-

nebat moyses super faciem suam r̄c. z **A**t non sentiēt

illud. i. intelligerent: postea bene senserunt. **Phil. ii. a. H**oc

sentie in vobis.

G sentite i vobis et. a Et timebat eum interrogare de hoc verbo: q[uod] petro q[uod] dixerat ei: Proprius est tibi dominus: Mat. xvij. v. dicit dominus: Vade post me satanas: scandalum mihi es. b Intrauit autem et. Audita morte domini passus est apostoli aliquid humanum ut dicit Chrys. Ambitionem aut forte inuidiam: Unde de subdit lucas de questione orta int[errogatione] discipulos de maiestate s. quis eorum visideret aliis preferendus. Causa processerant ex quibus huiusmodi questio fit. Ut derunt enim petrum et iacobum et iohannem in motu seorsum ducatos secretumq[ue] aliqd q[uod] eis esse creditum a domino: sed neiciebat q[uod] secretum esset: prohibuerat enim dominus eis secretum transfigurationis reuelare. Quia ergo viderat illos tres quasi species secretarios electos a domino: et interfuerat eis sacro arcano/putabant certos omnibus

esse preferendo s. Audierat etiam claves regni celorum petro esse promissas: Matth. xvij. c. et ideo putabant ipsum et duobus et certis omnibus preferendis: et ideo modo disputat q[uod] videretur esse maior: id est quis esset preferendus. Et nota q[uod] in duabus errabant s. in ambitione primatus: et in eo q[uod] putabat illum qui modo inter eos esset maior certus: similiter in regno celorum fore maiorem: cum iuxta verbum apostoli: omnibus prelatio tunc sit euacuanda: quia ibi non erunt primates: non erunt subditi: erunt tamen aliis excellentiores: quia differt stella a stella in claritate. Hanc tamen disputationem bis in se habuerunt apostoli: sic dicit Heda. Semel ante tributi solutionem in via: et semel postea. Quando enim viderunt petrum domino parificatum in tributi solutio[n]e/arbitrari sunt ipsum omnibus preferendus. Et dicit Heda. Illi euntes disputationauerunt in via de principatu: dominus autem in domo docet eos superbiam in humilitatem mutare. Principes enim laborant: humiles quiescent. Ternum excusabilis est apostolorum disputatio: quia non est de principatu terreno: sed magis de celi eorum erat contencio. Unde Matth. xvij. a. dicit: In illa hora accesserunt ad Iesum discipuli dicentes: Quis putas maior est in regno celorum? Unde dicit Chrys. Vide quia de principatibus terrenis non contendunt: nos autem neque ad infirmitatem eorum puenimus: Non enim querimus quis maior est in regno celorum: sed quis maior est in regno fratrum: quis copiosior: quis poterior. Et recte siicut tunc factum est inter apostolos: sic fit modo inter canonicos: Audita enim episcopi morte presenti vel futura statim fit disputatio quis eorum videatur esse maior: id est quis sit dignus fieri episcopu[m]. Neque fit hec disputatio ut dignior eligatur: sed quia quilibet ambit episcopatum et vellit eligi. Eccl. xi. a. Multi tyranni sederunt in throno/episcopali mortuo episcopo desiderio tamen: sed insuscibilis portauit diadema. Sed eis ipso q[uod] quis desiderat et aspirat fieri episcopus indignus est. Heb. v. a. Nec quisq[ue] sumit sibi honorem et. Numeri. xx. d. Ostendit dominus moysi quis deberet aaron morituro succedere. s. eleazar ipsius vestibus induitus: id est eisdem virtutibus s. innocentia/ humilitate/patientia/charitate. H[oc] sunt quartus: gemme in corona aaron. De qua dicit Eccl. xl. b. Coronauit eum in vasis virtutis gemmis preciosis figuratis illigatura auri et opere lapidario sculptis: corona aurea super imaginem eius expressa signo sanctitatis et. Sed unde est q[uod] omnes fere volunt esse prelati: cum ipsi plus omnibus labore et citius moriantur: ut dicitur Eccl. x. b. Omnis potentatus brevis vita. Et Hieron[ome] super Marcu[m].ix. Principaliter ut ingreditur sic deseritur: nisi tenetur labitur: et incertus est qua die finiatur. Item in maiori periculo sunt. Unde Aug[ustinus] dicebat fratribus suis et omnibus regulam suam profidentibus: Non solum vestri sed potius ipsius: id est prelati miserentur: qui quanto in loco superiori: tanto in periculo maiore. Unde Numeri. xxv. a. Tolle cunctos principes populi: et suspende eos in patibulis contra sole. Quare hoc: Quia peccauerat populus. Unde dicit Gregorius. Hoc homines si attenderent/principatus non ambirent. Beatus Verbi. Age nunc: sequere ducem tuum: multiplica prebendas: accelerata ad archidiaconatum: ad episcopatum aspira: paulatim ascendes sed non paulatim desces-

des. Videbam inquit dominus satananam sicut fulgur descendens de celo. Dicit ergo: Intravit autem cogitatio in eos. Diabolus immisit hanc cogitationem qui per superbitam corruit et ideo per inuidiam quam habet nostri ad appetitum honoris nos inclinat quantum potest. Matth. viii. b. Assum

psit eum diabolus in montem excelsum valde: et ostendit ei omnia regna mundi et. Ibi Chrys. Cum volueris fieri magnus et altus: et ante oculos mentis ista vniuer sa proponis: scito q[uod] diabolus ibi regna mundi ostendit: si volueris illa consequi necesse est ut diabolus adores. c Quis eorum maior esset: id est quis eorum esset preferendus. Chrys. Nihil est elatione deterius: nec etiam naturalem prudentialiam ausert. Itē Chrys. Bonum op[er]um desiderare bonum est: primatum autem

honoris concupiscere vanitas est. Primatus fugientem se desiderat: desideratatem se horret. Item Chrys. Principes seculi ideo sunt ut dicitur minoribus: principes vero ecclesie ut seruant minoribus: ut suas utilitates negligant et illos procurent. Primatus secularis appetere et si ratio non est vel causa est: primatum autem ecclesie concupiscere neque ratio est neque causa: quia neque iustum est neque utile. Quis enim sapiens festinet se subiungere seruituti et tanto periculo: nisi forte qui non crederet dei iudicium neque timeret.

d At iesus videns: id est intelligens. e Cogitationes cordis illorum: id est causas erroris eorum: Sciebat enim quia propter ambitionem primatus cogitabant inter se quis alio esset maior. Deus enim non solum intuetur cogitationes sed etiam causas cogitationum. j. Regi. xvij. b. Homo videt ea que parent: deus autem intuetur cor. Heda. Intelligens causas errorum rule desiderium glorie eorum: id est ambitionem primatus contentionem humilitatis sanare: ut fortior clavis fortiori clavis retundat: id est humilitas superbiam excludat. Et hoc contentionem humilitatis: ut sicut ipsi inter se cogitabant alter alteri preferri: ita in se contendat: alter altero plus humiliari.

f Apprehendens puerum statuit eum secus se. i. iuxta se. Puerum istum testant quidam fuisse marcialis: qui fuit apls et ephes lemonicarum: q[uod] predicabat lemonicensibus. Et ait illis: g Quicunque et. Chrys

h Moraliter. g Statuit eum secus se. i. iuxta se. Similiter q[uod] vult iuxta Iesum collocari: oportet q[uod] sit puer. i. humilis. Pro verb. xxix. d. Humile spiritu suscipiet gloria. Matth. xvij. a. Misericordia fueritis ab elatione: dicit Interlin. et ceteri claimini sicut parvuli: id est innocentes et humiles: dicit Glo. non intrabis in regnum celorum. j. xvij. c. Qui se exaltat humiliabitur: et qui se humiliat exaltabitur. Sunt autem quatuordecim proprietates boni pueri: que significant per quatuordecim annos puericie: Tertius enim durat puericia. Prima proprietas est q[uod] paucis contentus est: in hoc sobrietas. Eccl. xxix. d. Initium vite hominis aqua et panis et vestis et domo protegens turpitudinem. j. Timoth. vij. b. Habentes alimenta et quibus tegamini: his contenti simus. Secunda est: quia sedet in puluere: in hoc humilitas. Esa. xlviij. a. Descende sede in puluere virgo filia babylon: sede in terra. Tertia est: q[uod] non sentit motus carnis: in hoc castitas. De qua dicit Gregorius. Castitas facit apropinquare deo. Heb. xij. d. Pacem sequi mini cum omnibus et sanctimoniam sine qua nemo videbit deum. Quarta est: quia libenter dat de pane suo etiam canibus: in hoc largitas. Proverb. xxij. b. Victoria et honor acquirit q[uod] dat munera. s. vij. e. Omnis petet te tribue. Quinta est: q[uod] paupertibus statim obedit: in hoc vera obedientia. Aug. Verus obediens mandatum non procrastinat: sed parat aures auditus/pedes itineris et manus operi: et se totum intra recolligit ut mandatum peragat imperantis. j. Pet. i. c. Operate in eam que vobis offertur gratiam in revelacione Iesu Christi: quasi filii obedientie non configurati prioribus ignorantie vestre defideri: sed enim eum qui vocavit vos sanctum et. Eccl. iij. a. Filii sapientie ecclesia iustorum et nationis illorum obedientia et dilectio. Proverb. xxij. d. Unus obediens loquetur gloriam.

Evangeliū scđm Lucam

Ga Quicquid r̄c. Chrys. Frequēt dñs patr̄ disciplos nec recte dicere nec recte petere: vt ex illo culpa occasiōes inueniat docēdī regulam pietatis; nec ē error periculosus p̄fete magistro. Et. j. O error salutaris q̄ totū mūdi soluit errorē. Si isti non errassent: vnde poteram̄ scire q̄ nō omne q̄d vi detur bonū bonū ē desiderare: a Qui

cūcūs suscep̄it puerū puerū istū i noīe b istum in noīe meo/me recipit. meo. i. quicquid pro d. Et quicquid me recipit: recipit me recipit humi les. i. paupes: me re

cipit. Et est sensus: Quicquid pro nomine meo paupib⁹ bñficerit/mibi in paupibus benefacit. Matth. xv. d. Qd vnl ex mīmis meis fecisti mihi fecisti. Vel aliter: vt puer sit nomē etatis: nec tñ fiat demonstratio ad substantiam pueri/sed ad qualitatē/hoc modo. a Quicquid suscep̄it puerū istū: et supplebis in se. i. quicquid puerūlē innocētiā quā habet puer iste beneficio etatig siue humilitatē trāsfor̄mauerit in se beneficio virtutis. b In nomine meo. i. ppter me: me recipit. Chrys. Non dicit regnum recipit/sed me qd maius est. Ier. Est puer incultus/simplex/humilis) cito credit: Nō meminīt lēsus/tinet et tacet estq̄ pudicus.

c Et q̄cūd me recipit: suple fin̄ humanitatē et delectatē. i. q̄ habet fidem vtriusq. d Recipit eū qui me misit: quia idem sum cū illo. e Nam q̄ r̄c. Dñs ab ambitionē p̄mat discipulos verbo et exemplo reuocat et ad humilitatē inuitat. Postq̄ ergo docuit eos exemplo: docet eos verbo. q. d. nō līte ambire p̄matū/sed estote humiles. Nā à minor. i. humilioz. f Est inter vos oēs: ex subiectione seruitos: hic maior est. j. Regl. xv. d. Nōne cū parvulus essem in oculis tu is/caput i tribub⁹ isrl fact⁹ es: Chrys. Quicquid desiderat p̄matū cœlestē: sequat humilitatē terrestre. Non enī qui maior fuerit i honore/ille iustior est: sed qui iustior/ille maior. Job. xxii. d. Qui humiliat/fuerit erit in gloria. Eccl. iij. c. Quanto maior es/humilia te in omnibus. Ideo dñs papa nūcupat se seruum seruorum: quia quanto humilior est: tanto maior est in conspectu domini.

Moraliter * Sexta ē q̄ amant se mutuo: i hoc mutua charitas. Eccl. xiij. c. Omne animal diligit simile sibi: sic et omnis homo proximum sibi. Aug. Utta nostra dilectio est: odium mors: hominem vincit humana felicitate: diabolū vincit iūnici dilectionē. Nihil deo specialius est virtute dilectionis. Usi Job. xiij. d. In h̄ cognoscet oēs q̄ discipuli mei estis r̄c. Septima est: q̄ nō p̄fidit in se/sed in p̄e suo: ad quē oēm clamorē reportat: in hoc p̄fidit in deo. Hiere. xvij. a. Maledict⁹ q̄ confidit in hoīe. Et. j. Benedictus vir qui p̄fidit i dño r̄c. Ps. In dño confido r̄c. Octaua est: q̄ nō est sollicit⁹ de aliquo. Mat. vi. d. Ne sitis solliciti animē vestre qd manducet: aut corpori vīo qd induamini. j. Pet. v. b. Nōumiliamini sub potentia manu dei: omnē sollicitudinē vīam. p̄cītēs in eū: qm̄ ipsi cura est de vobis. Non ē q̄ verax est: i h̄ veritas que falsitatē et vanitatem excludit. Eph. iiij. f. Unusq̄ loq̄mī veritatē cū primo suo. Proverb. iiij. a. Discedia et veritas nō te deserat. Proverb. xij. c. Labī veritas firmū ē i perpetuū. Decima ē q̄ cito placat et pro mīmo: in hoc benignitas que cito inturias remittit. Eph. iiij. f. Sol nō occidat sup iracundia vīam. Mat. vi. b. Dimittite et dimittet vobis. Eccl. xxvij. a. Relinque primo tuo nocenti te r̄c. Undecima ē: q̄ plonatos homines expauescit: in hoc verecūdia siue reuerentia. Seneca. Pueri hos amant cū quib⁹ ludere p̄sueuerūt: si personatos videant expauescūt. Eccl. xiij. b. Aduocat⁹ a p̄tētiorē discede. Seneca. Verecūdia bonū in adolescēte signū. Duodecima est: q̄ nō puder eū mēdicare vel rogare panē: in h̄ recognitatio p̄p̄tēt paupertatis. Chren. xiij. a. Paruuli perierūt panē. Tertiadecima ē: q̄ simplex ē. Roma. xvj. c. Volo vos cē sapientes i bono et simplices i malo. Mat. x. b. Estote prudētes sicut serpentes et simplices sicut columbe. Proverb. xij. a. Simplicitas iustor̄ diriget eos. Quartadecima ē: q̄ hilariis est. Eccl. xxvij. a. Hilari et paupis cor bonū: in oī tpe vultus

bilaris. Prover. xvij. d. Anim⁹ gaudēs floridā facit etatem. Nō sūt q̄trōdecim anni puericē spūalis: quos q̄ habet vere puer est. Et hūc dñs apprehendit et statuit iuxta se. Esa. lij. b. Scđm aliā trāslationē: Ecce puer me⁹ exaltabit et elevabitur et sublimis erit valde. Et signanter dicit lucas: Statuit cum

secus se: quia vera humilitas stabilit̄ est ut terra: que est infimum elementorum: et i medio q̄st centrum qd est minū. Vnde Waro. 4. litas enī fundū tener edificiū spiritualis: et est quasi centrum virtutum: immo bū militas ē virtus vel circulus cui⁹ centrū vīcīz ē/circūferēta nūcīz. Vīcīz enī sit humilitas: semp̄ coz suū est i smo et nūcīz in sup̄mo. Sequit⁹: g Respondēs autē iohānes. Mo. ta vnde hēc rūsio iohānes traxerit originē: dum dñs argueret discipulos de p̄imaru disputatēs: invitās eos ad humilitatē: iohānes respondit: nō dñs sed suę cogitationi: Audierat enī p̄ceptū a dñs: humiles recipiēdos: ideo per contrarium putat oēs nō humiles excludēdos: nec tales debere vī beneficio: qui non vrebant ch̄risti obsequio. Videbat ḡ ei excludendū esse a bñficio discipulōz: qui non esset discipul⁹: unde quēdā cīcītē dēmōes prohibuit. Et erravit: q̄ nō emō a bono qd iā i parte habet phibendū ē: sed vt p̄ficiat adiuādus. Proverb. iij. d. Moli phibere bñfacere eū qui potest: si vales et ipse bñfac. Phil. i. c. Quid enī: dū omni modo siue p̄ occasionē siue per veritatem ch̄risti annūcieſ: et in hoc gaudeo sed et gaudebo. Nota quia ille qui in noīe ch̄risti ejiciebat demonia et faciebat alia bona/potest gerere personam quorūdam malorum in ecclesia. Sunt enim quidam mali in ecclesia nō p̄clati: qui in criminalib⁹ sunt et ideo mali sunt: tñ v̄ dicit Aug⁹: a pījs precibus non recedunt: nec a bonis operib⁹ desistunt. Nec ē ea p̄dicandū q̄ non prosint illis opera illa: q̄ si nō prosunt ad vītam/prosunt ad ventram. Isti a bonis que faciunt non sunt reuocāti: sed ad ampliora prouocāti: p̄ latim a malis trahēti. Vel potest gerere personam malorum p̄clatorum. f. mercennarioz: qui p̄opter cōmoda et lucratōporalia p̄dīscant veritatem: nec tñ p̄terea prohibendi sunt. Et nota quia tria genera sunt. f. pastores: mercennarij: lupi: pastores diligēti sunt: mercennarij tolerandi: lupi fugēdi. Vel potest gerere personam imperfectoz in ecclesia: quia licet non sint apostoli: id est perfecti: tñ non sunt excludendi. T̄tas tres sententias distingue in duabus Glo. Glo. Jobānes diligens deum r̄c. Infra. Ideo docetur neminem a bono qd ex parte habet arēdum esse r̄c. Neminem. f. malum: q̄ non sit p̄clatus. Infra in Glo. Tales etiā ob aliorum salutē admittendi esse censent. Tales intellige: id est p̄clati mercennarij: qui tales sunt qualis erat ille qui in nomine ch̄risti demonia ejiciebat: tñ malus erat Ita ipsi bona et bene dicūt tñ mali sunt. Tertiam sententiam distingue in illa Glo. Non reprehendit iohannes r̄c. Jobannes gerit bicrypum illorū qui omnes sibi dissimiles putant esse malos: De quib⁹ dicitur Esa. lxv. a. Qui dicunt: recede a me: nō appropinques mihi: quia immundus es: Isti fūmus erūt in furore meo: ignis ardens tota die. Recte autem ponitur hic error: petri et iohānis: qui interfuerant transfigurationi domini: ad significandū q̄ sepe post celestium visionem et etiam in ipsa celestium visio ne contingit errare vī peccare. Unde in ipsa prosecutiō trāfigurationis posuit lucas errorem petri: et post errorem iohānis. Paulus etiam post raptum in tertium celum / carnis stimulo et angelo satanā colaphicatur. j. Cors. xij. b. Ielias etiam post mortui suscītationē: prophetarum baal intersectionem: et ignis celestis impētrationē / timore mulieris fūgit. iij. Regl. xvij. d. et. xvij. f. et. g. et. xix. a. Ut nō p̄fidat homo de celestium contemplatione aut miraculorum operatio ne. Utrunḡ em̄ babuit iudas: et postea tñ tradidit salvatōrē et laqueo se suspendit. Ideo lucas inuitans nos ad humilitatē: que ē custos virtutū: errorē tanti discipul. i. iohannis p̄libans ait: g Respondens autem iohannes: suple cogitationi siue

G cogitatio sue: **a** Dixit ad Iesum. **b** Preceptor. Preceptor vocat: quia parvus est facere preceptum ei^o. **c** Cuidamus quendam. **M** nominat eum qui indignus dicitur nomine tuo: id est invocatione nominis tui efficientem demonia. Non propter hoc bonus erat: quia etiam malis hoc datur ppter aliorum utilitate. **D**at.

rcl.9.f. **vii.c.** Multi dicent mihi in die illa: domine: nonne in nomine tuo, ppterera uimus: et in nomine tuo demonia elecimus et in nomine tuo portas fecimus: et tunc nobis confitebor illis: quia nunquam noui vos. Ibi **Glo.** Prophetare:

viii.49. virtutes facere demones enierunt: interdum non est meriti illius qui hoc operatur: sed invocatio nominis christi hoc agit ad damnationem invocantis: vel ob utilitatem eorum qui vident vel audiunt. Et licet isti despiciantur qui faciunt: deus cuius invocatio facit honoratur. **e** **Et prohibuimus eum:** quia non sequitur te. **Roma. x.c.** Quomodo predicabunt nisi irritantur et ceterum. **P. 5.** Peccatori dixit deus et ceterum. **f** **Nobiscum:** id est sicut nos mente et corpore omnibus relictis.

g **Et ait ad illum iesum:** nolite prohibere: qui enim non est aduersum vos pro vobis est: vel qui non est aduersum nos pro nobis est. Duplex littera est ibi: nos vel vos. **h** **Qui enim non est aduersum vos:** id est qui non facit vel docet contraria doctrina vestre: sed eadem licet contraria intentione: **i** **Pro vobis est:** quia idem facit quod vos: ut hypocritae et aliquando heretici. **Lectoritas.** **L**u etiam malis deus in bonum regatur: ut per eos sicut per bonos creascat ecclesia: nisi contraria fidei predicent errorem seminando: ab instructione nullatenus prohibeantur: quia quorum verbis et operibus pariter proficit ecclesia: pauci hodie doctores inueniuntur. **Vnde christus:** Quid dicunt facite et ceterum. **Matt. xxiij. a.** Et con contrario qui mala facit vel docet: licet bona intentio: contra nos est: sed maxime qui male facit mala intentio: ut aperti heretici. **Matt. xij.c.** Qui non est mecum contra me est. **Nota Glo.** **Hed.** Igis in hereticis malis catholcis non sacramenta communia in quibus nobiscum sunt et aduersum nos non sunt: sed transiionem paci veritatis contrariam qua aduersum nos sunt et dominum non sequuntur nobiscum: detestari et prohibere debent: quia etsi in fide et in doctrina idem videatur intentione in etoperibus discrepat. **k** **Factum est au-**

d **tem et ceterum.** Adhuc prosequitur lucas de indiscreto celo iohannis: quo et secundo errauit et volens se vindicare: quod non pertinet ad predicatorum: immo nec ad christianum. **Roma. xij.d.** **V**bi vindicta et ego retribua. **Ecc. xxviij.a.** Qui vindicari vult a deo inueniet vindictam et ceterum. **l** **D**ies assumptionis eius: id est passionis: in qua vel pro qua assumptus est de mundo ad patrem. **R**esurreccio etiam dicitur assumptionio. **A**nde **P. 5.** scribitur pro assumptione matutina: quia agit de resurrectione. **m** **E**t ipse faciem suam firmavit ut iret in hierusalem: id est imperterrita mente voluntate in hierusalem ubi passurus erat: prius auditio consilio pontificum et phariseorum: ut eum dolo tenerent et occiderent: nolebat palam ambulare inter eos: sed deambulabat latenter per desertum iuxta ephrem: Sed modo firmata facile volebat ire in hierusalem. **Beda.** **O**bstinata et impetrata mente locum in quo pari decreverat pergit. **O**bstinatus sumitur habere bono: sic Ruth. i. d. **n** **E**t misit dominus: iacobum: iacobum: et iohannem: ut vult amb. **p** **A**nte conspectum suum: ut prepararent hospitium. **q** **E**t cunctes intrauerunt in ciuitatem samaritanorum ut prepararent illum. **Glo.** hospitium: et supplerent quod minus erat in littera. **r** **E**t non receperunt eum: quia facies eius erat cunctis bie-

rusalem: id est pretendebat similitudinem eundi in hierusalem: et ideo non receperunt eum: quia samaritae dicebant quod locus orationis erat apud eos et non in hierusalem: quapropter omnes euntes in hierusalem odiebant. **Joh. iiiij.c.** Patres nostri in monte hoc adorauerunt: et vos dicitis quia iherosolymis est locus ubi adorare oportet. **A**moralt. **M**oraliter

Diem assumptionis vocat lucas diem passionis: quia passio et tribulatio dies est quia illuminat. **Un.** de Ps. Et noctis sicut **Ps. 138.** dies illuminabitur. **Esa. xxvij. e.** **L**an- tummodo solaveratio dabit intellectum auditi. **E**t et assump-

tio: quia ex ea assumitur quis a deo in gloriam. **Vnde Ps. vii. 17.** sit de summo et accepit me et assumpsit et. **Un.** et moyses assumptus ex aquis interpretatur. **D**ies autem assumptionis coplens: quando tribulatio prolongatur: et tu patienter libens et letaber sustinetur: **Sicut paulus. ij. Cor. xij.c.** **L**ibens gloriarior in infirmitatibus meis et inhabitet in me virtus christi: propter quod placebo mihi in infirmitatibus meis: in contumelias in necessitatibus in persecutionibus in angustiis pro christo. **m** **E**t ipse facie suam firmavit et ceterum. **Sic** quilibet qui vult ire in hierusalem celestem aut in claustrum aut quolibet bonum perfectum facere: debet faciem obfirmare contra impedientes et retrahentes: qui sunt multi. **I**mpeditur enim et retrahitur a bono derisores. **P. 5.** **V**idetes me deriserunt me. **Job. xij.a.** **D**e Ps. 21. rideatur iusti simplicitas. **I**tem detractores. **P. 5.** **Q**ui retrahebant mala pro bonis detrahebant mihi: quoniam sequebar bonitatem. **Aug. in li. Prosp.** **O**mnes qui in christo pie volunt vivere: necesse est ut ab impensis et dissimilibus patiantur operationibus et despiciantur tanquam stulti et insani. **I**tem adulatores. **Matt. viij.c.** **D**imitte mortuos sepelire mortuos suos. **Ibi Glo.** **Greg.** **M**ortuos sepelire est peccato sive. **Ezech. xij.c.** **V**is qui consuunt pulvinos sub omni cubito manus: et faciunt cervicalia sub capite rnuerse gratias ad capiendas animas. **Ibi Glo. Greg.** **Q**uisque male agentibus adulat: pulvinum sub cubito vel cervical sub capite ponit. **Aug. in li. Prosp.** **A** dulantium linguam alligant animas in peccatis: **S**electat enim facere in quibus non solum non metuitur reprehensor: sed etiam auditur laudator. **I**tem carnales parentes. **Hiere. xij.b.** **F**ratres tui et domus patris tui etiam ipsis pugnauerunt aduersus te et clamauerunt post te plena voce: ne credas eis cum locuti fuerint tibi bona. **j. xxij.d.** **M**ulieres lamentabantur post iesum eunte ad crucem: sed propter haec non dimisit deinceps quoniam iret ad crucem. **Ite demones. Numeri. xx. et xxij.** Idumque et amore impedierunt filios israel ne transirent in terram promissionis. **C**ostra hos oes debet quilibet qui vult aliquid bonum inchoare obfirmare faciem suam. **Ezech. xij.b.** **E**cce dedi faciem tuam valentiore et ceterum. **n** **E**t misit nuncios ante speculum suum: iohannem: s. et iacobum: per quos significant predictores: qui debet esse iohannes: s. gratiosi: et iacobus: i. luctatores: et duo propter scientiam veritatis et misericordiam operis: ut dicit **Hed.** **E**t tales puniti sunt ut prepararent domino hospitium in cordibus peccatorum. **j. x. a.** **V**isit illos binos et binos a facie suam in omnem ciuitatem et locum in quo ipse erat venturus. **Sic** qui vult ire in hierusalem celestem debet punitere nuncios suos qui preparant ei locum. **s. oratione et elemosyna.** **D**e primo dicitur in Ps. **Ps. 87.** **I**ntret oho mea in conspectu tuo. **Ibi. Glo.** **D**igna virtus orationis hic nota: que quasi quedam persona ad deum intrat et mandatum peragit: quo cor peruenire nequit. **Ecc. xxxv.c.** **O**ratio humilantis se nubes penetrat et ceterum. **D**e secundo dicitur **Prouer. xvij.c.** **D**ominus hominis dilatat viam eius et ante principes spacium ei facit. **Seneca.** **A**liquid quotidie aduersus pangrat: aliquid aduersus mortem tibi prepara. **r** **E**t non receperunt eum et ceterum. **Sic** hodie qui habet faciem eius in ciuitate bierusalene a paucis

Evangeliū scđm Lucam

G bierusalē: a paucis recipitur et a multis contēnēt. **Ef.** xlvi.
d. **H**eretank egypti oēs pastores ouū: id est custodes fratū
.i. viros iustos. **B**en. xlii. g. **I**llicitū est egyptiū comedere
cū hebreis. **Ecc.** xii. c. **S**icut cōmunicabili lup⁹ cū agno r̄.
Lum vidissent autē discipuli eius iacob⁹ et iohānes. s. q. nolēbant eos recipere in hospitium. **b** **D**ixerunt: dñe vis dicimus: id est vis ut dicamus: **c** **E**t
ignis descendat de celo et consumat illos. **H**oc dire
runt non ex amore correctionis: sed ex luore vindictæ: et ideo
increpauit eos dñs.

G **D**ixerunt autē hoc in
silitudinē heli⁹: qz
sic legil. iiiij. Regl.
23. q. 4. c. j. b. sedens i vertice
q. christus et. h. cedē
denti. et. c. ea vīdīta
Man. 18. b. p̄s: cum tertio ad re
gem descendit. Si/
militer et. iij. Regl.

xvij. f. legitur: ignis ad petitionē eius descendisse et consum
psisse holocaustum: et ipse post omnes p̄pheras baal interse
cit. Similē vindictā modo querebāt apostoli. Et dñs Amb.
In quadam Glo. ipsos non peccasse. **B**eda autē in alia Glo.
vult ipsos peccasse. Et si in hoc dissentiant: non multū videb
inconueniēt: facile tñ potest determinari. Amb. eni dicit: Nō
peccat apostoli q. legē sequūt. i. qz lege vtū. Lex eni vindictā
q̄rebar: qz talio erat in lege. In hoc ergo q. celo legis et intui
tu iusticie vindictam querunt: non peccant. Et h̄ dicit Amb.
Sciebat etiam phinees reputatū esse ad iusticiam q. sacile
gos interfecerat: **Numeri.** xxv. c. **B**eda ho dicit eos peccas
se in h̄ q. ex odio quēsierunt vindictā. Et ita nō ē ibi p̄trarie
tas: cum alter dicat peccatū: alter non peccatū in h̄. In h̄ aut
facto significat iacobus iohānes quosdā p̄latos nimis p
nos ad excommunicatiōes faciēdas. Cōtra quos dicit **Mat.**
xiij. d. Sinite vtrac crescer vscq ad messē: me forte colligen
tes cīanā eradicetis cū eis simul et triticum. Ibi Glo. Ecce
longanimitas que vscq ad finem necessaria est in ecclesia. ij.
Cors. vi. d. Exite de medio eop̄ r̄. Ibi Glo. **Aug.** Exire ē
facere qd̄ ptinet ad correctionē malorum quantū licet pro gra
du cuiusq; salua pace: qz tolerāti sunt mali q̄iq; pro pace ec
clesie. **Beda.** Non semper in eos qui peccat est vindicandū:
qz nō nūc ampli⁹ prodest clementia: tibi ad patientiā lapsō
ad correctionē. Deniq; sic samaritani cit⁹ crediderūt: **Job.**
iiij. f. a. qbus hoc loco ignis arct. Sequit: **d** **E**t iuer
sus increpauit illos: **r** dixit: nescit r̄. qz voluerunt
vindictā: ideo increpauit. Primitiva eni ecclesia fūdata erat
per patientiā tormentorum: vnde non erat tūc vindicandi.
Similē nec credo placere dñs q. aliqui nimis defacili volūt
allos excommunicare: qd̄ nunq; esset faciēdū nisi cū magna di
scretiōe. **Ecc.** xv. c. Omne execrāmentū erroris odit dñs: et
non erit amabile timētib⁹ dñm. **Esa.** xxiiij. b. **Maledictio** vo
rabit terrā et peccabūt habitatores eius. **Hiere.** xxiiij. b. A fa
cie maledictionis luxit terra. **Prouerb.** xxvi. a. **Maledictū**
frustra platū i quēpiā sugueniet. **e** **N**escit cui⁹ spūs est
.i. cul⁹ spū signati est. **Amb.** Perfecta virt⁹ nō h̄ studiū vlt
onis: nec vlla ē tracidia vbi ē charitas plenitudo. **Beda.** Cui⁹
spū signati est: c̄ acta imitemini: nūc pie p̄sulētes. i. i p̄sēti pa
tientiā habētes. **Mat.** xi. d. Discite a me r̄: s. i futuro iuste iu
dicātes cū sedebit⁹ sug sedes et iudicabit⁹. **f** **F**ili⁹: qsi n̄ debet
i p̄sēti vindictā petere: sed mites esse. **Fili⁹: eni hoīs: que de
betis imitari: **g** **M**on vénit aias pdere sed saluare.
Ezech. xxxij. c. **V**olo mortē imp̄ r̄. **Mat.** xx. d. **F**ili⁹
hoīs nō venit ministrari sed ministrare et dare aias suā redēptio
niem p̄ multis. Et i b̄ gerūt episcopi officiū christi: vt. s. que
rant et p̄curēt salutē aiarū. **Act.** xx. f. Attēdite vobis et vni
uerso greg⁹ in q. vos spūsctū posuit ep̄os regere ecclesiā dei
quā acq̄siuit sanguine suo. j. **Pet.** ii. d. Eratis sicut oues er
eclīma pars rantes r̄. Et abierūt i aliud castellū. **b** **F**actum est**

aūt r̄. **R**ecapitulatio est quā hic facit lucas: **O**d em̄ bīse
quitur: non cōtinue post p̄cedentia est factū: licet cōtinue int
ertum. **L**ucas eni nō sequit ordinē historię sed mysteriū. **T**ū
non alt: Post h̄: sed alt: **F**actū est. **O**rdo autē historię bīe:
Post incarcerationem iohannis: elegit dñs duodecum apo
stolos in monte: descendens de monte ventens capbaraū
in via sanauit leprosum: cum itroq̄set capbaraū sanauit ser
uum centurionis: nocte in domo sanauit socrum simonis fe
bricitantem: mane confluentib⁹ ad eum turbis iussit discipu
los transfretare: et
perdere sed saluare. **E**t abie
runt in aliud castellū. **F**actū
est autē ambulantibus illis
i via dixit quidam ad illum:
i **S**equār te quocūq; ieris. **E**t
ait illi iesus: **U**ulpes soueas
habēt: et volucres celi nidos:

ciendi demones: curandi languores: vt sic deinde lucrareur.
Nō uis ergo quantū ad historię post p̄cedentia non sequat
tū quantū ad mysteriū congruit p̄cedentibus: et eleganter
continuatur. In proximo em̄ egerat de receptione humiliū:
nunc congrue subiungit de abiectione superborū: **D**ominus
em̄ superbos abūcit: humiles recipit. **S**icut q. dñs suscipiē
parvū exemplū docuit humiles esse recipiendos: sic non
accipiēt vulpilosum istum superbos docet abūciendos. Et
facit hic domin⁹ mentionem paupertatis suę: qd̄ frequentat
vulpi. **Mat.** xvij. d. quando misit petrum ad mare p̄stathe
re: quia nō habuit vnde solueret tributum. Item **Hore.** xi.
b. dicitur: **C**ū p̄dicasse vscq ad vesperam circumspiciebat
si quis invitaret eum ad hospitium nec inueniebat. Unde **P.**
Considerabam ad dexteram r̄. Dicit ergo lucas: **b** **f** **a** ctum
est autē ambulantibus illis in via dixit qui
dam ad illum. Non nominat cū: quia malus erat et cupidi
tans causa hoc dicebat. **i** **S**equār te quocūq; ieris
Et ait illi iesus: **U**ulpes r̄. Serbum illius videbat bo
nu: ideoq; domin⁹ non responderet verbo: sed cogitato dicens:
k **U**ulpes soueas habent et volucres celi nidos:

f **F**ilius autē hoī nou
k **U**ulpes soueas habēt. **M**oralis **U**ulpes sūt stute
mūleres: i collo albē: i dorso rubē: circa pedes caudatē. **R**obo
re et cādore attrahūt et allictūt i cāutōs: s. cauda cōbūt: qz ig
nis ē i caudis eay. **Judic.** xv. a. **C**epit sansō trecentas vulpi
caudasq; eay iunxit ad caudas et faces ligavit i medio: quas
igne succendens dimisit vt huc illucq; discurreret: que statim
perrexerunt in segetes philistinorū et succenderunt eas. Et nō
solum mulieres caudas gerunt: sed etiam quidam clerici etiā
theologi. **Ezech.** xlii. a. Quasi vulpes in deferto prophe
tū. **Lant.** ii. d. Capite nobis vulpes paruulas q. demoliti
tur vineas: id est ecclesiās. **Iste** vulpes soueas habent: id est
occultas domos et occultas fornicatores qui souent eas. **Ite**
vetule stupri p̄ciliatrices vulpes sūt. **Prouerb.** xxiiij. b. Pro
funda souea os alienq;: cui tratus est domin⁹ incident lēam. Et
iste vulpes soueas habent: id est domos subterraneas et occul
tas in quibus iniqua sunt. **Ecc.** xii. d. In labijs suis indu
cat inimicus et i corde suo insidiatur vt subuertat te in soueā:
id est in domū vetule. **l** **E**t volucres celi nidos.
volucres celi sūt clerici: qui deberent volare in celum: sed ipsi q
si pulli sine pennis virtutum tenent se i nidis suis: id est i plu
ribus beneficis: que recte nidis comparātur: quia i alto sūt.
In hoc notatur superbia clericorum beneficiator. **B**dic. i.
b. **S**teraltatus fueris vt aquila et inter sidera posueris midū
tuū: inde detrahā te dicit dñs. **Ite** ibi generant pulli edace:
in quo significat eorū gulosis. **Ite** ibi sūt stercore: in quo
notatur eorum luxuria. **Jobel.** i. d. **C**ōputruerūt tumēta in
stercore suo. Item nidi molles sunt interius et asperū extē:
in q. notat eop̄ hypocritis. **Mat.** xi. a. **E**cce q. molibus r̄.
* **F**ilius autē hominis non

Filius autem hois non habet ubi caput suum reclinet. Exponit duplicit. Primo ad fratrem sine omni metaphora. q.d. dñs: erras quod me vis sequitur multiplicadas diuitias. Qui enim volunt multiplicare opes. t. diuitias non debent sequi pauperes sed diuitiae: ego autem sum pauperrimus oīm aialium; ut cum quod aialia, p̄tias habeat mansiones: ego non habeo domūculas ubi caput reclinet. Eccl. xxvij. d. Qui credit quod non habet nūdū: et deselectus. Hiero. xiiij. b. Quasi colonus factus in terra et quāsi viator declinans ad manēdū. Chrys.

Rūdet dñs ad menētē. q.d. qd me sequris, p̄t pecunias: quod vides neque tam mīhi obuersorū esse quātū autibz. Et infra. Ille non rūdit: sequar te paupem: Hoc enī p̄cessisset. i. xiiij. g. Dicte vulpi illi. q.d. qui insidias mīhi galline: Matth. xxiij. d. Alijs exponit. Et sequitur idiomā palestīne regiōis: cuius ē. p̄tū loq p̄ metaphorās. Iste forte miraculorū magnitudine motus volebat eū sequi cupide ianisglorię quod significat p̄ aues: et ita p̄ istū significantibz hypocritę et auarię et fraudulentę et inanisglorię cupiditatem: quod patet p̄ aues et vulpes: ut p̄ vulpes hypocrite et auarii et fraudulentēi: per aues inanisglorię cupiditatem elati accipiantur. Unum enī elat quodāmodo ē auis et sup se volat. Est ē sensus. Vulpes zc. a. **F**ilius autem hois zc. i. in hīmōi vulpīlosis et fraudulētēi per supbīa et inanisglorię elatis non habet ubi quietcat. i. delectus: quia non quiescit nisi in māsuetis. Isa. xlvi. a. Ad quē respiciā nisi ad pauperculū et tritū spū et tremētem sermones meos: Vulpes zc. Hiero. Iste hac intēlōe volebat sequi iesum quod simon magus desiderabat hīe p̄tātē miracula faciēti: Act. viij. c. ut s. de miraculis diuitias lucraretur. Et ideo recte significat hypocritę et hereticos et exteriōrē vidēnt sequi iesum: sed interiōrē p̄sequuntur. Unū recte comparant vulpi: quod dolosa ē et toruose incedit. Mat. viij. c. Attēdite a falsis p̄phetis zc. Hī sunt gabionitē qui vidētes filios isrl̄. p̄sperari et dominari: sed usū interūt cū eis: sortulare veteres et ex pītacis cōsūtos habentes: panesq̄ duros et muscidos portantes: Josue. ix. a. Ita hypocritę aspere induunt exteriōrē et riuitū: sed cognita eorū frāude admittēti sūt sicut aqrū et lignariū non sicut frātres: heretici sō omnino destruēti.

* **F**ilius autem hois non habet ubi caput suum reclinet: quod paupērē qui vir recipit in hospitio: si diues ē ap̄tē ei utriusq̄ ianua. Iaco. ii. b. De electio pauperes in hīmōdo: vos autē ex honorati pauperes: quod electio diuīg rebels. Itē i. codē. a. Si introierit in p̄uentū vīm vir anulū aureū habēs in veste candida: itolererit autē et paupērē. Et nota quod dicit: Filius hois. In hīni nota chīstī humilitas: quod ex p̄te inferiori noīat se et parentēlā suā. Et p̄dā factabat se hīe decē reges in genere suo: et cōputat septē mō potuit inuenire plures: et dixit quidā: Ego scio alios tres reges coloniq̄. Eccl. x. b. Quid supbīs fra et ci. nis. Hester. ii. b. noluit indicare patriā suā et p̄lin. Sequit: **A**lt autē ad alterū: sequre me. De isto quod hic vocat ut sequatur dñm apud Matth. viij. c. legit: Altus autē de discipulis eius aut illi zc. Et dicit quidā quod fuerit philippus: sed non est autē ei. Amb. Utēdē dñm non culpas aspernari sed fraudes: quod repudiat fraudulētū: elegit innocentē zc. i. nō p̄t quālibet culpa do minē eū respuit sed p̄t fraudē. Ex quod mystice p̄t intelligi quod nū p̄t culpas veniales respuit dñs p̄tōres: sed p̄t criminales. Et nota quod non quālibet eligit dñs: sed eū cuius pater mortuus est. i. in quod mortuus ē mūdus vel diabolus: quod p̄t pater. Eccl. xij. a. Pater tuus amore. Job. viij. f. Tōs ex p̄te diabolo estis. **I**llus autē dixit: dñe p̄mitte mihi p̄mū ire et sepelire p̄tēm meū. Isidorus. Nō respuit esse discipulus sed exulta pietate paternī funeris vult liberior sequi. Simile sit. Reg. xij. d. Visit helias palliū suū sup helisēū: qui statum relictis bobus cucurrit post heliam et ait: osculer oro te p̄tēm meū et sic sequor te. Sic multi dicunt: disponā de patre

meo: vñ post mortē parentū intrabo claustrū. Chrys. Multe ex his quod vivere estimant a mortuis nihil differunt: et si corpus corruptū non vides anima sanctam sustinet ampliorem. Corpus enī per paucos dies fetet: his autē est os cloacis immundius.

Dixitq̄ illi iesus: sine ut mortui se

reluant mortuos suos: tu autem vade zc. Non reuocat eū a sepultura nisi quod erant qui se pelarent patrem eū: Ideoq̄ non vigebat necessitas. Itē nota De pe. dis. 2. c. quod pater illius infidei pennata lo erat. Est ē sensus

Sincert mortui

In aīa. l. Infideles. Sc̄peliat mortuos. l. infideles alios. Chrys. Nō quod nō ē marie igratitudinis abesse cū sc̄pelit patet: Nō p̄hibuit honoreare parētes: sed monstrat c̄lestibus negotiis nihil esse p̄ponendum. Mota duas Interliū. sibi et equo respōdētes. Amb. Hoc s̄oribus relinquit. l. infideibus ut sepeliant infideles. Alia. Hoc mādat electis: intellige annūciare. t. p̄dicare regnū dei. Greg. Mortuus mortuū sepelit: quando peccator peccato: em blandimentis et adulatioibz allicit artū in peccatis. **T**u autem vade et annūcia regnū dei. Amb. Docet dñs mīra bona pro vīlitate maiorē else p̄termitēda. Mātus enī est aīas mortuoz p̄dicare suscitare: quod corporis mortuū in terra abscondere. Deus. xxij. a. Qui dixerit patri suo et matri suę: nesciō vos: et fratribus suis ignorō illos: et nescierunt filios suos. Hiero ad paulinū. Festina quoq̄ et h̄ereti i salo nauiculę suę. In prologo bñ nem magis p̄scinde quod solue. Memo renūciatur seculo bñ bñlie. c. 8.

poteſt vēdere quod p̄tempit ut vēderet. Chrys. Neq̄ cōtinens temp̄ perdere oportet. Et nota quod dicit: Regnū dei: non fabulas Ouidij nō vanitates p̄bōp̄ non ingenuū tuū: s̄ regnū dei q̄drupler. Sacra scriptura. Matth. xij. d. Auserebā a vob regnū zc. Gratia. i. xvij. c. Regnū dei intra vos ē. Vīlitās ecclesia. Marcel. xij. c. Nō lōge es a regno dei. Gloria. Marci. x. b. Sūnū parulos venire ad me et ne p̄hibeatīs: Laliū enī est regnū celorum. Matth. xij. b. Regnū dei vim patitur et violenti rapiunt illud. **b** Et alter ait: sequar te domine sed primum permitte mihi renūciare his qui domū sunt. Aut ad illum iesus: Memo mūtēs manū suā zc. Per illum quod bono affectu vult se qui dñm: sed prius vult sepelire patrē suū: mystice instruuntur humiles recepti a dñs: quia debet eligere potiora et postponere minorā. Est enī bonū opus sepelire: et septimū est in operibus misericordie: sed potius est euāgeliçare. Per istum dñm qui dñm vult sequi nō invitatus: sed primo vult renūciare domū suę: mystice instruuntur humiles recepti a domino: qui postē incēperūt dñm sequi: nō debent resipiscere vñ quāsi canis ad vomitū redire: ne cum vīore loib̄ inurent in statuā salis. Matth. xxij. b. Qui in tecro est non descendat tollere aliquid de domo sua: et qui in agro est non reuertatur tollere tunicā suā. Laliū cogitatio quā reuera diabolus immittit sub quadam discretionis specie: multos auertit a bono proposito: et mītis fuit occasio perditionis. Hiero. cūdām In p̄logo tali: Si habes ī potestate rem tuā: vēnde: et si nō habes proprie: tē: Lollenti tunicā et pallium relinquentēdū est. Tōū deo dedit qui seipsum obtulit. Apostoli tīm̄ nauē et regia reliquērunt. Et postea subdit: Facile relinquit omnia qui se semper cogitat moritūrum. Hoc etiam est cōtra claustrales: qui sine magna necessitate frequenter visitant domos parentū suūrum. Glo. Hēde. Si discipulus dñm secuturus arguit quod domū renūciare vēlit: quod fieri illis quod nullā vīlitate sepe visitant domos suorū quas reliquerant: Quasi si tam dure arguit quod nondū fuerat dñm secutus: quid erit de regularibz illis quod tota die qbusdā modicis occasiōibz visitat domos parētū: Laliū quod dicit dñs. **i** Memo mūtēs manū ad aratrū p̄dicationis. Osee. x. d. Arabit iudas: constringet sibi sulcos iacob.

b Et aspiciens retro

Evangeliū scđm

Lucam

A Et aspiciens retro aptus est regno dei/predicādo vel habendo. q. Timoib. q. a. Nemo militans deo implicat se secularib⁹ negocib⁹. Phl. iij. c. Ea que retro sūt obliuiscēt. Tel aratrū religionis. iij. Regl. xix. d. Heli⁹ in aratro coxit carnes/ mactauit boues. i. religionis votum fecit. Glo. Vanū ad aratum mis-
tit. Et est summa:

a ēt aspiciens retro aptus ē re-
gno dei. Capi. x.

B Ost hēc autem désig-
p Quiauit dñs ēt alios sep-
tuagintaduos: et mi-

er aliud lignum cui vomer infigitur. Per lignū ergo cui arās
institutū intelligit contritio cordis: per vomerē qui terrā scin-
dit/ intelligit memoria dñicē passionis: que quodāmodo cor
hominis scindit. Nemo enī tam sakei pectoris est: cui⁹ cor nō
emolliat memoria dñicē passionis. Et eā p̄cipue debet ho-
mo habere in memoria: quia cum tantū beneficium ad memo-
riam reducis/ ad amorem benefactoris amplius animus accē-
ditur. Qui vero ad relata virtutē desiderio rapit/ retro aspicit.
Et de talibus dicitur Osee. x. d. Arastis impietatē: iniquita-
tem messiūstis: comedisti frugem mendacij. Quidam colunt
agrū/ superbi: quidam horreum/ auari: quidam vētrem/ lu-
xuriosi. Expositio Capituli. X.

P Ost hēc autem. In p̄cedenti capitulo egit lu-
cas de missione duodecim apostolorū: in hābit agit de
missione septuagintaduoꝝ discipulorū: et p̄sequitur
hīc satis historiam. Dividitur autem istud capitulū i quatuor
partes. In prima docentur discipulū qualis eant et qualiter
se habeant in p̄dicatione. In secunda agitur de reditu discipu-
lorū ad dñm et eorum humilatione: ne superbirent de factis
miraculis: ibi: Reuersi sunt autem. In tertia agitur de
comendatione humilitatis: ibi. In ipsa hora. Et in qua-
ta agitur de hypocritis condemnatione per parabolam sau-
ciati: ibi: Et ecce quidam legisperit. Ad litterā aut
Septuagintaduos discipulos misit dñs: quia tot erant gene-
ra linguarū: ut sicut prius miserat duodecim apostolos pro-
pter duodecim tribus israel: ut secundo misit septuagintaduos
propter septuagintaduo genera gentiū vel linguařū. Unde
et Numeri. xj. d. constituit moyses septuaginta viros duces
populi. Item per hunc numerū ostēdit dñs: q̄ per hos et eo-
rum sequaces erat annūciatur mundo fidem trinitatis. Sol
enim per triduanū ambitum suū septuagintaduas horas fa-
cit. Christus ergo qui se diem appellat: apostolus autem ho-
ras: Job. xj. b. septuagintaduos discipulos ad p̄dicandum
mittit: ut per hoc mystice significaret se per hunc numerū p̄
dicantium fidem trinitatis mūndo annūciare: sicut sol tridua-
nū cursum solet per septuagintaduas horas completere. Unde
cum dñs ambularet in hierusalem: discipuli quēsierūt ab illo
quare illuc iret: cum vellent eum occidere: Dñs aut̄ ait: Mu-
quid duodecim sunt horæ diei: qui ambulat in die non offendit. q. d. ego sum dies/ vos estis horæ: sequimini me et non
inuenietis offendiculum. Nota ergo quia vigintiquatuor
horæ sūt diei naturalis: qui numerus triplicatus facit septua-
gintaduo: et ita dies. I. christus per septuagintaduos disci-
pulos quasi per septuagintaduas horas fidem sancte trinita-
tis mūndo nūnciavit: sicut sol per rotidem horas cursum suum
peragit. Dicit ergo: b Ost hēc autem que p̄dicta sūt:
c Designauit dñs. I. ab alijs dissunt. Tel. I. de multitudine
quaſi signatos elegit. Job. xv. c. Ego elegi vos r̄. d.

Et alios septuagintaduos. Matth. x. a. mittuntur duo-
decim. Et. s. ix. a. similiter. **E**t misit illos septuaginta
duos. f Binos ante faciem suam in omnē ciuitatem et locum quo erat ipse ventur⁹. Job. xx. e. Sicut
misit me pater et ego mitto vos. Per hoc q̄ binii mittunt ad
p̄dicandum/ innuit q̄ debent charitate vñtri: quia charitas ē
glutinū quo fideles combinant. Tel in hoc q̄ binii mittuntur
significat q̄ sicut in arcā noe animalia imunda bina missa

sunt: sic i arcā. i. in vñtonē ecclēsiē missūt crant apli: et col-
lecturi per sacramētū baptismi et p̄dicationē boies a p̄cepio
ne imūdos et in p̄ctis defixos. Glo. Bina sialta imūda pris
in carnali generatiōe r̄. i. significatiā boies p̄us imūdos in
carnali generatiōe r̄. g Et dicebat illis: messis q̄dē

multa, Beda. Tur-
ba credentium. i.

Operarij autē. i.
aplī et eorum sequa-
ces: pauci. Et ékn
sus: Licer multi sint Mans.
q̄ fidē recipiūt et recē
perūtū ind. ḡt ope
rāq̄ / ne aues celi

sparsa semina dissipent. s. viij. a. Matth. xij. a. Moralit: Docti
messis multa est populus multus. Nec messis tūt semita
in p̄mīs p̄ib⁹: irrigata in diluvio: Gen. vj. a. crevit in herbum
in p̄iarchib⁹ ante legē: p̄cessit in culmē in p̄phet sub lege: ma-
turauit in messem i aplis sub euāgelio. Job. iiiij. e. Vide te re-
giones: quia iam albe sunt ad messem. Apoc. xij. d. Vide
falcem tuam et mere: quia venit hora ut metas: quoniam aruit
messis terre. Ad hanc igitur messem colligendā mittunt hic
messores. i. p̄glati et p̄dicatores: vi falcē p̄dicationis cam-
parent a terrenis: et recondant i horreo dñi. Hier. xv. d. Si
segaueris preciosum a vili: quasi os meum eris. Es. q. b. Co-
flabunt lanceas suas in falces. i. disputationes et lectiones co-
vertent in p̄dicationes. Fala recurva est: sic p̄dicatio debet
recurvare in se: vi p̄dicator seipsum consideret. Job. v. d. Vi-
sitan speciem tuam non peccabis. Gal. vj. a. Considerans
teipū r̄. b. Vide volmetiplos. Eccl. xxij. b.
Intellige que sunt proximi tui ex teipso. Item fala manu te-
netur / alter non valet: sic p̄dicatio inutilis est nisi opere
impleatur. Greg⁹ super Eccl. Ad hoc ut seruetur veritas
p̄dicandi/ teneatur necesse est altitudo vñendi. Osee. x. a.
Uis frondosa israel: fructus adequatus est ei. Item qui me-
tit fala inclinat se: sic p̄dicator debet se inclinare p̄ compa-
sionem et humilitatem. Job. xxxix. a. Nūnd parturiētes cer-
uas obseruasti: incurvantur ad fetū et partur. Ibi Glo. P̄d-
icatores sancti quasi ceruē in partus dolore sunt: quia nūc
in rugiendo in lachrymis seminant. Qui incurvantur et pari-
ant: quia nisi ab immensitate contemplatiōis eternę ad infir-
mitatem nostram descenderent: nūc filios procrearēt. Va-
de Ps. Inclina celsos tuos et descendē. Item qui merit fala
si retro aspiciat seipsum vulnerat et male fecit: sic p̄dicato-
ri si ad temporalia aspiciat et seipsum vulnerat et alios male do-
cer. s. ix. g. Nemo mittēs manū suam ad aratum r̄. Ubi di-
cit Glo. Omnis arans si retro respiciat: aut inuilem aut tor-
tuosum facit sulcum: aut arantium bōnum suorū vestigia vul-
nerabit: Ita r̄. Phl. iij. c. Unum quidē ea que retro sunt
obliuiscens r̄. Dicit ergo: b **L**assissis quidē multa
s. totum genus humanū: in quo multi sunt parati cōueriti ad
dñm: si esset qui meteret: id est instrueret eos. **O**pera-
rij aut̄ pauci: licer locutores multi: pauci enim faciunt q̄d
docent. iij. Regl. v. b. Scis quia non est in populo meo vir
qui fecit ligna scindere: sicut sidonij: dicit salomon: id est sa-
cram scripturam exponere: ad edificium faciendum salomon
id est christo. Proverb. xix. d. Abscondit piger manū suam
sub ascella. Contra hos dicit Job. xxij. d. Si fructus eius
comedi absq̄ pecunia. Ibi. Glo. Fructus terre absq̄ pecu-
nia comedere: est ecclesiē sumptus accipere: et eidem ecclē-
sie p̄dicationis precium non p̄ebere. n. Chessal. iij. c. Si
quis non vult operari nec manducet. Greg⁹. Quid ad hoc
nos doctores dicimus: qui aduentum p̄currentes ecclē-
siasticum officium suscipimus et muti panē comedim⁹: Bea-
tus Ber. Videntes ventient ante tribunal viventis: vbi erit
pauperum allegatio dura: accusatio grauis: quorū vitere si-
pendi⁹: nec diluere peccata. Gen. ii. c. Tuit domin⁹ deus
homini: et posuit eum in paradisum voluntatis ut operaret et
custodiret illū. Matth. x. a. Voca operarios et rede illis
mercedē r̄. Operarios labores vocari ad mercedē: non ociosos.

G Rogate ergo. q. v.

Go^rogate q. d. qz opari si pauci: Ergo rogate dñm messis i. christū: b. **E**lt mittat oparios i messem suam. Interlini. vel vineā. Oparios. i. pdicatores magis ope qz ore pdicantes. Efficacior ē enī pdicatio opis qz oris: vt dic̄bitus Berli. Est enī pdicatio gladi? qz nisi teneat manu nō terret aduersarios.

De bonis pdicatois
bus dī pō. Exul. **R**ogate g dñz messis vt mittat
tatiōes dei i gutture
oparios i messē suā. Itē: ecce
eorum: et gladii rē.
Lant. iij. c. Lectulū
salomonis rē. Sed

de illis q dicit mīta z faciūt pauca dīcī i Pō. Et gladii i la-
bijs eoz: qm quis audiuit. Sed qre se vult rogar dñs vt mit-
tat oparios i messem suā: immo rogar vt rogef: et rogar opari-
os vt rogef tū. Rfido. Per h ostēdit desideriū suū circa ani-
mas querēdas: qz rogar vt rogef. Per qd etiā ostēdit desi-
deriū pdicatoz circa salutē alarū: vt etiam rogef mitti: nec
aliter debere pdicare nisi missi. Roma. x. c. Quō pdicab-
ūt rē. Per h idē ostēdit dñs qz ḡa pdicādi donū dei est: qd
h̄ibus daf: nō studio vel ingenio humano. Iaco. i. a. Si qz
vām indiget sapientia postulet eam a dño. c. Itē: ecce ego
rē. Ego discretive. Dñs messem dixerat paraā. i. corda ho-
minū ad recipiēdū verbū: et ideo p̄ceperat discipulis viro-
garent dñm messis vt mittat oparios in messem. Sed qz ipse
erat dñs messis: vt h̄ ostendaſ statim illud facit p quo faciēdo
p̄ceperat vt rogarēt. Uf̄ subdit: Itē. Et leges ita l̄am: vt dica-
tur iterato: M̄l̄te nos: ergo Itē. Hodo repeate: f. **A**lli-
to vos inquā sicut agnos inf lupos. Mattheus. x. b.
dicit hēc verba post electionē dicta aplis: Lucas asserit esse
dicta septuaginta duob. Possunt ḡ intelligi dicta esse vtrisqz.
Est tū ibi modica mutatio h̄boz. M̄la aplis dictū est: Allito
vos sicut oues: Septuaginta duob. discipulis: Allito vos
sicut agnos. i. tanqz simplices et māsuetos. b. **I**nt lu-
pos: int detractores scribas. et phariseos. Chry. Forti-
or ē de ḡa qz rerū natura. Chry. q. d. monstrabo virtutes:
cū oues lupos supauerint. Chry. Qū fuerim oues vincim?
et si multi sint lupi: si autē efficiunt lupi / vincimur et cessat a
nobis pastoris auxiliū. Nō enī oues: s̄ lupos pascit. Chry.
Inaqueqz bestia vnu habet et p̄p̄li malū: homo aut̄ malus

omnia. Nota: Itē dicit non equitate. Pō. Eūtes ibant rē.
Eccl. j. d. Balia ibat et reuertebant rē. d. **E**cce. In hoc
notas celeritas pdicatoz. Esa. vij. c. Ecce ego mitte me. Pro-
verb. vi. a. Discurre festina / suscita amicū tuū. e. **E**go de-
us qz vos elegi: qz vos docui: qz sum dñs messis. f. **A**lli-
to vos: bozes / buos / discipulos / electos: ideo debet ire. Exo.
iij. d. Ecce ego vadā ad filios israel: et dicā eis: Deus patrum

vōz misit me ad vos. Allito vos: alit nō debet ire. Wie-
re. xiiij. d. Nō mittebam ap̄hetas et ipsi currebat. Joh. x. b.
Quotqz venerūt sua volūtate / nō missi a dño: fures sūt et la-
trones. Allito vos. Mittit vt aduocatos ad defendendū
causam sponſe suę. i. ecclesie. Esa. x. e. Querite iudiciū rē. Itē
vt testes in causa sua et ecclesie. Esa. xlii. b. Vere vos testes
mei dicit dñs. Acr. j. a. Et eritis mihi testes. Testes autē de-
bent esse certi / iurati / nō pdicti / nō subornati / nō infames / non
pueri: certi de visu et auditu. Matth. xj. a. Renunciare iehan-
ni qz audistis et vidistis. Acr. iiij. d. Nō possum qz vidim? et
audiuim? rē. j. Joh. i. a. Qd vidim? oculis nr̄is rē. Joh. iij.
b. Qd scim? loquimur: et qd vidim? testamur. Itē iurati: vt nec
peccato / nec amore / nec odio / nec timore dicāt falsitatem

vel faceat veritatem. Pō. Juraui et statul custodire iudicia iusti-
cie tue. Itē non pdicti mercede tpali. Esa. xiiij. d. Suscitabo
super eos medos qui argentum non querant rē. Matth. x.
b. M̄l̄te possidere aurū neqz argentū neqz pecunia. Si phi-
bent h̄bie: multo fortē accipe. Itē nō subornati / lepoze verbo-
ru. Eccl. iiij. d. Nō abscondas sapientia tuam in decoro eius. i.
Cor. q. a. Predicatio mea nō in p̄suſibilib. humanę sapie-
tie verbis rē. Item non infames. j. Timoth. iiij. b. Oportet il-
lum habere testimonium bonū ab his qz foris sunt: vt non inci-
dat in opprobriū et in laqueū diabolī. Item nō pueri s̄ adulst.

Ero. xvij. d. Proutide de omni plebe viros sapientes rē.
Item Allito vos: vt cursorēs. Cursor autē debet h̄c p̄xi-
dem pictam insignis mittētis: et litteras sigillatas. Piris est
cor: litterę duo testamēta: sigillum charitas: sigillatoz spiritus
sanctus. Eph. iiiij. g. M̄l̄te p̄tristare spiritū sanctū dei in quo
signati estis. Job.

xij. d. In hoc cog-
noscent oēs qz dici-
puli mei estis: si dile-
ctionē habueritis ad
inuicem. Lant. viij.

b. Pone me vt signa

culū sup cor tuū. Pictura p̄xidis est paupras / tribulatio / fa-
mes / et hmōt: in quibz est imago christi in terra cōuersantis.

Gal. vi. d. Stigmata dñi ieu in corpore meo porto rē. Itē
Allito vos: vt milites pugnatores pro fratribz. Iosuē. j.
d. Crāsite armati rē. g. **S**icut agnos. i. innocentēs / hu-
miles / māsuetos. Esa. lx. b. Vrictes nabatōth ministrabūti-
bi. Nabatōth ap̄hetia. i. filij. p̄phetarū. Lant. iiij. a. Ventes
tui. i. pdicatores: sicut greges tonsarum que ascenderunt
de lauacro. h. **I**nt lupos. Amb. i. hereticos: qui gre-
gem dñi diripere nitunt nocte tribulatiōis seu aduersitatis.

Beda dicit: Lupi sūt scribz et pharisei: qui sunt clerici iudgo-
rum. q. d. Lupi sunt clerici. Sopho. iiij. a. Judices eius lupi
vespere: non relinquebant in mane. Esa. lxv. d. Lupus et ag-
nus pascen simul. Eccl. xvij. c. Sicut cōmunicabit lupus ag-
no aliqui rē. Blo. Lupi et agni simul pascen: et de lupis ad qz
mittent agni puerent: et ita qz prius erant lupi / eodē cibo refi-
cient eū agnis. f. cibo verbi dei.

M̄l̄te ḡ portare sac-
culū ad reponendū pecuniā. k. **N**eç pera ad reponen-
dum escā. l. **N**eç calciāmēta. Omne sollicitudinē tem-
poralē amputat a pdicatore. Nam qz contemptū mūdi pdi-
cant: debent et ipsi primi p̄temnere. Uf̄ Beda et Amb. Lan-
ta debet pdicatori esse fiducia in deo: vt p̄sēntis rite sumptus
et si non p̄uideat sibi: tū certissime non delecturos. Iciat. i. cre-
dat: nō occupat mens ad tpalia: min⁹ pdicet eterna. j. xxij.
d. Qd̄ misi vos sine fācculor pera: nū qd̄ defuit vobis aliqd̄.

At illi dixerūt: Non. **A**ystice. Pecunia in fācculo est sapi-
entia clausa in aia: que non erogat proximo: et ideo vel in uil-
lis vel noxia est. Eccl. xx. d. et. xlj. c. Sapiēta abscondita et ihe-
saurus inuisus rē. Prouerb. xj. d. Qui abscondit frumenta rē.

Per peram significant negocia seculi: sicut dicit Amb. que
non debet portare pdicatores christi: qui contemptū mundi
pdicant. q. L̄imoth. ii. a. Nemo militans deo implicat se se-
cularibz negocibz. S. ix. g. Nemo mītēs manū suā ad aratū: id
est pdicatiōis assumēs officiū: et respiciēs retro / ap̄ius ē re-
gno dei / pdicādo. Per calciāmēta significant mala exempla:

que p̄cedit ex malis opibz: sicut calciāmēta sunt ex mortuis
pellibz. Exo. iij. b. Solue calciāmenta de pedibz tuis: locus
enī in quo stas terra sancta ē. m. **E**t neminē p̄ viā salu-
tauerit. Ad litterā / non p̄b̄bet salutationē cum sit officiū
humanitatis: sed obstatulū pdicatiōis et devotionis impe-
dimentū. p̄b̄bet. i. ne causa p̄fabulādi aliqz in via salutent: ne
ipsa p̄fabulatio eoz / devotionē impediat: et a destinato nego-
cio retrahat. Uf̄ Amb. Festinato iubet p̄scēdere: ne alicui⁹ ob-
uij p̄fabulatiōe reflectant ab iniucto officio vel munere rē. Et

j. At oī mādāk diuina: paulisper sequestren humana. Blit
m. **N**eminē per viā salutauerit. S. i. nemini salutē vię
optauerit. i. mādanā p̄spēritatē: que multis est causa mor-
tis. Vel. **N**eminē per viā salutauerit. i. nolite saluta-
re quenqz eo in odo quo p̄sueuerūt bozes facere salutatiōes i
via. i. tū ex p̄suetudine non ex salutis opratione. Ethāc expo-
sitionē habes in Blo. Bede et Amb. que talis ē: Omnis qz in
via salutat occasionē iūteris salutat: id est tū ex consuetudi-
ne non ex intentione habendē eiusdem salutis. Vel alit. **N**e-
minē p̄ viā salutauerit. i. ap̄ viā. i. ap̄ tū ne p̄aiceit
sive nemini salutē pdicabit: occasiōe lucrāti tpalia: sicut qz in
via salutat aliqui p̄fabulādi vel alia causa salutat: nō qz ei⁹ salu-
ti intēdat. Hāc similis expositionē potes h̄bie ex pdicta Blo.
Simile. iiij. Regl. iiij. e. Et si occurrerit tibi hō: ne salutes eū.

Salus autē patrię.

G Salus autem patrie omnibus est optanda et pro illa predicandum.
Ps. 43. Eccl. xxii. d. Amicū salutare ne confundaris. **Ds.** Tu es rex
 meus et deus meus quod mandas salutes Iacob. **Chrys.** Non est
 sola salutatio beneficium. **Un** episcopi scribunt: Salute et beneficium
Ps. 128 cōfessionē. **Ds.** Et nō dixerūt quod p̄teribāt: beneficium domini super vos
 et. a. **In quam**

Matt. 10. b. cūc domū intra
 uerit̄/caula hospit

b **In quācūq domū intraue
 tandi.** b. **In q̄dum** dicite: pax huic
 domui. Et si ibi fuērūt filii pa
 cisi requiesceret super illū pax
 via: Sinātē ad vos reuer
 esse nūcios et batulos
 paci. **Esa. iij. b.** Qd
 pulchri sūt sup mon
 tes pedes annūcian
 tis et p̄dicātis pacē.
B **Matt. v. a.** Beati
 pacifici. c. **Et si**
 ibi fuerit filius pa
 cisi requeſceret sup
 illū par via. i. ob
 latio pacis. i. si aliq̄
 fuerit ibi p̄destinat̄ ad pacem eternā habendā suscipiet paci
 fice viam p̄dicationē. d. **Sinātē. i.** si noluerit aliq̄ audiri
 re vos nec accēscere vobis. e. **Ad vos reuertere. i.** nou
 erit vobis inutilis: qz p̄dicationis et laboris vestri merces vo
 bis a deo recōp̄salib. f. **In eadē aut domo manete.**
 Dicit̄ dñs discursum p̄dicator: qz aliq̄ mutare solent
 hospitia causa ventris. **Heda.** Alienū est a p̄dicatoro per do
 mos curſitare et hospitiū mutare. **Eccl. xxi. d.** Pēs fatui fac
 lis in domū prīmi. **Prover. xxi. c.** Subtrahe pedem tuū de
 domo prīmi tui. g. **Edētes et bibentes qz apud illos**
 sūt: non querentes diuersa sercula. **Eccl. ii. a.** Omne quod
 tibi explicitum fuerit accipe. j. **Cor. x. f.** Omne quod appon
 tur vobis māducate nūbil interrogantes, ppter conscientiam.
 b. **Dignus est enī opari mercede sua: dupli.** Una in
 via ad iustificationē: altera in patria ad remunerationē. **Wat**

Matt. 10. b. ih̄es dicit: **Dignus est cibo suo. i.** p̄tatem habet accip̄lēdi neces
 saria vitē: ab his qz p̄dicat. j. **Cor. ix. b.** Dñs ordinauit his
 qz euangeliū annūciāt: de euāgeliō viuere. **Gal. vij. b.** Cōmu
 nicet is qz tē. **Deut. xxv. a.** Non alligabis os bouis trituran
 tis tē. **Un** diacono deferēti euāgeliū: aliis defert puluina. **Cant. ij. b.** Leua eius sub capite meo. **Heda.** Qui saccum et
 peram prohibuit: sumpt̄ ex p̄dicatione pcedit: sic tū et obla
 to cibo et potu sint p̄tent. i. ne querant supflua. h. **Molite**
 trāſire de domo ī domū. Ideo h. p̄hibet dñs: qz lepius
 mutatio hospitiorū mutabilitatē indicat animorū. **Amb.** Non
 est de domo ī domū vaga facilitate demigrādū: ut in hospi
 tali amore seruet p̄stantia: ne collata amicitia necessitudo fac
 le dissoluat. **Mota qz dīcē necessitudo:** qdā enī necessitate astrī
 gitur erga amicos. **Eccl. xxix. d.** Necessitudine domus meę
 hospitio mihi fac̄ es frater. i. **Et in quācūq ciuitatē**
 intrauerit et suscep̄erint vos tē. **Hiero.** Quia hoib̄
 rusticans et absq̄ eloquū venustate nemo crederet pollicēti
 bus regnū celorū: dat p̄tate miracula faciendi. l. **Et dicite**
 illis: appropinq̄bit ī vos regnū dei. i. chris̄ vel vita
 eterna: v̄l sacrarū scripturarū sc̄lēria. **Wat. iij. a.** Agite p̄gn
 tētā tē. m. **In quācūq aut ciuitatē** intrauerit et nō
 suscep̄erint vos: exēutes ī plateas ei. d. dicite: etiam
 puluerē/pedū qui adhesit nobis de ciuitate v̄ra ex
 tergam̄ ī vos: ut sic ostēgatis qz nūbil terreni cōmodi que
 ratis sed tū aiārū salutē. q. **Cor. xij. e.** Nō quero qz v̄a sūt
 sed vos. **Hiero.** In testimoniu p̄dicatione ipsoz quenit
 v̄sq̄ ad illā ciuitatē: et ita non habeat excusationē. **Joh. xv. d.**
 Si nō venisse et non p̄dicasse elis: p̄cēt̄ nō h̄ent: nūc aut
 tē. p̄tē in signū laboris inanit expensi. Puluis enī in p̄dib̄
 signū est itineris et laboris: excusio p̄o significat laboris in
 utilitatē: qz inutilia solēt excuti et abūci. p̄tē sic: Excute pul

uerē de p̄dib̄ v̄ris. i. minima itineris et laboris v̄i quē p̄ ill
 sustinuitis exponite illis: ut si vos recipere noluerint: sit eis in
 testimoniu maioris dānatiōis. Si autē receperint: sit maioris
 dilectionis occasio tē. **Mystice.** Per pedes aploꝝ signifi. **Dyslike**
 canit affect̄ p̄dicatorꝝ: qz aliqui adh̄eret puluis vanę gloria

tiois. Nemo enī tā
 tē est p̄fectionis cui⁹

animo non surrepat

aliquantula affectio

humanae laudis. De

qz puluere d̄ in Ps.

Blonā mēa ī pul.

uerē deducat. Aliq̄

puluis sup̄b̄ indig

nationis: aliqui pul

uis cupiditas. De qz

Wicheꝝ. vij. d. Lin

gentē puluerē sic let

pētes. Primū puluis

adh̄eret p̄dib̄ p̄di

catorꝝ: qz libēt̄ au

dunt. Ex Beni sepe Wm.

glans. Nōmō pul

uerē dñs excutēdū

docuit: vbi pedes discipulorū lauit: significans affect̄ men
 uim / v̄l puluere inq̄natos. **Excute** autē puluis iste p̄ sui p̄fide
 rationē: qz nūbil habet a se: Etiam qz libēt̄ audīt̄ non ē se. j.
Cor. iii. iij. b. Quid habes qz non accepisti tē. **Wat. x. c.**
 Nō vos estis qz loq̄mīni tē. **Hiere. ix. g.** Nō glorieſ sapiens
 tē. **Eccl. x. b.** Quid sup̄b̄ terra et cīnis: Secūdū puluis ad
 h̄eret: qz nō libēt̄ audiunt. **Ex Beni** aliqui idignant p̄dico
 res. **Un** Greg. P̄dicatione v̄t sine aliquo admisso implet;
 aut enī indigne feret si contēnt̄ p̄dicator: aut gloriat si ve
 nerabif. Sed hic puluis excut̄ p̄ christi cōmemorationē: cu
 lus p̄dicatione p̄empta fuit. Et certe nō deber indignari dis
 pulus si p̄tem̄t̄ et quo christ̄? qui est sum̄? m̄gr̄ temp̄f
 fuit. **Joh. xv. c.** Hemētote sermonis mei quē dixi vob: Nō
 ē seru⁹ maior dño suo: Si me p̄securi sūt et vos p̄sequēt̄: Si
 fīmonē meū fuauerūt et vestr̄ seruabūt. **Terti⁹** puluis adh̄eret:
 qz p̄dicator doctrinā vel p̄dicationē inclinat ad cōmo
 dū tempale. Quē matie excuti voluit dñs a p̄dib̄ aploꝝ.
Un **Wat. x. b.** Molite possidere aurū. tē. Et etiā ī hūbus
 signū lauit pedes eoz: **Joh. xliij. a.** n. **Tn** hoc scitote qz
 quasi licet nō recipiatis nos: n̄ h̄ annūctam̄ vobis. i. qz ap
 propinquit regnū dei. **Un:** **Tn** hoc scitote qz appropi
 quabit regnū dei. i. cito veniet dies iudiciū qz regnū dei
 dabis electis: et tūc velleis vos recepisse vos. o. **Dico** vob
 qz sodomis I die illa. s. die iudicij. p̄ Remissi⁹ erit qz
 illi ciuitati. Remissi⁹ sup̄le ī h̄: qz nō intātū de ihospitalita
 te sūt arguedi. Nō enī tales et tātos hospites respuerūt qles
 et quātos iudei. s. aploꝝ et p̄phetas. Licet etiā magi p̄tōei
 fuerūt: tūc p̄dicatione verbi dei nō p̄esperūt: qz nec tales p̄
 dicatores habuerūt qles iudei. **Joh. xv. d.** Si nō venisse tē.
 ii. **Pet. ii. d.** Deli⁹ ē v̄a tē. j. xij. f. Cui plus cōmititur tē.
Jaco. iij. d. Scienti bonum facere et non facienti tē. q.
Tn tibi corocaim tē. Ad litterā: Corocaim et berhsaida

qz tibi corocaim. **Mystice** cōmīnat h̄ dñs clericū et rei. **Dyslike**
 ligiosis qz dūtores s̄t laicis. **Un** **Esa. i. a.** Bos cognouit tē.
Hiere. v. a. Dixi foris̄ paupes s̄t et stulti/ignorantes v̄a dñi
 et iudiciū dei sui: ibo igit̄ ad optimates tē. **Corocaim** / iterat
 mysteriū meū: v̄l secretū misit: et significat clericos qz revelat
 dñs ī scriptū secreta sua. **Amos. iij. b.** Nō faciet dñs de⁹ p̄bū
 nisi revelauerit secretū suis ad suos suos p̄bas tē. **Joh. xv. b.**
 Jā nō dīcā vos seruos s̄t amicos tē. **Wat. xij. b.** Nobis
 datū est nosse mysteriū regni dei: ceteris autem ī parabolā.
 Berhsaida/interpretat dom⁹ frugū / v̄l dom⁹ venatōp: et sig
 nificat claustrū: vbi illis quos p̄t̄ venari dñs fruct̄ qz fru
 ge p̄p̄ia. **Esa. xxiij. a.** Semē nūl messis fluminis. i. spūstā
 fruges ei⁹. Tyrus interpretat angustia: et significat rusticos qz
 mūkis angustis

Get capharnaui erant clustates iudeorū: quib[us] cōminat dñs: q[uod] auditis multis p̄dicationib[us] / t[em]p[or]is multis miraculis christi: non penituerūt de peccatis suis. In illis enī multa legis fecisse miracula i[n] initio p̄dicatiōis suę: t[em]p[or]e q[uod] nō receperūt / ideo spe

cialis illis cōminat. Matthē[us] hic magis sequit[ur] historiā: Lu-

cas dimissio ordine

historiæ sequit[ur] magis

ordini mysteriū. Dic

ergo: U[er]e tibi co-

rocam[i]m. Eterna dā-

natio ē tibi ventura.

a U[er]e tibi beth-

saida: similiter: b

Q[ui] si i tyro et si

dōe facte fuisse

t[em]p[or]e, v[er]o ibi: in cil-

tio et cinere sedē

tes peniterēt. Ty-

rus et sidō ciuitates

erāt gētīlū: i q[uod] si

p̄dicasset dñs et fecisset miracula quę fecit in alijs egisset p[ro]p[ter]i-

nitiā. Quare ergo non p̄dicavit eis dñs: Roma. xi. d.

Altitudi dīvītārū r[ec]t[em]. H[ab]is aut̄ p̄dicavit ap[osto]l[us] q[uod] tuor[um]. Prīmū

diuina volūtas: secundū p[ro]missi veritas: tertīū latēs vtilitas:

quartū paucorum bonitas. V[er]itātēn[on] tyro et sidoni

remissius erit i iudicio q[uod] vobis. Sequitur: f

E[st] tu capharnaū v[er]o ad celū exaltata. i. famosa miraculis

e insignita. Et quia his credere noluit: ideo v[er]o ad infer-

num demergeris. Vel exaltata supbe resistendo meę

p[re]dicatiōi: et ideo r[ec]t[em].

Multis angustis opp[er]imunt. Sidon interpt[er]at venatio: et sig-
nificat milites: q[uod] sunt venatores ad litterā: et q[uod] rapinā multa
venant. Et certe si isti tantū p[re]dicaret / quātū p[re]dicat cle-
ri: ipsi penitentiā agerent de p[er]cis suis: et plura bona face-
rent q[uod] clerici faciūt. Matth. xij. d. T[em]p[or]e niniuitē surgēt i iudi-
cio cū generatiōe ista et p[er]demnabit[ur] e[st]: q[uod] penitentiā egredit[ur] i
p[re]dicatiōe ionē: ecce plus q[uod] ionas hic. Idcirco: U[er]e tibi co-
rocam[i]m: v[er]e tibi bethsaida: id est vobis o[ste] clerici et vobis
o[ste] religiosi b[ea]tū. Q[ui]a h[ab]i i tyro r[ec]t[em]. Nec dicit: U[er]e vobis co-
rocam[i]m et bethsaida sed diuisim: U[er]e tibi corocam[i]m: v[er]e tibi
bethsaida: q[uod] singulis sua p[ro]pria pena reddet. Gal. vi. b.

Unusq[ue]s on[us] suū portabit. Matth. xij. d. Colligite cīcānia

et alligate in fasciculos ad cōburendū. Ite nota q[uod] bene iun-
gunt tyrus et sidon. Heda. Apud alios ē v[er]o diuītārū: di-
uitib[us] nomē tm̄ cedit et sollicitudo. c In cilitio r[ec]t[em]. Nota
tria. Cilitiū/cinerē/sessionē. H[ab]ec enī tria penitentib[us] p[ro]gruunt
s. et induant cilitio: sedeat in cinere. i. ad terrā. Nō enī debet
discubere ad mēlam: sed i terra habētes mātle super genua.
Vero. Cīnis et cilitiū arma sūt penitentiū. Per cilitiū p[er]tī
memoria intelligit: Nam p[er]fictio vestimentū reuocat in memo-
riā punctionē peccati: q[uod] semp[er] debet h[ab]i h[ab]o in memoria ad
dolendū. Per cinere/mortis memoria expōmit. Unde et capi-
ta penitentiū cinere aspergunt: vt reducat ad memoriam: quia
mortales sunt et incinerabant. U[er]e Eccl. x. b. Quid superbis
terra et cīnis: H[ab]ere. vi. g. Filia populi mei accigere cilitio: et
aspergere cinere: luctum v[er]nigeniti factib[us] plantū amarum.
Sessio humilitatē expōmit: quā p[re]cipue debet homo christo
exhibere. i. Pet. v. b. Humiliamini sub potēti manu dei r[ec]t[em].

e Remissiū erit i iudicio q[uod] vobis r[ec]t[em]. i. xij. f. Seruus
sciens voluntatē dñi r[ec]t[em]. Et tu capharnaū r[ec]t[em]. Ca-
pharnaū villa p[er]guedint[ur]: v[er]o villa pulcherrima: cetus p[er]la-
rū. Abdīs. j. b. Si exaltat[ur] fuerit vt aqua et inter sidera posue-
ris nūdum tuū inde detrahā te. Amos. ix. a. Si ascēderit v[er]o
ad celos idē detrahā eos. Job. xx. a. Si ascēderit i v[er]o ad ce-
lo supbia ei et caput ei nubes tetigerit: q[uod] si sterquiliniū i fine p[er]-
detur. H[ab]ere. xl. d. Qui habitas in cauernis terre r[ec]t[em]. Seq[ue]t[ur]
h[ab]er[et] Qui vos audit[ur] r[ec]t[em]. Me videre[st] alicui ex p[re]cedentibus
q[uod] illi tm̄ ciuitatiū cōminaret dñs v[er]e eternū q[uod] ipsū respue-
runt in p[ro]pria persona sed etiā illis q[uod] discipulos et alios p[re]dicato-
res p[er]tenuerūt illa cōminatio: ideo subiungit: Qui vos au-

dit me audit[ur] q[uod] loquor i vobis. ii. Cor. xii. a. An exp[er]imen-
tū queritis ei? q[uod] in me loqu[er]is christū: q[uod] nō infirmas in vobis?
¶ Et à vobis spēnit: nō recipiēdo ad p[re]dicationē vel ad ho-
spitalitatē vel factēdo iurias: v[er]o infērēdo p[er]tumellias. Eccl. xij. b. Domus israel noluit audire te: quia noluit audire me.

k **U[er]e spēnit.**

Mat. xxv. d. O[ste] diu

nō fecisti vni ex mī-

nimis his: nec mī-

fecisti! l **Qui aut̄**

me spēnit: sper-

nit eū qui me mi-

lit: q[uod] ego et p[er] vnu-

sum: Job. x. f. m

¶ Reuersi sunt r[ec]t[em]. Secunda pars

Scđa ps. P[er] p[re]dicā

ti onē et facta miracu-

la reuertunt ad dñm.

U[er]o dicit: Reuersi

sunt autē septua-

gint adūo cū gaudio: de p[ro]fectu p[re]dicationis et p[er]uersione

p[er]torū. Gaudēbat etiā de p[re]tē miraculorū sibi collata: Unde

sequit[ur]: ¶ Dicētes: dñe etiā dēmonia subiunctur

nobis i noīe tuo. i. in iuocatiōe et frute noīis tut: q[uod] non

fiebat ilege vt i noīe alicui ejcerent dēmones. Ad oralit[er].

m Reuersi sunt aut̄ r[ec]t[em]. H[ab]ic docen[ti] p[re]dicatores et oēs b[ea]tū

agētes in trib[us]. Primo vt de bono facto p[er] eos nō supbiāt me

ritis ac virib[us] suis aliqd ascribēdo: sed reuertunt ad dñm eius

grē totū attribuēdo et ḡras referēdo. Eccl. i. b. Ad locū vnde

exēt flūmia reuertunt. Job. xxviii. d. Mūqd mitte fulgu-

rāt. Ibi Glo. Tadū fulgura cū p[re]dicatores miraculis co-

rufant: et sup[er]no reverēta auditop[er] corda trāsfigunt. Reuer-

tentia vero dicit assūm[er]t: i cū nō sibi s[ed] dei h[ab]itūtib[us] attribuāt q[uod]

qd se fortis egilse cognoscūt. Talis erat Elaias. xxvi. c. Oia

oga nra opat[ur] es i nobis dñe. Talis erat David. Nō nob[is] dñe si

nobis: si noi tuo da gloriā. Talis Paul[us]. i. Cor. ij. b. Neq[ue] p[er] 113.

q[uod] plātāt neq[ue] q[uod] rigat aliqd ē: sed q[uod] incremētū dat de[us]. Talis

ipse christū. Job. vii. b. Dea doctrina nō est mea r[ec]t[em]. Scđo:

vt nō cessent donec p[re]ficerint opus suū. Matth. x. c. Qui p[re]se

verauerit r[ec]t[em]. Gal. vi. c. Bonū faciētes nō deficitam[ur] r[ec]t[em].

Ler[io] vt de bono gaudeāt. Roma. xij. d. Gaudere cū gaudētib[us].

o Dēmonia subiunctur nob[is]. i. sapientes p[hi]. p[er] 113.

In noīe tuo. i. in p[re]dicatiōe noīis tut: vel ad honorē noīis tut. ii.

Cor. x. b. Arma militiq[ue] nra nō sūt carnalia sed potentia deo

ad destructionē munitionū p[ro]silia destruet[ur] et oēm altitudinē

extollent[ur] se aduersus scītātē dei: et in captivitatē redigētes

oēm intellectū in obsequiū christi. Sequit[ur]: ¶ Et aut̄ illis:

Videbā sathanā sic fulgur de celo cadētē. Bern.

Age nūc: sequere ducē tuū: multiplica p[ro]bēdas: accelerā ad ar-

chid[er]iaconatū: ad epatū aspira: paulatim ascēdis: s[ed] nō paula-

tim descēdes. r[ec]t[em] Videbā sathanā q[uod] si fulgur de celo

cadētē. H[ab]it p[re]tebanū discipuli i b. s. q[uod] si fulgur de celo

dēmonia sibi subiuncti i noīe christi: S[ed] q[uod] vidit dñs aliquātū elationē

svorā i animis eoz: ex svictō dēmoni et miraculū: sō ho[r]ta-

tur eos ad humiliatē exēplo lucifert[ur]: q[uod] p[er] supbia corruit de ce-
lo. Unū dicit: Videbā q[uod] dñe p[re]sente factū est. Presens enī

erā: q[uod] lucifer corruit. Et p[ot] duplicit[er] p[ro]strul q[uod] sequit[ur]. Pri-

fic: Videbā sathanā cadētē de celo: sic fulgur. i. velo

citer/terrabilis/irreuocabilit[er]. Et ē sensus. q. d. dñs: ne supbias

de p[re]tē vobis data: ne cadāt sic sathanas. q. d. Pet. q. a. Si

deus angelis peccātib[us] nō peccit: sed rudētib[us] inferni detra-

ctos i tartarū tradidit cruciādos: sup[er]le nec vob[is] parcer si pec-
cauerit[ur] supbia. Esa. xliiij. c. Quō cecidisti r[ec]t[em]. Apoc. xij. b.

Proiect[ur] est draco ille magnus. Et. s. Et angelī eius. Blit[er]

r[ec]t[em] Videbā sathanā sicut fulgur. i. q[uod] est sicut fulgur:

de celo cadētē. Fulgur enī lucidū est: et diabol[us] ali-

q[uod] se trāsfigurat i angelū luce. q. d. Cor. xj. c. Itē fulguri nihil

resistit: et diabolo pauci possūt resistere. Job. xli. d. Non est

p[er]tā sup[er] terrā que possit ei compari. s[ed] Ecce dedi vobis

p[er]tā calcādi sup[er] serpētes et scorpiōnes. Serpētes. i.

f[ac]tē dēmones: q[uod] habent

Evanđelij sćđin Lucām

¶ demones: q̄ habent venenū in ore vt serpentes: et in cauda
vt scorpiones: qr actionē bonā nitunt̄ corrūpere in p̄ncipio &
in fine. In p̄ncipio/intentionē corrūpendo: in fine vanā glo-
riam suggestōdo. Apocl. ir. d. Poteſtas equor̄ in ore eor̄ & i
caudis eor̄. Thren. j. b. Facti ſunt hostes ei⁹ in capite. Gen.
ij. c. Tu insidiaber̄

¶ 3.90. pculcāt. Ps. Sug aspidē cū. Ezech. q. c. Fili hois incredulī & subuersores sunt tecū & cū scōpionib⁹ habitas:ne timeas verba eorū. **c** Merūtū in hoc nolite gaudere: qd sp̄ ritus vobis subiiciunt: qd h̄ non est a vobis. j. Cor. iiii. b. Quid habes qd no accepisti: si autē accepisti: qd gloriaris: qsi no accepseris: Itē non ē gaudēdū de h̄: qd hoc parū ē respectu pdestinationis: de qd subdit. d. **G**audete autē qd noia vīa: que mūdo vilesctū. e. **S**cripta sūt: p psehiē iusticiam ac pdestinationem in libro vite: in celis. Apoc. xit. c. Abens nomē nouū scriptū: qd nemo nouit nisi ipse. Liber vite est christ⁹. Apoc. xx. d. Alius liber aptus ē: qui ē liber vite. Prēt hūc ē ali⁹ qd duplex liber. f. liber naturę. Ps. In libro tuo qd scribens Roma i. c. Ammissibili dea crea-

103.138. In libro tuo oes scribent. Roma. i. c. Innullibilia dei a crea-
tura et. Itē doctrine. Apoc. v. a. Tidi in dextera sedētis in
throno libr. Apoc. x. d. Ezech. iiiij. d. Volumine cibauit me.
Itē conscientie. Daniel. viij. c. Libri apti sunt. Item p̄scientie.

Ps. 68. Et hic duplex. s. p. destinatiois. Exo. xxxij. g. Aut dele me tē.
Uel p̄sentis iusticie. Ps. Deleank de libro viuentū. Econ-
trario scribunt mali. Hiere. xvii. b. Recedētes a te i terra scri-

Tertia pars vi. **Signati.** **g** **In ipsa hora tc.** **D**is sūp locut^e de sub
sectiōe dēmonū: de scriptura nominū in libro ritę: **D**ic autē
cōmēdat humilitatē: qz per eam acq̄ris hęc celsitudo. **G**ū dī-
cit: **In ipsa aūt hora** / qua loquebat dīscipulis de subiectio-
ne dēmonū: t de scriptura nominū. **b** **E**xultauit i spiri-
tu sc̄tō: de salute humiliū quib^o loquebat. **E**t dicit: **In spū**
sc̄tō: qz quęcūq; fecit ch̄rist^o? **b** fecit opatiōe spūsc̄ti. **I**tem i
spūsc̄tō solū exultādum est: non in viribus p̄prijs nec in alijs.
Et dixit: **F**iteor tibi dñe paf. i. ḡras ago tibi: vel in
te exulto: nō in me. **E**t ē triplex p̄fessio. s. peccati. **J**aco. vlt. d
Cōfitemini alterutrū tc. **F**ē fidei. **R**oma. x. b. **C**orde credit̄
P̄s. ii. 7. ad iusticiā: ore aūt tc. **F**ē laudis: vt hic. **E**t in **P̄s.** **C**onfite-
mini dñi quoniā bonus.

103.117. **I**nspiriens. Iaco. vlt. d. Cōfitemini alteru/
Proficientis. Ps. Cō (tru p̄tā vestra r̄c.
fitemini dñs q̄m bonus r̄c.
Feliciter. Nō Cōfitearis tibi cū hūscerit

Ps. 48. Bona pessilio Gratificatis. Ps. Lohitebit tibi cu bnteceri
Congredientis. Matth. x. d. Qui me (ei.
confessus fuerit coram hominib?

Remunerant. Matth. x. d. Confitebor et
ego eu rē. Sequitur: k **D**omine pater celi ⁊ terre:
id est creator illorum ad litteram. Heda. Nō pater sed crea-
Dystice tor. Tel. **M**ystice. **C**eli ⁊ terre: id est celestium ⁊ ter-
renorum. Iste. xxiiij. e. Cuius et terram ego impleo. Item
Celi ⁊ terre: id est anime ⁊ corporis. Isa. vii. a. Egli mibi
sedes rē. Ite **C**eli ⁊ terre: id est ecclesi⁹ triumphantis et
ecclesi⁹ militantis. Matth. yi. b. Flat voluntas tua sicut in

celo i terra. m Qd abscodisti hec a sapientib^z & puf-
fidentib^z sua reputatiōe. i. ab illis q se reputant sapientes; vt
scribē & pharisei et multi aliij: de qb^z Esa. v. e. Vq q sapientes
estis i oculis vīis. Job. v. b. Qui apprehēdit sapientes i astu-
tia sua. Esa. xxix. d. Erit vobis vīsio oīm sic verba libri sc̄a-

^m disti hęc a sapientib^z & prudēti-
ⁿ bus & reuelasti ea paruulis.
^p Etiam pater: quia sic pla-
cuit ante te. Omnia mibi tra-
dita sunt a patre meo. Et nē-
mo scit quis sit filius nisi pa-
ter: & quis sit pater nisi filius:
et cui voluerit filius reuelare.

tiōis: imo poti⁹ sup b̄ fleuit. j. xix. f. Tidens Iesus ciuitatem
fleuit sup illā dicens: si cogniſſes et tu: supple fles: nūc autem
abſcōditā sūt ab ocul⁹ tuis. De q̄ iſig referebat grāſ: De b̄ qd̄
sequit: n. Et reuelasti ea pūul⁹. i. humilib⁹. o. Par-
uul⁹. Amb. Qui se exaltare nō nouerūt. Iaco. iiiij. b. Deus
supbis resistit: humilib⁹ aut̄ dat grāſ. P̄s. Declaratio ser. v. p. m.
monū tuor⁹ illuminat et itelleciū dat paruul⁹. j. Cor. i. c. Quia
nō cognouit mādus p sapiam deū placuit deo p stulticiā p̄e
dicatiōis saluōs facere credētes. Et. j. Qđ stultum est dei sa-
pientius est hoib⁹. Et. j. Que stulta sunt mūdi elegit deus ut
p̄fudat sapientes. Esa. xxxij. a. Cor. stultor̄ intelliget sciētiā
et lingua balboꝝ loqueſt velocit̄ et plane. Proverb. ix. a. Si qđ
est paruul⁹ veniat ad me. Job. liij. b. Pure⁹ alt⁹ ē in q̄ bau-
rias non habes. i. humilitatem: que ē hauritorū sapie. Pro-
verb. xj. a. Abi humilitas: ibi sapia. Jō dīc Eccl. v. c. Esto
māuerit ad audiēdū verbū dei ut intelligas. Heda. Non alt̄
iſipietib⁹ et hebetib⁹: s̄ paruul⁹. i. humilib⁹ ut p̄b̄ se tumo-
rem dānasse nō acunē. Heda. Humilitas ē clavis sciētiā: de
q. j. xi. g. Ue vobis scribę et pharisei q̄ tulistiſt clavē sciētiā: i.
humilitatē fidei christiane: q̄ ad diuinitas ei⁹ cognitionē p-
uenire poteras. p. Etiā paf: supple sic fecisti. q. Quia
sic placuit ante te. s. paruul⁹ reuelare mysteria scripturatum
et a sapiētib⁹ abſcōdere. Nec reddit rationē q̄re sic fecerit nisi
volūtatiē dei. Proverb. xvj. a. Uniuersa p̄f semetipſū opa⁹
ē dñs. Glo. i. sola volūtate. Et certe iniſtum esse nō poti⁹: qđ
iusto placet: vt dīc Heda. Irē iusto. i. iustificati. i. deo q̄ ex se
iust⁹ est et suos iustificat et. In b̄ aut̄ dat nobis exēplū humili-
tati: me temere discutiam⁹ secreta dei. Proverb. xv. o. Per
scrutator̄ maiestat⁹ op̄phmek a gloria. Eccl. iij. c. Ultioia tene-
ḡsierit et. Qđia mihi tradita sūt a p̄e meo. Chrys. Mō dīc oēs: sed oia. Hic p̄ oia rōnale creaturā accipim⁹: nō
quālibet sed humiles tñ. Enī Amb. Et̄ oia ſibi tradita dicit
nō elemēta q̄ ipse creauit: s̄ ipſos quulos qb̄ p̄e sacramēta re-
uelavit itelliger. Exēplo aut̄ oñdit q̄ paf humilib⁹ reuelat̄ ſa-
cramēta: q̄ supbis abſcōdit: q̄ ſibi oia reuelavit: q̄ paruul⁹ ē.
Esa. ix. b. Paruul⁹ nat⁹ ē nō b̄. Sūt aut̄ oia ſibi tradita christo. i.
oim potētia: oim noticia: oim regimē et gubernatio: nō ſolū et
tpe inquātū hō est: s̄ ab ēt̄o inquātū p̄i ſubſtātialis ē: q̄ ſi
cur h̄z a p̄e generationē: ita oipotentiā et noticia et coopatio-
nē et efficiētia q̄ deo ē deo. In b̄ aut̄ q̄ dīc ſe omīa h̄z a p̄e:
doct̄ discip̄los vt q̄eqd̄ habēt boni: nō ſibi ſ̄ deo attribuāt.
Mat. viii. d. Data ē mihi ois prās i eglo et terra. In h̄tia
oñdik coeq̄litas et coipotētia et ſubſtātialitas filij ad p̄iem.
Oipotētia aut̄ filij notificat̄ tria. i. nulla idigētia extirſecti au-
xilij: remoto phibitiōis extirſece: remoto coactiōis extirſe-
ce. Versus. Mō eget oipotēs: nō cogit aut̄ phibef. Equitas
aut̄ sciētia filij ad p̄em: ſignū ē mutua cognitio: De q̄ ſubdit:
s. Et nemo ſcrit q̄s ſit filius nisi p̄i t̄c. Mō excludit̄
ſpūſſitū a noticia p̄is et filij: s̄ tñ creaturę: q̄ p̄(nisi) ſit ex-
clusio non pſonalis essentialis. Et ē ſenſus: nissi natura ſeu effe-
tia: et ita cu eadē ſit effentia ſpūſſitū q̄d̄ effentia p̄is et filij: nō
excludit ſ̄ ponit. Sedetur: Et q̄s ſit p̄i: ſupple nemo ſcrit:
v. Aliſi filij et cui voluerit filij reuelare. Chrys. Mō
p̄. dicit: cui p̄cepit et

Golet cui h̄ceptū est: sed cui voluerit revelare. Et in h̄ notatur eadē voluntas p̄is et filij: et ita p̄fecte ostendit coeq̄litas p̄is et filij i potentia in sapia in voluntate. Itē Chrys. P̄bi de deo querere p̄tēdētes: nihil aliud se inuenisse p̄fessi sūt nisi q̄ incognoscibilis ē de: Sic q̄ innavigabilē oceanū v̄surpat nautiga re: dū nō p̄t trāstre

necessē ē ut p̄ eande

viam reuertat: sic illi

ab ignorātiā ceperit

i ignorātiā finiet.

Et. i. Nō ad discussi-

onē suā: s̄ ad bono

rē suū te creauit: nec

iudicē te voluit esse

actū suoy: s̄ seruū

q̄ p̄ceptoy. Eccl. iij. c.

Aliorū te ne q̄sieris

cc. Breuius potes h̄ notare tria i textu: q̄ sūt ad fidēi n̄fē robo ratione. l. filii oipotētē: p̄ b̄ q̄ dīc. Oia. Itē a p̄e genitū: p̄ b̄ q̄ dicit. B̄ p̄e. Itē incōprehēsiblē sicut p̄rem: per b̄ q̄ dicit. Memo scit q̄s sīt filius r̄c. Chrys. Incōprehēsiblē naturam cōphendere nō potest cōprehēsiblē creatura. Et. i. Nō dīc oēs dēū ignorare sed cognitōe q̄ filiū ē nouit. Null⁹ enī scit q̄d etiā de filio ē dicere. Dñs ḡ cōmēdauerat humilitatē pue nient sublūxit aliq̄ de fide: quia p̄ humilitatē venit ad fidem.

a Et p̄uersus ad discipulos suos ait: B̄ti oculi r̄c Supra reddidit dñs grās p̄i: q̄ sacramēta q̄ supbis abscon dit: humilib⁹ seu parvulis revelauit: Nūc ostēdit q̄ sūt illi par uuli. l. discipuli et seq̄ces eoz. Nec ē p̄tēnēda illa revelatio: q̄r̄ beatū facit. Usq̄ dīc: b B̄ti oculi int̄iores et ext̄iores: nō soli v̄i sed et oīm. c Qui vidēt q̄ vos videt. i. re ce cognoscūt illa sacramēta q̄ vob̄ parvulis sūt revelata. Et vere beati: d Dico enī vobis: parvulis q̄b̄ me et p̄rem revelauit. f Q̄ multi pph̄e futura p̄didentes. Dic copulat nouū testamentū veteri. g Et reges: se et alios bñ regētes. h Coluerūt videre oculo corporali. i Que vos videt. l. me et miracula q̄ ego facio vobis. Et nota q̄ que nō ē ibi substātiōs tñ: sed tenet etiā q̄litarūe. Que vi des. i. q̄lia et q̄lit videt. Abraā enī vidit q̄ ipst̄: sed nō eodem modo. Usq̄ Job. viij. g. Abraā desiderauit videre dīc meū: vidit et gauſus ē. k Et audire q̄ audīt. l. doctrinā et p̄dicationē mēā. l Et nō audierūt. Reuera beati fuerunt oēs illi q̄ veraci et humili viderūt et audierūt iſeu p̄fentialit̄ loquentē: et miracula faciētē: qd̄ nulli antiq̄ p̄cessū sūt quātū uis meriti et tñ multum desiderabāt. Numeri. xxiij. c. Oriēt stella ex Iacob r̄c. Et postea. Heu qui victur⁹ ē q̄n ista faciet dīs. Esa. liij. a. Utinā dirūpes celos r̄c. Exo. liij. d. Dītē dīc r̄c. Aggei. ii. b. Veniet desiderat̄ cūctis gētib⁹. Cant. i. a. Osculetur me osculo r̄c. Et. viij. a. Quis mīhi det te fratrē meū. Et q̄p̄s ita desiderarēt: nō tñ viderūt nisi alōge p̄ q̄sdā species visionū. Gen. xvij. a. Abraā tres vidi et vñu adora uit. Job. viij. g. Abraā exultauit ut videret r̄c. Exo. liij. a. Tl̄ dīt rubū ardēt̄ n̄ cōburi. Exo. xxxij. d. Moyses vidi posteriora dīs. Sic b̄ti dīcū apli: q̄r̄ viderūt dñm p̄fentialit̄. B̄ti etiā q̄ non viderūt et crediderunt: Job. xx. g. Aystice etiā b B̄ti oculi q̄ vidēt in scripturā vel p̄ rectā intelligentiā vel p̄ fidē. d Que vos videt: modo in gloria p̄ speciē. Usq̄ regina saba. iij. Reg. x. b. dīt salomon: B̄ti vīr tūt: et beati seruū tūt: hi qui stant corā te semp̄ et audiūt sapiam tuā. g Et mlti reges r̄c. Istud p̄t̄ dici theologi q̄ mltā bona audiūt et pauca faciūt. Et multi sūt i mūdo reges et comites: q̄ si audirēt p̄tē: plura facerēt. Esa. xlj. d. Qui vides multa nōne custodies: q̄ aptas habes aures nōne audies: m Et ecce r̄c. Quarta p̄ capituli in q̄ agit de p̄dēnatiōe hypocrit̄is. Dicit g: Et ecce q̄dā leḡsperit̄. Amb. Verba legis tenēs: vim leḡl ignorās. Usq̄ nō dicebat perit̄: quātū ad spirituālē legis intelligētā: sed quātū ad l̄fale perit̄. n Sur̄exit: vt mēl⁹ audiref: vel v̄r iust⁹ videret. o Temptas illū dīcens: Magister r̄c. In h̄ surrexit q̄r̄ m̄gr̄ fate bat: in h̄ non surrexit q̄r̄ dēū tacebat. M̄gr̄ aut̄ vocauit nō

dñm: quā docerī volebat non seruſtre: et tñ nolebat esse discipu lus eius quem magistrū vocabat. Unde in p̄ncipio sermonis sui suam fallaciā manifestauit. Chrys. Significat laudatores sanctor̄ non imitatores p̄ Quid faciēdo vitam eter nā possidebo: Chrys. Nō dīxit: quid credam: Prima iu sticia est cognoscere dēū: nouissima face re bona opera. Et. i.

Tūrtus faciēdi cog nitio est dei. Job. vij. Mart. xii. c.

d. Quid faciem⁹ ut opemur bona opera

dei: q̄ At ille di

xit ad eū: In le ge q̄d scriptū ē. Dom. 6. a.

Quō legis: Iste leḡsperit̄ animo ter

giuersandi dixerat: Domin⁹ aut̄ interrogat: vt ex eius respō sione p̄b̄ an iustus sit. Matt. xii. c. Et verbis tuis iustifi caberis r̄c. Aystice: Per istū leḡsperit̄ significant̄ arro gātes: q̄ sepe s̄b̄ specie humilitatis laudē venāt̄ humanā. Usq̄ Greg⁹ sup̄ Job. xxxij. a. Sepe arrogātes se fugere arrogātiā simulāt̄: et priuate singulis quasi latēn̄ loquunt̄: vt sicut de sensu: ita de p̄ceptu arrogātiē glorient̄. Ita facit iste leḡs doctor̄ quasi humilis interrogat̄: quid faciendo vitam eternā possideat. Chrys. Pr̄cipuum v̄tūm iuuenile gloriatio: qui amplius vult videri q̄s esse: totū vult videri nō esse. Chrys. Juuenis h̄c pinguis terra erat: sed spinarū multitudo se men suffocabat. Per hoc aut̄ q̄ dīc: qdā: et non noīat ip sum: ostendit eius indignitatē. Per hoc q̄ dīc: surrexit: ostendit eius levitas. Greg⁹. Motus corp̄is ostendit levita tem mētis. Eccl. xix. d. Ab occuruſu faciel cognoscif sensatus. p̄ Quid faciēdo vitā eternā possidebo: Nō dīc q̄ liter disputādo aut̄ q̄lit loquēdo vel audiēdo: cu tñ h̄c bona sint: sed bona opatio necessaria ē ad salutē v̄b̄ eam necessitas nō excludit. Roma. ii. b. Non enim auditores r̄c. Iaco. i. d. Estote factores verbi r̄c. Sap. x. b. Justū deduxit dñs p̄ vi as rectas: et ostendit illi regnū dei. Et nota q̄ dīc: posside bo: per qd̄ notat vitā eternā esse hereditatē hominū iure he reditario possidēdā: nō in p̄senti sed i futuro. Ps. Labores manū tuarū q̄r̄ māducabib⁹ r̄c. in futuro. r̄ In lege q̄d scriptū est: De lege quā docebat interrogat eu dñs: vt legl ignarū ostēdat: cul̄ se m̄gr̄ faciebat et grau⁹ puniendū: q̄r̄ qd̄ nesciebat docere p̄sumebat. Iaco. iij. a. Molite plures ma gistr̄ fieri frarres mei sc̄tēs r̄c. s Quō legl: Modū le gendi q̄rit dñs a m̄gr̄ legl: innuēs nō elūdē modū legēdī in esse oīb̄ m̄gr̄s. Quidā enī legūt legēs seu docēt ore tm̄. Usq̄ Mar. xliij. a. Sup̄ cathedrā moysi r̄c. Dīcūt enī et nō faciūt. Alij legūt sīue docēt manu tm̄: vt simplices iusti et bone mu lieres: q̄r̄ vīta m̄gr̄ ē mūl̄: et efficaci⁹ docēt q̄ multi m̄gr̄. B̄tūs Bern. Efficaci⁹ ē p̄dicationē exēpli q̄r̄ verbi. Act. xij. g. Paul⁹ st̄as i gradib⁹ ānuit manu ad plebē. ii. Thessal. iij. d. Salutatio mea manu pauli r̄c. Alij legūt seu docēt ore et manu: vt m̄gr̄ q̄ faciliū qd̄ docēt. Mar. v. c. Qui fecerit et do cuerit sic r̄c. Mar. vij. d. Admirabāk oēs sup̄ doctrina ei⁹: Erat enī docēs eos sic p̄tātē habēs: nō sic scribē et pharisei. Hoc tertio mō nō legebat iste m̄gr̄ legl: ideo q̄rit dīs: Quid legl: i. quō docēs discip̄los tuos: qui adhuc nescis p̄ qd̄venti tur ad vitā: Mar. xi. c. Si vis ad vitā īgredi serua mādata. t Ille r̄ndēs dīxit: Diliges dñm dēū tuū r̄c. B̄ti r̄ndat q̄d̄ legerat: sed nō qd̄ fecerat: qd̄ pater p̄ b̄ vocat eum m̄gr̄ nō dēū aut̄ dñm: q̄r̄ nec colere vt dēū nec venerari vt dñm volebat: sed pottius docere vel doceri. Et nota lucā po nere q̄ttorū in modo dilectionis del: Tñ moyses. Heu. vi. a. Et Mar. xxij. d. nō ponit̄ nīs tria. Sed forte lucas attendit quattro rationes: p̄pter quas diligēdū ē de: et p̄pter quāl̄ bet: supra oīa. Prima: q̄r̄ ē creator̄ ad ec. Scđa: q̄r̄ p̄seruator̄ in esse. Tertia: q̄r̄ recreator̄ i bñi esse. Quarta: q̄r̄ glorificator̄ i optimo ec. Tl̄ q̄ttorū ad tria reducunt̄: vt istud mēb̄x. Et ro tis yirib⁹: referat̄ ad q̄libet allōp̄ triū q̄si mod⁹: vt sit s̄c̄us.

Quangelij scdm Lucam

L Diliges dñm deum tuum ex totis virib^o totius cor-
dis. Ex totis virib^o toti^o anime. Ex totis virib^o totius
mentis. a **Ex toto corde;** quia dñs. b **Ex tota ani-**
ma; quia deus. d **Ex omni mente;** quia tuus. Alter expo-
nitur. a **Ex toto corde.** i. ex toto intellectu: vt omnis i-
tellec^{tus} tuus subdi-
tus sit intellectu de-
deo. b **Ex tota**

Lentil. 19. d.
Bd. 15. c.
Iaco. 2. b.

a **Ex tota anima.** i. tota volū-
tate: vt ois volūtas
tua subdit^{ur} sit volun-
tati diuine. d **Ex**
omni mente. i. tota
memoria. Or autem
sequitur: c **Ex oībus virib^o tuis:** Hoc modo imple*i*
via. Uel sic fīm Augl. a **Ex toto corde.** i. toto intellectu
sine errore. b **Ex tota anima.** i. tota volūtate sine p̄tra-
rietate. Ibi voluntas se totam colligit: vbi ei nihil ē p̄trariū.
d **Ex tota mente.** i. memoria sine difficultate: vel sine obli-
uione. Hęc non possunt impleri in via. Brūs Berñ. a **To-**
to corde. i. sapienter. b **Tota aia.** i. dulciter. d **Tota**
mente fortiter. Chrys. a **Toto corde:** vt cor tuu ad nul-
lius rei dilectionē magis sit inclinatū q̄ dei. b **Tota aia:**
vt certissimū anūmū habeas in veritate et firmissimū in fide.
d **Tota mente:** vt omnes sensus tui deo videntur: intellectu
cogitatio sapientia/memoria. Quidam sic: a **Toto cor-**
de: vt omnes cogitationes in deo dirigas. b **Tota aia:**
vt oēs affectiones ad deū retorqueas. d **Tota mente:**
vt oēs opationes apter deum facias. Greg. a **Ex toto**
corde. ex tota aia ex tota mente. i. sup oia: et īcōcula-
tio verborū que significat excellētū amoris. Hugo de sanc-
to victore. a **Ex toto corde.** i. devotione quo ad virgi-
nes. b **Ex tota anima.** i. discretionē quo ad cōfessores.
d **Ex tota mente.** i. p̄seuerantia quo ad martyres. Sequi-
tur: e **Et proximū tuū sicut teipsum.** Levit. xix. d.
Diliges amicū tuū sicut teipsum. Septuaginta: Proximum
dicit Interlin. ibi. f **Sicut teipsum.** i. ex quo. i. ex charita-
tis affectu et effectu. Item in quo teipsum. s. in deo. Itē apter
qd teipsum. s. apter deū. Item ad qd teipsum. i. ad ḡam in-
p̄sentī et gloriā in futuro. Item quō teipsum. s. supra res et cor-
pus ap̄rium et citra deum. Qui sic diligit proximū legē imple-
uit: Roma. xiiij. c. Matth. xxij. c. In his duob^o mādati to-
ta lex pender et ap̄petet. Noīe aut̄ proximi intelligit omnis ho-
mo: vt dicit Aug. Solet distingui sic. Militans diligit militan-
tem ad id ad qd teipsum. Triūphans diligit triūphantem in eo in quo teipsum. Et alternatum: militans diligit triū-
phantē ī eo ad qd teipsum: et triūphās diligit militantē ad id ī
quo teipsum. Eph. v. e. Tiri debent diligere vxores suas vt
corpa sua. Ibi Hiero^o. Tiri diligāt vxores suas sicut seipso^s:
Quę ḡ differētia int̄ vxoris et proximi dilectionē? Sol. In p-
rimo sicut aduerbiū est similitudinis: in vxore vō p̄ter simili-
tudinē dicit approbationē et affirmationē et induisitionē.
g **Dixit** illi dñs recte r̄ndisti: hoc fac et viue. q. d.
hoc doces sed nō facis: si vis viuere vita ēt̄na: hoc fac et vi-
ues. Tū q̄ dñs dicit: Recte r̄ndisti: non factū ei^o sed respodū
lādauit: sicut multoz ſ̄ba laudabilia sūt: sed facta viciupillia.
Bej. xvij. c. Vix qdē vox iacob ē: s. man^o/manus sūt esau.
b **Ille aut̄ volēs iustificare teipsum.** i. iustū demōstra-
re: puras se ante hoīem qui tū exteri^o vider: nō ante deū: q̄
videt interi^o stare. Et mītos habet p̄similes: quib^o dī Matth.
vij. a. Attēdite ne iusticiā vīam faciatis corā hoib^o vt vīde-
mini ab eis. Itē Matth. xxij. c. Tē vobis scribz et pharisei
q̄ estis similes sepulchrīz tē. h **Dixit** ad iesū: Et q̄s est
me^o proximū? Beda. Memo ē proximior hoī q̄ de^o q̄ intrinse-
cus et extrinsec^o nouit et oīa curare pōt. Sed oīs incredul^o vel
rēptator nec deū nec hoīem proximū habet. k **Suspiciēs**
aut̄ iesū dixit: Homo qdā tē. Legisperit^o queſierat a
dño q̄s esset su^o proximū. Hoc aut̄ querebat vt iustificaret se-
ipsum. i. se iustū ostēderet. Nā si dñs r̄nderet ei: Judge^o ē pro-
ximus tu^o; ipse statim r̄nderet dñs se diligere omnes iudeos:

et ita oīm primū. Proximū reuera ē oīs hoī: sed iudeo^o nem-
nē sibi primū reputat nisi iudeo: immo de alijs nationib^o oīs
appellabāt alienos. Et inde illa ſ̄ba sic iterpant: Nō ſ̄nerab^o
primo tuo. i. iudeo sed alieno. i. gentili vel christiano. Dñs ḡ
pīma fronte r̄ndere poterat: Proximū tuus ē oīs hoī: sed p̄r-

elegit p̄ quandā ſimi-
litudinē id latent inſi-
nuare. Unde primo
ostēdit legis p̄ito ini-
micū primū esse in-
mico: vt q̄sī a maiori
p̄vincat oīm hoīem
primū ē oī homi-
ni. Inducit ḡ ſimi-
litudinē de eo: q̄ descēdit a hierusalē ī hiericho et incide ī latro-
nes: et hoc potuit esse ad līram. Est enī ad līram inf̄ hierusalē
et hiericho desertū a latronib^o frequētū hoīes trāscētes in-
terficiētib^o vnde etiā appellatū ē domin: qd̄ interftas sanguis:
et videt ſonare ſanguinis effuſiōnē. Intelligēdū est ḡ q̄ ille q̄
descēdit de hierusalē ī hiericho et ſpoliat^o ē a latronib^o et vul-
nerat^o fuerit hierosolymita. Sacerdos q̄z et leuita fuerit hie-
rosolymitē: licet h̄ ex tertiu euāgelij nō habeat. Ex riſionē
go legis perit arguit dñs samaritanū esse proximū hierosolymi-
tano: et ita inimicū inimicū. Samaritanī enī inimicabāt hie-
rosolymitanis: Nā ſicut habet ī historijs: quecūq̄ alij gen-
tes infestabāt iudeos: samaritanī adh̄rebāt eis nec vno ab
eox interficiēt deſiſebāt niſi cū nō habebāt oportunitatē.
Sic ḡ ex riſione ipſi^o legis perit probat dñs samaritanū esse
proximū iudeo: et ita iudeū samaritanū. Proximū enī relative
dicit: vt dicat proximū proximū: et ſicut acce p̄bat dñs q̄
ois hoī proximū ē oī hoī. Sed quō leuita et ſacerdos et lamari-
tan^o q̄ trāſibant p̄ illud desertū nō fuerū occidi a latronib^o ſic
ille: Forte in ſocietate erāt: et ille ſolus. Prop̄ qd̄ Eccl.
iiiij. c. Tē quō trāſierūt leuita et ſacerdos nulla facta
mifericordia: et samaritan^o q̄ erat alienigena lat^o fecit i illū
mifericordiā: R̄ideo. Judei naturalē auari ſūr: et clericū aua-
riores: q̄sī ſlueti ſemp accipe et nunq̄ dare: et tñ dī Eccl. xx.
g. Multo beati^o est dare q̄ accipe: et iſti. i. ſacerdos et leuita
ſudet erāt et clericū: et ideo nō ē mirū ſi ſine mifericordia nā
ſierūt. Itē quō dicit samaritanus alligasse vulnē ſauciati et
oleū et vinū infudisse: cū prius debeat infūdi vinū ad lauādū
vulnē: et poſtea oleū ad mitigandum: et deinde fit alligatio.
Sed potest dici q̄ multas plágas habebat ille: et quedam est
plaga que nō indiget lotione: hāc alligauit. Alia q̄ indiget mi-
tigationē et nō lotione: vt ē tumor: et ſuper hāc infudit oleum.
Alia que indiget lotione ſimul et alligatione et mitigatione: et
ſup hanc infudit vinū et oleū: et poſtea alligauit. Vel pōt dici
q̄ lucas non fecit vim in ordine dictionū: vel q̄ ſuper my-
sterij ordinē tē. M̄yſtice. Per iſtu hoīem ſignificat adam: vñſ
vel genus humanū: q̄ peccādo descēdit a ſtatu c̄leſtis felicitatis
ad miseras et defectus huius vītē mutabilis: et per hāc
dedit in latrones. i. in potestate demonū ac maloz mortuū: atq̄
maloz plator et hereticoz vñ maloz theologoz. Pr̄ ſuppo-
rum. Itē detractor. Oēs qui p̄pe iſti dicit latrones: et patet
in notula. Qui miserū adam in filijs ſuis ſpoliatū vēſtimentis
virtutē et ſubſtantia rerū et plágis multis peccatorū impositis
ſemiuiū relinquit. Et hēst: l **Homo qdā.** i. adam et in
eo totū gen^o humanū: in **Descēdebat** peccādo: n̄ ab
hierlm. i. a paradise trāſit et ſtatu felicitatis et imortalitatis.
m **In hiericho.** i. in miseras et defec^o hūr vītē mūdans.

Moralī l **Homo qdā** descēdebat ab hierusalē **Moralī**
in hiericho. i. a diuītū ſi paupertate ſi p̄ſperitate i aduersi-
tate. Hoc quotidie fit: q̄ ſota fortune ſtūne voluit: et qdam
ascendit et alij descēdit. Eccl. x. b. ſedes ducū ſupbor tē.
i. Regi. q. a. Dñs mortificat et vivificat: deducit ad inferos et
reducit. Dñs paupēm facit et dītāt: bumiliat et ſubleuat: p̄d-
uersis. Ideo dicit Eccl. xvij. c. Demēto paupratis in tempe-
abūdantie: et necessitatē paupratis in die diuītū. Et ſubdit
cauſam: A mane vſq̄ ad vesp̄ā ſimmutabſe ipsi: et hec oīa
* citata ī oīcū oīt.

Sa ~~E~~t incidit in latrones: in demonū p̄tates: q̄ dicunt̄ la
tronēs: quia clam insidiantur.
Dēmonēs. Job. xix. b. Simul venerūt latrones elus et sece-
rūt ē. Esa. i. f. P̄cipes tui infideles ē.
P̄fati mali. Matt. xxii. a. Sup cathedrā ē. Diere. viij.
b. Nūqd spēlūca latronū facta ē dom⁹ ista: Job. x. a. Qui
nō intrat p̄ ostium ē
Theologi mali. Roma. ii. c. Qui aliū doces ē. Osee. vi. d.
Salaad ciuitas opantū idolum ē. (saul.)
H̄eretici. ii. Regl. iii. a. Duo viri p̄ncipes latronū erant filio
Supbi. iii. Regl. v. a. De syria egressi fuerant latrunculi et
captiuā duxerant de terra israel puellam. i. animam.
Detractores. Osee. viij. a. Fur ingressus est spolians latruncu-
lus fortis. Sequitur:

b *Qui etiam de-
spoliauerunt eū:
id est indumenta vir-
tutū & immortalitatis
et innocētię abstule-
rūt. *Uñ Job. xix. b.*
*Spoliauit me gha-
mea/dñs. s.t. spolia-
ri me p̄misit: & abstu-
lit mis̄i coronā d̄ ca-
pite meo: destrurit**

g *et incidit i latrones: q̄ etiā de-
spoliauerūt eū/ et plagi impo-
de sit̄ abierūt sēmuuiuo relicto.*

f *Accidit aut̄ ut sacerdos qdā
s descendēret eadem via/ et viso
b illo p̄teruit. Similis ēt leuita
i cū esset sec⁹ locū & vidēret eū*

8.38. pite meo : destruunt
me vndicq; z pereo . c **¶** Et plagi imposuerunt. i. naturalib;
vulnerat; et debilitat; per pctim. d **¶** Ablerunt: no cessando
ab insidiis. **¶** Uñ. i. Det. v.b. Aduerterunt vester diabolus z.
¶ **G**enuitudo relicto. i. vita naturæ tm relictæ: vita græ ab
stulerunt: et ita cù prius viueret duplicita vita. s. vita naturæ z vi-
ta græ: nunc vnica tm vinit: amissa similitudine imaginæ reti-
nuit miseradæ. **Uñ P.S.** Gerutum in imagine pertransit homo.

fAccidit autem ut sacerdos quidam descendereat in terram.

cerdos legē significat: q̄ delēcēdit in mūdū p̄ moyſen. Leuita
chorus ē, p̄pharū: q̄ post moyſen venerūt. H̄i viderūt fauca-
tū: sed nulla impēsa miscdia trāsleit: q̄ lex z̄ pphē vulnera lā-
guentis mūdi z̄ pctā generi humant monſtrauerūt z̄ argueſt
sed nō ſanauerūt. k̄ Samaritan⁹ aut̄ qdā iter faciēſ
venit ſecus viā v̄l̄ eū: et vidēſ eū miscdia mol⁹ eſt

Venit iesus via regia riteq; cu*m*edici mot*er*
Et appropians t*c*. Forte i*d*elerto erat ad litteram sta-
bul*s*; q*d* fecerat forte pastores. x Et cur*a* ei? eg*is*. i. cir-
ca egrot*u* sollicit*u* fuit me medici p*re*cepta tr*as*gredere*f*. Sama-
l. 2. 6. rit*an* a*ut* q*uod* custos interpretat*u*; christ*o* d*omi*n*is* e*st*. De q*uod* d*icit* ps*alm*. Mi-

misericordia tuos interpretari. Et quod dicit psalmus. In-
si dominus custodierit civitatem tuam. Et ceterum. Custos quod de no-
cte: custos quod de nocte: hic descendit: quod propterea in mundo ve-
nit. Job. xv. f. Descendi a patre et veni in mundum. Venit autem secundus
vulneratus: quod in similitudinem carnis petri venit. Roma. viii. a.
Hic deus filium suum in similitudinem carnis petri et de petro da-
nauit petrum. Hic videt sauciatum oculo misericordie: Et alligavit
vulnera eius sacramentorum appositione. Infudit oleum pre-
dicationis consolatorique. Matth. xiiij. c. Dignite pnam: appropri-
quabit enim regnum celorum. Tel. Oleum: id est spem beatitudinis et
spes: quod oleum lene quadam est et iocundum vulneribus: Sic spes quadam
lenitatem et locunditatem praestat fidellum mentibus. Unum infu-
dit increpationis coniunctione. Matth. xxij. Ut vobis scribere
et. Unum mordax est vulneribus: sic terror est in peccatis mordax est
humanis mentibus. Tel. p. Alligavit vulnera petram di-
mittendo: vel peccati consuetudinem cohobuit: ut qui alligat
vulnera perstringit. q. Infideli oleum: gram perferendo r. Et
unum spiritualiter trahendo t. Sup iumentum suum vul-
neratum imposuit: id est super carnem proximam vulnera nostra

Citata i oculis det. Sarz bñ depingit rora fortunæ. a Et in
cudit ilatrones. l. in manu medicorum q ad infirmitatem et in
manu diuitiis q ad paupertatem: i manu aduocatorum q ad aduersi-
tatem. Paup eni indiget auxilio diuitiis: infirmus auxilio et pessimo
medicorum: tertius indiget auxilio aduocatorum et aduersarios su-
os. Sed oës. l. diuites mudi et medici et aduocati latrœs sūt:
qz diuites pauges spoliati et opprimuti. **T**hi Eccl. xii. c. Tene-
tio leonis onager liberemus: sic pascua diuitiis sūt paupes. Simil-
iter medici infirmos spoliati pecunia et occiduti: qz magna salaria

x

accipit et sepiissime nshil, psut:imo aliqui obsut. **D**arcj. v.c
Erat mulier i, pfluuo sanguis t.c.ii. **P**aral. xvij.d. Egrotauit
asa dolore pedu t.c. Similiter aduocati oes quos pnt spoliat et
paupes et divites. **P**rouerb. xxi.a. Qui pgregat thesauros
lingua medacq; van? et excors e: et impingeat ad laqueos morti.
Jo de oib^o queris dñs Esa.iiij.b. Populu meu exactores
sui spoliauerunt. Et h e qd sequit: b. **Q**ui etiā despolia-
uerunt eu. **O**lee. viij.a. Fur igeffus e spollas latrūcul^o for.
iiij. **R**eag. xxiiij.a. Immisit dñs latrūculos chaldforum et
c. **E**t plagi imposuit. i. multiplici tristitia cordis inficta.
Eccl. xv.c. Ois plaga tristitia cordis e. d. **A**bieft: sic lu-
pi satiati recedunt a cadavere. **E**zech. xxij.f. Principes i medio
ei? qsi lupi rapietes pda ad effudēdū sanguinē et ad pdēdas

k ptransiſt. Sāmaritan⁹ aūt q-
m dā utēr faciēs vēnit sec⁹ eū: et
n vīdēns eū mīscōia mot⁹ ē: Et
p åppropiās ålligauit vulnera
q ei⁹ / infundēs oleū ét vīnū: et
s impōnēs illū in iūmentū suū
v dūxit in stabulū / ét curā eius
lucra. **e** Semiu
uo relicto. Suba
eni rerū appellat cō
muni vita homis.
Ecc̄i. xxviiij. d. Pa
nis egētiū vita pau
peris ē rē. Bicheq
iij. a. Comedēt ca
nes p̄p̄li met rē. f

~~cederet eadē viā: qz aliqui paup & infirm⁹ sūit: et iō magis
deberet eē misericors: Scōm illō: Ut idigēs misericors ē.~~ g Prouerbs.19.c

Et vido illo p̄teriuit: nulla facta misericordia: cū tñ iō iungant
man⁹ sacerdotu ut affluat misericordia. Eccl. xix. d. Que habet
i manu ciba ceteros. **S**imilis r̄ leuita cū eēt sec⁹ lo-

cū. i. nōdū. pmo? **i** Et videlicet eū i paupem i ifirmum;
per trāslit: In q̄ notariū avaricia oīm clericorū sacerdotū;
qr nec sacerdos nec leuita mo? ē miscōla i paupem i ifirmū.
Diere. vi. c. Excedā manū meā sup habitātes terrā dīc dīs:
A miore q̄ppe tē. Et a pphā vslq ad sacerdotē cūcti factūt do-
lū: qr ea q̄ habēt pauperū sūt / dolose ea retinēt. Ecclī. līij. a.
Declina paupi aurē tuā sine tristitia / redde debitū. Prouer.

Decima psalmus surtias misericordia et redire debuit. Proverbiis xxiij. d. Qui dat paupi nō idigebit tē. **S**amaritanus autem quidam i. laic⁹ p̄cepta dei custodiens. **P**ter facies i. legē que ē via siue iter venienti ad deū. Proverbij. xiiij. a. Ambulās recto itinere et timēs deū despiciſ ab eo q̄ infami gradis.

*... via. i. custodiēs legē dei despiciſ ab ip̄hs. Eccl. j. d. Execra-
tio p̄tōꝝ cultura dei. m. Glorit ſec⁹ eū vſitans corporalit̄
infirmos. Iaco. j. d. Religio ſcr̄a z imaculata apud deū z pa-
trię ſc̄. Job. ii. d. Audiētes tres amici Job ō malis ſc̄. n. Et*

Vidēscū miscdia mor̄ ē: qd nō sacerdos aut levita. Pro
verb. iij. a. **M**iscdia et veritas nō te deserāt. o Et appro
piās mēte et corpe: nō p̄trāsiēs sic sacerdos et levita. o **A**
Ligauit vulnera ei: necessaria tribuēdo. q **I**nſudēs

oleū/cōpassiōis. **r** **Et** **vinū/p**solatiōls. **E**rla dīc: **A**pro
piauit: alligauit vulnera: infudit oleum z vinū. **I**n p̄ notatur
fūctio cōspicua: in sc̄a cōspicua cōdita: i: tertia solatiōles cuius

subuentio corporis: in secundo compasso cordis: in tertio solario oris.
De primo de Isa. lviij. c. Frage esuriens et c. De secundo in eodem. ca.
Cum effundens aiaz tuam esuriens et repleuerit c. Proverb. xxi. c.
Tresaurus desiderabilis et c. De tertio Eccl. xviii. b. Mone ar-
dens et c. Preceus regni et c. Dote sacerdotum et c. + 14

dorē ec. Prouer. xxi. a. Date sicerā mērētib⁹ ec. s. Et i-
ponēs illū i iumentū suū. i. portās p cōpassione t sbuētione
on⁹ ei⁹; qz certe laici vbi clerici nihil faciūt portāt onera pau-
pū t ifirmoz; fīm q dīc apl's Gal. vi. a. Alf alter⁹ ec. Roma-
nū d. Amul. c. sumptuātēs. Hū lat̄c tāl̄ vere nōt. Dicere cū. Dicere

xii.d. Inuicē supportātes. **Tūn** latē tal' vere pōt dicere cū **P̄s**.
Et iumētū fact' sū apud te **z̄c.** **Jō** dīc **Job.** xii. b. **Introga iu-**
mēta et docebūt te **exēplo.** l. **mel?** q̄ clerici **z̄bo.** **Ec̄cs.** xii. d.
Quis nouit si sp̄lis filioꝝ adā. l. **clericorꝝ ascēdat surſū** p̄ elatio-
nē **z̄l** ambitionē et si ſouſa iumētōn. **I** laſcon pēſcēdat deoſū

ne v̄l ambitionē: et si sp̄s iumentop̄. i. laicor̄ descendat deo: sū
p̄ cōpassionē & miserationem: q.d. hoc nouit dñs. **v** **D**urit
i stabulū. t.i domū suā. **E**sa. lviij. c. Egenos vagosq̄s induc i
domū tuā. **D**icit aut̄ dom⁹ viri misericordis stabulū a stabili-
tate: quā opaf missio: **E**ccl. rrri. b. Stabilita sūt bona illi⁹?

rate: quā opat milcida. E ccl. xxxi. b. Stabilita luit bona illi
dño 26. Itē qz lumēra z oueo. i. pauges ibi reficiunt. Vlume
ri. xxxii. c. Accedētes gpe filij ruben. s. ad moysem dixerant
Laglas ouisū fabrīcaum' z stabula lumētor. x Et curā
f i * ei' eais. i. sollicite pcurauit

Evangeliū scđm Lucam

Pertulit. i. p̄enā p̄ petis nr̄is. **T**hi. i. **P**et. q̄. d. **Q**ui p̄tā nr̄a
prulit i corpe suo sup lignū: vt petis moriū iusticē viuamus.
Iumētū carnē significat: cui p̄sideret aia q̄si tumēto. **I**llū etiā
tumēto supponit: cui fidem incarnationis infundit. **G**rabulū in
qd̄ portauit eū rest p̄sens ecclesia: i q̄ sancta aitalia. i. fideles i
p̄sepe sacrę scripture

i. pane verbi dei re-
ficiunt. Prius autem
in lumetum ponit quod in
stabulam duocat: quia
autem aliquis in ecclesiâ
inducatur oportet ut
pus baptizetur et corpi
christi. i. ecclesie per se

dem incarnationis vniuersitatem. Sed quod non vacabat christo diuini in terra morari et obsecrare ergo: quod ad premum eum redire oportebat: ideo sequitur: a Et altera die id est post resurrectionem: ut quis vnius die intelligas tempus quo resurrexit est dei filius in terra: cuius respectu dicas altera dies tempus post resurrectionem. Non enim precesserat ad quod fieret relatio per alteram: nec erat metus habita de die. b Protulit duos denarios et dedit stabulari. duo testameta edidit et eorum intelligentiam apostolis dedit ut essent stabulari. i.e. custodes stabuli. i.e. ecclesie. Stabularius etiam est platus cui ecclesia est commissa: et illi tradidit saucium in curia et custodia. ita. Reg. xx. g. Custodi virum istum. Proverb. xij. d. Qui suscipit vias sapientie est. id est. esse debet. Proverb. xvij. c. Homo stultus plaudet manibus cum spoponderit pro amico suo. Per duos denarios designantur duo testameta: id est nomina regis et imaginis. id est imitatio christi. In utroque enim exempli imitacione christi ponit. In duobus testametis tota sacra scriptura persistit: ideoque solet designari uoile arcus. In arcu enim sunt duoi ligni et chordae. Et sicut mollices chordarum duricitate temperatur et emollit. Nam si quis colligeret ligna in sabbato pro modico. scilicet sine misericordia lapidaret: modo in maximi sceleribus reis parcitur. Hos duos denarios. id est hec duo testamenta dedit dominus platus ad faciendum et docendum. Eccl. xl. a. Dedit moysi dominus eum ad precepta et legem vite et discipline docere iacob testamentum et iudicium israel. d Et alio: Luria illius habet. Hoc pater.

Et qdcis superrogauerit. i. iugadiderit. **E**go
tibi reddero reddam tibi. **A**c si diceret dominus apostolis et aliis pla-
tis: **E**go tradidi pauca vobis: sed vos pro virga discretriis ar-
bitrio supaddite: et redde vobis merces tanquam servis fidelibus.
Datib. xxv. b. **E**uge serue bone et fidelis: quod sup pauca fuisti
fidelis tecum. **Q**uis horum trinum videt tibi proximus fuuisse
illi qui incidit i latrones. **B**eda. **J**urta fratrem patet quod alie-
nigena hierosolymite: cui misericordia impeditur. proximus fuit quod sa-
eerdos vel levita genus eiusdem. **D**omi subdit. **E**t ille dixit:
Qui fecit misericordiam in illum. **A**mb. **L**ogatio
non facit proximum: sed misericordia: quod misericordia est naturam est. **N**ihil
enim tam est natura est quam naturae suuare portare. **E**t nota quod dominus
hic alii videt accipere proximum quam nos soleamus accipere. In illo enim
mandato: **D**iligies proximum: nomine proximi ois homo intelligit. **D**ominus
autem hic stricte proximum accipit: ut enim proximum dicat quod implet le-
gem naturalem. I. quod facit alii quod sibi vult fieri. **E**t ait illi ie-
sus: **V**ade et tu fac similis. **E**t excludit hunc dominus quod ois homo
proximus est. q. d. si samaritanus et alienigena tantum impedit hiero-
solymite indigent misericordiam: et ex hebreis proximus fuisse credit quod
an fuerat inimicus: et amicus proximus est amico: patet quod ois homo
proximus debet esse ois homi. **H**ec est legalisperito. **M**ade et tu

Mystice et non solù iudeo s' et alijs bñfacias t.c. **Mystice.** Christus
nř. p̄xim⁹ ē app̄ naturę p̄formitatę: q̄ vulnera nřa curauit sic
ordicū ē. **Diligend⁹** ē c̄ v̄ de⁹ et p̄sua et diligend⁹ vt p̄xim⁹.

Moraliter * *qui dicitur. Lingua ergo ut videtur. et lingua ut p[ro]p[ter]um.*
eius egit. i. sollicite. peccauit eū. Mō sicut multi. cum aliquā
pauperes i domo sua receperint. quō postea peccarent nō curāt.
Iaco. q. c. Si frater et soror nudū sunt et indigēat victu quoti-
diano: dicat autē aliq[ui]s de vobis illis: ite in pace caleficiant
et saturamini: non dederitis aut̄ eis q[uod] necessaria sunt corporis
quid proderit vobis: a Et altera die: q[uod] nō semel s[er]v[er]e

quem: immo semper faciens est opmisericordie pauperes qsemper idiget. Job. xij. b. Pauperes semper vobiscum habebitis. Deut. xv. c. Non deerunt pauperes in terra habitatiois tue. Eccl. ix. b. Olesu de capite tuo non deficiat. i. pietas de mente. b. Mrotulit duos denarios. s. voluntate et facultate s.

b horū triū vidēt tibi proximus
fuisse illi qui incidit i latrōes:
k At illè dixit: Qui fecit miseri-
cordiā in illū. Et ait illi iēsus:
m Vade et tu sāc similit. **n** Factū

Sus: qd semp vult saluare. Ezech. xxixij. c. Molō mortē impī
rē. Ezech. xvij. g. Molō mortē mortē. i. T̄imoth. ii. b. Hoc
est bonū et acceptū corā salvatore. m. Clade t̄ tu. mḡle
gis. n. **F**ac similiſ. qd. nō tm̄ doceas ore misericordia sed fac
as ope. Mat. vii. c. Mō ois qd dicit m̄bi dñs dñs rē. i. Cor.
xiij. a. Si linguis hoīm loq̄r et angelop̄ charitatē aut nō habe
am rē. o. **F**actū est aut dū irēt rē. Mōta ē historia cū
dñs ambularet de galilea ī hierusalē ſucept⁹ ē in hospitium
marie et marthę. Bñficus fuerat dñs eis: qz septem demona
eiecerat de maria: et flurū sanguinis reſtrinxerat in martha.
Hec enim fīm Amb. mulier illa emororissa que tacu fīm/
bz̄ dominici vēſtimentū / a proſluvio ſanguinis eſt ſanata.
Prop̄ bñficia ḡ eis collata habebat familiare hospitiū in do
mo et i castello eaq. Oñi aut ista ſuceptio facta ſit: ex ſerie euā
gelle historię nō pōt haberī. Or aut p̄cedēnt⁹ quātū ad hi
ſtoriā nō p̄tinuet ipſe glosator videt ſentire. Reddi enī cau
ſam q̄r p̄cedēntib⁹ p̄tinuet: qd non ſolet facere quātū ad ſeriē
historię vbi recte aliud post aliud ſequit: ſed quātū ad myſte
riū. Sūp̄ iuitauit dñs legiſperitū ad dilectionē dei et p̄ximi:
ponēs exēplū de ſamaritanō q̄ fecit miſericordiā in fauiciatū.
Sed qz h̄ exēplū tm̄ ad dilectionē p̄ximi p̄tinere videt: nunc
ponit aliud exēplū apertius de vtraq̄ dilectionē in duab⁹ fo
rɔrib⁹: quarū altera dñm recepit hospitio. s. martha: altera re
cepio aſtitit audiēdo et iuxta pedes illi⁹ ſedēdo. Per iſtas ou
as ſorores ſignificant due vīte ſpūiales. Per maria ſedēt et
audiētē dñm ſignificat p̄teplatiua. H̄er. qſi ſpecialit referunt
ad dilectionē dei: licet dilectionē p̄ximi nō diſmittat. s. p̄tepla
tiua: q̄ oib⁹ exteriorib⁹ poſtpoſit⁹ ſolis ſponsi āplexib⁹ et oſcu
lis vacat: ipſiū videre et audire delectat. Per marthā miſtratię
ſignificat actiua: q̄ quaſi ſpecialit referit ad dilectionē p̄ximi:
et charitate p̄xio ſociali. Distinguunt autē fīm officia nō fīm p
ſonas. Nemo enī eſt p̄teplatiu⁹ q̄ qſiq̄ nō fiat actiu⁹: et ſic eſt
referēda dilectio ad diuersitatē officior̄. Nam alia ſūr officia
actiua: alia p̄teplatiua. Officiū actiua ē opa miſericordie p̄xio mi
ſericordis exhibere. Actiua enī eſurēti panē corporalē ignorati
panē ſpūalē tribuit: erratē corrigit: pſicitē adiuvat: deficiētē
ſbleuat: ſingulē neceſſaria p̄ poſſe diſpēſat. Officiū p̄teplatiue
ē ſoli deo vacare: de ſolo deo meditari. Que aut ſint p̄ſt e. p.
p̄ſtates ytriusq̄ vīte: et q̄ ſit dignior: patet i notula ſblecta.

Actiue pars	Superior	Predicatio Lectio.
	Inferior	Exhibitio misericordie. Dispositio familiæ.
Contemplatiue pars	Superior	Consideratio supernorum. In spiritu sancto gaudium.
	Inferior	Scripturæ meditatio. Vocal' decatatio v'laus.
Actiua	Feruentior	Ostentatior
	Fructuosior	
Laboriosior	Laboriosior	Securior
	Periculosior	
Prioř	Contemplatiua	Jocundior

Versus. **L**e germie /caumate/ ple labore Practica vita p̄st
secura diutina leta. Patet Itaq;:qr b qd̄ d̄ p̄cedētib̄ cōtinuāt;
nō qr post p̄dicta seqt̄
quātum ad historiam. **H**ec aut̄ dū irēt: et ipse intrāuit
modo p̄sequere lfan-
fm mysteriū. **a** **F**a
cū est autem dum
irent: ielus & discipuli eius. **b** **E**t ipse intrāuit in quodam
castellū: & mulier qd̄ am martha noīe excepit il-
lū in domū suā: et huic erat soror noīe maria. **Glo.** In
trāuit ielus in domū t̄c. quasi in domo quam intrat ielus sur-
surorores: per qb̄ mystice innuit qr si alicui p̄sciētā dē intrāuit.
Inde prauitas vīte si ibi fuerat excludit: et duplex vita introdu-
citur s̄ actiōla & reiplatiōla: et inf. eas ē christi? medi? i. vtriusq;

L communis. **V**e
cata a **F**actum est autem **T**C. Sed qz beata virgo perfecta fuit
vñ in veraq vita: ideo hoc euangelij legis in assūptione ei qñ re-
cepit fuit i castro dñi: qñ eū pñr^o receperat i castello suo. Licit gñ n-
bil pñneat ad eā quātū ad historiā: specialitē tñ pñinet ad eā quā-
tū ad mysteriū. Ipsiā ē enī castellū qd̄ iesus intravit. i. in q tabna-
culū posuit h̄ diabolū pugnatur^o. In ea enī carnē assūpsit: in q
diabolū expugnauit. Ipsiā ē etiā q̄ vtriusq; vitę officia specialia
executa ē: q̄ etiā opa misericordi^o exhibuit: tanq̄ q̄ mū-
di redēptorē lactauit: t multe ei diligētiā in educādo impēdit: q̄
etiā magl̄ pñplatiōni vacauit. **D**e q̄ dictū ē: Maria cōseruabat
oia ſba hēc **T**C. **S**. **i**. **c**. **O**ia enī verba dñi t facta diligent in se-
creto cordis reposuit: t postea scriptores euāgelicos docuit. **M**a-
matth^o qui p̄m^o scripsit euāgelij multa ab ea didicit. In hoc
aut euāgeliō multipliciter cōmēdat h̄go br̄issima. **E**t qz ois laus
in fine canit: ideo b̄ euāgeliū in eī fine legit. In b̄ euāgeliō ostē-
dit b̄a virgo: Primo pñilegio excellētia singulari^o. **S**ecundo om-
niū ſtūtū genere munita. **T**ertio ostēdit i studio actiōis sedula.
Quarto i pñplatiōis ocio q̄eta. **Q**uinto i optime pris electione
discreta. **S**exto i eiusdē inamissibili adoptiōe b̄a. **S**ingulari ex-
cellētia beate h̄ginis innuist ibi: Intravit iesus in quoddā castel-
lū. Quoddā enī notat singularitatē: vt dīc b̄tis Breg^o. In ca-
stello notat ſtūtū munitio. In marib^o studiū actiōis. In maria
oculū pñplatiōis. **D**iscretio electiōis ostēdit ab ipso dño dicēte
Maria optimā **T**C. **I**n amissibilitas adeptę beatitudinis exprim-
itur vbi sublunigif: **Q**ue non auferetur ab ea. **B**ra ergo virgo
maria d̄r qd̄d castellū pñilegij singularitate: castellū ſtūtū mu-
nitio: marib^o i actiōe: maria i contēplatiōe: discreta i electiōe:
beata i adeptiōe. In p̄mo ē admirabil^o t venerāda: p̄p̄ octo pri-
uilegia in qb^o supat oēs sc̄tōs. **P**rimū est imunitas p̄tī. **S**ecu-
dū: ḡfē plenitudo. **T**ertiū: q̄ ē dei mat. **Q**uartū: ſecunditas vir-
ginalis/ seu h̄ginitas fecūda. **I**sta q̄tuor pñilegia notant in salu-
tatione angelica. **P**rimū in hoc q̄ dicis: **Q**ue: id est sine v̄c. **S**e-
cundū in hoc: gratia plena. **T**ertiū in hoc: dñs tecum. **Q**uartū
in hoc: benedicta tu inter mulieres: inter quas tu sola es virgo
mater. **A**n Prouerb. xxxi. d. **D**ulce fili^o ḡgregauerūt diuiti-
as **T**C. **Q**uidnt pñilegij fuit excellentia humilitatis: **D**e qua
s. **j**. **d**. **E**cce ancilla dñi. **S**extum fuit cōceptio sine libidine. **S**.
i. **d**. **E**t virtus altissimi obumbrabit tibi. **H**ec est enī virga aa-
ron: **N**umeri. xvij. a. **R**ubus moysi: **E**ro. **iij**. **c**. **S**ellus ge-
deonis: **I**ndic. **vj**. **a**. **S**eptimū fuit part^o sine dolore. **O**ctauū

fuit gloriæ supremæ magnitudo: qz exaltata e sup omes chdros angelorum. Tria quippe sunt genera sanctorum qz habent gloriam priuilegiatam: Virgines/marryres/doctores. Et hec tria habent beata virgo. Fuit enim virgo. **Esa.** viij.c. Ecce virgo concipiet et pariet filium et. **Marym** fuit. **Unde.** s.ii.e. Et tuam ipsi antiam pertransibit gladius. Doctor seu doctrix fuit. **Esa.** viij.a. Accessi ad prophetissam et conceperit et peperit filium. In secundo est laudabilis et amanda. In tertio et quarto et quinto et sexto et septimo et octavo spectabilis est et adoranda. Quis ligitur in festo assumptionis consummata est gloria virginis recte tunc legitur hoc euangelium in quo sic commendatur Dicit qz: **H**oc factum est autem dum iudei ad amicorum peccatum. **E**t ipse Iesus. l. **I**ntrauit in quoddam castellum. l. in beatam virginem: in quam venit dominus ad pugnandum vel potius ad expugnandum diabolum. **L**irca hunc castellum quatuor attreduntur. l. situm munimenta/fluviis et alimenter. Situm castellum in alto debet esse: et beata ergo sita fuit fundata: ita ut oino diabolus accederetur non valeret. **U**nus ipsa dicit **Ecc.** xxij.a. Ego i altissimis habitu. **Mat.** v.b. **M**o

dam martha noīe exceptit illū
e i domū suā: et huic erat soror
oīa fuit libetā viginē. Virgīnitas: turrī humilitas: fossatū
paugtas: armatura pietas. Cant. iii. b. Sicut turrī dauid col
lū tuū quē edificata ē cū pugnaculū: mille clypeū pendēt ex ea
oīs armatura fortū. Flumī grārū qui abūdant fluit in castello
isto: De q̄ Ps. Flumis impetū rē. Gen. ii. b. Fluulī egredieba Ps. 45.
tur de loco voluptatis ad irrigādū paradisi. Alimēta sūt panis
vitæ: de q̄ dī Prover. xxix. b. Facta ē quasi nauis institoris rē.
Sed dicet aliq̄s: Nō in solo pane viuit hō: multo fortū nec bea
ta vgo q̄ ē delicata puella. Et ipsa habet fructū spūs: Ascendit
enī in palmā filiū ei⁹: et apphēdit fructū ei⁹. De qb⁹ vtq̄ dedit
mīsi lug. Fructū aut spūs sūt gaudīs/pax/patiētia rē. Felix ca. Sat. 5. d.
strū ybi tales fructū abūdāt. Ps. Quis deducet me i ciuitatem Ps. 59.
munitā. i. ad beatā viginē: spūs sc̄lū: cui⁹ opatiōe facta ē incar
natio vbi. Ps. Spūs tuus bon⁹ deducet me in terrā rectā. i. in Ps. 14.
beatā virginē. Sequit: o Et mulier q̄dā martha noīe
exceptit illū in domū suā. i. beata maria i vterū suū. Hier. xxxi. d. Nouū creauit dñs sup terrā: sḡmia circūdabit virum.
e Et huic erat soror nomine maria. Beata vgo/mar
tha est et maria. Martha propter studium bone actionis: ma
ria ppter oclum sancte ptemplationis. Martha fuit cum cog
natē pgnanti: pregnās et ipsa trib⁹ mensibus ministravit. Mar
tha fuit: qz oīa pietatī oīa q̄ solēt alīs paugib⁹ exhiberit: ipsa fi
lio suo paugl exhibuit. Ipsa enī recepit eū in vtero suo q̄s ho
spitē i domo/nudū vestiuit carne: et postea pānis inuoluit: esuri

Laborat **a** **S**icut est autem dum irerit regnum. Castellum est religio
in monte siti. I. in christo. Mat. v. b. Non potest abscondi civitas regnum.
Dicitur enim abbas et ceteri plati. Esa. lxix. b. Super muros tuos regnum.
Fossatum paupertas: quod diabolus quantum potest laborat implere: quod
aliter non potest intrare. Abacuk. i. c. Super omnem munitionem ride-
bit diabolus. s. et cōportabit aggerem et capiet eam. **F**ons abudatia
lachrymarum. Zach. xii. a. Erit fons patens domini dauld regnum. Ali-
mēta sit ibi vigiliæ/letaniæ/disciplinæ: quod caro attenuat/ sed aia im-
pinguat. Ps. Oculi domini super metuentes eum regnum. Turris pœplatio. **Ps. 32.**
Esa. v. a. Uinea facta est dilecto meo in cornu filio olei: et sepiuit
eam: et lapides elegit ex ea et edificauit turram in medio eius. In hoc ca-
stello sunt martha et maria. Martha sunt officiales: quod solliciti sunt
et turbant circa plurima. Maria sunt claustrales: in claustro iuxta
pedes domini residentes. In hoc castellum venit iesus: quoniam alios cum hospitiis
talitatis declinat ad domum religiosam et suscipit. Unde dicitur
est in iudicio: Hospes fui regnum. Mat. xxv. c. **D**icendum: Factum est autem
dum irerit iesus et discipuli eius per medium in se et in membris suis.
Contrauit in quoddam castellum. I. in religionem: ut ibi recipiat et re-
ficeret. **d** **E**t mulier quoddam martha regnum. Signans dominum mar-
tha mulier: quod officiales quod est recipere hospites debet esse molles
et mansueti et feduli circa hospites. **e** **E**t huic erat soror: non
domina non ancilla: quod officiales in claustris non debet esse domini clau-
strorum: nec ecclaves: sed oes fratres: quod unde est per christum: una mat-
teria

Euangelij secundum Lucam

Gommissis. Tel si vis potes h[ab] specialiter referre ad marlam: q[uod] olim fuerat peccatrix et publica: sed intrate iesu domum. t. conscientia ei[us] prauitas vite elimiata est: et duplex vita introducta. s. actionis et preplatiis. Et nota q[uod] d[icitur] in Glo. Ociois: Hoc enim est plurimum nomine preplatiis. Et antiquis philosophis dicebant ociosis: Unus adbuclaci habet in visu ut clericos appellent ociosos.

a. Que s. maria. b. **E**tiam sedes secundum pedes domini audiebat vbi illius. Status sessilio, nio: expulsio est humiliatio: et quanto est humiliatio: tanto sit spica, cior. Nam quanto q[uod] amplius humiliatur: tanto amplius ei de arcana revelantur: q[uod] natura docente potes discere. Tides enim quia de montibus descendunt irrigua fontium ad conualescere: et quanto vallis p[ro]fessor: tanto plures ad eam fluunt irrigatioes. Nec expositio nota in illa Glo. Quanto humiliatur sedet: tanto et. Ite alia Glo. Maria sedet et. Distinguunt tres stat[us]. s. statione, sessione, accubitu. In statione totum corp[us] laborat: q[uod] hic sit corpos laboriosus est. In sessione pars corporis superior laborat: reliqua deficit. In accubitu totum corp[us] deficit. Per stationem gl[ori]a labor actio[ne]s exprimitur qui sudat in agone. Per statu[m] sessio[n]is q[uod] est preplatiis in via: vbi non deficit plene. Per accubitu[m] quies eiusdem in patria: vbi plena fructu[m] datur. c. **M**arthas autem satagebat circa frequens ministerium. Sic ostendit: Satagebat frequenter circa ministerium. Glo. Ministris necessaria mortali carni: q[uod] induit erat filius dei. Greg. Intera erat maria et. Et esuma: q[uod] diversae sunt intentiones earum: q[uod] altera obsequit[ur] ut eum reficiat: altera ut ab eo reficiatur. d. Que stetit. Per stationem labor actio[ne]s exprimitur. Martha stat: maria sedet: d[icitur] cubat: hec est maior q[ui]es. e. Et ait: conquerens de sorore. f. **D**ñe non est tibi cura q[uod] soror mea reliqua me solam misstrare: dic g[loria] illi ut me adiuuet. Martha gerit hic personam quos fiducia actiux p[ro]le errantibus. Sicut enim nonnulli boni in ecclesia qui opibus instar studiose ignorantes quantum bonum sit contemplatio: Nec si quis eos ad preplatiis invitaret ei acquiesceret: q[uod] non amplius possent facere elemosynam: immo putaret o[ste]nsus preplatiis errare. g. **E**t respondet d[icitur] illi dominus: **M**artha et. Ecce martha volebat posse tuere omni iudicem: s[ed] ipse iam fit adiutorius marie. Glo. Maria non respondet: sed causam suam tanquam ociosa iudicii committit. Si enim pararet responderi sermonem remitteret audiendi intentionem. h. **M**artha martha sollicita est et turbatur erga plurima. Reperit signum est dilectionis: Alio forte mouende intentio[ne]s ut audiret intentio[ne]. Alio certe: q[uod] sollicita debet esse ita de aliis ut se non obliviscatur.

i. **M**orro vnu est necessarium. Glo. Bede. s. deo iugis inhegere. Ps. Tibi adh[er]ere deo bonum est. q. d. dominus: necessaria sunt ea circa quod laboras: sed propter illa vnu p[re]cipue tibi est necessaria. s. vnu adh[er]ere: De q[uod] uno dicitur. ibi. Una per quam a domino hoc regnat. Glo. Preponit vnu multo. s. adh[er]ere deo: Non enim a multis vnu. i. illud vnu non appetit p[ro]pter alia cum sit superfluous finis: s multa ab uno. i. alia multa appetunt p[ro]pter illud vnu. Greg. In moral. li. v. Magna sunt actio[ne]s merita: sed contemplati[on]e potiora. k. **M**aria optimam p[re]ter elegit q[uod] non auferet: ab ea in gloriam. Glo. Et ex opposito intelligitur q[uod] a martha auferet pars quia elegit: q[uod] translat labor multitudinis. i. multitudo laboris: et remanet charitas vnitatis. i. vnitatis charitas. Beda. Non reprehendit pars marthae: q[uod] et ipsa bona: s laudat pars marie et. Unus nota q[uod] non viscerat p[ro]ferenda est actio[ne] preplatiua: alioquin ipsius in antic[ip] videtur iniuriaris sponse reuocari: ea ab ocio preplatiis ad labore actio[nes]. Spontanea ingressa thalamis: sponsus ea excitat discens: Egregere. Cui ipsa respondit: Lauis pedes meos et. Ipse tamen copellit eam egredi. Motu q[uod] q[uod] preplatiua non preferat actio[ne] quam ad personas: immo excedentia sicut et excessa quatuor ad personas. Preferat autem ei: q[uod] actio[ne] terminabilis: preplatiua intermissionib[us]. Actio[ne]a enim cum vita deficit: preplatiua post hanc vitam perficit. Quid sic dicit Beda: agnus amoris q[uod] hic ardere inchoat: cum ipsu[m] quem amat viderit: i. amore amplius

ignescit. Unus Esaias. xxxi. d. Cuius signis in sion et camini in iherusalem: q[uod] si modic[us] seruor est in via: imelus in patria. Et ente et siti lacte suo potauit et pauit: infirmi ex infirmitate non soli visitauit: sed etiam souedo/arridendo/ gestando frequentauit: crucifixo q[uod] in carcere positio affuit: ut vere oueniat ei q[uod] sequitur: **M**artha autem satagebat et. Ita maria fuit audiendo ipsius: p[ro]ferendo in corde suo q[uod] videbat et audiebat: elis q[uod] p[ro]dicaverat ap[osto]l[us]. Ut sequitur. a. Que etiam sedens secundum pedes domini et. Deut. xxvii. a. Qui appropinquat pedibus eius et. d. Que stetit constans in fide. Job. xix. e. Maria autem stabat iuxta crucem Iesu. f. Et ait: domine non est tibi cura: Quid est hoc et martha conqueritur

s. Et respondens dixit illi dominus: b. **M**artha martha sollicita es et turbatur erga plurima. Porro vnum est necessarium: b. **M**aria optimam partem elegit quem non auferet ab ea. C. xi. m. **T**factum est cum esset in loco quodam dominis: q[uod]

de maria sorore sua: Que est ista maria que soror suam relinquit in ministerio laborare: **M**artha est voluntatis marie: que attendet et videt filium suum comprehendendi/ligari/ compelli/flagellari/ irridere/ spinis coronari/ crucificari/ sepeliri: inter haec sollicita: quia naturali compassione quasi satagebat eum liberare: sed ratio sororis eius contemplans diuinam voluntatem: quia sedebat iuxta pedes audierat: conformans se illi: sentiebat ut ita fieret. Sed quid respedit dominus p[ro] maria: Ecce. g. **E**t respondet dixit illi dominus: **M**artha et. Reuera sollicita et turbata fuit erga plurima brachio: q[uod] herode persequeente fugit in egyptum: quando iudeos machinare in mortem filii sui cognovit. i. **M**orro vnu est necessarium. s. ut vnu moriatur pro populo et non tota gens pereat: Job. xi. g. k. **M**aria optimam partem elegit: consentire. l. p[ro]pria diuina voluntatis. Greg. Quid de deo non sapiebat: i. q[uod] sapientia dei latebat et cuius vteri corporis subli aptabat: *

regula. Malach. q. b. Nisi quod si p[ro]prio oim: a. Que deinde etiam sedens et. Hic describit officium claustralium. s. sedere in aere/ meditari/ audire dum loquente scriptura et in cordibus eorum. Job. iii. c. Ad me dictum est habuisse absconditum et q[uod] si furtive et. L[iber]et. iij. d. Sedebit solitario et. i. v[er]o. g. Sedete in ciuitate et. Eccl. v. c. Esto mansuetus ad audiendum habuisse dei et. c. **M**artha autem satagebat et. Berni. F[est]i domus et beata congregatio: vbi de maria martha coquerit. In pluribus fuit eccl[esi]ero. k. **M**aria optimam partem elegit. P[ro]p[ter]a. Elegi abiectus esse in domo dei mei. Quare q[uod] non o[ste]nsus eligunt eam: Quia non sunt validi vel maria. l. Que non auferet ab ea: q[uod] nullus appellat ut sit claustral[is] residens. p[ro]p[ter]a. Rogate que ad pacem sunt iherusalem. p[ro]p[ter]a. l. **T**factum est cum esset **E**xpositio Capituli XI. et. Superius actum est de perfectione duplicitis vitiis: id est actiue et contemplatiue sub figura duarum sororum: Sed quia homo hanc perfectionem non potest habere a se nisi detur a deo: a quo est omne bonum ideo inducit lucas dominum orasse et discipulos ad orandum informasse: ut sic per orationem virtusq[ue] vitiis p[ro]fectionem obtineret: Et cum glosator reddidit causam quae hec p[ro]cedentibus continueret: non quantum ad historiam sequitur videntur sic nec proximo p[ro]missum. Dividit autem hoc capitulum in octo partes. Primo docet dominus formam oim. Secundo docet instantiam et frequentiam orandi: ibi: Quis vestrum et. Tertio dat fiduciālē īmperatōrē: ibi: Et ego dico vobis. Quarto ejicit demonia et cōuincit iudeos inuidia qui super hoc blasphemabant: ibi: Et erat ei scimus de monium. Quinto laudat maria quae tamē filium generavit: ibi: Factum est ast. Sexto ostendit dominus iudeos perituros nisi penitentiam dupliciti similitudine: ibi: Turbis autem et currentibus. Septimo ostendit dominus lumen p[ro]dicationis nec amore vitiis nec timore mortis esse occultandum sed oībus p[ro]p[ter]alibus: ibi: Nemo lucernā accedit. Octavo arrogantiā et superstitionē phariseorum et scribarum redarguit: q[uod] verē doctrine foris p[ro]rendit speciem: s[ed] male vitiis in oculū seditur: p[ro]pter q[uod] imprecat eis multiplex v[er]o: ibi: Sed vobis phariseis et. Dicit ergo: m. **E**t factus est cu[m] esset in loco quodam: id est solitario et secreto. n. **D**ominus: et non

in verbo sed etiam